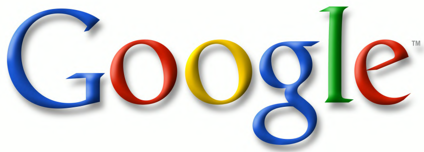





THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
LIBRARIES
THE UNIVERSITY OF MICHIGAN
ARTES SCIENTIA VERITAS
1817



NEDERLANDSCH-INDISCH EN BRITSCH-INDISCH STRAFRECHT.

NEDERLANDSCH-INDISCH EN BRITSCH-INDISCH STRAFRECHT.

ACADEMISCH PROEFSCHRIFT TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN DOCTOR IN DE RECHTSWETENSCHAP AAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM, OP GEZAG VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS Dr. P. K. PEL, HOOGLEERAAR IN DE FACULTEIT DER GENEESKUNDE, IN HET OPENBAAR TE VERDEDIGEN OP WOENSDAG 27 NOVEMBER 1901, DES NAMIDDAGS TE 4 URE IN DE AULA DER UNIVERSITEIT DOOR

HENDRIK HERMAN VAN DEN BERG,
GEBOREN TE BATAVIA.

AMSTERDAM. — J. H. de BUSSY. — 1901.

AAN MIJNE OUDERS.

Het onderwerp, waarop ik voor mijn proefschrift de keuze heb laten vallen, bleek bij de bewerking zoo omvangrijk, dat ik, in verband met mijn volslagen gemis aan praktische ervaring, niet dan aarzelend de op mij genomen taak heb voortgezet en ten einde gebracht.

Daar ik intusschen bij het verzamelen en bestudeeren der noodige gegevens gewaar werd, dat omtrent het onderwerp mijner keuze, waarbij, zooals uit de inleiding blijken zal, het toeval min of meer een rol speelde, slechts weinig, of nagenoeg geen litteratuur bestond, — eene omstandigheid, die uit den aard der zaak mijn taak niet vergemakkelijkte — en hier te lande aan de Britsch-Indische strafwetgeving in het bijzonder nog weinig aandacht was geschonken, heb ik gemeend den moed niet te moeten opgeven, in het vertrouwen dat, al moge ik in veel opzichten ook te kort schieten, mijn arbeid toch niet geheel nutteloos zijn zal, in zooverre hij misschien strekken kan om de aandacht van anderen en meer bevoegden te vestigen op een onderwerp, waarvan het

groote belang voor Nederlandsch-Indië wel niet zal kunnen miskend worden.

Alvorens echter, nu ik aan het eind gekomen ben van mijn arbeid en op het punt sta mijn academische loopbaan vaarwel te zeggen, dit proefschrift den lezer aan te bieden, dient hier een woord van welgemeenden dank gebracht te worden aan allen die mij bij de samenstelling ervan behulpzaam zijn geweest.

In de eerste plaats aan mijn hooggeschatten promotor, Prof. Mr. G. A. VAN HAMEL, die mij met zijn raadgevingen steeds welwillend heeft bijgestaan.

Verder richt ik hier ook een woord van dank aan den gewezen Minister van Koloniën, den Heer J. T. CREMER, die mij ten vorigen jare vergunning verleende tot het doen van nasporingen in het archief van zijn Departement, terwijl ik tevens niet kan nalaten mijn groote waardeering uit te spreken voor de welwillende hulp, die mij daarbij aan dat Departement betoond is, inzonderheid door den Heer Mr. A. LOUDON, Referendaris, Chef der afdeeling Justitie, Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid.

INHOUD.

INLEIDING.

Nederland en Engeland zijn in het Oosten de grootste koloniale mogendheden, en beider belangen brengen dus mede, dat de daar verworven bezittingen goed en rechtvaardig bestuurd worden. Zoowel in Nederlandsch-Indië als in Britsch-Indië treft men een weinig talrijk Westersch ras aan, dat, hetzij door veroveringen, hetzij door traktaten in het bezit is gekomen van landen met een zeer talrijke inheemsche bevolking van Oostersch ras. Binnen beider gebied leven dus naast elkaar twee rassen, die in zeden en gewoonten en in hunne opvattingen ten opzichte van maatschappelijke en godsdienstige verhoudingen hemelsbreed van elkaar verschillen, en het moet dus een aantrekkelijk onderwerp van studie zijn om de toestanden in beide gewesten met elkaar te vergelijken en na te gaan hoe in Nederland's en in Engeland's overzeesche bezittingen het Westersche overheerschende ras zich gedraagt tegenover de overheerschte Oostersche rassen met betrekking tot het beheer en de toepassing der voor den geregelden gang van zaken verordende wetten.

Aan studiën van dien aard ontbreekt het dan ook niet. Aan eene vergelijking van de door Nederland en Engeland gevolgde koloniale politiek zijn tal van geschriften gewijd; maar voor zoover mij bekend is bleef eene vergelijkende bespreking van het in beider bezittingen geldende strafrecht tot dusver achterwege.

Door geheel toevallige omstandigheden werd juist op dit onderwerp mijne aandacht gevestigd, en kwam het denkbeeld bij mij op mijne zwakke krachten aan de behandeling ervan te beproeven nu het oogenblik aanbreekt, waarop ik de Universiteit ga verlaten, om in de groote samenleving een bescheiden plaats te kunnen innemen. Bij het doorbladeren namelijk van een in de bibliotheek van mijn vader aanwezig *Memorandum on some of the results of Indian Administration during the past thirty years of British rule in India*, dat in den loop van het jaar 1889 ter kennis van het Parlement werd gebracht, trok meer in het bijzonder de daarin voorkomende rubriek "Legislation" mij aan, en las ik niet zonder eenige bevreemding het volgende:

"The progress of India in the simplification and intelligible statement of law has been greater than that of any Western country, except perhaps the German Empire . . . . . Down to a comparatively recent date, the influence of courts of justice for good in India was much diminished by the nature of the law which they administered, and of the procedure which they where compelled to follow . . . . British India is now in possession of a set of codes which approach the highest standard of excellence which this species of legislation has reached. . . . . In force, intelligibility, and in comprehensiveness the Indian Codes stand against all competition . . . . . British India has a Penal Code and Codes of criminal and civil procedure. It has a code of substantive civil law, of which no part is wanting, except a chapter on "civil wrong", which . . . . . is in active preparation. British India has . . . . . thus become one of the few countries . . . . . in which a man of moderate intelligence,

who can read, may learn on any point emerging in practical life which is the law which should regulate his conduct".

Dit was voor mij werkelijk een openbaring, vreemdeling als ik tot dusver gebleven was op het gebied van den wetgevenden arbeid van Engeland ten behoeve van zijn Indisch rijk. Ik wilde er meer van weten, want hoe geneigd ook om de aangehaalde uitspraak verdacht te houden van overdrijving en van de gewone ophemeling van Engelsch werk, was het gezag van Sir HENRY MAINE, aan wiens geschrift "The reign of Queen Victoria" (vol. I p. 503) de in het memorandum overgenomen woorden ontleend zijn, toch te groot en te algemeen erkend om aan de waarde ervan te mogen twijfelen.

Bovendien is hij niet de eenige, die aldus over de Britsch-Indische wetgeving en meer in het bijzonder over den Indian Penal Code denkt. Niemand minder dan Sir JAMES STEPHEN, bekend door zijn voortreffelijk werk over de geschiedenis van het Engelsch strafrecht, die door eigen waarneming en bestudeering in Indië tevens geheel op de hoogte was van het Britsch-Indisch strafrecht, en dus volkomen bevoegd moet worden geacht over dat strafrecht een juist oordeel te kunnen vellen, zegt in zijn werk [1]), dat de Penal Code is "by far the best system of criminal law in the world"; en dat, ofschoon dat strafrecht reeds meer dan 20 jaar van kracht is geweest, "and is in daily use in every part of India by all sorts of courts and amongst communities of every degree of civilisation, and has given rise to countless

[1]) Sir JAMES FITZJAMES STEPHEN: History of the Criminal Law of England. Vol. III, pag. 322.

decisions, no obscurity or ambiguity worth speaking of has been discovered in it".

Ook andere bekende schrijvers over Britsch-Indië, zooals Sir JOHN STRACHEY [1]) en H. S. CUNNINGHAM [2]) getuigen met grooten lof van het Indische strafwetboek, en het is zeker merkwaardig, dat zij allen zoo ingenomen zijn met de codificatie van het Indische strafrecht, terwijl in Engeland zelf dat recht — zooals trouwens het civiel recht evenmin, noch materieel noch formeel — nog steeds niet gecodificeerd is [3]), zoodat men in een eindelooze reeks wetten moet zoeken wat eigenlijk het Engelsche strafrecht is. Des te merkwaardiger wordt dit, als men bedenkt dat reeds in 1834 het ontwerp voor den Indian Penal Code — schier uitsluitend het werk van MACAULAY — werd samengesteld, geheel gebaseerd op het in Engeland bestaande recht; door allerlei omstandigheden echter, vooral van politieken aard, is dat ontwerp eerst tot wet verheven in 1860. Een wetboek dus, dat zoolang reeds in werking is, zonder dat er in dien tijd eenige belangrijke wijzigingen in zijn aangebracht, omtrent de praktische werking waarvan men dus voldoende ervaring heeft kunnen opdoen en dat dan nog zoo gunstig wordt beoordeeld, niettegenstaande den vooruitgang der strafrecht-wetenschap en daarmede in verband staande veranderde opvattingen, zulk een werk verdient zeker in hooge mate de aandacht. Het kan echter mijne bedoeling niet zijn thans in een eenigszins uitvoerige behandeling van het Britsch-Indische strafrecht

---

[1]) India, by Sir JOHN STRACHEY, new and revised edition, London 1894, pag. 76.

[2]) British India and its Rulers, by H. S. CUNNINGHAM, London 1881, pag. 212.

[3]) Wel is in 1879 een ontwerp strafwetboek voor Engeland in het Parlement ingediend, maar van invoering is niets gekomen.

te treden. Daargelaten het twijfelachtige practische nut, dat voor ons Nederlanders van zulk een arbeid te verwachten is, zou het bovendien van een doctorandus in de rechten, iemand, die zijne studies op het groote gebied der rechtswetenschap pas begint, zeker aanmatigend zijn zulk een arbeid te willen ondernemen, die bovendien onnoodig kan heeten, waar reeds zulk een voortreffelijk werk over den Indian Penal Code bestaat als dat van JOHN D. MAYNE. [1]) Mijne bedoeling is alleen om van het Britsch-Indische strafrecht zooveel te behandelen als noodig is, om eene vergelijking te kunnen maken met ons Nederl.-Indisch strafrecht en wel in verband met het bijzonder stadium, waarin zich onze Ned.-Indische strafwetgeving bevindt.

Meer nog dan vroeger, toen het schrijven eener dissertatie verplichtend was, zal men tegenwoordig bij de keuze van zijn onderwerp geleid worden door de zucht om iets te leveren, dat aan belangrijkheid ook actualiteit paart.

Juist die actualiteit nu, in verband met den tegenwoordigen toestand onzer Indische strafwetgeving, heeft mij tot deze behandeling geleid.

Art. 75 van het Regeerings Reglement voor Ned.-Oost-Indië toch zegt, dat de rechtspraak in burgerlijke en handelszaken, alsook in strafzaken, voor zooveel de Europeanen betreft, berust op algemeene verordeningen *zooveel mogelijk* overeenkomende met de in Nederland bestaande wetten; en dat ten opzichte van de Inlanders, de Gouverneur-Generaal, in overeenstemming met den Raad van

---

[1]) J. D. MAYNE: The criminal Law of India, Madras 1896.

Indië, de daarvoor vatbare bepalingen dier verordeningen (voor de Europeanen) *des noodig gewijzigd*, op hen toepasselijk kan verklaren.

In verband hiermede moest dus, toen in 1886 hier te lande een nieuw nationaal strafwetboek was ingevoerd, het Indische strafrecht ook herzien worden. De commissie, daartoe benoemd, bood een ontwerp aan voor een strafwetboek voor Europeanen in Ned.-Indië, hetwelk in 1898 werd vastgesteld, doch nog niet ingevoerd is. Die invoering wacht op de vaststelling van het nieuwe strafwetboek voor Inlanders, — een ontwerp waarvan, door Mr. J. Slingenberg samengesteld, thans door de bevoegde autoriteiten onderzocht wordt — en op de noodige wijzigingen in bestaande verordeningen en reglementen, samenhangende met de invoering van die nieuwe strafwetgeving. [1]) Hiermee is tevens reeds te kennen gegeven, dat men in Ned.-Indië twee strafwetboeken heeft, één voor Europeanen, en één voor Inlanders, terwijl ik tot dusver slechts gesproken heb over *het* Britsch-Indische strafwetboek. Werkelijk heeft men in Britsch-Indië dan ook maar één enkel strafwetboek, gelijkelijk geldende voor Europeanen en inboorlingen. Nu zegt dit feit op zichzelf nog niets: in beide landen heeft men wel een overheerschend Europeesch ras en een overheerscht Oostersch ras, in welk opzicht de omstandigheden in beide landen identiek kunnen heeten, maar het kan zeer wel mogelijk zijn, dat in het eene land de twee rassen niet zoover van elkaar staan, wat betreft hun opvattingen omtrent strafrechtsbeginselen, en dientengevolge zeer goed door één zelfde strafrecht beheerscht kunnen worden, terwijl dit

---

[1]) Ook van deze wijzigingen is tegelijkertijd met het ontwerp strafwetboek, een ontwerp aangeboden.

in het andere land eene onmogelijkheid zou kunnen blijken, wegens de te groote kloof tusschen Westersche en Oostersche opvattingen omtrent de beginselen van strafrecht.

Vergelijkt men echter Nederl.-Indië en Britsch-Indië met elkaar met betrekking tot de verschillende landaarden, die zich in de beide landen bevinden, dan bespeurt men spoedig, dat men in beide landen te dien opzichte in groote trekken hetzelfde terugvindt, en het eene land geenszins in eene gunstiger conditie zou staan als het andere wat betreft het beheerschen van de verschillende rassen door een algemeen strafrecht. In Nederl.-Indië heeft men naast de Europeanen verschillende volksstammen, die uit het oogpunt van rechtsopvattingen dit gemeen hebben, dat zij Mohammedanen zijn, terwijl men hier en daar nog een overblijfsel van Hindoe-invloed vindt[1]). In Britsch-Indië heeft men naast de Europeanen behalve de Mohammedanen, bovendien en in grooter aantal dan de laatsten, de Hindoes. De Mohammedanen ontleenen hun strafrecht aan den Koran, dus zijn de strafrechtsbegrippen van die klasse der Britsch-Indiërs dezelfde als van de Inlanders in Ned.-Indië, met enkele uitzonderingen natuurlijk, daar in Ned.-Indië veel van het gewoonterecht (Adat) der inheemsche bevolking zich, niettegenstaande den invloed van den Islam, heeft staande gehouden. De Hindoes hebben weer hun eigen strafrechtsbeginselen ontleend aan de wetten van Manu. En als men nu bedenkt, dat de verschillende volksstammen, die tezamen wonen

[1]) De vreemde Oosterlingen, voor zoover betreft de Chineezen, laat ik buiten beschouwing, omdat die vrijwillig van buiten af in Indië gekomen zijn en dus niet onder de eigenlijke gezegde bevolking behooren. Dit laatste geldt ook voor de Arabieren, doch die vallen reeds onder de Mohammedanen.

op het schiereiland van Voor-Indië, onderling weer hemelsbreed van elkaar verschillen in zeden, gewoonten en levenswijze, [1]) dan treft men dus ook op dit punt een overeenkomst aan met Ned.-Indië, met zijne vele van elkaar verschillende volksstammen verspreid over de vele eilanden, en dan doen zich als van zelf de volgende vragen voor:

Waarom kunnen in Britsch-Indië al die verschillende volksstammen en rassen wel beheerscht worden door één algemeen strafwetboek — al zijn er ook enkele (zeer weinige) bepalingen in die speciaal voor het eene of voor het andere ras gelden — en waarom moet bij ons in Ned.-Indië het strafrecht voor Europeanen en voor Inlanders gesplitst worden?

Zijn er overwegende bezwaren, die bij ons het stelsel van een algemeen strafwetboek verbieden?

Wat verdient de voorkeur, het enkelvoudige of het dubbele stelsel?

Deze vragen komen mij van genoegzaam belang voor om ze niet onbeantwoord te laten, en dit is dan ook de aanleiding geweest, die mij er toe bewogen heeft een nader vergelijkend onderzoek in te stellen naar het in die beide landen geldende strafrecht: op welke grondslagen het gebaseerd is en meer in het bijzonder, hoe de beide regeeringen (de Nederlandsche en de Engelsche)

---

[1]) „The differences between the countries of Europe are undoubtedly smaller than those between the countries of India. Scotland is more like Spain, than Bengal is like the Punjab . . . . . The diversities of religion and race are as wide in India as in Europe . . . . . There are no countries in civilised Europe in which the people differ so much as the man of Madras differs from the Sikh, and the languages of Southern India are quite as unintelligible in Lahore as they would be in London. A native of Calcutta or Bombay is as much a foreigner in Delhi or Peshawar as an Englishman is a foreigner in Rome or Paris". Sir JOHN STRACHEY: India, pag. 2.

zich in hare koloniën tegenover de inheemsche bevolking gedragen, met betrekking tot de toepassing van het strafrecht. Aan dusdanig onderzoek behoort echter uit den aard der zaak, naast enkele gegevens betreffende het ethnologische karakter der twee koloniën, een historisch overzicht van de ontwikkeling van beider strafrecht vooraf te gaan.

HOOFDSTUK I.

AFDEELING I.

Historisch overzicht der ontwikkeling van het strafrecht in Britsch-Indië.

Van het oogenblik af dat het menschdom zich in groepen vereenigde en de samenleving een aanvang nam heeft de gemeenschap steeds te kampen gehad tegen de enkelen, die gebruik makende van hun grootere physieke kracht, of door list en bedrog, stoornis brachten in het rustige leven der anderen. Hetzij nu die stoornis den persoon zelf of zijne bezittingen betrof, ongewroken kon zij van den kant van den aangerande niet blijven en die wraakoefening oorspronkelijk door den aangerande zelf, vervolgens bij verdere ontwikkeling van het familieleven, ook door andere leden der familie — die wraakoefening is de eerste openbaring van het begrip straf, zooals dit sedert in de menschelijke samenleving tot ontwikkeling is gekomen. Toch is er tusschen de oorspronkelijke wraakoefening en het latere strafbegrip een principieel verschil. De wraak toch werd uitgeoefend door den aangeranden persoon zelf of door zijne familie en diende alleen ter bevrediging van den aangerande en zijne betrekkingen. Het betalen van een zoengeld, dat tengevolge van de bemoeiïngen van den zich langzamerhand ontwikkelenden staat in de plaats kwam van de wraak, geschiedde ook aan den benadeelden

persoon zelf, of bij doodslag aan de familie van den verslagene. Zoodoende droeg het opleggen van straf in de eerste periode van de ontwikkeling van het strafrecht een geheel privaatrechtelijk karakter. Eerst later, toen zich de gemeenschap meer en meer ontwikkelde, kwam men er toe aan het strafrecht gedeeltelijk een publiekrechtelijk karakter toe te kennen, door aan den vorst of het hoofd der gemeenschap als een soort belooning voor het handhaven der orde in die gemeenschap een gedeelte van het te betalen zoengeld af te staan, totdat later het publiekrechtelijk karakter geheel op den voorgrond trad en men het opleggen van straf niet meer beschouwde als een vergoeding aan den benadeelde voor het door hem ondervonden leed, doch alleen als een middel tot handhaving der rechtsorde.

Ieder volk heeft deze phasen van ontwikkeling doorgemaakt; de een vlugger, de ander langzamer. Om dus een juist oordeel te kunnen vormen over het strafrecht van Britsch-Indië, behoort men na te gaan hoe de opvattingen van het volk omtrent het strafrecht zich gevormd hebben en hiertoe zal eene nadere kennismaking met den ontwikkelingsgang der verschillende rassen en volkstammen in Britsch-Indië niet achterwege kunnen blijven.

Het grondgebied van het schiereiland van Voor-Indië omvat ten eerste de gewesten onder Engelsch bestuur, en ten tweede de staten en staatjes, die gebleven zijn onder het beheer van hun eigen hoofden, wier macht echter van den een meer van den ander minder beperkt is door verdragen met het Engelsche Gouvernement. Het grondgebied van die Inlandsche vorsten beslaat

ongeveer $1/3$ van de geheele oppervlakte van Voor-Indië, en bevat een bevolking van ± 66 millioen zielen; de rest van het schiereiland met een inheemsche bevolking van ± 221 millioen omvat de twaalf provincies van het eigenlijk gezegde Britsch-Indië.

Gewoonlijk verdeelt men de inheemsche bevolking van Britsch-Indie in twee groote groepen: de Hindoes en de Mohammedanen. In werkelijkheid omvat het woord Hindoes een verzameling van drie verschillende rassen [1]: 1⁰. de oudste oorspronkelijke bewoners, de Aborigines, voor welk ras men geen speciale benaming heeft, doch die samengevat worden onder den naam van niet-Ariërs in tegenstelling met 2⁰. de volkstammen van Arischen oorsprong of het Sanskriet-sprekende ras hetwelk door de Noord-Westelijke bergpassen Indië is binnengedrongen vele eeuwen voor Christus [2]. Dit ras bestond uit niet zoo donker gekleurde personen als de oorspronkelijke bewoners van Indië, was ook veel meer ontwikkeld — wat niet te verwonderen is, als men nagaat dat het zijn afstamming gemeen had met die van de Grieken en de Romeinen en meer Westersche volken — en vormt den oorsprong van de tegenwoordige Brahmanen en Rajputs; 3⁰. de groote massa van de Britsch-Indische bevolking bekend onder den naam Hindoes en ontstaan uit de vermenging van Arische en niet Arische volks-

---

[1]) Het volgende omtrent de verdeeling der rassen in Britsch-Indië heb ik ontleend aan het bekende werk van Sir W. W. HUNTER, The Indian Empire, its peoples, history and products; new and revised edition, 1893.

[2]) De Rig Veda is de bron waaruit de geschiedenis dier volkstam geput wordt en de ouderdom van dat letterkundig gewrocht is niet met zekerheid na te gaan. De Hindoes beschouwen dat werk als reeds in 3000 vóór CHRISTUS te zijn vervaardigd, terwijl Europeesche navorschers den datum daarvan bepalen ongeveer 1400 voor CHRISTUS. Sir W. W. HUNTER, t. a. p., pag. 118.

stammen, voor het meeren deel echter uit de laatsten[1]); terwijl men dan ten 4^{0}. nog de Mohammedanen aantreft, die van uit Arabië doordrongen in Voor-Indië reeds in het begin van de 8e eeuw na Christus, doch die eerst in het begin van de 11e eeuw aldaar vasten voet kregen, van welk oogenblik af tot op het tijdstip van de definitieve vestiging van het Britsch gezag Voor-Indië voor het grootste gedeelte beheerd is geworden door Mohammedaansche vorsten.

Gaat men nu na hoe deze vier verschillende rassen verdeeld zijn over de geheele bevolking van Britsch-Indië, dan vindt men dat verreweg het grootste gedeelte ongeveer $^3/_5$ der totale bevolking bestaat uit de Hindoes, $^1/_5$ uit Mohammedanen, terwijl de rest dan ongeveer voor gelijke deelen ingenomen wordt door de afstammelingen van het Arische ras, n.l. de Brahmanen en de Rajputs en door de Aborigines, ofschoon van deze laatsten de meesten tegenwoordig bij de Hindoes gerekend worden.

Het zuiden van Britsch-Indië waar de invloed van de Mohammedaansche vorsten zich niet zoo sterk heeft doen gevoelen als in het noorden, bestaat tegenwoordig bijna uitsluitend uit Hindoes. De bevolking der staten onder Inlandsche vorsten staat voor het grootste gedeelte onder invloed der Brahmanen. In het Noorden en Noordwesten echter en in Bengalen belijd meer dan $^1/_3$ der bevolking den Islam. De Engelschen hebben dus voor het meerendeel te maken met Hindoes en Mohammedanen, derhalve kunnen wij ook voor deze studie volstaan om alleen van die rassen de eigenaardige strafrechtopvattingen na te gaan.

---

[1]) Sir W. W. HUNTER, t. a. p., pag. 89.

Zooals reeds gezegd, zijn de Hindoes ontstaan uit een vereeniging van Arische en niet-Arische rassen en wel voor verreweg het grootste deel bestaande uit afstammelingen van de niet-Arische aborigines.

De Ariërs, die in Britsch-Indië kwamen, vonden daar een oorspronkelijke inheemsche bevolking, voor welke zij zoowel wegens de donkere huidkleur als wegens den zeer lagen trap van ontwikkeling en beschaving, waarop die volken stonden, groote minachting koesterden; zij noemden die stammen dan ook in hun oude boeken *Dasyus* of vijanden en *Dásas* of slaven [1]). Zelf moeten de Ariërs reeds op het oogenblik van hun inval in Voor-Indië een hooge mate van ontwikkeling bereikt hebben, zooals uit hun oudste heilige boek de Rig Veda blijkt. De oorspronkelijke niet-Arische bevolking daarentegen bestond uit ruwe, woeste volksstammen, die door de invallende Ariërs langzamerhand overwonnen werden. Reeds spoedig intusschen ontstond de splitsing in kasten, die tot op den tegenwoordigen tijd nog met dezelfde scherpe afscheidingen onder de Hindoes worden aangetroffen.

Doordien sommige families, die bijzondere studie van de Rig Veda hadden gemaakt, en daarvan volkomen op de hoogte waren, van den vorst het uitsluitend privilegie ontvingen de plechtigheden en ceremonien, die bij hun eeredienst behoorden, te leiden en te volvoeren, ontstond de kaste der priesters, de Brahmanen, terwijl daarnaast zich eene uitsluitend aan den krijgsdienst gewijde kaste vormde, de zoogenaamde Kshattriyas of Rajputs. Een gedeelte echter van de van elders gekomen stammen

---

1) Sir W. W. HUNTER, t. a. p., pag. 91.

bleef rustig als landbouwers achter op den veroverden grond, welke intusschen niet door hen zelf, maar door de overwonnen oorspronkelijke bevolking werd bebouwd; en aldus ontstonden de twee overige kasten: de landbouwers, Vaisyas, en de slaven, de Sudras. Van die vier kasten bestonden dus de drie hoogsten uit afstammelingen van Arischen oorsprong en werd de laagste kaste gevormd uit de door de Ariers zoo geminachte inheemsche bevolking. Niet dan na langdurigen strijd met de kaste der krijgslieden gelukte het de Brahmanen zich als hoogste kaste te laten erkennen, en zich in het vervolg op dat hooge standpunt te handhaven en hun positie als zoodanig te versterken. Ofschoon het nu de Ariers zijn geweest, die het werk der beschaving van de woeste nomadenvolken, welke de oorspronkelijke bevolking van Indië vormden, begonnen zijn, hebben zij zich toch niet zeer veel aan die bevolking, de laagste kaste vormende, gelegen laten liggen. Eerst door den invloed van het Buddhisme, waaruit een meer humane geest straalde, is er meerdere toenadering gekomen tusschen de Arische en niet-Arische rassen. En al is ook het Buddhisme als algemeene godsdienst gedurende de laatste duizend jaar reeds uit Indië gebannen, toch is nooit meer die groote scheiding tusschen de Arische en niet-Arische rassen teruggekeerd. Die twee rassen zijn samengesmolten en vormen tegenwoordig het groote complex der bevolking. Slechts de Brahmanen hebben zich, zelfs gedurende den glanstijd van het Buddhisme, op hun standpunt weten te handhaven en verkregen dan ook weer na den val van het Buddhisme in Indië de hoogste macht in handen.

Aan de Brahmanen hebben de Hindoes ook de verzameling, rangschikking en uitlegging hunner wetten en

gewoonten te danken. Hun oudste arbeid op wetgevend gebied zijn de Grihya Sutras, waarvan sommige vermoed worden reeds in 500 v. CHR. ontstaan te zijn [1]). Later, ongeveer tusschen 100 en 500 n. CHR. werd samengesteld het zoogenaamde Wetboek van MANU bevattende de gewoonten der Brahmanen in het Noorden van Indië op het gebied van rechtspleging. Van nog later [2]) dagteekent de samenstelling van een ander wetboek, dat van YAJNAVALKYA. Deze twee verzamelingen van rechtsregels, met de daarbij behoorende commentaren, vormen nog ten huidigen dage het geheele stel van voorschriften, waardoor het rechtsleven van den Hindoe beheerscht wordt [3]). Zij verdeelen het recht in drie deelen: 1⁰. huiselijke en burgerlijke rechten en plichten; 2⁰. rechtsbedeeling; 3⁰. „religious purifications" en strafbepalingen.

Dit recht werd en wordt nog door de Hindoes beschouwd als te zijn van goddelijken oorsprong en door den invloed der Brahmanen werd de toepassing er van over heel Indië uitgebreid.

Men houde echter hierbij wel in 't oog, dat dit recht alleen behelst de gewoonten, die in zwang waren in de Noordelijke gedeelten van Indië, en dat zij eigenlijk niet passen bij alle Indische volkstammen in het Zuiden van het schiereiland [4]).

Hetgeen bij de nadere beschouwing van dien Code van MANU opvalt, is, dat niettegenstaande den hoogen ouderdom van dat werk, toch op het gebied der strafbepalingen reeds zoozeer het publiekrechtelijk karakter

---

1) Sir W. W. HUNTER, t. a. p., pag. 156.
2) 6e of 7e eeuw na CHRISTUS.
3) Sir W. W. HUNTER, t. a. p., pag. 156, vlgg.
4) Sir W. W. HUNTER, t. a. p., pag. 158 en 159.

ervan op den voorgrond treedt. Men vindt er namelijk zeer nadrukkelijk in vermeld, dat de onderworpenheid en de belastingen, die de koning van zijn onderdanen eischt, slechts het aequivalent zijn voor de bescherming welke hij hun verleent wat betreft de onderlinge rust en maatschappelijke orde. Zoo ziet men er ook in vermeld, dat de koning — of, zoo hij niet kan, een hoofdrechter met assessoren — dagelijks zitting zal houden in zijn gerechtshof, en daar de klachten zal aanhooren en beslissen, die hem voorgebracht worden. Wordt dan de aangeklaagde veroordeeld tot het betalen van een geldsom, dan zal dat geen individueele vergoeding zijn voor de beleedigde partij, maar een boete, die aan den koning betaald moet worden. [1])

Gaat men nu na wat in dien tijd als strafbare handeling werd beschouwd, dan blijkt, dat ook toen reeds die handelingen, welke men thans onder den naam van rechtsdelicten pleegt te rangschikken, als strafbare feiten werden beschouwd.

In dat wetboek van Manu toch worden als misdaden genoemd: beleediging en laster, rooverij en andere gewelddadigheden, valsche getuigenis, diefstal, misbruik van vertrouwen, bedrog, overspel en verkrachting.

Hoewel natuurlijk in den loop der jaren verschillende veranderingen zijn aangebracht, tengevolge van gewijzigde gewoonten en begrippen, vormen toch nog ten huidigen dage de twee Codes van Manu en van Yajnavalkya den grondslag voor elke verzameling en elke verhandeling over het Hindoesch recht. Aangezien echter op het gebied van strafrecht het Hindoerecht afgeschaft werd door de

---

[1]) J. D. Mayne: Criminal Law of India, pag. 230.

Mohammedaansche vorsten, en vervangen door de op den Koran berustende strafwetten, behoeven wij niet verder stil te staan bij deze twee Hindoewetboeken.

Zooals reeds vermeld begonnen omstreeks de 8e eeuw na CHRISTUS de volkstammen in Arabië, allen belijders van den Islam, door de bergpassen in het Noord-Westen van Voor-Indië het schiereiland binnen te dringen. Het duurde echter 2 à 3 eeuwen voordat die nieuwe invallers vasten voet in Indië konden krijgen. Eerst in het begin der 11e eeuw, met de regeering van MAHMUD, kan men van een eigenlijke heerschappij van de Mohammedanen over een deel van Indië spreken. Die heerschappij breidde zich hoe langer hoe meer uit, en bereikte haar hoogtepunt gedurende de regeering van AKBAR DE GROOTE (1556—1605). Deze onderwierp het geheele land ten Noorden van het Vindhya-gebergte en vormde het tot een groot Mogol-rijk. Met de overige nog onafhankelijke Hindoe-vorsten sloot hij verdragen, waardoor deze gedeeltelijk afhankelijk werden gemaakt van dat Mogol-rijk. Onder de regeeringen van zijn opvolgers, voornamelijk van AURANGZEB (1658—1707), een achterkleinzoon van AKBAR, werden de zuidelijke staten voor het meerendeel veroverd en bij het Mogol-rijk gevoegd. Na AURANGZEB echter ging dat groote rijk spoedig ten gronde, en lostte zich op in tal van kleine staten. De Mohammedaansche gouverneurs der provincies maakten zich los van het groote rijk en vormden eigen rijken, terwijl de Hindoe-onderdanen, voornamelijk de Sikhs in het Noorden (in de Punjab) en de Maráthás in het Zuiden er het hunne toe bijdroegen den ondergang van het Mogol-rijk te verhaasten.

Met dat al blijft het een feit, dat gedurende meer dan zeven eeuwen een groot deel van Indië gestaan heeft onder Mohammedaansche heerschappij; en hoe was het nu in dien tijd gesteld met het recht, speciaal met het strafrecht: werd het recht der overheerschers uitsluitend toegepast of werd ook, naast dat recht, het recht der overheerschten geëerbiedigd?

De Mohammedaansche vorsten — en vooral AKBAR was op dit punt zeer liberaal — begrepen, dat het niet aanging hun eigen wetten betreffende civiel recht, die op zoo geheel andere grondslagen gebaseerd waren dan de wetten der Hindoes, op dezen toepasselijk te verklaren; de Hindoes behielden dan ook op het gebied van het civiel recht, hun eigen wetten. Op het gebied van strafrecht echter was dit niet het geval: de Mohammedaansche vorsten hadden in strafzaken hun eigen recht gesteld boven dat der Hindoes, ja dit laatste zelfs geheel uigesloten. Zoo was de toestand nog toen de Engelschen heer en meester werden in Indië. Sir COURTENAY ILBERT zegt in zijn werk *The Government of India* [1]), sprekende over den toestand van het strafrecht in Bengalen ten tijde van WARREN HASTINGS: "In criminal cases the Mohammedan Government had established its own criminal law, to the exclusion of that of the Hindus". En Sir JAMES STEPHEN zegt in zijn reeds genoemd werk [2]): "The criminal law of Northern and Southern India (in Western India it prevailed less distinctly) was the Mohammedan law introduced by the Mogul conquerors".

Terwijl op civielrechtelijk gebied de Hindoes hun eigen recht behielden, waren zij dus op strafrechterlijk gebied

1) pag. 388.
2) History of Criminal Law, III, pag. 292.

geheel aan het Mohammedaansche recht onderworpen.

Het is dus voornamelijk op het Mohammedaansch recht, dat men te letten heeft bij het beoordeelen van den rechtstoestand der inlandsche bevolking van Voor-Indië op het gebied van strafrecht vóór den tijd dat de Engelschen zich daar vestigden, en zelfs tot aan de invoering van den Indian Penal Code. Hoe is dat recht nu ontstaan? Hoe is het ingericht? Ziedaar de vragen die thans voor de hand liggen.

In de eerste plaats dient voorop gesteld te worden, dat het Mohammedaansche recht evenals het Hindoerecht door de Mohammedanen, respectievelijk de Hindoes, wordt beschouwd te zijn van goddelijken oorsprong — ten minste de hoofdbron ervan — geheel in tegenstelling met het Westersche recht, waarvan de historische oorsprong en ontwikkeling wordt ingezien en bij welks vorming en vervorming de invloed van abstracte begrippen zeer groot is.

De Koran, bevattende de voorschriften van Allah omtrent de verschillende rechten en plichten der menschen in hun onderlinge verhouding en van ieder individueel, is de hoofdbron voor het geheele rechtssysteem der Mohammedanen.

De teksten in dit heilige boek behoefden natuurlijk dikwijls uitlegging en bovendien kwamen er ten gevolge van de uitbreiding der maatschappelijke verhoudingen vele gevallen voor, waarin de Koran niet voorzag.

Zoodoende ontstonden naast de Koran andere rechtsbronnen, die ook algemeen door Mohammedaansche rechtsgeleerden als zoodanig erkend worden, evenwel secundair aan den Koran zelf. Deze bronnen waren in de eerste

plaats de voorschriften, de handelingen en de uitspraken van den Profeet, welke door overlevering bewaard waren geworden door diegenen van zijn omgeving, die er bij tegenwoordig waren; deze rechtsbron wordt genoemd Sonnat. Verder gelden ook als rechtsbron de eensluidende beslissingen van de vier eerste Chaliefen; en ten slotte nog de analogische gevolgtrekkingen gemaakt uit die 3 eerste rechtsbronnen in gevallen waarin geen van die drie voorzag. [1])

Deze vier bronnen noemen de Mohammedanen de wortels van de rechtsgeleerdheid. De wetgeleerden, die leefden kort na den dood van den profeet, hielden zich in hun werken uitsluitend bezig met het behandelen dier wortels, met de uitlegging van hetgeen in die vier bronnen nog niet duidelijk was. Hun volgelingen of leerlingen mochten zich met die wortels niet inlaten, zij hadden zich slechts aan het woord huns meesters te houden en zij mochten alleen oordeelen over ondergeschikte punten van die zaken, de takken die uit die wortels voortkwamen, zooals de Arabieren het in hun beeldrijke taal uitdrukken. Die wetgeleerden werden de stichters van verschillende sekten, die in uitleggingen van eenige ondergeschikte punten der rechtsbronnen van elkaar afweken, en waarvan men er tegenwoordig nog vier kent: n.l. die van ABOE HANIFAH, de Hanefitische sekte, die zijn volgelingen voornamelijk in Turkije en Britsch-Indië heeft: die van MOHAMED IBN IDRIES 's SJAFEÏ, de Sjafeïtische sekte [2]), wier volgelingen men vindt in Egypte en in den Indischen Archipel; die

[1]) Mr. S. KEIJZER: Handboek voor het Mohammedaansch recht, 's Hage 1853. Mr. L. W. C. VAN DEN BERG: De beginselen van het Mohammedaansch recht.

[2]) Van een verhandeling van het Mohammedaansch recht volgens deze leer, n.l. de Minhâdj aṭ-ṭâlibîn bestaat eene vertaling van de hand van Mr. L. W C VAN DEN BERG, in 1882 te Batavia op last van het Gouvernement uitgegeven.

van MALIK IBN ANS, de Malekitische sekte, wier invloed zich beperkt tot de Noord-kust van Afrika en ten slotte die van AHMED IBN HANBAL, de Hanbalitische sekte.

Het Mohammedaansch recht en speciaal het strafrecht vindt men dus niet in een codificatie; men leert het kennen uit de verhandelingen der groote wetgeleerden, leerboeken, niet zoozeer de beginselen van het recht, als wel meer speciale gevallen behandelende en een beslissing op die gevallen gevende. Reeds bij den eersten oogopslag valt van dat Mohammedaansche strafrecht het sterk sprekende privaatrechtelijke karakter in het oog. De misdaad is hier alleen benadeeling van private belangen en de reactie ertegen, de straf, wordt ook geheel als vergoeding van den benadeelde of zijne verwanten beschouwd. Vinden deze het niet noodig, dat de misdadiger zijn straf ondergaat of zijn zij met een mindere straf tevreden dan gebeurt dat ook. Verder ligt aan de straf ook voor een groot deel nog het zuivere wraakidée ten grondslag b.v. zeer sterk bij de straf van wedervergelding, de talio.

Men onderscheidt in het Mohammedaansche strafrecht tusschen misdrijven begaan tegen Allah en misdrijven begaan tegen den mensch. Bij de eersten (apostasie, overspel en verkrachting, diefstal, rooverij en het drinken van verboden dranken) kan de straf door de benadeelde persoon niet kwijtgescholden worden, bij de andere misdrijven wel.[1]) Verder is ook niet bij alle strafbare feiten een bepaalde straf bedreigd; dit geschiedt slechts bij moord en doodslag, verwondingen, apostasie, overspel en verkrachting, laster (in het Mohammedaansche recht

---

[1]) Minhâdj aṭ-ṭâlibin, Boek 54, tit. 2, afd. 2.

alleen gekwalificeerd als valschelijke betichting van overspel), diefstal, rooverij en het drinken van verboden dranken. Bij de overige strafbare feiten wordt het aan den rechter overgelaten welke straf hij wil toepassen; hij is echter beperkt in zijn keuze: in deze gevallen mag hij namelijk als straf uitspreken gevangenisstraf, verbanning, geeseling, eenvoudige kastijding [1]), of slechts enkel een berisping, welke laatste alleen echter niet voldoende is wanneer het geldt eene overtreding jegens menschelijke rechten, wel bij overtredingen jegens goddelijke rechten — voor zoover ze namelijk niet met een bepaalde straf bedreigd worden; ook mogen in geen geval deze onbepaalde straffen, deze arbitraire correctie, zwaarder zijn dan het minimum dat door de bepaalde straffen is vastgesteld. [2])

De bepaalde straffen worden verdeeld in: straf van wedervergelding (talio), bloedprijs en andere bepaalde straffen aan den lijve. [3])

De straf van wedervergelding (de zuivere wraak) wordt toegepast bij moord, dus als doodstraf en dan ten uitvoer gelegd op dezelfde wijze waarop de moord geschied is; zelfs als er moord door hongerlijden is geweest, dan moet de veroordeelde ook door middel van hongerlijden ter dood gebracht worden [4]) — en verder bij verwondingen. Ook bij deze laatste misdrijven wordt den misdadiger eenzelfde leed opgelegd als hij zijn slachtoffer berokkend heeft. Hierin gaat men zelfs zoover, dat

---

[1]) VAN DEN BERG noemt dit in zijn vertaling van de Minhâdj aṭ-ṭâlibîn „soufflet".

[2]) Minhâdj aṭ-ṭâlibîn, Boek 55, afd. 2.

[3]) Deze laatste categorie van straffen noemt VAN DEN BERG „peines afflictives et définies."

[4]) Minhâdj at-ṭâlibîn, Boek 47, titel 2, afd. 3, ofschoon over dit punt verschil van gevoelen bestaat.

waar iemand b. v. een hand afgehakt is, waaraan een vinger ontbrak, of welke op eene andere wijze verminkt was, den misdadiger niet een geheel gave hand afgekapt kon worden als wedervergelding [1]).

De talio mag slechts ten uitvoer gebracht worden na machtiging van den soeverein. De ten uitvoerlegging kon geschieden door een der verwanten van het slachtoffer, doch alleen waar het de ter doodbrenging betrof; in andere gevallen moest het geschieden door den officieelen beul [2]), om zeker te zijn dat niet meer leed aan den misdadiger werd toegebracht dan deze zijn slachtoffer berokkend had.

In ieder geval kan degeen, die als vertegenwoordiger van het slachtoffer optreedt, afzien van het toepassen der talio, en zich tevreden stellen met het aannemen van den bloedprijs [3]). Deze wordt berekend in kameelen (100 voor een vrij man [4]); eerst als het onmogelijk is kameelen te krijgen, kan met geld betaald worden. [5]) Een vrouw werd geschat op de halve waarde van een man, een Christen of een Israëliet op een derde. Verder bestond er een geheele prijslijst voor de verschillende deelen van het lichaam. Voor die verwondingen, waarin de wet niet voorzag, werd eene boete opgelegd, waarvan het bedrag door den rechter bepaald werd [6]). De bloedprijs kan geeischt worden van den misdadiger zelf en subsidiair van de agnaten in de zijlinie [7]) en indien noch van

1) Minhâdj aṭ-ṭâlibîn, Boek 47, titel 2, afd. 2.
2) ibidem Boek 47, titel 2, afd. 3.
3) ibidem Boek 47, titel 2, afd. 4.
4) ibidem Boek 48, titel 1, afd. 1.
5) ibidem Boek 48, titel 1, afd. 1.
6) ibidem Boek 48, titel 1, afd. 3.
7) ibidem Boek 48, titel 2, afd. 2.

den misdadiger iets te halen was, noch agnaten aanwezig waren, is de Staat verantwoordelijk voor elk geloovig misdadiger [1]). Ten slotte is er bij doodslag, onverminderd den bloedprijs, nog een soort expiatie noodig [2]).

De tweede catagorie van bepaalde straffen omvat: steeniging, geeseling, verbanning — deze drie voor overspel en verkrachting terwijl ook het drinken van verboden dranken en het valschelijk betichten van overspel met geeseling gestraft wordt — voorts de verminkende straffen bij diefstal, n.l. amputatie van handen of voeten en wel bij de eerste veroordeeling de rechterhand, bij de eerste recidive de linkervoet, bij de tweede recidive de linkerhand, bij de derde recidive de rechtervoet, en bij elke volgende recidive eene onbepaalde straf. [3]) Al deze bepaalde straffen worden door of vanwege den soeverein ten uitvoer gelegd. [4]) Voor diefstal zijn de volgende elementen noodig:

1⁰. de waarde van het gestolen voorwerp moet meer zijn dan $^1/_4$ dinar;

2⁰. het voorwerp moet het eigendom van een ander zijn;

3⁰. er moet ten opzichte van het tweede element geen vergissing bestaan bij den dader.

4⁰. het voorwerp moet op eene veilige plaats geborgen zijn geweest. [5]) Behalve de straf (amputatie) moet de dief ook nog het gestolen voorwerp of de waarde er van teruggeven. Het wegnemen van alles wat onrein is, als wijn, honden, varkens, etc. wordt niet als diefstal beschouwd.

---

1) Minhâdj at-ṭâlibîn, Boek 48, tit. 2, afd. 2.
2) ibidem Boek 48, tit. 2, afd. 6.
3) ibidem Boek 54. tit. 1, afd. 3.
4) ibidem Boek 52.
5) ibidem Boek 54, tit. 1, afd. 1.

Rooverij wordt verschillend gestraft al naar gelang er moord of diefstal of geen van beide bij hebben plaats gehad. Eenvoudige rooverij wordt gestraft met gevangenisstraf — eene onbepaalde straf — voor het geval er moord of diefstal bijkomen is de straf wedervergelding of amputatie. [1])

Ten slotte vindt men nog dit verschil tusschen de bepaalde en onbepaalde straffen, dat voor het geval het slachtoffer of zijn vertegenwoordiger aan den misdadiger zijn — bepaalde — straf kwijtscheldt, de soeverein dan wel een der onbepaalde straffen mag opleggen; geschiedt echter die kwijtschelding bij eene onbepaalde straf, dan kan de soeverein toch nog een andere correctie toedienen, voor zoover hij het noodig acht. [2])

Algemeene leerstukken als poging, medeplichtigheid, enz., worden niet als één geheel in het Mohammedaansch strafrecht behandeld tengevolge van de casuïstische manier van bewerking van dat recht, waardoor gevallen van medeplichtigheid of poging ook bij elk delict afzonderlijk besproken worden. [3]) Wel vindt men in de Minhâdj aṭ-ṭâlibîn (Boek 56 afd. 1) eenige gronden tot strafuitsluiting behandeld, maar ook hierin treft men veel casuistiek aan.

Dit is in korte trekken het systeem van het Mohammedaansche strafrecht, zooals het in de verschillende landen waar de Islam is doorgedrongen geldt, al is het ook met geringe verschillen in de opvattingen en uitleggingen

---

[1]) Minhâdj aṭ-ṭâlibîn, Boek 54, tit. II. afd. 1.

[2]) ibidem Boek 55, afd. 2.

[3]) Mr. L. W. C. VAN DEN BERG: „De beginselen van het Mohammedaansch recht," pag. 150, noot: „Omtrent de poging tot misdrijf is het mij niet mogen gelukken een algemeenen en stelligen rechtsregel op te sporen. Evenmin omtrent herhaling van misdrijf."

der verschillende sektes. Zoo heeft voor Britsch-Indië de meeste authoriteit de „Hedaya", bevattende de commentaren van ABOE HANIFAH en van zijne leerlingen ABOE JOESOEF en IMAM MOHAMMED.[1]) Volgens dit werk werden de misdrijven naar gelang van de straffen die er op gesteld waren ook verdeeld in 3 groepen:

1. Misdrijven waarop als straf wedervergelding en de bloedprijs was gesteld; n.l. alle misdrijven tegen den persoon.

2. Misdrijven waarop bepaalde straffen gesteld waren.

3. Misdrijven waarop onbepaalde straffen gesteld waren.

Dit werk werd vertaald in het Engelsch, toen de Engelschen in Indië zelf de rechtsbedeeling der inboorlingen ter hand namen,[2]) en wel onder het bestuur van WARREN HASTINGS, die in 1772 Gouverneur van Bengalen werd en begon met een ontwerp samen te stellen voor de inrichting der rechtsbedeeling, waarin als principe aangenomen werd, dat zoo weinig mogelijk veranderd zou worden aan den bestaanden toestand; dus op het gebied van strafrecht zou toegepast worden het Mohammedaansch strafrecht. Spoedig bleek echter dat sommige gedeelten van dat recht niet door een Westersch bestuur toegepast of gehandhaafd konden worden. Al was ook het Engelsch strafrecht in die dagen niet van wreedheid vrij te pleiten, strafbepalingen als wedervergelding, steeniging, verminking bij diefstal en verschillende bepalingen omtrent onderzoek en bewijsvoering konden onmogelijk door het Engelsche bestuur goedgekeurd worden. Die gebreken

---

[1]) WILLIAM H. MORLEY: The administration of Justice in British India, 1858, pag. 288.

[2]) The Hedaya or Guide; a commentary on the Muselman laws, translated by CHARLES HAMILTON, 4 vol., Calcutta 1791.

werden nu verholpen door nieuwe bepalingen, geschoeid op Westersche leest, doch het ligt voor de hand dat deze wijze van wetgeving niet bevorderlijk is voor het vormen van een goed, zuiver en duidelijk rechtssysteem. Sir J. STRACHEY zegt dan ook over den toestand van het strafrecht in Indië gedurende het begin der 19e eeuw [1]):

"In the greater part of British-India the criminal law and procedure were a jumble based on the old Mohamedan law, eked out and rendered tolerable by the Regulations and Acts of our own Government, by fragments of English law, and by the decisions and instructions of the superior Courts". Ook Sir JAMES STEPHEN noemt als groote gebreken van het strafrecht in Indië in dien zelfden tijd, "its weakness, its confusion, its utter want of principle and unity", welke gebreken "had long been recognised by all who had to do with Indian administration." [2])

Behalve dit samenvoegsel van Mohammedaansch en Engelsch recht, dat op de Inlanders toepasselijk was, had men nog het zuivere Engelsche recht voor de Europeanen, zonder dat daarin de noodige veranderingen waren gemaakt, welk euvel echter verholpen werd door den rechter de macht te geven om in gevallen waarin het noodig geoordeeld werd, dat recht niet toe te passen; welk ander recht dan wel, werd niet gezegd, dat moesten de rechters zelf maar maken in zoo'n geval.

Aan dien inderdaad onhoudbaren toestand trachtte men een eind te maken bij gelegenheid der hernieuwing van het octrooi der East-India Company in 1833. Terwijl daarbij

---

1) India, pag. 73.

2) History of Criminal Law III, p. 297.

aan de Compagnie het zuiver commercieele karakter, dat haar optreden van den aanvang af had beheerscht, werd ontnomen, verkreeg zij op wetgevend gebied bevoegdheden, waarvan zij tot dusver grootendeels was verstoken gebleven. Wel is waar had het vóór dien tijd niet ontbroken aan wetten en verordeningen van de verschillende gewestelijke besturen afkomstig, en had men rekening te houden met de Regulations van den Gouverneur-Generaal in Rade, geldende voor Bengalen, de Regulations van den Raad van Madras, de Regulations van den Raad van Bombay; verder had men de geheele verzameling wetten door het Charter van GEORGE I ingevoerd en dan nog de latere Engelsche wetten, die op Indië toepasselijk waren verklaard.

Het octrooi van 1833 nu droeg de wetgevende macht, voor zoover het betrof onderwerpen van algemeenen aard, uitsluitend op aan den Gouverneur-Generaal in Rade in overleg met een door de Indische regeering in te stellen en te benoemen commissie, die onder de benaming van Indian Law Commission een uitgebreid onderzoek zou hebben aan te vangen naar den toestand van het recht en het rechtswezen, zoowel burgerlijk als crimineel, in geheel Indië, van dat onderzoek verslag zou uitbrengen en ten slotte de noodige voorstellen zou hebben te doen voor de samenstelling van algemeene wetboeken voor geheel Indië en toepasselijk zoowel voor Europeanen als voor Inlanders.

In verband met deze voornemens werd aan den Raad van den Gouverneur-Generaal toegevoegd een nieuw lid, dat speciaal met de behandeling van de aangelegenheden der wetsherziening zou belast zijn. "This additional member, whose qualifications were not stated, but

who it was contemplated should always be an English lawyer, had rank and precedence after the other members, and was not to take a part in the executive business of the Government, but could sit and vote only at meetings for making laws and regulations". [1]) Als zoodanig nu trad de later beroemd geworden geschiedschrijver THOMAS BABINGTON MACAULAY op, die dan ook eerlang als president van de Law-Commission zitting nam, met de hem toegevoegde medeleden CAMERON, Sir JOHN MACLEOD, ANDERSON en MILLETT.

Maar de aan de commissie toegedachte reuzentaak, het ontwerpen van een volledig alles omvattend samenstel van wetten [2]), bleek spoedig onuitvoerbaar. Reeds een paar maanden na hare benoeming deed haar voorzitter MACAULAY het voorstel om allereerst te beginnen met het ontwerpen van een algemeen strafwetboek voor het geheele Britsch-Indische rijk. "This Code", schreef MACAULAY, "should not be a mere digest of existing usages and regulations, but should comprise all the reforms which the commission may think desirable. It should be framed on two great principles — the principle of suppressing crime with the smallest possible amount of suffering,

---

1) CHESNEY, Indian Polity, London 1894, pag. 118.

2) Het desbetreffende artikel van het octrooi van 1833, n.l. section 53 luidt als volgt: "Whereas it is expedient that, subject to such special arrangements as local circumstances may require, a general system of Judicial Establishments and Police, to which all persons whatsoever, as well Europeans as Natives may be subject, should be established in the said Territories at an early Period, and that such Laws as may be applicable in common to all classes of the Inhabitants of the said Territories, due Regard being had to the Rights, Feelings and peculiar usages of the People, should be enacted and that all Laws and Customs having the Force of Law within the same Territories should be ascertained and consolidated, and as occasion may require amended: be it therefore enacted that the Governor General of India in Council shall . . . . . . issue a Commission . . . . . to be styled "The Indian Law Commissioners", etc. . . . . ."

and the principle of ascertaining truth at the smallest possible cost of time and money".

De Indische Regeering stemde met dit voorstel in en omstreeks Augustus 1835 toog de Commissie aan het werk, dat intusschen niet zoo hard opschoot als de Regeering schijnt verlangd te hebben. Ter zake om verantwoording gevraagd, schreef MACAULAY den 2en Januari 1837, dat wegens herhaalde ongesteldheid van alle commissieleden, uitgezonderd hemzelf, de arbeid der commissie vertraagd was en hij vrijwel geheel alleen het werk moest afdoen. Òf het Indische Gouvernement kon zich geen voorstelling maken van de ontzaglijke moeilijkheden, die zich bij elke codificatie voordoen en van de groote mate van nauwkeurigheid, die voor zulk werk vereischt wordt, òf het hield nog te veel vast aan het idee van eenvoudige verzameling en systematiseering van bestaande wetten; want vergelijkt men den arbeid van deze Indian Law Commission met dien van andere commissies voor wetgeving in andere landen, dan kan men den tijd van twee jaar voor het samenstellen van een wetboek van strafrecht, dat gelden moet voor twee rassen met geheel verschillende opvattingen omtrent recht en billijkheid, toch waarlijk niet te lang noemen. Hoe het zij, in den loop van 1837 werd het ontwerp voor een Penal Code ingediend [1]), voorafgegaan door eene inleiding en vergezeld van verschillende nadere toelichtingen omtrent speciale gedeelten ervan.

---

[1]) In een brief aan zijn vader, gedateerd 18 Dec. 1837 schreef MACAULAY omtrent zijn arbeid: "Our Penal Code is to be published next week. It has "cost me very intense labour; and whatever its faults may be, it is certainly not a "slovenly performance. Whether the work proves usefull to India or not, it has been "of great use, I feel and know, to my own mind." Uit „Life and Letters of Lord MACAULAY by his Nephew, the Right Hon. Sir GEORGE OTTO TREVELYAN."

Bij het samenstellen van het ontwerp heeft de Commissie overwogen of zij een van de in Indië reeds bestaande systemen van strafrecht [1]) met de noodige wijzigingen kon overnemen of als grondslag voor haar arbeid kon bezigen. Zij kwam echter tot de overtuiging, dat die stelsels in hunne strafbepalingen zeer wijd uiteenliepen en dat er niet één geschikt was om tot voorbeeld voor een nieuw te ontwerpen strafwetboek te dienen. Aangezien de Regulations, die dienen moesten om het Mohammedaansche strafrecht te verbeteren en aan te vullen, gemaakt waren door drie verschillende van elkaar onafhankelijke wetgevende machten, [2]) was het niet te verwonderen, dat de strafbepalingen in Britsch-Indië zeer uiteen liepen. De Commissie haalde daarvan eenige voorbeelden aan, die een eigenaardig licht wierpen op den toestand van het strafrecht in Indië vóór de invoering van den Penal Code. Zoo werden in Bengalen ernstige vervalschingen gestraft met gevangenisstraf voor een tijd tweemaal zoo lang als bij meineed; in Bombay daarentegen was het juist omgekeerd, daar werd meineed dubbel zoo zwaar gestraft als de ernstigste vervalschingen; en in Madras stonden die twee misdrijven ten opzichte van de straf geheel gelijk. Zoo werd ook een gevangene, die ontsnapte in Bombay,

---

[1]) Men had n.l. 3 verschillende systemen: dat van Bengalen, van Madras en van Bombay. De twee eersten waren gebaseerd op Mohammedaansch strafrecht, doch zoozeer veranderd door Engelsche bepalingen dat er niet veel meer van het oorspronkelijke Mohammedaansche recht overbleef. Het bestond dus uit losse Regulations zonder samenhang. In Bombay daarentegen was men reeds een stap verder; daar waren in 1827 de verschillende Regulations samengevoegd tot één Code, de "Bombay Code", een strafrecht vormende voornamelijk gebaseerd op Engelsch recht en waardoor al het vroeger bestaan hebbende strafrecht afgeschaft werd.

[2]) De regeeringen in de drie z.g. „Presidencies" (Bengalen, Madras en Bombay).

dubbel zoo zwaar gestraft als in de twee andere gewesten; een valsche munter daarentegen werd in Bombay weer gestraft met een straf, die zoowat de helft lichter was als in de andere gewesten. In Bengalen was het koopen van legerbenoodigdheden van soldaten strafbaar met een boete van 50 roepijen; in Madras was de boete daarvoor 40 roepijen, terwijl in Bombay op dat feit een gevangenisstraf van 4 jaar gesteld was.

Van eenvormigheid was dus geen sprake, terwijl het eenige wat nog in aanmerking kon komen als grondslag voor het nieuwe wetboek, n.l. de "Bombay Code," daar dit ten minste een systematisch geheel vormde, niet door de Commissie kon gevolgd worden, omdat het in vele opzichten veel te gestreng was, en ook omdat de samenstellers ervan, volgens de Commissie, van geheel foutieve grondbegrippen waren uitgegaan.

Dientengevolge heeft de Commissie zich bij haar arbeid op een geheel zelfstandig standpunt geplaatst. Wel heeft zij in vele gevallen den Code Pénal van Frankrijk en ook den Code van Louisiana door Livingstone vervaardigd, geraadpleegd, maar verder is zij niet gegaan. Geen enkel strafrechtssysteem heeft zij slaafs nagevolgd. Zelfs het Engelsche recht, volgens hetwelk recht gesproken werd in het gebied, dat viel onder de jurisdictie van de Supreme Courts, die bij koninklijk Charter waren ingesteld, werd niet tot uitsluitenden grondslag voor het nieuwe wetboek genomen, want de Commissie noemde dit „a very artificial and complicated system, a system which was framed without the smallest reference to India, a system, which even in the country for which it was framed is generally considered as requiring extensive reform; a system finally which has just been pronounced by a

commission composed of able and learned English lawyers to be so defective that it can be reformed only by being entirely taken to pieces". [1])

Dit ontwerp van MACAULAY nu, zooals wij het kortheidshalve zullen noemen, heeft langen tijd op vaststelling en uitvoering moeten wachten tengevolge van een samenloop van verschillende omstandigheden.

Vooreerst was in den beginne de meening over het ontwerp niet onverdeeld gunstig; het was gebaseerd op het Engelsche strafrecht, bevrijd van alles wat te technisch en wat overbodig was, terwijl ook de Code Penal van Frankrijk soms met vrucht geraadpleegd was, derhalve geheel volgens Westersche strafrechtbegrippen opgebouwd. Waar nu vóór dien tijd de Inlanders door hun eigen strafrecht beheerscht werden — al was dit ook wel eens tengevolge van de vele veranderingen door Regulations erin gemaakt, eigenlijk meer in naam, dan in werkelijkheid — zou dit nieuwe wetboek, dat gelden moest zoowel voor Europeanen als voor Inlanders, een geheele ommekeer te weeg brengen, en zouden dus de Inlanders beheerscht worden door een strafrecht dat op geheel andere rechtsopvattingen gebaseerd was, en waarin zelfs niets overgenomen was uit het Mohammedaansche strafrecht. [2])

Het kan dus geen verwondering baren dat een storm van protesten losbarstte. Men vond zulk een maatregel veel te radicaal en vreesde voor heftig verzet der bevolking.

---

¹) Dit laatste overgenomen uit een brief aan Lord JOHN RUSSELL van een Commissie in Engeland belast met een onderzoek naar den toestand van het Engelsche strafrecht, gedateerd 19 Januari 1837.

²) "I do not believe, that it contains any matter whatever which can have been adopted from the Mohammedan Law" Sir JAMES STEPHEN, History of the Criminal Law III pag. 300.

Velen wenschten slechts een herziening der verschillende reeds bestaande strafbepalingen. Ook werd er de Commissie een grief van gemaakt, dat zij geen der in Indië bestaande strafrechtssystemen had gevolgd, en werd door hen, die deze grief aanvoerden, den Code van MACAULAY c.s. bestempeld als "an invention based upon theoretical not practical principles".

Een tweede oorzaak der vertraging is gelegen in de moeilijke omstandigheden waarin Indië verkeerde gedurende de jaren 1834—60, tengevolge van de vele oorlogen, die de Engelschen hadden te voeren met de Afghanen, de Sikhs en het ten onderbrengen van verschillende oproeren, waarvan het laatste in 1857 het ernstigste was. Dit laatste oproer, "the great mutiny", gaf tevens den stoot aan den overgang van het bestuur over Indië uit handen van de O. I. Compagnie in handen van de kroon van Engeland [1]), en toen nu na de moeitevolle worsteling Indië weder tot rust was gekomen kon de Regeering zich met hernieuwde kracht aan de zaak der wetgeving laten gelegen liggen.

Van de oorspronkelijke Law-Commission was intusschen niemand meer overgebleven. MACAULAY nam na indiening van zijn ontwerp Penal-Code ontslag als President van de Law-Commission en tevens als wetgevend lid van den Raad van Indië en keerde begin 1838 naar Engeland terug; de andere leden hadden ook gedeeltelijk ontslag genomen of waren gestorven en werden niet vervangen. Nadat nu in 1846 en 1847 een uitvoerig rapport in twee deelen over het ontwerp was ingediend door een commissie samengesteld uit de heeren C. H. CAMERON en

---

[1]) Government of India Act van 1858.

D. ELLIOTT, welke de vaststelling en afkondiging van het ontwerp als algemeen strafwetboek ten zeerste aanbeval, werd het geheel onder de bekwame hand van SIR BARNES PEACOCK, toen rechtsgeleerd lid van den Raad van Indië — die ondertusschen bij het nieuwe octrooi van 1853 voor wetgevende doeleinden uitgebreid was tot 12 leden — nogmaals aan eene nauwkeurige critische beschouwing onderworpen. "The long delay in the enactment of the Penal-Code", schrijft SIR JAMES STEPHEN [1]), „had thus the singular but most beneficial result of reserving a work, which had been drawn up by the most distinguished author of the day, for a minutely, careful revision by a professional lawyer, possessed of as great experience and as much technical knowledge as any man of his time. An ideal Code ought to be drawn by a Bacon and settled by a Coke".

Hoezeer deze herziening het ontwerp ook moge zijn ten goede gekomen, heeft zij echter den aard en den geest van MACAULAY's werk zoo goed als onveranderd gelaten. Bij vergelijking van den vastgestelden Code met het ontwerp van MACAULAY valt het echter op, dat men in den Code aantreft een hoofdstuk, een "Introduction", waar eenige voorschriften zijn gegeven omtrent de werking van den Code naar tijd en plaats, zooals die in ons Nederlandsch strafrecht in den 1e titel van het 1e boek worden aangetroffen, terwijl dergelijke bepalingen in het ontwerp van MACAULAY niet voorkomen. Het eenige wat ik omtrent het weglaten van die bepalingen door MACAULAY heb kunnen vinden, is eene opmerking in het

---

[1]) History of Criminal Law, III pag. 300.

begeleidend schrijven der Commissie bij het indienen van het ontwerp. Hierin leest men:

"For reasons which have been fully stated to your Lordship in Council in another communication, we have not inserted in the Code any clause declaring to what places and to what classes of persons it shall apply". Maar aangezien ik die andere „communication" niet heb kunnen vinden, ben ik dus niet in de mogelijkheid geweest de redenen van die weglating na te gaan.

Ook in het strafstelsel werd het een en ander veranderd. Zoo had MACAULAY onder de straffen opgenomen verbanning, terwijl deze straf niet voorkomt in den vastgestelden Code; daarentegen is in dien Code wel als straf opgenomen "penal servitude", welke niet in het ontwerp bekend was.

Verder is over het algemeen de maximum duur der bedreigde gevangenisstraffen veel lager in den Code dan in het ontwerp. Doch hieromtrent spraken de samenstellers van het ontwerp reeds de hoop uit "that it will shortly be found practicable greatly to reduce the terms of imprisonment which we propose", en dit namelijk in verband met het binnen korten tijd te herziene gevangeniswezen, waarbij men dan door strengere discipline de gevangenisstraf zwaarder wilde maken, tengevolge waarvan de duur der straf naar evenredigheid verminderd zou kunnen worden. Zoo vindt men in het oorspronkelijke ontwerp ook de levenslange gevangenisstraf en in vele gevallen gevangenisstraf van 14 jaar, terwijl bovendien in zeer vele artikelen een minimum was bepaald, welk minimum in enkele gevallen tot 3 jaar klom en in een geval zelfs tot 7 jaar.

Dit stelsel van het bepalen van minima heeft men in

den thans geldenden Code gelukkig laten varen, op een paar uitzonderingen na, zooals bij roof of dacoity waarbij gebruik gemaakt is van wapens. Ten slotte vindt men in het ontwerp van MACAULAY nog eene eigenaardige bepaling, die bewijst dat men niet geheel doordrongen was van de groote noodzakelijkheid, dat de administratie zich zoo weinig mogelijk moet inlaten met de justitie. In art. 45 van het ontwerp MACANLAY toch leest men: "In every case the Government of the presidency within which an offender has been sentenced, may without the consent of the offender commute the punishment for any other punishment provided by this Code, except death".

Zeer terecht heeft men deze bepaling niet in den Code opgenomen, want dit zou de administratieve macht eene al te groote bevoegdheid geven tot ingrijpen in de functies van de rechterlijke macht. Een dergelijke bevoegdheid vindt men in den Code alleen ten opzichte van het veranderen van een uitgesproken doodstraf of levenslange transportatie.

Met dat al schreef men reeds 1860 toen de Penal Code eindelijk tot wet verheven was, in 1861 gevolgd door een Code voor strafvordering. In deze twee wetboeken was bijeengebracht het geheele strafrecht voor Britsch-Indië; men had dus toen eindelijk een zuiveren toestand: eenzelfde wetboek geldig voor het geheele gebied voor Europeanen en Inlanders gelijkelijk. Hierdoor was een eind gemaakt aan de groote wanorde en ongelijkheid op het gebied van strafrecht; thans kwamen dus in onbruik het Mohammedaansche strafrecht en datgene van het Engelsch recht dat tot verbetering en aanvulling daarvan ingevoerd was, dus de verschillende

Regulations, waaronder ook de Bombay Penal Code.

Ik heb met opzet gesproken van "in onbruik geraken" omdat met de invoering van den Penal Code het vroegere strafrecht niet uitdrukkelijk vervallen is verklaard; art. 2 van den Penal Code zegt, dat ieder strafbaar is volgens dien Code en niet anders voor elk feit strafbaar gesteld door den Code, en art. 5 zegt, dat niets in dezen Code veranderen zal aan, of herroepen zal, of buiten werking stellen zal eenige bepaling vervat in een speciale of locale wet.

Zooals reeds werd opgemerkt, waren deze artikelen niet te vinden in het ontwerp van MACAULAY. De Commissie van 1845 schreef in de conclusie van haar 2e rapport (24 Juni 1847) § 536: "We do not advise the general repeal of the penal laws now existing in the Territories for which we have recommended the enactment of the Code"; want het zou mogelijk kunnen zijn dat eenige feiten, die door de een of andere wettelijke bepaling strafbaar gesteld waren en die de regeering niet straffeloos wilde hebben, niet in den Code opgenomen waren. Dus elke strafbepaling, die niet verviel, doordien de Code hetzelfde onderwerp behandelde, moest, wilde men ze buiten werking stellen, uitdrukkelijk afgeschaft worden.

Behalve dat het strafrecht, in den Penal Code vervat, op geheel nieuwen grondslag gebaseerd was, week ook de uiterlijke vorm van het wetboek volkomen af van de tot dusver bij het vervaardigen van wetten gebruikelijke wijze. In den gewonen vorm bestond toen een geheele wet eigenlijk uit één doorloopenden zin, beginnende met: "Whereas it is expedient that . . . ." (en hier volgde dan de overweging); "be it enacted". . . .; „and be it enacted" . . . . .; dit laatste herhaald voor

elk artikel. Bovendien muntte de inhoud tengevolge van de al te uitvoerige omschrijving en het zich vasthouden aan het idee van een doorloopenden zin niet uit door duidelijkheid, zoodat men sommige gedeelten eenige malen met aandacht moest overlezen om te kunnen begrijpen wat er nu wel bedoeld was, en wat het verband was met het overige gedeelte. MACAULAY ging bij het ontwerpen van den Penal Code van een geheel nieuw systeem uit, een systeem, waarvan de voordeelen gereedelijk ingezien werden, en dat dan ook na dien tijd steeds gevolgd werd. Hierbij begint een wet met een inleidend artikel, waarin zoo kort mogelijk de aanleiding tot het uitvaardigen der wet vermeld wordt, [1]) terwijl dan het overige gedeelte juist zoo ingericht is (verdeeling in hoofdstukken, titels en artikelen) als onze wetboeken. Vervolgens wordt het hoofdbegrip van elk artikel ook weder zoo kort en zoo duidelijk mogelijk uitgedrukt; die uitdrukkingen in sommige artikelen, die niet duidelijk genoeg schijnen te zijn, worden nader uitgelegd door "explanations". Soms worden er weer „exceptions", of rechtvaardigingsgronden aan toegevoegd, die op hun beurt weer, zoo noodig, gevolgd worden door een of meerdere "explanations". Dan worden bij verschillende artikelen de noodige concrete gevallen (zoogenaamde casusposities), "illustrations" genoemd, ter verduidelijking bijgevoegd. Men begrijpt dat zoodoende een wetboek een aanmerkelijken omvang kan verkrijgen tenminste als er met al te kwistige hand "explanations", "exceptions" en "illustrations" door het wetboek heen

[1]) De inleiding (preamble) tot den Penal Code luidt als volgt: "Whereas it is expedient to provide a General Penal Code for British India; It is enacted as follows:" volgen de artikelen.

verspreid worden. Dat nu de Indian Penal Code op een dergelijke manier behandeld zou zijn en overladen zou zijn met enkel onnoodige bijvoegsels, zal ik intusschen niet beweren, hoewel hier en daar zeker wel wat er uit verwijderd kan worden, zonder aan de duidelijkheid te schaden. Van de 511 artikelen (sections) waaruit de Penal-Code bestaat, zijn er 55 waarbij "explanations", 11 waarbij "exceptions" en 35 waarbij „illustrations" zijn gevoegd. In 't geheel zijn er door het wetboek verspreid 86 "explanations", waarvan bij de definitie van uitlokker (art. 108) 5, bij de definitie van diefstal (art. 378) 5 en bij de definitie van smaad (art. 499) 6; verder vindt men er 24 „exceptions" in, waarvan alleen bij art. 499 (smaad) 10 en ten slotte 250 „illustrations", de meesten bij art. 108 (diefstal) 16, bij art. 464 (valschheid in geschrifte) 17 en bij art. 499 (smaad) 15.

Waar men nu alle drie soorten van uitleggingen en ophelderingen bij één artikel aantreft, kan dat artikel een aanzienlijken omvang krijgen; men treft dit echter slechts in 2 gevallen in den Penal Code, n.l. bij art. 300 (de definitie van moord) waarbij men vindt 6 exceptions (rechtvaardigingsgronden of uitsluiting der strafbaarheid), 2 explanations en 12 illustrations; en bij art. 499 (definitie van smaad), met 6 explanations, 10 exceptions en 15 illustrations. In geen van beide gevallen kan men beweren, dat deze uitvoerige uitleggingen bepaald veel tot duidelijkheid hebben bijgedragen, of men moet uitgaan van het standpunt, dat de Penal Code toegepast moet worden door personen, volkomen leeken op rechtsgeleerd gebied, zooals dan ook wel gedeeltelijk het geval is met de juryrechtspraak, en met welk argument die uitvoerigheid van sommige artikelen van den Penal Code dan ook nog wel eens ver-

dedigd wordt. Zij die echter gewoon zijn in een wetboek niet te zien een leerboek, maar slechts een zoo beknopt en zoo duidelijk mogelijke omschrijving van de regels volgens welke de strafbaarheid van elk feit moet beoordeeld worden, de rest overlatende aan de wetenschap en jurisprudentie, kunnen niet anders doen, dan die overdreven zucht tot uitlegging in een wetboek afkeuren. Zoo b.v. bij art. 300, de definitie van moord. Na eerst moord gedefinieerd te hebben als doodslag met opzet om te dooden (with the intention of causing death) òf met oogmerk om zulk lichamelijk leed te veroorzaken, waarvan de dader weet dat het den aangeranden persoon kan dooden, òf dat voldoende is om in 't algemeen iemand's dood te veroorzaken; ten slotte als doodslag door een handeling, waarvan de dader kan weten dat zij zulk direkt gevaar oplevert (zooals in een illustration genoemd wordt het afschieten van een geladen kanon in een menigte), dat naar alle waarschijnlijkheid de dood het gevolg zal zijn — na deze definitie dan komen eenige illustrations, één op elk van de vier gevallen, waarin doodslag moord is, waarvan de eerste — "A shoots Z with the intention of killing him. Z dies in consequence. A commits murder" — gerust weggelaten had kunnen worden. Een ieder, zelfs een schooljongen, kan inzien dat dit geval valt onder de definitie van moord als doodslag met opzet om te dooden. Van de andere drie zou alleen de laatste — "A without any excuse fires a loaded canon into a crowd of persons and kills one of them. A is guilty of murder, although he may not have had a premeditated design to kill any particular individual" — in de termen vallen van eenig nut te kunnen stichten.

Hierna komen de exceptions, waarvan de eerste den

doodslag ten gevolge van provocatie (grave and sudden provocation) behandelt: dus een soort van noodweer, waarbij dan weer enkele uitzonderingen komen, behandelende de rechtvaardiging van de provocatie, terwijl dan als explanation hierop volgt: "Whether the provocation was grave and sudden enough to prevent the offence from amounting to murder is a question of fact." Dit had gevoegelijk achterwege kunnen blijven, zonder in 't minst iets aan de duidelijkheid te schaden. Bovendien is in deze exception en in de vier andere ook veel, wat absoluut overbodig is, daar die bepalingen terug te brengen zijn onder de general exceptions, die den geheelen Penal Code beheerschen.

Een ander voorbeeld vinden wij in art. 499 (smaad en smaadschrift) waarbij in explanation n°. 4 wordt verteld, wanneer iemands eer of goeden naam moet beschouwd worden aangerand te zijn. En nog sterker is het bij art. 378 (diefstal). Na in de definitie gezegd te hebben dat dit misdrijf alleen „moveable property" betreft, scheen men dit nog niet duidelijk genoeg te vinden, want in explanation n°. 1 staat: "A thing, so long as it is attached to the earth, not being moveable property, is not the subject of theft; but it becomes capable of being the subject of theft as soon as it is severed from the earth". Mij dunkt als het nu nog niet duidelijk is voor hen, die met den Penal Code te maken hebben, dan is het werkelijk niet de schuld van de samenstellers van dien Code.

Zoo zou men nog meer overtolligheden uit den Penal Code kunnen verwijderen, en nu moge de aanwezigheid van die overtollige bepalingen de waarde van den Penal Code als wetenschappelijk werk iets verkleinen, het feit is en blijft, dat in de praktijk dat werk toch uitstekend

voldaan heeft, niettegenstaande hevige oppositie en dat zooals Sir J. STEPHEN zegt [1]), "though it has been in force more than twenty years, and is in daily use in every part of India by all sorts of courts and amongst communities of every degree of civilization, and has given rise to countless decisions, no obscurity or ambiguity worth speaking of has been discovered in it". Waar misschien in Engeland of bij andere Westersche natien een dergelijke vorm van een strafwetboek geen genade zal vinden in de oogen der rechtsgeleerden, is zij wel te verdedigen voor Indië, waar de Engelschen uitgingen van het beginsel zooveel mogelijk inboorlingen deel te laten nemen in het beheer en in de rechtsbedeeling, zoodat men dus ook voor die personen, nog geheel onbedreven in de leerstellingen der Westersche rechtsgeleerdheid, het recht makkelijk toegankelijk en begrijpelijk moest maken, daar het te veel tijd zou kosten om eerst leerboeken over dat recht samen te stellen en daarmee de inlandsche rechters verder op de hoogte van het Westersche strafrechtsysteem te brengen. Zeer terecht merkt Sir J. STEPHEN dan ook op [1]): "It is surely obvious to remark that if perfect clearness is a quality to be desired in penal law, it seems unwise to undervalue or neglect methods of obtaining that result which have been so successful as to prevent even unprofessional persons from mistaken the meaning of an extensive body of law. To do so implies that the law ought to be fully intelligible to trained lawyers only". Het is zeker zeer gewenscht in welk land ook, maar vooral in die landen, waar een inheemsche talrijke bevolking beheerscht

---

[1]) "History of Criminal Law" III pag. 303.

wordt door een klein aantal vreemdelingen, welke die inheemsche bevolking hun eigen recht opdringen, dat dat recht door de groote massa gemakkelijk te begrijpen is; zij zullen zich, als het billijk en rechtvaardig is, des te eerder en des te gemakkelijker aan dat vreemde recht onderwerpen en er zich aan gewennen.

Ik zal nu overgaan tot het geven van een kort overzicht van den Indian Penal Code, zonder te veel in details te treden, en in groote trekken de inrichting en de hoofdbeginselen van dien Code nagaan. Het kwam mij voor, dat dit het best kan geschieden door ons hedendaagsch strafwetboek (in Nederland) als uitgangspunt te nemen en dan de punten aan te stippen, waarin de Indian Penal Code van dat recht afwijkt. Ik neem ons Nederlandsch Strafwetboek als vergelijking omdat dit wetboek toch meer op tegenwoordig algemeen erkende strafrechtsbeginselen berust, dan de vroegere vertaalde Code Pénal, waarvan de strafwetboeken in Nederlandsch-Indië ten opzichte van beginselen en inrichting getrouwe copieën zijn, en ook omdat die wetboeken van Nederlandsch-Indië op het punt staan vervangen te worden door nieuwe, welke op hun beurt weer met enkele uitzonderingen getrouwe copieën zullen zijn van het nieuwe Nederlandsche strafwetboek. Het kwam mij dus beter voor tot vergelijking niet te nemen het door een ieder afgekeurde, op den verouderden Code Pénal berustende thans nog in Indië geldende strafrecht, maar ons nieuw nationaal strafrecht, dat, met enkele wijzigingen voor zoover het betreft specifiek Indische toestanden, binnen niet

---

[1]) "Hist. of Cr. Law" III pag. 303.

al te langen tijd — naar wij hopen — ook in onze koloniën van kracht zal zijn.

Reeds heb ik met een enkel woord melding gemaakt van het groote verschil in uiterlijken vorm dat er bestaat tusschen den Indian Penal Code en ons strafwetboek, n.l. het ter verduidelijking bijvoegen van explanations, exceptions en illustrations, waarvan in een paar gevallen een zeer ruim gebruik gemaakt is. Wat nu betreft de inrichting van den Penal Code, deze verschilt ook in verschillenden opzichten van die, welke bij de samenstelling van ons strafwetboek gevolgd is. In den Penal Code heeft men geen indeeling in boeken die weer onderverdeeld zijn in titels, maar alleen in hoofdstukken, die dan gelijk te stellen zijn met de titels in ons strafwetboek.

De eerste vijf hoofdstukken handelen over de algemeene beginselen, dus wat in het Nederlandsche strafwetboek het eerste boek is. Doch, men ziet het reeds aan het aantal hoofdstukken (vijf, tegen negen titels in ons eerste boek), zoo uitvoerig en toch beknopt als in het eerste boek Nederlandsch Strafwetboek de algemeene beginselen behandeld worden, gebeurt dit in den Penal Code niet, ofschoon men weder, gedreven door de zucht tot duidelijkheid, de onderwerpen die behandeld zijn soms onnoodig uitgebreid heeft.

Het eerste hoofdstuk behandelt de werking van den Penal Code naar den tijd en naar de plaats. Ook hier geldt het beginsel: geen strafbaarheid zonder voorafgaande wettelijke strafbepaling, hoewel niet zoo uitdrukkelijk vermeld als in ons art. 1. Het volgt echter uit art. 2. P. C., waarin bepaald wordt dat iedereen in Britsch-Indië strafbaar is volgens dezen Code "and not

otherwise", voor elk feit dat valt onder de strafbepalingen van dezen Code en begaan vóór 1 Januari 1862. In 1891 (Act. XII v. 1891) is deze tijdsbepaling geschrapt. Dit artikel geeft ook den regel aan ten opzichte van het toepasselijk zijn van de bestaande strafwetten. [1])

Ofschoon het wel in het plan der wetgevende macht had gelegen om den Penal Code geheel in de plaats te stellen van het vroegere strafrecht, is men toch van dat oorspronkelijke plan teruggekomen, omdat men zeer goed begreep, dat er wellicht feiten zouden kunnen voorkomen, die in den Penal Code niet voorzien waren, en die wel vroeger strafbaar gesteld waren. Een invoeringswet te maken, zooals bij ons, waarbij dan bepaald zou worden wat afgeschaft zou worden en wat behouden zou blijven, ging blijkbaar ook niet best, door de schromelijke verwarring, die er op het gebied van strafrecht in Britsch-Indië heerschte. De oplossing van het vraagstuk vindt men nu in art. 2. Volgens dit artikel worden feiten, voorzien in den Penal Code, ook en uitsluitend — "and not otherwise" — berecht volgens de strafbepalingen van dien Code. Is een feit reeds vroeger strafbaar gesteld en valt dat zelfde feit ook onder eenige strafbepaling van den Penal Code, dan wordt het dus *alleen* volgens de bepalingen van dien code beslist.

Wat betreft de werking van den Penal Code naar de plaats, zijn de bepalingen weinig volledig. Na in art. 2. vastgesteld te hebben dat iedereen, die een strafbaar feit begaat binnen de grenzen van het Britsche rijk in Indië, strafbaar is volgens de bepalingen van den Penal Code, dus het territorialiteitsbeginsel, wordt in

---

[1]) Zie ook blz. 39.

art. 3 gesproken over strafbare feiten begaan buiten de voornoemde grenzen, waarbij dan alleen bepaald wordt, dat in gevallen, waarin de wet veroorlooft iemand, die een strafbaar feit buiten de grenzen van het Britsche rijk in Indië begaat, toch binnen dat rijk te berechten, de berechting geschiedt volgens de bepalingen van den Penal Code. Nadere uitwerking hiervan vindt men in den Criminal Procedure Code, art. 188, welke bepaling echter alleszins tot het materieele recht behoort, en dus beter in den Penal Code op haar plaats zou zijn geweest. Volgens dat art. in den C. P. Code wordt dan onderscheid gemaakt in tweeërlei opzicht: 1°. tusschen Europeesche Britsche onderdanen en Inlandsche onderdanen en 2°. tusschen grondgebied van een Inlandsch Vorst, met Engeland verbonden en in het algemeen elk grondgebied buiten de grenzen van het Britsch-Indische rijk. Een Europeesch Engelsch onderdaan mag slechts vervolgd worden voor een feit begaan op het grondgebied van zoo'n Inlandsch Vorst; een Inlandsch onderdaan daarentegen voor een feit begaan op elk grondgebied buiten de grenzen van het Britsch-Indische rijk. Deze bepalingen zijn slechts van toepassing voor het geval de misdadiger gevat wordt op het grondgebied van het Britsch-Indische rijk. Voor het geval hij niet binnen dat grondgebied komt, gelden de bepalingen van Act. XXI van 1879 (Foreign Jurisdiction and Extradition Act.) In Art. 4. P. C. wordt vervolgens bepaald, dat elk ambtenaar, die zich aan een misdrijf schuldig maakt binnen het grondgebied van een Inlandsch vorst, ook volgens de bepalingen van den Penal Code gestraft zal worden. Dit artikel werd echter in 1898 (Act. IV) afgeschaft en daarvoor in de plaats gesteld een nieuw artikel, bepalingen inhoudende,

die dezelfde regels voor extraterritoriale rechtspraak vaststellen als die, volgens welke het tot dusver geschiedde. Dus onder de bepalingen van den Penal Code vallen: a. voor misdrijven begaan op het territoir van een Inlandsch vorst: 1⁰ ieder Europeesch Britsch onderdaan; 2⁰ ieder ambtenaar, hetzij Europeesch Britsch onderdaan of niet; b. voor misdrijven begaan buiten het grondgebied van Britsch-Indië: elk Inlandsch onderdaan.

Omtrent strafbaarheid van misdrijven op zee bevat de Penal Code geen enkele bepaling. Die moet men weer zoeken in de Territorial Waters Jurisdiction Act van 1878. De rechtspraak in deze misdrijven is echter geheel afgescheiden van de gewone rechtspraak en berust bij een admiraliteitshof [1]).

De bepalingen omtrent de werking van den Penal Code naar de plaats zijn dus zeer onvolledig en gebrekkig vergeleken bij die bepalingen in ons strafwetboek; het z.g. passief nationaliteitsbeginsel is in het geheel niet bekend. Het vraagstuk der uitlevering van misdadigers wordt geregeld in de reeds genoemde Foreign Jurisdiction and Extradition Act (Act XXI van 1879). Voor zoover het betreft relaties met Inlandsche staten, die met Britsch Indië in verband staan, en waar een politiek agent is gevestigd, wordt de uitlevering in genoemde wet geregeld. Ten aanzien van andere vreemde staten berust de uitlevering op verdragen met die staten gesloten. (o.a. de Portuguese Treaty Act van 1880 en het verdrag met Frankrijk van 1876).

[1]) Ofschoon in Britsch-Indië het Hooggerechtshof (Highcourt) als Admiraliteitshof rechtspreekt, is het recht dat toegepast moet worden het strafrecht van Engeland en dus niet de Penal Code.

Hoofdstuk II bevat de uitlegging der beteekenis van eenige in het wetboek gebezigde uitdrukkingen (General Explanations). Dit hoofdstuk is wel een van de sterkste bewijzen voor de soms overdreven zucht tot duidelijkheid, die de samenstellers van den Penal Code bezield heeft. Het telt niet minder dan 47 artikelen en het lijkt wel, bij het lezen van die artikelen, alsof de Penal Code bestemd is om gebezigd en uitgelegd te worden door menschen, die er behagen in scheppen om alles zooveel mogelijk averechts uit te leggen. Het is niet te ontkennen dat een juiste omschrijving van dikwijls voorkomende uitdrukkingen in een wetboek bij het gebruik en de toepassing daarvan van groot nut kan zijn, om alle mogelijke gezochte uitleggingen te voorkomen, maar men kan hierin ook overdrijven. Men heeft toch werkelijk niet met kleine kinderen te maken bij het doen toepassen en uitleggen der strafwet. Eenige voorbeelden mogen tot staving mijner bewering aangehaald worden [1]). In art. 10 wordt verklaard dat met „man" („vrouw") bedoeld wordt ieder mannelijk (vrouwelijk) menschelijk wezen van elken leeftijd; in art. 45 wordt "leven" verklaard te zijn het leven van een menschelijk wezen, tenzij het tegendeel blijkt; in artikel 46 van "dood" een dergelijke verklaring; en in art. 47 wordt "dier" verklaard te zijn elk levend schepsel behalve de mensch, welke verklaring bovendien niet geheel juist is, want dan vallen planten ook onder deze definitie, hetgeen de Penal Code toch zeker niet met "animal" aangeduid wil hebben.

---

[1]) Bovendien worden sommige dezer "General Explanations", uit vrees dat ze nog niet voldoende uitlegging geven, weer voorzien van bijzondere "explanations", terwijl er dan nog de noodige "illustrations" bij komen om toch vooral verkeerde uitlegging te verhinderen.

Een zeer toe te juichen explanation daarentegen is art. 29, behelzende een juiste omschrijving van hetgeen onder "document" wordt verstaan, hetwelk weder verduidelijkt wordt door twee explanations, die elk van eenige illustrations vergezeld gaan. Verder vindt men in dit hoofdstuk eenige bepalingen, die hier niet op haar plaats zijn n.l. art. 34—38, die eenige gevallen van deelneming, doch alleen als mededaderschap, behandelen. Deze artikelen komen hierop neer, dat als een strafbaar feit begaan wordt door verschillende personen, die tezamen dezelfde handeling verrichten, zij allen gelijkelijk aansprakelijk zijn, voor zoover er bij allen opzet is geweest en dat, als een strafbaar feit bestaat uit een reeks handelingen, die door verschillende personen gepleegd worden, elk van die personen, die opzettelijk daaraan mededoet, voor het geheele strafbare feit aansprakelijk is. Over middellijk daderschap en over medeplichtigheid en uitlokking wordt in hoofdstuk 5 gehandeld.

Met een enkel woord wil ik hier nog wijzen op een ander groot verschil, dat bestaat tusschen den Penal-Code en ons strafwetboek. In art. 40 P. C. wordt de verklaring van het woord „offence" gegeven en daaruit blijkt, dat met "offence" bedoeld wordt elk feit, strafbaar gesteld volgens den Code, uitgezonderd eenige in de 2e en 3e alinea opgenoemde artikelen, waarin onder offence ook begrepen zijn feiten, strafbaar gesteld volgens speciale of locale wetten, waarbij dan slechts in enkele gevallen aan die strafbepalingen der speciale of locale wetten een grens wordt gesteld (gevangenisstraf van 6 maanden met of zonder boete) om onder het begrip offence te vallen. Hieruit blijkt dat de Penal Code niet de splitsing in misdrijven en overtredingen kent,

doch elk strafbaar feit in dien Code genoemd is een "offence"; en als men dan nagaat welke feiten in den Penal Code strafbaar gesteld worden, dan bemerkt men dat het bijna alle feiten zijn, die bij ons onder misdrijven zouden vallen. Wat bij ons overtredingen zijn, schijnt men te moeten zoeken in de meer gemelde speciale en locale wetten.

Op deze General Explanations volgt een hoofdstuk handelende over de straffen, zeker wel een der belangrijkste hoofdstukken, die te behandelen zijn, wegens de vele gewichtige verschilpunten met ons strafstelsel, die zich hierbij voordoen. De straffen, die door den Indian Penal Code bedreigd worden, zijn: 1. de doodstraf (door middel van ophanging), 2. transportatie voor het leven, 3. penal servitude (dwangarbeid), 4. gevangenisstraf, 't zij met zwaren arbeid (rigorous), 't zij gewoon (simple), 5. verbeurdverklaring van eigendommen, 6. boete, terwijl als 7e soort nog bestaat geeseling, welke straf echter niet in den Penal Code opgenomen is, doch toegepast wordt volgens de bepalingen van Act VI van 1864 (Whipping Act), welke wet herhaaldelijk, het laatst in 1895, geamendeerd is. De groote verdeeling in hoofdstraffen en bijkomende straffen, zooals bij ons, is in den Code niet bekend, zij worden alleen naar gelang van de zwaarte gerangschikt, terwijl twee, soms drie soorten, alternatief en ook cumulatief op een zelfde delikt gesteld kunnen worden.

De doodstraf, alleen bedreigd bij zeer ernstige vergrijpen — oorlog voeren tegen den koning, hieronder ook begrepen de poging en de opruiing[1]) daartoe, moord, poging tot moord

---

[1]) De P. C. zegt "abets", en dit omvat meer als opruien; zie verder bldz. 70 vlgg.

door veroordeelden tot transportatie, valsche getuigenis welke de terechtstelling van een onschuldige veroorzaakt, het uitlokken van zelfmoord bij iemand onder 18 jaar of bij een krankzinnige of iemand met zwakke geestvermogens en tegen elk deelnemer aan een rooverbende (dacoits) van vijf of meer personen, waarbij een van hen bij de rooverij moord begaat — wordt nooit als eenige straf bedreigd, doch steeds alternatief met transportatie voor het leven of gevangenisstraf van hoogstens tien jaar (met hard labour) terwijl in sommige gevallen nog bovendien (dus cumulatief) boete is bedreigd. Slechts één geval maakt hierop een uitzondering, n.l. moord of poging tot moord (doch reeds zoover in uitvoering gekomen, dat er verwondingen zijn veroorzaakt) door een tot transportatie voor het leven veroordeeld misdadiger; in dit geval is de doodstraf als eenige straf gesteld. Doch een groote bevoegdheid tot het opleggen eener andere straf is bij veroordeeling ter dood aan de regeering van Indië voorbehouden door art. 54 P. C. dat luidt als volgt:

"In every case in which sentence of death shall have been passed, the Government of India, or the Government of the place within which the offender shall have been sentenced may, without the consent of the offender, commute the punishment for any other punishment provided by this Code".

Of van deze bevoegdheid veel gebruik gemaakt wordt, heb ik bij gebrek aan gegevens niet kunnen nagaan. Het eenige wat ik gevonden heb is, dat gedurende de jaren 1894—'98 het gemiddelde aantal ter dood veroordeelden was 492, terwijl uit eenige gevangenisstatistieken van die jaren blijkt, dat in dat tijdsverloop gemiddeld 429 executies per jaar plaats hadden.

Niet geheel in overeenstemming met genoemd art. 54 P.C. is art. 402 van den Criminal Procedure Code, volgens welk artikel de regeering van Indië alleen bevoegd is, de doodstraf te veranderen in transportatie.

De straf van transportatie wordt in de meeste gevallen uitgesproken voor het leven; slechts in enkele gevallen, o. a. bij samenzwering tot hoogverraad, kan de duur der transportatie ook voor een bepaalden tijd vastgesteld worden. Ook deze straf wordt op een paar uitzonderingen na alternatief met een andere straf (gevangenisstraf) bedreigd en ook hierbij is der regeering de bevoegdheid voorbehouden om zelfs, zonder toestemming van den veroordeelde, de opgelegde transportatie voor het leven te veranderen, doch slechts in gevangenisstraf van ten hoogste 14 jaar. De Gouverneur-Generaal bepaalt de plaats waarheen de tot transportatie veroordeelden vervoerd moeten worden. [1]) Bij deze straf van transportatie is echter een belangrijke opmerking te maken; men vindt hierbij eene bepaling, waaruit blijkt, dat er verschil — maar dit is dan ook het eenige wat in den Penal Code te vinden is — gemaakt wordt tusschen Europeanen en Inlanders. Art. 56 P.C. luidt n.l. als volgt:

"Whenever any person being an European or American is convicted of an offence punishable under this Code with transportation, the Court shall sentence the offender to penal servitude instead of transportation according to the provisions of Act. XXIV of 1855. [2])

"Provided that, where an European or American offender would, but for such Act, be liable to be sentenced

[1]) Zoo'n strafkolonie vindt men op een van de Andaman Eilanden.

[2]) Penal Servitude Act.

or ordered to be transported, for a term exceeding ten years, but not for life, he shall be liable to be sentenced or ordered to be kept in penal servitude for such term exceeding six years as to the Court seems fit, but not for life".

"Shall sentence", dus de rechter is verplicht in een dergelijk geval penal servitude op te leggen. Dit is trouwens ook de eenige manier om penal servitude toe te passen; als speciale straf voor een of ander misdrijf wordt zij door den Penal Code niet bedreigd. Het is dus een straf, die uitsluitend op Europeanen toe te passen is, en dan nog alleen in die gevallen, waarin de P. C. transportatie als straf stelt, welke gevallen niet zeer talrijk zijn, zoodat de penal servitude als straf in het strafstelsel van den P.C. niet veel beteekent. Dit blijkt ook uit de statistiek der uitgesproken straffen: gedurende de jaren 1894—98 werd penal servitude als straf opgelegd: in 1894 aan één persoon, in '95 aan geen enkel, in '96 aan 23, in '97 aan 1, en in '98 aan 14; dit is werkelijk niets vergeleken bij een totaal van gemiddeld 850.000 personen, die gedurende die jaren jaarlijks veroordeeld werden tot de een of andere straf.

In het oorspronkelijk ontwerp van MACAULAY was ook verschil gemaakt tusschen Europeanen en Inlanders, ten opzichte van het opleggen van gevangenisstraf. In dat ontwerp treft men 2 artikelen aan welke ten doel hadden Europeanen niet te lang in de gevangenis te laten onder dezelfde discipline, en het zelfde werk verrichtende als Inlanders; werd een Europeaan veroordeeld tot gevangenisstraf van meer dan 1 jaar (met hard labour) of 2 jaar (gewoon) dan kon die straf veranderd worden in verbanning buiten Britsch-Indië; was de opgelegde ge-

vangenisstraf langer dan 7 jaar, dan kon ook in plaats daarvan transportatie opgelegd worden. Het doel, dat der Commissie hierbij voor oogen stond, was volgens haar eigen woorden: het hoog houden van het nationaal karakter tegenover den Inlander, terwijl dat karakter "would be lowered by the frequent exhibition of English men of the worst description, placed in the most degrading situations, stigmatized by the courts of justice, and engaged in the ignominious labour of a gaol".

Door het veranderen der straf in verbanning zou dan het Britsch-Indische gouvernement tegelijk bevrijd worden van ongewenschte sujetten. Maar hierdoor zag men de groote eisch van elk strafrecht, de eisch van billijkheid, over het hoofd. Niettegenstaande de Commissie zeer terecht opmerkt, dat "it is most desirable, that in the treatment of offenders convicted of the same crime and sentenced to the same punishment, there should be no apparent inequality", erkent zij later, dat het veranderen der gevangenisstraf in verbanning "in the great majority of cases would be most welcome to an European offender", zoodat dus de Europeaan voor hetzelfde feit veel minder zwaar getroffen zou worden dan de Inlander. Zeer wijselijk heeft men deze bepalingen dan ook niet in den Penal Code opgenomen, hoewel de Commissie van 1845 in haar rapport de bedoelde artikelen niet bepaald afkeurde. Het verschil tusschen Europeanen en Inlanders, dat thans in den Penal Code gemaakt wordt heeft een andere grond. De straf van transportatie toch boezemt speciaal den Inlander een zekere vrees in; n. l. het vervoer over de zee is voor hem iets afschrikwekkends. Voor den Europeaan daarentegen is dit niet het geval, zoodat men om aan den eisch van

billijkheid te voldoen voor dezen eene andere straf moest bepalen.

De gevangenisstraf, die nu volgt, is met de boete de voornaamste straf. Meestal wordt als straf bedreigd gevangenisstraf of boete of beide te zamen, zoodat men dan ook bijna elk artikel der speciaaldelicten ziet eindigen met: "shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to ..... (de maximum tijdsbepaling) or with fine or with both".

Zooals reeds gezegd is, kent de P. C. twee soorten gevangenisstraf n.l. de strenge (rigourous) gevangenisstraf en de eenvoudige (simple) gevangenisstraf; de eerste soort onderscheidt zich van de tweede in tweeerlei opzicht: 1⁰ is bij de strenge gevangenisstraf de veroordeelde verplicht tot zwaren arbeid (hard labour) bij de tweede soort niet; 2⁰ is bij de eerste soort cellulaire opsluiting (solitary confinement) mogelijk tot een maximum termijn slechts van 3 maanden volgens de volgende schaal: hoogstens 1 maand bij gevangenisstraf van 6 maanden of minder, hoogstens 2 maanden bij gevangenisstraf van 6 maanden tot 1 jaar, hoogstens 3 maanden bij gevangenisstraf van meer dan één jaar. Deze "solitary confinement" wordt echter niet onafgebroken ten uitvoer gelegd, want art. 74 Penal Code zegt, dat de duur ervan in geen geval langer mag zijn dan 14 dagen achtereen met tusschenpoozen van niet korter duur, en voor het geval de opgelegde gevangenisstraf langer is dan 3 maanden zullen de tijden van "solitary confinement" niet langer mogen zijn dan 7 dagen in een maand, terwijl tusschen twee tijdperken van zulke eenzame opsluitingen weer minstens 7 dagen moeten gelegen zijn. In het algemeen wordt het den rechter overgelaten,

welke soort gevangenisstraf hij zal toepassen, slechts in enkele gevallen wordt uitsluitend de strenge gevangenisstraf bedreigd. Wat betreft den duur der gevangenisstraf, hierbij heeft men hetzelfde systeem gevolgd als in ons strafwetboek, n.l. het stellen van maximaal termijnen, welke varieeren tusschen 14 jaar (slechts een enkel geval) en 1 maand. Slechts in één geval (rooverij, dacoity met gebruikmaking van doodelijke wapens) is een minimum grens gesteld van 7 jaar, een bepaling, die geheel niet in het systeem past, doch nog een overblijfsel is van het oorspronkelijk ontwerp, hetwelk in vele gevallen een minimum grens stelde en dus den rechter niet zooveel vrijheid liet als thans. Eene bijzonderheid, welke tevens kan dienen als een bewijs van de groote ingenomenheid, die de ontwerpers van den Penal Code blijkbaar voor de transportatie als straf koesterden, is art. 59, volgens welk artikel, voor het geval op een misdrijf een gevangenisstraf van 7 jaar of meer gesteld is, de rechter bevoegd zal zijn, in plaats van gevangenisstraf, transportatie op te leggen als straf, echter voor een termijn niet korter dan 7 jaar en niet langer dan de duur der bedreigde gevangenisstraf.

De boete, die in de meeste gevallen alternatief of cumulatief met gevangenisstraf wordt gesteld, levert ook in vele opzichten verschilpunten op met het boetestelsel in ons strafrecht. In de eerste plaats wordt in de meeste gevallen het bedrag in het geheel niet bepaald [1]), zoodat de rechter in het bepalen van dat bedrag volkomen vrijheid heeft, en alleen eenigermate gebonden is door art. 63 P. C.

---

[1]) Waar het bedrag (wel te verstaan het maximum dat opgelegd kan worden) wel genoemd wordt, varieert het tusschen 2000 en 100 roepijen en in 2 gevallen bij het uitgeven van valsche munt, 10 maal de waarde van die uitgegeven munt.

hetwelk bepaalt, dat, in geval bij bedreiging van boete geen bedrag is genoemd, dat bedrag onbegrensd (unlimited) is, „but shall not be excessive", zoodat nogal veel aan het subjective oordeel des rechters wordt overgelaten. Deze vrijheid van den rechter in het bepalen van het bedrag der boete was een gevolg van de overweging, dat men juist bij boete niet van te voren een bedrag kan bepalen, dat voor allen een even zware straf oplevert. "In imposing a fine" zegt de Commissie, "it is always necessary to have as much regard to the pecuniary circumstances of the offender as to the character and magnitude of the offence". Het gaat ook niet aan, om, zooals LIVINGSTONE in den Code van Louisiana, te bepalen, dat de boete nooit meer mag bedragen dan een vierde van het vermogen van den misdadiger, want het zou ontzaglijke bezwaren opleveren voor den rechter om het juiste bedrag van dat vermogen te weten te komen.

Wat betreft de inning der boeten, in den P.C. wordt ook bij niet betaling ervan een vervangende vrijheidstraf opgelegd. Men onderscheidt hierbij de gevallen, waarin behalve boete ook gevangenisstraf en die gevallen waarin alleen boete bedreigd wordt. Bij de eerste gevallen wordt als maximum duur der vervangende vrijheidstraf bepaald $1/_4$ van het maximum der op dat misdrijf gestelde gevangenisstraf, terwijl die vervangende gevangenisstraf van dezelfde soort zal zijn als de reeds opgelegde, zoodat zij in vermeerdering daarvan komt. Bij de andere gevallen wordt het maximum der vervangende gevangenisstraf als volgt bepaald: 2 maanden voor ten hoogste 50 rupees, 4 maanden voor ten hoogste 100 rupees en 6 maanden in alle andere gevallen; terwijl de gevangenisstraf, die in de plaats van de enkele boete treedt,



slechts van de minder strenge soort (simple) kan zijn. Bij geheele of gedeeltelijke betaling der boete vervalt natuurlijk ook de vervangende gevangenisstraf geheel of gedeeltelijk (naar verhouding van het reeds betaalde).

Er is echter een bijzondere bepaling in den P.C., die aan dit gedeelte van het strafstelsel meer een fiscaal karakter geeft, dan wel in het oog houdt het doel, waartoe straffen opgelegd worden. Waar steeds door den dood het recht tot strafvervolging en ook bij reeds uitgesproken maar nog niet ten uitvoer gebrachte straf, het recht tot uitvoering daarvan van zelf vervalt, heeft men echter in den Penal Code ten opzichte van de boete een ander systeem gevolgd. Men vindt hier de absurde bepaling, dat de opgelegde boete als een gewone schuld van den misdadiger wordt beschouwd, dat dus de staat crediteur is voor het bedrag der boete, zoodat bij overlijden van een misdadiger, die tot boete veroordeeld is, zijne goederen, die aansprakelijk zijn voor zijn schulden, ook aansprakelijk zijn voor de opgelegde boete.

Maar de Penal Code gaat nog verder: in art. 70 wordt n.l. gezegd, dat ten allen tijde binnen een termijn van 6 jaar, of, bij opgelegde boete met gevangenisstraf van meer dan 6 jaar, gedurende den geheelen tijd dier gevangenschap de boete geïnd kan worden. Daar hierbij niet gesproken wordt van het geval, dat de vervangende gevangenschap reeds afgeloopen is, volgt er uit, dat, wanneer eenmaal boete opgelegd is, die boete ook te innen is, onverschillig of de veroordeelde zijn vervangende gevangenisstraf geheel of gedeeltelijk ondergaan heeft. Dat dit ook werkelijk de bedoeling is, blijkt uit hetgeen de Commissie van MACAULAY hieromtrent zegt: "But we

do not mean that this imprisonment shall be taken in full satisfaction of the fine . . . . We therefore propose, that the imprisonment, which an offender has undergone shall not release him from the pecuniary obligation under which he lies". Dit wordt verdedigd met de overweging dat het niet ter keuze van een veroordeelde moet gelaten worden om een vrijheidsstraf in plaats van een vermogensstraf te ondergaan, zoodat als eenmaal de rechter bepaald heeft, dat het leed, dat den misdadiger opgelegd wordt, hem zal treffen in zijn vermogen, deze straf niet door de eigen wil van den misdadiger veranderd kan worden. In deze overweging is zeer zeker veel waars gelegen en de boete als straf is ook dikwijls bestreden op grond dat zij een voorrecht verschaft aan de meer gegoeden, terwijl de mingegoeden en de laagste volksklassen, waaronder er velen zijn, die niet tegen eenigen tijd gevangenis opzien, door het ondergaan der subsidiaire vrijheidsstraf de eigenlijk opgelegde straf ontloopen; maar het gaat toch niet aan om, deze bezwaren ontwijkende, een regeling te maken die nog veel onbillijker is. Want wat is het gevolg van deze regeling; eenvoudig dit, dat nu alle straffen, waarbij ook boete opgelegd is, voor de mingegoeden en de laagste volksklassen veel zwaarder worden gemaakt dan de Penal Code ze feitelijk vaststelt; want deze personen zullen meestal de hun opgelegde boete niet gemakkelijk kunnen voldoen, en ondergaan dus de vervangende gevangenisstraf; maar na verloop daarvan hebben ze nog altijd gedurende 6 jaar de kans van het weinige, dat zij zouden kunnen verkrijgen, beroofd te worden, ter vervulling van de boete, die nog steeds als onbetaalde schuld is blijven bestaan; maar op die manier verliest de vervangende gevangenisstraf haar subsidiair karakter,

en wordt in werkelijkheid een extra straf. Bovendien gelijkt dat aansprakelijk stellen van de bezittingen [1]) al zeer veel op verbeurdverklaring, zoodat er zoodoende een geheel andere straf wordt toegepast als welke opgelegd is.

De verbeurdverklaring vinden wij ook als een der straffen in den P. C. genoemd. Deze verbeurdverklaring kan omvatten het geheele vermogen des misdadigers, of voorwerpen die hetzij tot het plegen van het strafbaar feit hebben gediend, hetzij door middel van dat feit zijn verkregen. Bij de regeling van de verbeurdverklaring treden weer zeer sterk overwegingen van fiscalen aard op den voorgrond. Art. 61 Penal Code zegt, dat verbeurdverklaring van het geheele vermogen, welke gelukkig slechts in een paar gevallen (rebellie en wapens en ammunitie verzamelen met het oogmerk tot rebellie over te gaan) wordt bedreigd, niet alleen het tegenwoordige vermogen des misdadigers omvat, maar ook alles wat hij gedurende den duur zijner straf [2]) mocht verkrijgen. In een commentaar op den Indian Penal Code van JOHN D. MAYNE zegt deze van dit artikel: "The effect of this section is to combine, for the benefit of the Crown, the English doctrines of forfeiture and escheat." „Forfeiture" nu is de gewone verbeurdverklaring n.l. van al datgene wat de misdadiger op het oogenblik van zijn veroordeeling bezit (natuurlijk voor zoover het betreft een verbeurdverklaring van het geheele vermogen), terwijl „escheat" ook omvat alles wat hij daarna — doch gedurende den tijd dat zijn straf duurt —

---

[1]) Dit is in 't algemeen de manier om boeten te innen in Britsch-Indië.

[2]) Verbeurdverklaring is steeds een bijkomende straf.

mocht verkrijgen. Een andere bepaling hiermee in verband staande, bevat art. 62. Hierin wordt gezegd, dat bij een veroordeeling ter dood de rechter bovendien nog al de roerende en onroerende bezittingen van den veroordeelde verbeurd kan verklaren, en bij veroordeeling tot transportatie of gevangenisstraf van meer dan 7 jaar, de inkomsten van al de roerende en onroerende bezittingen.

Zooals reeds gezegd is, vindt men in het Britsch-Indische strafstelsel nog een straf, n.l. de geeseling, welke straf echter niet voorkomt in den P. C. zelf, maar waarvoor de Act. VI van 1864, het laatst in 1895 geamendeerd, de noodige voorzieningen geeft, terwijl sommige bepalingen dier oorspronkelijke Act VI van 1864, eenigszins veranderd zijn overgenomen in den Criminal Procedure Code. Volgens die wet op de geeseling staat het den rechter vrij, bij bepaald in die wet genoemde misdrijven (voornamelijk vermogensmisdrijven), geeseling als straf op te leggen in de plaats van de door den P. C. op dat misdrijf bedreigde straf, terwijl de geeseling cumulatief met de door den P. C. bedreigde straf opgelegd kan worden bij recidive, beperkt tot de opgenoemde misdrijven. Ten slotte geeft die wet nog een groote groep misdrijven (voornamelijk bedriegerijen en geweldplegingen), waarbij de geeseling, zoo die opgelegd wordt, steeds als extra straf komt bij de door den P. C. bedreigde straf; terwijl eindelijk jeugdige misdadigers, d. w. z. onder 16 jaar, in elk geval, waarop niet de doodstraf is gesteld, tot geeseling kunnen veroordeeld worden in plaats van elke andere bedreigde straf. Het aantal slagen wordt nergens bepaald, alleen voor het geval van jeugdige misdadigers, waarbij de geeseling slechts wordt toegepast bij wijze

van schooldiscipline met een lichte rottan, terwijl het aantal slagen dan niet meer dan 30 mag bedragen.

In alle andere gevallen staat het den rechter geheel vrij te bepalen, hoe de geeseling zal worden toegepast en hoevele slagen gegeven zullen worden; doch met deze beperkingen, dat niet gegeeseld mogen worden, personen wier gezondheid het niet toestaat, noch vrouwen, noch personen, die veroordeeld zijn ter dood of tot transportatie, of penal servitude, of gevangenisstraf van meer dan 5 jaar, of personen boven de 45 jaar.

Hiermede is het geheele strafstelsel van het Britsch-Indisch strafrecht behandeld. Resumeerende vinden wij de volgende afwijkingen met ons strafstelsel: 1. geen onderscheid in hoofdstraffen en bijkomende straffen; 2. behoud der doodstraf; 3. geen levenslange gevangenisstraf, en cellulaire opsluiting slechts van korten duur, beide in verband staande met het klimaat, hetwelk een langen duur van eenzame opsluiting veel zwaarder maakt dan in een koeler klimaat het geval is; daarentegen wel transportatie, ook levenslang; 4 bij boete geen bepaling van het maximum, uitgezonderd in enkele gevallen, en bovendien hierbij, evenals bij verbeurdverklaring, meer het fiscale karakter als het doel der straf op den voorgrond tredende. Wat betreft de voorwaardelijke invrijheidsstelling, hieromtrent vindt men geen bepalingen in den Penal Code. De verschillende gewesten (Presidencies) hebben echter het recht zelf hun gevangeniswezen te regelen en nu vindt men alleen in Bombay een voorwaardelijke invrijheidsstelling, het z. g. "ticket-of-leave" systeem. Iets dergelijks vindt men ook in de straf kolonie op de Andaman-eilanden, waar de tot transportatie voor het leven veroordeelden na jaren lang

(10 jaar ongeveer) goed gedrag met een stukje land in de kolonie begiftigd werden, met het recht om dat geheel vrij te bebouwen en er verder te leven, zonder echter de kolonie te mogen verlaten. Dit zijn de z.g. „self-supporting convicts".

Dit zijn de hoofdpunten van verschil met ons strafstelsel; ten opzichte echter van het Nederl.-Indisch strafstelsel levert het Britsch-Indische nog een zeer belangrijke afwijking op. Waar juist in ons Indië de splitsing van het strafrecht voor Inlanders en voor Europeanen voornamelijk voortvloeit uit het geheel verschillende strafstelsel, dat op beiden wordt toegepast, waar voor Inlanders gevangenisstraf niet bestaat, doch dwangarbeid in of buiten de ketting ervoor in de plaats treedt, daar ziet men in het Britsch-Indische strafrecht, dat het strafstelsel voor Europeanen en Inlanders volkomen hetzelfde is, slechts met deze uitzondering, dat transportatie niet als straf opgelegd kan worden aan Europeanen. Gevangenisstraf wordt zoowel aan Europeanen als aan Inlanders opgelegd. Het zij hier voldoende op dit belangrijke verschilpunt te wijzen, de behandeling waarvan in een ander gedeelte van dit proefschrift haar plaats zal vinden.

In het 3e hoofdstuk van den P. C. handelende over de straffen, vindt men nog een artikel (art. 71), betreffende den samenloop van strafbare feiten. Het stelsel van den P. C., dat aan duidelijkheid van formuleering en aan volledigheid zeer veel te wenschen overlaat, komt op het volgende neder. Indien een misdrijf bestaat uit verschillende feiten, die ieder op zich zelf weer een misdrijf vormen, dan wordt de dader van het samengesteld misdrijf slechts gestraft met de straf die gesteld is op een van die afzonderlijk als misdrijf gequalificeerde feiten,

tenzij anders bepaald mocht zijn. Hieronder moet men rekenen samengestelde feiten, welke bij ons als voortgezet delict beschouwd worden (art. 56. Ned. Wetb. v. Str.); in het Britsch-Indische stelsel wordt echter in het geheel niet gesproken over het verband dat er tusschen de afzonderlijke feiten moet bestaan, om ze tezamen als een "voortgezette handeling" te beschouwen. Dat echter onder deze bepaling alleen het voortgezet delict valt, kan men opmaken uit "illustration" b. bij art. 71, houdende, dat voor het geval die afzonderlijke feiten ongelijksoortig zijn, of gelijksoortig, doch gericht tegen verschillende personen, den dader dan voor elk van die feiten afzonderlijk straf opgelegd zal worden, dus cumulatie van straffen. Valt een feit onder meer dan één strafbepaling (dus samenloop van strafbepalingen), dan wordt slechts een van de bedreigde strafbepalingen toegepast; hetzelfde geldt voor het geval, wanneer verschillende feiten, waarvan enkelen of allen op zichzelf een misdrijf vormen, te zamen een ander misdrijf uitmaken (b. v. de gequalificeerde delictsvormen); hierbij kan den dader ook geen hooger straf opgelegd worden dan op een van die strafbare feiten, die hij begaan heeft, gesteld is. Dit is alles wat men over het leerstuk van den samenloop in den P. C. aantreft. Over den eigenlijken samenloop van strafbare feiten, den z.g. meerdaadschen samenloop, geen woord; hierin wordt voorzien door art. 35 van den Crim. Proc. Code. Volgens dat art. wordt in het geval dat iemand verschillende ongelijksoortige strafbare feiten begaat het stelsel van cumulatie der straffen toegepast, met de grens van 14 jaar, voor zoover het gevangenisstraf betreft.

Eindelijk vindt men nog in art. 72 een vreemdsoortige

bepaling, n. l. als iemand van verschillende feiten wordt beschuldigd, b. v. geweldpleging en geweldpleging met het oogmerk om te wonden, en het niet is uit te maken waaraan hij schuldig verklaard moet worden (ofschoon er zekerheid moet bestaan, dat hij één van de ten laste gelegde feiten gedaan heeft), dan kan de rechter hem toch veroordeelen en wel tot de laagste straf die op die verschillende feiten is gesteld.

Hoofdstuk IV van den Penal Code heeft tot opschrift: "General exceptions", en behandelt de gevallen van uitsluiting der toerekeningsvatbaarheid. Als gronden voor die uitsluiting worden genoemd:

1. wettelijk voorschrift en ambtelijk bevel; 2. jeugdige leeftijd; 3. ziekelijke storing der geestvermogens; 4. dronkenschap; 5. toestemming; 6. dwang; 7. noodweer, terwijl ook nog in art. 81 een "noodrecht" erkend wordt. Het stelsel van den Penal Code wijkt geheel af van het drieledige stelsel van de "excuses légales", de "circonstances atténuantes" en de "faits justificatifs", het stelsel van den Code Pénal, dat ook aldus overgenomen is in de thans nog geldende strafwetboeken voor Nederl.-Indië. Integendeel komt het beginsel ten deze in den P. C. gehuldigd, in verband met de groote vrijheid van den rechter om beneden een zeker maximum de strafmaat te bepalen, vrijwel met het beginsel der Nederlandsche strafwet ten aanzien der rechtvaardigingsgronden overeen.

Eene afzonderlijke behandeling dier verschillende rechtsvaardigingsgronden kan hier gevoegelijk achterwege blijven; de drie eersten komen overeen met ons stelsel, met dit verschil dat bij jeugdigen leeftijd de grens der absolute straffeloosheid is 7 jaar, en die, waarbij het

oordeel des onderscheids [1]) in aanmerking genomen wordt, 12 jaar [2]).

Met een enkel woord meen ik echter nader te moeten aangeven de verschilpunten, die er bestaan met ons stelsel der rechtvaardigingsgronden. In de eerste plaats heeft men in den Penal Code ook opgenomen als rechtvaardigingsgronden, dronkenschap en toestemming, dit laatste voornamelijk met het oog op medische operaties. Dronkenschap dan sluit de strafbaarheid van den dader van een strafbaar feit uit, mits die dronkenschap buiten weten of tegen den wil van den dader veroorzaakt is. De toestemming is als rechtvaardigingsgrond opgenomen, vooral om doktoren te vrijwaren voor mogelijke strafrechterlijke vervolgingen. Dit onderwerp wordt vrij uitvoerig behandeld in den P. C. en komt neer op het volgende:

Een daad, gedaan zonder oogmerk om te dooden of zwaar lichamelijk letsel toe te brengen, en waarvan de dader niet kan vermoeden, dat zij den dood of zwaar lichamelijk letsel tengevolge zal hebben, vormt geen strafbaar feit, indien degeen, die door zoo'n daad letsel bekomt, mits boven de 18 jaar, toestemming heeft gegeven hetzij uitdrukkelijk hetzij stilzwijgend. Wordt die daad bovendien gedaan ten profijte [3]) van den persoon die de toestemming geeft (b.v. bij een medische operatie) dan is alleen noodig, dat het oogmerk om te dooden afwezig is, zoodat de dader straffeloos is, al

1) "Maturity of understanding".

2) Hierbij dient natuurlijk in aanmerking genomen te worden, dat thans tengevolge van de verandering in de strafberechting tegenover jeugdige misdadigers ten onzent (Wet van 12 Febr. 1901. Stbl. No. 63) niet meer verschil wordt gemaakt tusschen absolute en relatieve straffeloosheid.

3) Hierbij is uitgesloten: enkel geldelijk profijt.

bestond er ook groote kans, dat de patient onder de operatie zou sterven. Bij kinderen onder 12 jaar en bij krankzinnigen is in dit laatste geval de toestemming van hun wettelijken vertegenwoordiger voldoende.

Eindelijk is voor straffeloosheid toestemming zelfs niet noodig, voor het geval een daad bona fide gedaan wordt tot bestwil van een persoon en die persoon in de onmogelijkheid verkeert zijn toestemming te geven. In elk geval moet de toestemming verkregen zijn onder normale omstandigheden, en niet tengevolge van bedreiging of geweld, of van iemand, die door dronkenschap of gebrekkige geestvermogens niet in staat is de gevolgen van zijne toestemming te beseffen, of van een kind onder 12 jaar. De toestemming geldt echter niet als rechtvaardigingsgrond bij feiten, die misdrijven zijn, onafhankelijk van het letsel, dat zij veroorzaken. Zoo is afdrijving der vrucht een misdrijf, ongeacht het letsel dat daardoor der vrouw veroorzaakt wordt; zoodat hierbij de toestemming der vrouw niets ter zake doet. Een eigenaardige bepaling vindt men nog in art. 93, volgens hetwelk een bona fide gedane mededeeling aan een persoon, waardoor aan dien persoon eenig leed berokkend wordt (b. v. een mededeeling van een dokter aan een patient, welke dezen zoo'n schok geeft, dat hij ten gevolge daarvan sterft), niet een strafbaar feit oplevert, indien het geschied is tot bestwil van dien persoon. De ontwerpers van den Penal Code zijn dus, zooals men ziet, zeer bezorgd geweest voor de medici, en hebben wel de noodige voorzieningen gemaakt om te voorkomen, dat zij voor handelingen, die in verband staan met hun ambt, strafrechterlijk aansprakelijk gesteld zouden worden. Of dit echter noodig kan heeten, is zeer te betwijfelen. Waar voor een straf-

baar feit een zeker misdadig opzet (in de een of andere schakeering) noodig is, welk principe ook in den Penal Code gehuldigd wordt, daar had men gerust al die bijzondere bepalingen omtrent feiten die bona fide tot bestwil van een persoon bedreven worden, achterwege kunnen laten.

Wat betreft den dwang als rechtvaardigingsgrond, deze komt alleen te pas, voor zoover zij geschiedt door bedreiging met oogenblikkelijken dood, onder zulke omstandigheden, dat de bedreigde ook de onmiddellijke ten uitvoerlegging ervan moet vreezen. Doch deze rechtvaardigingsgrond komt niet in aanmerking bij moord en bij misdrijven tegen den staat, waarop de doodstraf gesteld is. Over het recht van noodweer (right of private defence) is de Penal Code zeer uitvoerig; de niet minder dan 11 artikelen, die hierover handelen, vormen een aparte afdeeling van het vierde hoofdstuk (General Exceptions). Doch ook hierbij treedt weder de overdreven zucht tot duidelijkheid, die de samenstellers van den Code kenmerkt, zeer sterk op den voorgrond; want in die 11 artikelen, waarbij er sommige van een aardige lengte zijn, staat eigenlijk niet veel meer te lezen dan in ons Art. 41, dat over noodweer handelt. De grondslagen, waarop dat recht van noodweer berust, zijn de volgende: In de eerste plaats dient voorop gesteld te worden, dat de staat, als de verzameling van individuen, op zich genomen heeft de afzonderlijke individuen tegen wederrechtelijke aanslagen op hun persoon of eigendom te beschermen. Waar de staat die hulp kan verleenen, moet zij ook door de individuen ingeroepen worden. Voor het geval echter de staat niet bij machte is zulke hulp te bieden, moet men de individueele personen een zeker recht toekennen

om al het mogelijke te doen den aanslag tegen hun persoon of tegen hun goed af te weren. Aan dat recht wordt slechts deze beperking opgelegd, dat het geweld door den aangerande gebezigd in verhouding moet staan tot den aanslag, die afgeweerd moet worden.

Deze beginselen worden nu in den Penal Code nader uitgewerkt; na eerst vastgesteld te hebben dat geen daad een strafbaar feit oplevert, wanneer die daad uit zelfverdediging voorkomt, wordt in een volgend artikel gezegd wat men mag verdedigen, n.l. zijn eigen of andermans lijf en goed. Eerbaarheid wordt niet in den Penal Code genoemd; vele misdrijven echter, welke die eerbaarheid aanranden, vallen onder de misdrijven tegen den persoon, waartegen dus noodweer is toegelaten. Over het feit dat noodweer is toegelaten, ook al, is de aanrander ontoerekenbaar, wordt, geheel onnoodig, in een afzonderlijk artikel gesproken. De eenige artikelen die eenig nut hebben kunnen, zijn de artikelen 100 en 103, waarin verschillende gevallen genoemd worden waarbij de noodweer zich mag uitstrekken tot opzettelijk veroorzaken van den dood; in alle andere gevallen mag de noodweer zich niet tot zoover uitstrekken.

Wat betreft het oogenblik, waarop het recht van zelfverdediging begint, hiervoor eischt de Penal Code, dat er is "reasonable apprehension of danger from an attempt or threat to commit the offence". De Penal Code gaat dus verder dan ons strafrecht, dat noodweer slechts toelaat tegen „oogenblikkelijke" aanranding. Deze uitbreiding aan noodweer gegeven vindt men ook in het nieuwe strafwetboek voor Europeanen in Indië.



Na behandeling dezer rechtvaardigingsgronden komt een hoofdstuk, getiteld "Of Abetment". Onder deze benaming worden begrepen de verschillende vormen van deelneming aan een strafbaar feit, die de Penal Code kent. Alle deelnemingsvormen echter vindt men in dit hoofdstuk niet; reeds vroeger bij de "General Explanations" vindt men, zooals reeds gezegd, een paar artikelen betreffende mededaderschap, die geen bijzonderheden opleveren, zoodat ik ze hier niet nader zal bespreken. Onder "Abetment" nu verstaat de Penal Code drie soorten van deelnemingsvormen: 1. het aanzetten tot een misdrijf; 2. het deelnemen aan een samenspanning tot een misdrijf; 3. het behulpzaam zijn bij een misdrijf. Aanzetten kan gebeuren door iemand aan te sporen of tot het plegen van een misdrijf te bewegen door hem feiten, hetzij ware, hetzij valsche voor te houden. Dit zou dus kunnen vergeleken worden met onze uitlokking, echter zonder beperking der middelen, waardoor de uitlokking bewerkstelligd wordt. De aanzetting is voltooid, zoodra men een persoon tot het doen van misdrijf aangespoord heeft; er behoeft door dien persoon nog niets gedaan te zijn. Hierdoor verliest deze soort van deelneming, in tegenstelling met ons stelsel, haar accessoir karakter. Of de aanzetting het plegen van een feit ten gevolge heeft of niet, is alleen van invloed voor de strafmaat, niet voor de strafwaardigheid van den aanzetter; dus al krijgt de aanzetter berouw en al wordt daardoor het plegen van het feit voorkomen, toch is hij dan volgens den Penal Code strafbaar wegens het enkele feit, dat hij iemand tot het plegen van een strafbaar feit heeft trachten te bewegen. Evenmin als men eenig speciaal delict straffeloos kan maken door, waar dat mogelijk is,

herstel te brengen (zoo b.v. door gestolen goed terug te geven), evenmin kan men zich bij deze soort deelneming aan straf onttrekken, eenmaal het feit der aansporing gebeurd zijnde. Een gevolg van dit stelsel is ook (hetgeen nog afzonderlijk in een „explanation" vermeld staat), dat het niets tot de strafwaardigheid afdoet, zoo de persoon, die aangezet wordt, strafrechtelijk niet toerekenbaar is, hetzij wegens jeugdigen leeftijd, hetzij wegens slechte geestvermogens, welke deelneming bij ons onder een andere rubriek valt, die van middellijk daderschap, doch welke in het stelsel van den Penal Code ook onder de rubriek van aanzetting kan gerangschikt worden. Het deelnemen aan een samenspanning tot het plegen van misdrijf bestaat, wanneer twee of meer menschen plannen smeden of toebereidselen maken, welke het een of ander misdrijf ten gevolge hebben. Het is hierbij niet noodzakelijk, dat alle deelnemers direct met elkaar in verbinding staan of zelfs van elkaars bestaan afweten, als zij allen slechts handelen met hetzelfde doel. Bij deze deelnemingsvorm is het echter voor de strafwaardigheid een vereischte, dat er de een of andere daad gepleegd zij, welke op zichzelf nog niet strafbaar behoeft te wezen, doch alleen het gevolg moet zijn van de samenspanning en in verband moet staan met het plegen van het beoogde misdrijf, dus een daad van voorbereiding. Het behulpzaam zijn bij een misdrijf, dat de Penal Code onder de algemeene benaming van „abetment" rangschikt, strekt zich evenals de medeplichtigheid in het Nederlandsche strafwetboek alleen uit tot het bieden van hulp vóór of op het oogenblik van den misdaad; het behulpzaam zijn na het misdrijf wordt ook door den Penal Code niet als deelneming beschouwd, doch als speciaaldelict behandeld bij de mis-

drijven tegen de openbare justitie. Bij het behulpzaam zijn, dat onder „abetment" valt, komt elk doen of strafbaar laten in aanmerking, mits daardoor het gepleegde misdrijf ook in werkelijkheid vergemakkelijkt is. Dit staat dus, wat omvang betreft, gelijk met de medeplichtigheid van ons strafrecht, doch niet wat betreft de positie van den helper tegenover den eigenlijken dader; de helper staat ten opzichte van de strafmaat geheel gelijk met de andere deelnemers, die de Penal Code onder de algemeene naam van „abettors" samenvoegt.

Deze bepalingen vormen dus een stelsel, dat staat tusschen het stelsel van den Code Penal (ook dat van de Indische strafwetboeken) en het stelsel van ons strafwetboek. Waar in den Code Penal de medeplichtigen, waaronder ook uitlokkers, geheel gelijk gestraft worden als de daders, terwijl ons Nederlandsch strafwetboek onderscheid maakt tusschen uitlokking en medeplichtigheid en uitlokkers alleen als daders straft, daar worden in den Penal Code uitlokkers en medeplichtigen met elkaar gelijk gesteld, doch worden deze beide soorten van deelnemers wat strafmaat betreft weer gezamenlijk onderscheiden van de feitelijke daders, voor het geval die deelneming zonder gevolg is gebleven. Bij die strafwaardigheid moet men nu drie gevallen onderscheiden: *a*. er is geen daad gevolgd; *b*. er is een daad gevolgd en wel dezelfde welke beoogd werd; *c*. er is een andere daad gepleegd dan die beoogd werd. In het eerste geval, dat alleen mogelijk is bij misdrijven waarop doodstraf, transportatie voor het leven of gevangenisstraf gesteld is, wordt de straf, die den deelnemer opgelegd kan worden, verminderd tot $^1/_4$ van de straf, die op het misdrijf, waartoe aangezet is, gesteld is, voor zoover

het gevangenisstraf geldt; is er nog boete bij bedreigd, dan wordt die niet verminderd [1]); terwijl bij doodstraf of transportatie voor het leven deze straffen verminderd worden tot gevangenisstraf van zeven jaar. In het tweede geval, waarbij het opzet van den eigenlijken dader niets ter zake doet, mits de daad maar de beoogde zij, is de strafpositie van deelnemer en feitelijken dader precies dezelfde. In het derde geval (er is een andere daad gepleegd dan beoogd werd) moet men onderscheid maken: 1⁰. de daad staat in geen enkel verband met de deelneming (de Penal Code eischt voor dat verband, dat de daad zij „a probable consequence of the abetment"); in dit geval is de deelnemer niet strafbaar; 2⁰. de daad, ofschoon een andere dan beoogd werd, staat toch in verband met en is eenigermate het gevolg van de deelneming (zoo b. v. als iemand aan eenige personen wapens verstrekt, die doodelijke wonden kunnen teweeg brengen, met het eenige doel om iemand uit zijn huis te zetten, en die persoon wordt daarbij gedood); in dit geval komt de deelnemer in dezelfde strafpositie als de dader (dus in het genoemde voorbeeld strafbaar voor het veroorzaken van den dood); 3⁰. behalve de daad die beoogd werd, wordt ook nog een andere begaan, die in verband staat met de deelneming; dan is de deelnemer strafbaar voor beide daden. Een bijzondere bepaling geldt nog voor het geval er deelneming bestaat aan een misdrijf, waarop de doodstraf of transportatie voor het leven gesteld is, terwijl er eenige daad tengevolge van die deelneming gepleegd is, welke lichamelijk letsel veroorzaakt; in dit geval wordt de deelnemer

---

[1]) Weer een eigenaardig staaltje van het fiscale karakter van het boetesysteem.

gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste 14 jaar en boete.

Verder wordt nog in dit hoofdstuk als een vorm van deelneming behandeld het opzettelijk verborgen houden van een plan tot misdrijf met het doel om het plegen daarvan te vergemakkelijken. Hierbij wordt verschil gemaakt tusschen het verbergen door ambtenaren, wier plicht het is dergelijke misdadige plannen te voorkomen en door particuliere personen. De straf voor de eersten is bij misdrijven, waarop doodstraf of transportatie voor het leven gesteld is, 10 jaar gevangenisstraf; bij bedreigde gevangenisstraf $^1/_2$ van de op het misdrijf gestelde straf indien dat misdrijf gepleegd is, anders $^1/_4$ van de gestelde straf, terwijl de boete weer onveranderd blijft. Bij particuliere personen zijn de bedragen respectievelijk 7 jaar, $^1/_4$ en $^1/_8$ van de bedreigde straffen. Al deze gevallen zouden echter gevoegelijk onder "abetment" gebracht kunnen worden; men schijnt ze hier ingevoegd te hebben om allen twijfel daaromtrent te voorkomen.

Na de behandeling der deelneming volgen in den Penal Code de hoofdstukken, welke de verschillende speciaaldelicten bevatten. Doch ook de poging, ofschoon vreemd genoeg eerst aan het eind van den P. C., wordt afzonderlijk behandeld en vormt dus mede een der algemeene beginselen, ofschoon hier en daar bij de speciaaldelicten de poging tot zoo'n delict met een bijzondere straf vermeld staat. In het artikel (511) dat over poging in het algemeen spreekt, wordt deze slechts strafbaar gesteld bij feiten, die door den Penal Code strafbaar gesteld worden met transportatie (niet voor het leven) of met gevangenisstraf; bij de misdrijven, waarop de doodstraf en transportatie voor het leven staat, wordt

de poging daartoe afzonderlijk strafbaar gesteld, en bij misdrijven waarop alleen boete is gesteld, komt zij niet in aanmerking. Een definitie van wat nu eigenlijk onder het begrip poging valt, komt in den P. C. niet voor. Doch ook hier moet men, evenals in ons strafrecht, onderscheiden tusschen daden van voorbereiding, die straffeloos zijn, en daden, die onder het begrip poging vallen. Daar nu geen definitie daarvan gegeven is, hangt het van de omstandigheden van elk concreet geval af of een daad is een straffelooze daad van voorbereiding of poging. Uit de redactie van art. 511 kan men opmaken, dat de poging niet opgevat wordt als een enkel en op zichzelf staand feit, maar meer als een voortgezette handeling; want een strafbare poging begaat hij, "whoever attempts to commit an offence..... or to cause such an offence to be committed, *and in such attempt does any act towards the commission of the offence.*" Dus een vereischte voor de strafbaarheid der poging is, dat naar aanleiding van het plan tot het plegen van een misdrijf er iets gedaan moet zijn, dat een der oorzaken (in den ruimsten zin opgevat) is van het strafbare gevolg, dat het misdrijf constitueert [1]). De straf, die gesteld is op het misdrijf, wordt bij strafbare poging verminderd tot de helft; is er bovendien boete bedreigd, dan blijft die onveranderd.

Alvorens nu echter over te gaan tot het opnoemen der speciaal-delicten, die de P. C. kent, valt nog met een enkel woord mee te deelen, welke algemeene beginselen

[1]) Zie § 43 v. h. strafwetboek v. d. Duitschen Bond. Ook hier wordt volgens de bepaling van „poging" vereischt: 1°. een besluit om een strafbaar feit te plegen; 2°. aan dit besluit door een handeling gevolg geven.

verder het systeem van den P. C. nog beheerschen. In de eerste plaats wil ik hier aanstippen, dat ook in het Britsch-Indische strafrecht de algemeene leerstukken van recidive en klachtdelict bekend zijn. Het eerste, de recidive, vindt men vermeld in art. 75 P. C. onder het hoofdstuk over straffen; vèrstrekkend is die herhaling echter niet: zij betreft alleen muntmisdrijven, valschheid in zegels en alle misdrijven tegen den eigendom en dan nog alleen de zwaardere, n.l. voorzoover er gevangenisstraf van 3 jaar of meer op gesteld is. Een termijn, binnen welken de herhaling moet geschied zijn, wordt niet gegeven; dus is zij, in tegenstelling met de herhaling in ons strafrecht bekend, aan geen verjaring onderhevig. De straf mag in geval van herhaling verhoogd worden tot gevangenisstraf van 10 jaar of tot transportatie voor het leven. Verder lijkt het tengevolge der redactie van Art. 75 niet noodig, dat het tweede misdrijf gelijksoortig is met het eerste, mits het slechts onder een der genoemde groepen valt. Het geheele leerstuk betreffende de voorwaarden voor het recht tot strafvervolging, wordt behandeld bij het formeele recht. Hieronder vindt men dan ook een bepaling betreffende klachtdelicten. Art. 198. Crim. Proc. Code bepaalt, dat geen rechterlijk college kennis mag nemen van een strafbaar verbreken van dienstcontracten, of van beleediging of van eenige misdrijven betreffende het huwelijk, dan na klachte van eenig persoon, die daardoor aangetast is, terwijl de misdrijven van verzet tegen het wettelijk gezag van openbare ambtenaren niet vervolgd kunnen worden dan na klachte van den daarbij betrokken ambtenaren, tenzij de hieronder vermelde sanctie van het hoofdbestuur verkregen is. Als bijzonderheid zij hier namelijk aangeteekend, dat voor een strafver-

volging naar aanleiding van een paar speciaal genoemde gevallen van hoogverraad, een machtiging moet verleend zijn door het bestuur van het Presidentschap [1]), waarin zoo'n strafvervolging zou moeten geschieden; terwijl strafvervolgingen tegen eenig magistraat of militair de sanctie van het hoofdbestuur behoeven.

Het ligt niet in mijn bedoeling en het is voor deze verhandeling ook geheel onnoodig om een nauwkeurige opsomming te geven van de speciaal-delicten, die de P. C. behandeld. In alle Westersche strafwetboeken — en de P. C. is immers geheel op Westersche leest geschoeid — komen de handelingen, die als strafbaar gesteld worden, vrijwel met elkaar overeen, als gevolg hiervan, dat daaronder samengevoegd worden die handelingen, die op zichzelf reeds naar aller opvatting strafbaar zijn; dus wat men verstaat onder den naam van „rechtsdelicten", in tegenstelling met de „wetsdelicten", die handelingen, welke op het oog niet laakbaar zijn, maar welke strafbaar worden, omdat de wet ze verboden heeft. Deze laatste delicten kunnen natuurlijk in de verschillende landen zeer uiteen loopen tengevolge van verschil in landaard en in zeden en gewoonten, en ook van verschil in belangen, welke in die landen beschermd moeten worden. Intusschen vindt men, gelijk reeds gezegd, in den Penal Code slechts die delicten strafbaar gesteld, welke schending van algemeen erkende rechtsbeginselen opleveren en moeten die straf-

---

[1]) Britsch-Indië is verdeeld in „Presidencies", ieder met een afzonderlijk bestuur (Local Government) aan wier hoofd een Governor staat en die een zekere mate van autonomie bezitten, doch weer ondergeschikt zijn aan het hoofdbestuur (den Governor-General in Council) zetelende te Calcutta.

bare handelingen, die men onder de wetsdelicten rangschikt, meer in de speciale en locale wetten gezocht worden. Doch nu zal het in twee landen, die zooveel verschil opleveren in volksaard en klimaat als Indië en Europa, natuurlijk wel enkele malen gebeuren, dat in het eene land feiten voorkomen, die een ieder als strafbaar zal erkennen, en waartegen dus door een strafwetboek maatregelen genomen moeten worden, terwijl die feiten in het andere land in het geheel niet bekend zijn of kunnen voorkomen. Slechts op die gevallen, en ook nog op enkele geringe afwijkingen met ons strafwetboek, zal ik wijzen. Ook een ander belangrijk punt, dat ik tot dusver nog niet aangeroerd heb, namelijk de schuldleer, behoeft niet nader te worden besproken, eveneens om dezelfde reden als hier boven. Waar toch het Britsch-Indische strafrecht geheel gebouwd is op Europeeschen grondslag, en waar het leerstuk der schuld zoozeer in alle Europeesche strafwetgevingen doorgedrongen is, en het dus dientengevolge geheel onnoodig is om naar aanleiding van het Britsch-Indische strafrechtssysteem een bijzondere bespreking van die schuldleer te geven, daar meen ik te kunnen volstaan met de opmerking, dat ook voor het Britsch-Indische strafrecht het beginsel geldt, geen strafrechtelijke aansprakelijkheid zonder schuld. Dit vereischte van het aanwezig zijn van schuld, van een zeker opzet gericht op het veroorzaken van een gevolg, dat strafbaar gesteld is, wordt, evenals bij ons, in de omschrijvingen der verschillende delictsvormen te kennen gegeven, hetzij door het werkwoord dat gebezigd wordt en dat een zeker opzet met zich meebrengt, hetzij door de woorden „intentionally", „knowingly", of „knowing that he is likely to", of „voluntarily". Een definitie van opzet wordt niet

gegeven; in de „General Explanations" wordt alleen „voluntarily" nader omschreven, volgens welke omschrijving dat woord de drie schakeeringen van opzet (*a.* als oogmerk; *b.* met zekerheidsbewustzijn; *c.* met mogelijkheidsbewustzijn) omvat.

De hoofdstukken 6 tot en met 22 van den P. C. zijn gewijd aan de speciale delicten, de verschillende soorten van misdrijven met de bij elke soort behoorende gequalificeerde delictsvormen. De verdeeling komt in groote trekken overeen met de in ons strafwetboek gevolgde indeeling. De eerste vijf hoofdstukken behelzen de misdrijven tegen den staat, tegen de staatsmachten en tegen de openbare orde, in zoover van de daarmee overeenstemmende misdrijven bij ons afwijkende, dat in den P.C. geen speciale voorschriften bekend zijn met betrekking tot aanslagen tegen het leven van het hoofd des staats (in casu den Gouverneur-Generaal), noch tegen hoofden en vertegenwoordigers van bevriende staten. Daarentegen worden onder deze misdrijven gerekend de ambtsmisdrijven en ook omkooping; terwijl een apart hoofdstuk gewijd is aan het uitlokken van misdrijven door militairen. In hoofdstuk 11 wordt de meineed behandeld, en in 't algemeen het geven van valsche verklaringen of het doen van handelingen om den geregelden loop der justitie te bemoeielijken; een hoofdstuk dat nogal uitvoerig is, aangezien in landen als Britsch-Indië en Nederlandsch-Indië het feit veelvuldig voorkomt, dat de Inlandsche bevolking al het mogelijke doet om den dader van het een of ander misdrijf te helpen en ten behoeve daarvan er geen kwaad inziet valsche verklaringen af te leggen. De hoofdstukken 12 en 13 handelen over de muntmisdrijven en vervalsching van zegels, maten en gewichten, terwijl in

hoofdstuk 14 die misdrijven besproken worden, waardoor het leven of de veiligheid van personen in gevaar gebracht wordt, zooals door het vervalschen van voedingsmiddelen, het onvoorzichtig omgaan met ontplofbare en ontbrandbare stoffen of met vergif, enz.; hieronder worden ook misdrijven gebracht, die de openbare zedelijkheid aanranden, n.l. onzedelijke handelingen, het in voorraad hebben van obscene boeken, en het zingen van obscene liedjes. Hoofdstuk 15 bevat de misdrijven tegen den godsdienst, n.l. heiligschennis en het verstoren der rust in een godsdienstbijeenkomst. Hoofdstuk 16 omvat die misdrijven, welke een benadeeling van een persoon in zijn levensbelangen opleveren, verdeeld in acht onderafdeelingen (1. moord en doodslag; 2. afdrijving der vrucht en te vondeling leggen; 3. toebrengen van lichamelijk letsel; 4. wederrechtelijke vrijheidsberooving; 5. geweldplegingen; 6. kinder- en menschenroof; 7. verkrachting; 8. onnatuurlijke misdrijven tegen de zeden). Van deze misdrijven vereischen alleen moord en doodslag een bijzondere bespreking in zoover de omschrijving dezer misdrijven geheel afwijkt van onze definities van moord en doodslag. Eerst wordt doodslag ("culpable homicide") gedefinieerd; vervolgens zegt de P. C. dat behalve in bepaald genoemde uitzonderingen "culpable homicide" in de termen van moord valt, indien het feit gepleegd is met het oogmerk om te dooden, òf om dusdanig lichamelijk letsel toe te brengen, waarvan de dader kan weten dat het den dood tengevolge zal hebben, of dat in den gewonen loop der natuur den dood veroorzaakt, òf met het oogmerk een daad te verrichten, die zoo gevaarlijk is, dat zij naar alle waarschijnlijkheid den dood moet veroorzaken.

Hierop volgen dan vijf uitzonderingsgevallen, waarin een feit, dat onder een der bovengenoemde gevallen van moord gerangschikt zou moeten worden, toch geen moord, maar slechts doodslag is: n.l. 1. bij provocatie; 2. bij overschrijding van noodweer; 3. bij een daad van een openbaar ambtenaar handelende in het belang der justitie; 4. bij een plotseling gevecht tengevolge van groote opwinding; 5. bij toestemming van den verslagene. Wel beschouwd omvat deze definitie van moord al zulke daden, welke bij ons slechts onder doodslag vallen. Over den „voorbedachten raad", die bij ons strafrecht een element voor moord is, en die ook in het Engelsche strafrecht bekend is als zoodanig onder den naam van "malice aforethought" wordt, vreemd genoeg, niet gesproken. Het meest zonderlinge is nog, dat die omschrijvingen van wat moord is, bijna woordelijk overeenkomen met de omschrijving van "culpable homicide", zoodat het zeer moeilijk, zoo niet onmogelijk is om behalve in de vijf genoemde uitzonderingen een geval zich voor te stellen van "culpable homicide not amounting to murder."

In deze afdeeling over moord en doodslag komen ook eenige bepalingen betreffende zelfmoord voor. Zoo wordt strafbaar gesteld de poging en het aanzetten tot zelfmoord. Deze bepalingen zijn noodig voor het bij de Hindoes voorkomende verbranden der weduwen (suttee), dat hun godsdienst hen voorschrijft, doch hetgeen de Engelschen verbieden. Als een bijzonder, alleen in Britsch-Indië bekend misdrijf, wordt strafbaar gesteld het zich herhaaldelijk vereenigen met anderen, met het doel te rooven of kinderen te stelen, door middel van of vergezeld met moord.

In hoofdstuk 17 vindt men die misdrijven, welke een benadeeling van den persoon in zijn materieele belangen,

n.l. zijn eigendom, opleveren. De 10 afdeelingen waarin dit hoofdstuk verdeeld is, bevatten de volgende misdrijven: diefstal, afpersing, rooverij, verduistering, heling, bedrog, benadeeling van schuldeischers en belanghebbenden, zaakbeschadiging, huisvredebreuk. Hiervan geven alleen rooverij en verduistering aanleiding tot enkele opmerkingen. Rooverij wordt gedefinieerd als een verzwaarde vorm, hetzij van diefstal, hetzij van afpersing n.l. door bij het plegen van diefstal dood, lichamelijk letsel, of wederrechtelijke vrijheidsberooving of vrees daarvoor te veroorzaken, en door bij afpersing bedreigingen te bezigen, die vrees opleveren voor onmiddellijken dood, lichamelijk letsel of wederrechtelijke vrijheidsberooving. Bovendien wordt in deze afdeeling nog strafbaar gesteld het in Britsch-Indië veel voorkomende houden van rooftochten, bekend onder den naam „dacoity." Dit misdrijf bestaat, zoodra zich vijf of meer menschen tot het houden van een rooftocht vereenigd hebben. Bij verduistering onderscheidt de Penal Code twee soorten: 1. verduistering van eenig goed, dat men zonder de toestemming van den eigenaar, doch oorspronkelijk zonder het doel het zich toe te eigenen, onder zich heeft (criminal misappropriation of property), en 2. verduistering van een goed, dat men tengevolge van een opdracht, dus met toestemming van den eigenaar, onder zich heeft (criminal breach of trust). Bovendien slaat het eerste geval alleen op roerend goed, terwijl in het tweede geval ook onroerend goed het voorwerp der verduistering kan zijn.

Hoofdstuk 18 handelt over de valschheid in geschrifte, waaronder dan ook handelsmerken en dergelijke behooren; hoofdstuk 19 over de verbreking van dienstcontracten, bepalingen die gemaakt zijn om tegen te gaan de licht-

zinnigheid, waarmee de Inlanders hun werk in den steek laten en hun plicht verzaken. Hoofdstuk 20 bevat eenige bepalingen omtrent strafbare feiten in verband staande met het huwelijk, als bigamie en cohabitatie met een vrouw, door middel van bedrog onder den indruk gebracht dat zij met den dader getrouwd is. Natuurlijk vallen die personen, wier eigen wetten of gewoonten bigamie toestaan, buiten het bereik dezer artikelen. [1]) Ten slotte wordt in hoofdstuk 21 gesproken over beleediging; terwijl in hoofdstuk 22 strafbaar gesteld worden: „criminal intimidation," „insult" en „annoyance"; een juiste vertaling hiervan is moeilijk te geven, nog moeielijker ze allen onder een benaming te brengen. [2]) Ik zal dus met een

---

[1]) Volgens de definitie van bigamie in den P. C. zijn de elementen, die het misdrijf constitueeren: 1e. dat op het oogenblik van het 2e huwelijk de echtgenoot van het 1e huwelijk nog in leven is; en 2e. dat dat 2e huwelijk "is void by reason of its taking place during the life of such husband or wife (n.l. van het 1e huwelijk) m.a.w. waar het 2e huwelijk niet nietig is, om de enkele reden dat de echtgenoot van het 1e huwelijk nog in leven is, dus, indien bestaand huwelijk geen beletsel is voor 2e en verder huwelijk, in dat geval is er van geen strafbaar feit sprake.

[2]) In het hoofdstuk komt ook een artikel voor (sect. 505), waarin het publiceeren en verspreiden van onware geruchten en beweringen wordt strafbaar gesteld, voor zoover dat publiceeren of verspreiden geschiedt met het oogmerk om tot muiterij op te ruien, of om, tengevolge van het daardoor veroorzaken van vrees en onrust onder het volk, iemand tot het plegen van een misdrijf tegen den staat of tegen de openbare rust aan te zetten. Dit artikel vormt een van de weinige door het wetboek verspreide artikelen betreffende drukpersdelicten en heeft zijn tegenwoordige redaktie pas laatstelijk, in 1898, verkregen. In dat jaar zijn n.l. eenige veranderingen in den P. C. aangebracht in verband met de strafrechtelijke verantwoordelijkheid der pers, vooral tengevolge van de verregaande brutaliteit, waarmede de inlandsche pers optrad. Voor meer bijzonderheden betreffende de houding der Britsch-Indische regeering tegenover de drukpers leze men een opstel van Mr. N. P. VAN DEN BERG, in de Verslagen en Mededeelingen der Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Afd. Letterkunde, 4e reeks, Deel II, pag. 77, vlgg. Een opmerking moet ik echter daarbij maken. Op pag. 97 leest men dat MACAULAY, op grond van de aldaar genoemde overwegingen, het opnemen in de strafwet van bepalingen betreffende opruiing tegen het wettig gezag door woord of geschrift onnoodig achtte en dat pas bij Act. XXVII van 1870 in den P. C. een dergelijke bepaling was opgenomen. Dit is niet juist. Het artikel dat bij ge-

enkel woord omschrijven, wat de P. C. met deze misdrijven bedoelt. Onder „criminal intimidation" verstaat men: door bedreigingen iemand bewegen tot het doen (laten) van iets waartoe hij niet gerechtigd (verplicht) is; „insult" is het beleedigen van iemand met het doel hem de openbare rust te laten verstoren of eenig ander strafbaar feit te laten doen; terwijl onder „annoyance" samengevat worden eenige feiten, die de openbare rust verstoren.

En hiermede ben ik gekomen aan het einde der behandeling van den Indian Penal Code, waarmede ik, naar ik meen, eene voor het doel van mijn arbeid voldoende duidelijke uiteenzetting heb gegeven van het stelsel van dat strafwetboek. Al is de Penal Code ook zeer zeker in vele opzichten een verdienstelijk werk [1]), geheel meegaan met den uitbundigen lof, die aan dat werk toegezwaaid wordt door uiterst bekwame Engelsche juristen en andere mannen van naam, kan ik toch niet, wanneer men het vergelijkt met de moderne strafwetboeken en wel in dit geval met het Nederlandsche. Iemand, die gewoon is aan de nauwkeurige, en, waar dat de duidelijkheid niet in gevaar bracht, zoo beknopt mogelijke omschrijvingen van ons strafwetboek, raakt het eerste oogenblik dat hij

---

noemde Act XXVII van 1870 in den P. C. is opgenomen n.l. section 124A is bijna woordelijk overgenomen uit het oorspronkelijke ontwerp MACAULAY (section 113), terwijl niet verklaard kan worden, waarom dat artikel in den in 1860 vastgestelden Penal Code achterwege werd gelaten. Dit art. 124A is nu in 1898, tegelijk met art. 505, geamendeerd, gedeeltelijk om sommige bepalingen duidelijker en juister te redigeeren, gedeeltelijk ook om de regeering meer macht tegenover de drukpers te geven.

[1]) Het is toch niet te loochenen, dat het van een groote mate van genialiteit getuigt van den vervaardiger van den "Penal Code", dat hij reeds in 1834, toen men in Europa nog den "Code Penal" beschouwde als het summum wat er op het gebied der strafwetgeving te verkrijgen was, een ontwerp klaar had, dat in vele opzichten dichter staat bij ons tegenwoordig strafrecht dan bij den "Code Penal".

den Penal Code inziet verward in den ontzaglijken omhaal van woorden, waarmee men soms zulke eenvoudige dingen wil verduidelijken. Reeds eerder is het gezegd, dat, waar voorzeker duidelijkheid een eerste vereischte is voor elke goede wetgeving, men aan dien eisch van duidelijkheid weer niet moet voldoen door overdaad; ook eenvoudigheid is een der eischen van een goede wetgeving, en nu kan men beweren, dat de Penal Code zóó geredigeerd is, dat er zich geene onduidelijkheid, welke ook, heeft voorgedaan, en dat het niet mogelijk is, de bepalingen van dien Code verkeerd te begrijpen [1]), zeer bevorderlijk voor de eenvoudigheid is het toch niet die bepalingen te moeten zoeken in definities, uitzonderingen, uitzonderingen op die uitzonderingen, verklaringen en ten slotte nog voorbeelden, hetgeen o. a. bij de behandeling van moord en van beleediging zeer sterk het geval is. Niettegenstaande al die uitvoerigheid bevat de Penal Code toch feitelijk niets meer dan ons strafwetboek, ja is die code zelfs in sommige opzichten niet zoo volledig.

Het groote verschilpunt met ons strafrecht bestaat in het strafstelsel, dat over het geheel genomen niet strenger is dan het onze, al is ook in den Penal Code de doodstraf behouden, welke straf echter steeds veranderd kan worden. Dat in het algemeen de maxima der gevangenisstraffen en vooral der cellulaire opsluiting lager zijn dan bij ons heeft zijn oorzaak in climatologische invloeden. Overigens is ook in Britsch-Indië de rechter volkomen vrij den duur der straf te bepalen, mits binnen de grens van het maximum; er is in het geheel geen minimum bepaald, noch speciale minima noch een algemeen minimum. Met het Neder-

---

[1]) STEPHEN: History of the Criminal Law, vol. III, pag. 303.

landsch-Indisch strafrecht levert het Britsch-Indische nog deze verschilpunten op, n.l. dat in Britsch-Indië slechts één strafwetboek voor beide rassen bestaat, en dat zelfs het strafstelsel, met uitzondering van transportatie, voor beiden gelijk is. Wij hebben hier dus het feit te constateeren, dat in Britsch-Indië èn op de Europeanen èn op de Inlanders, welke onderling zoowel wat betreft godsdienst als ook in zeden en gewoonten en in hunne opvattingen van hetgeen goed of kwaad, hetgeen geoorloofd of niet geoorloofd is, hemelsbreed van elkaar verschillen, toch éénzelfde strafrecht toegepast wordt en dat wel een strafrecht, dat geheel gebaseerd is op Westersche begrippen. Want zooals uit de korte behandeling van den P. C. is gebleken, had Sir JAMES STEPHEN volkomen gelijk door te zeggen: "I do not believe that it contains any matter whatever, which can have been adopted from the Mohammedan Law". Dit stelsel heeft nu reeds gedurende 40 jaren in Britsch-Indië gegolden, en, zooals uit de reeds aangehaalde gezaghebbende oordeelvellingen blijkt, met groot succes. Dit is zeer zeker eene omstandigheid, waarop men te letten heeft bij het bespreken en het beoordeelen van het dubbele stelsel, dat op het oogenblik nog den grondslag uitmaakt van het materieele strafrecht in Nederlandsch-Indië, van de geschiedkundige ontwikkeling waarvan ik in de volgende bladzijden een overzicht zal trachten te geven.

AFDEELING II.

Historisch overzicht der ontwikkeling van het strafrecht in Nederlandsch-Indië.

Vestigen wij het oog op het grondgebied, waaruit onze Oost-Indische bezittingen bestaan, dan zien wij, dat dat grondgebied, qua vorm, een groot verschil oplevert met de bezittingen der Engelschen in Voor-Indië. Waar Britsch-Indië een aan een groot werelddeel vastgehecht schiereiland is, bestaat Nederlandsch-Indië uit eene verzameling groote en kleinere eilanden. De bevolking van al die eilanden (met uitzondering van de Papoeas op Nieuw-Guinea) behoort echter tot één zelfde ras, dat zich verspreidt heeft over de geheele eilandenwereld tusschen Zuid-Oost-Azië en Amerika, het Maleisch Polynesische ras.[1])

De omstandigheid, dat het grondgebied waarover dat ras zich verspreidde, bestond uit eilanden, en de daaruit ontstane isoleering der verschillende groepen hebben natuurlijk tengevolge gehad dat die groepen onderling

---

[1]) G. A. WILKEN: Handl. v. d. vergelijkende volkenkunde van Ned.-Indië, Inleiding. P. J. VETH, Java, Haarlem 1895, I, blz. 261. Van andere opinie is Dr. J. J. DE HOLLANDER, die op gezag van Dr. F. JUNGHUHN, behalve het Maleische en het Papoeasche nog een derde ras onderscheidt, waaraan hij den naam van het Batta-ras geeft en waarbij dan zouden behooren verschillende stammen over den Archipel verspreid, zooals de Battaks op Sumatra, de Niassers, de Alfoeren op Celebes, de Dajaks op Borneo, enz. Handleiding bij de beoefening der land- en volkenkunde v. N. O.-I., I, blz. 105. WILKEN beschouwt zelfs de Papoeas als een tak van het groote Polinesische ras.

weer zeer van elkaar zijn gaan verschillen, zoodat men zou kunnen meenen dat de bevolking van den Indischen Archipel bestaat uit een groot aantal van elkaar onderscheiden rassen.

De ethnographen, die zich met de studie van de bevolking van den Indischen archipel hebben bezig gehouden, zijn echter tot de conclusie gekomen, dat al die volkstammen, over de vele eilanden verspreid, niettegenstaande oogenschijnlijke groote uiteenloopendheid, toch, zoowel in uiterlijk voorkomen als in zeden en gewoonten, veel punten van overeenkomst met elkaar opleveren. [1])

Onder die verschillende volkstammen zijn dan de voornaamsten: de eigenlijk gezegde Maleyers, oorspronkelijk in de Padangsche bovenlanden te huis behoorende, waar het oude rijk Menangkabau gevestigd was, de Javanen, de Soendaneezen, de Madureezen, de Alfoeren, de Mangkasaren, de Boegineezen, enz.

Op de ontwikkeling dier volken zijn van grooten invloed geweest de verschillende vreemde volkeren, die van buiten af in den Archipel zijn gekomen, oorspronkelijk met het doel om handel te drijven, doch langzamerhand ook om nederzettingen te vormen en betrekkingen van standvastiger aard aan te knoopen.

Die vreemde invloeden, welke op de verschillende stammen ingewerkt hebben, zijn in de eerste plaats geweest de Hindoes, later bijna geheel verdrongen door de Arabieren, die ook in den Indischen Archipel den Islam ingang wisten te doen vinden. Zoover teruggaan in de geschiedenis als men dat kan doen bij Britsch-

---

1) P. J. VETH, t. a. p. blz. 261.

Indië, is bij den Indischen Archipel niet mogelijk, omdat de gegevens daarvoor ten eenenmale ontbreken. Het eerst vindt men gewag gemaakt van die landen bij PTOLEMAEUS, die spreekt van een land, dat hij Jabadioe noemt, dat volgens nasporingen van Prof. KERN een Grieksche verbastering is van het Sanskrietsche Jawa-dwîpa, of Gierstland.[1]) Deze naam is naar alle waarschijnlijkheid, zoo niet zeker, de oorsprong van den naam Java, dat ook thans nog door de bevolking zelve Djawa genoemd wordt. Of echter in die oude geschriften onder dien naam Java of Sumatra bedoeld werd is niet uit te maken, en doet ook niets ter zake. Zooveel is echter zeker, dat reeds toen de Hindoes zich op een der eilanden van den Archipel gevestigd hadden.

De invloed dier Hindoes is het sterkst geweest en heeft zich ook voornamelijk geconcentreerd op Java, waar nog menigvuldige overblijfsels van dien invloed te vinden zijn, zoowel in bouwwerken alsook in de taal, de letterkunde en den godsdienst der Javanen. Aan die Hindoes hebben de Maleiers van Sumatra en vooral de Javanen hun grootere beschaving en ontwikkeling te danken, die hen van tal van andere volksstammen in den Indischen archipel onderscheidt. Het Hindoeïsme is echter langzamerhand geheel verdrongen door den Islam, behalve op het eiland Bali, waarheen het, na van Java verdreven te zijn, zijn toevlucht nam, en waar het zich tot den huidigen dag heeft weten staande te houden tegen de voortdurende pogingen om ook hier den Islam in te voeren.

---

[1]) Het blijkt n.l. dat in het Râmâjana, een Hindoegedicht, waarvan het tijdstip der vervaardiging volgens Prof. KERN niet veel kan verschillen van het tijdvak, waarin PTOLEMAEUS leefde, over Jawa-dwîpa gesproken wordt.

De Arabieren, reeds vroeg een handeldrijvend volk bij uitnemendheid, stelden zich niet tevreden met handelsbetrekkingen aan te knoopen met de landen in hun nabijheid, doch begonnen spoedig hunne reizen verder uit te strekken naar Voor-Indië en ook naar den Archipel. Dit gebeurde omstreeks de 10de eeuw onzer jaartelling. In den beginne bepaalden de Moslemin zich er toe om door vreedzame prediking de Javanen en andere volksstammen, waarmee zij in aanraking kwamen, tot den Islam over te halen, doch later geschiedde dit ook door geweld van wapenen. Toen in 1478 Madjapahit, de hoofdstad van het Hindoe-rijk op Java, viel, was het lot van het Hindoeïsme beslist; van dat oogenblik af heeft de Islam zich over den geheelen Archipel uitgebreid. Men moet echter wel in het oog houden, dat het zegevieren van den Islam in Nederlandsch-Indië geheel anders in zijn werk is gegaan dan in Britsch-Indië. In dit laatste land toch zijn de Arabieren met groote legerscharen binnengedrongen en hebben de overwonnen bevolking van het land een bestuur opgelegd, geheel op Mohammedaansche grondslagen gebaseerd en in handen van Mohammedanen. Zoodoende zijn hier twee geheel van elkaar vreemde elementen tezamen gevoegd waarvan het eene, het overheerschende volk, zijne principes en voor een deel ook zijn eigen recht met geweld aan het overheerschte volk opdrong. In den Indischen Archipel daarentegen is de bevolking voor het grootste deel langzamerhand uit overtuiging tot den Islam overgegaan, zoodat hier dus gebleven is de oorspronkelijke bevolking, die deels nog in den natuurstaat verkeerende, gereedelijk de voorschriften der Mohammedaansche leer aannam, terwijl in Britsch-Indië de oorspronkelijke bevolking,

enkele bekeerlingen uitgezonderd, zijn eigen godsdienstbegrippen behield; en daarnaast, zelfs boven hen, kwam een geheel vreemd volk. Dit verschil in de invoering van den Islam in die twee landen doet ook eenigszins zijn invloed gelden op het gebied der strafrechtbeginselen. Waar, zooals wij gezien hebben, in Britsch-Indië het strafrecht dat toegepast werd, was het zuivere Mohammedaansche strafrecht, volgens de leer der Hanefitische sekte, daar was het strafrecht dat in Nederlandsch-Indië gold, vóór dat wij er ons mee gingen bemoeien, ook wel gebaseerd op het Mohammedaansche (Sjafeïtische leer), doch men vindt er toch afwijkingen in van dat Mohammedaansche strafrecht. Deze afwijkingen, deze verschillen in opvatting tusschen de Maleyers en Arabieren heeft, naar het schijnt, de Islam, hoe sterk anders ook de invloed, daarvan uitgegaan, moge zijn, niet kunnen doen verdwijnen.

Ik wil thans in het kort meedeelen, op welke grondslagen dat strafrecht, dat in Nederlandsch-Indië gold vóór onze komst, gebaseerd is. Voorop zij echter gesteld, dat bij die verschillende volksstammen, die in den Archipel wonen, het strafrecht natuurlijk niet overal volkomen eensluidend is, doch dat zich hier en daar afwijkingen voordoen; toch leveren bij de voornaamste volksstammen de beginselen, waarop dat strafrecht berust, vele punten van overeenkomst op, zoodat men zeer goed in algemeene trekken een begrip kan geven van de strafrechtsopvattingen van het Maleische ras.

Die opvattingen [1]) omtrent het strafrecht bij de bewoners

[1]) Het volgende is ontleend aan het werk van Prof. G. A. WILKEN: „Het strafrecht bij de volken van het Maleische ras."

van den Indischen Archipel leert men kennen uit de codificaties van dat strafrecht, die men bij verschillende volksstammen aantreft. De voornaamste codificaties vindt men op Java, welks bevolking in ontwikkeling en beschaving de andere volkeren in Indië verre overtreft. De vier wetboeken, die men daar vindt, heeten: Nawålå Pradåtå, Angger sedåså, Angger Agèng (Gédé) en de Angger Gunung.

De Inlandsche rechtspraak berust — in tegenstelling van de rechtspraak in den Mohammedaanschen staat, die door alleen-rechtsprekende rechters werd uitgevoerd — op collegiën, die gesplitst zijn in geestelijke en wereldlijke. De geestelijke rechtbanken spreken alleen recht in zuiver kerkelijke zaken, waaronder huwelijk en erfrechtskwesties, en doen dat uitsluitend volgens de Sarat, d. i. het goddelijk recht in den Koran. De wereldlijke rechtscollegiën spreken recht in alle andere zaken, dus ook strafzaken. De rechtsbron, die zij daarbij gebruiken, is behalve de Sarat, ook de adat, d. i. het gewoonterecht, vormende het oorspronkelijke recht, dat onder de bevolking bestond. Nu was de adat wel ondergeschikt aan de Sarat, maar langzamerhand werden, vooral door de Javaansche vorsten, vele afwijkingen van de Sarat gewettigd, en zoo kwamen die vorsten er ook toe, tot meerdere rechtszekerheid, de voorschriften van dien adat te boek te laten stellen. De vier bovengenoemde wetboeken zijn echter geen van allen zeer oud, het oudste, de Nawålå Pradåtå, dateert van omstreeks het begin der 18e eeuw. Er moet op Java nog een oude verzameling van rechtsvoorschriften bestaan hebben, de Soerjå alam, waarvan echter niets oorspronkelijks meer bekend is, doch dat waar-

schijnlijk voor het grootste deel gewijzigd in andere latere wetboeken is overgegaan.

Behalve die vier wetten zijn nog eenige andere compilaties van Inlandsche wetboeken bekend: o.a. het Cheribonsch wetboek Papakkum, de Adat Lambaga in Benkoelen, terwijl onder de eigenlijk gezegde Maleyers vele adat-codificaties, allen den naam van Oendang-Oendang dragende, bekend zijn, waarvan sommigen zeer oud.

Dit zijn dus de bronnen, waaruit men het karakter van het strafrecht in den Indischen Archipel kan leeren kennen. Ten tijde van de komst der Mohammedanen in Indië waren de Maleyers reeds over het eerste ontwikkelings-stadium van elk strafrecht, n.l. straf als zuiver private wraak, heen. Alleen in sommige gevallen werd de strenge toepassing dier private wraak nog toegelaten n.l. bij diefstal en overspel als de benadeelde den dader bij het plegen ontdekte. In alle andere gevallen was voor die wraak het zoengeld, de compositie, in de plaats getreden, en nu had de benadeelde niet meer de keus tusschen het uitoefenen der wraak of het aannemen van het zoengeld maar moest zich met het laatste tevreden stellen. Ook zelfs bij doodslag — en hierin verschilt het met het Mohammedaansche strafrecht, dat bij doodslag de keus tusschen de wedervergelding en het zoen- of bloedgeld geheel vrij laat — stelt de adat van den Archipel het zoengeld als straf, en alleen als dit niet voldaan wordt kan de straf der wedervergelding toegepast worden. Wat betreft het privaatrechtelijk karakter, hierin stemt het strafrecht van den Archipel geheel overeen met het Mohammedaansche. Het komt in het Maleische strafrecht nog veel sterker voor den dag, zelfs in het strafrecht der meest ontwikkelde volksstammen, zooals de Javanen, want in elk geval van moord of ver-

wonding, dat behandeld wordt in de Nawâlâ Pradâtâ, wordt de strafbepaling voorafgegaan door „wanneer de bloedverwanten er niet in berusten en er een klacht hebbe plaats gehad . . ." Ook bij diefstal moet er een klacht zijn ingediend wil de misdadiger gestraft worden. Hieruit blijkt hoezeer men bij die volkeren elke misdaad beschouwt niet als een vergrijp tegen het algemeen, nog veel minder tegen een zedenleer, waarop de maatschappij berust, maar uitsluitend als een aanranding van private belangen, als een vergrijp tegen het vermogen, zoodat het van den benadeelde of beleedigde moet afhangen of er tegen zoo'n aanranding gereageerd zal worden of niet. Dit ligt geheel in den loop der ontwikkeling van het strafrecht. Oorspronkelijk, toen het wraakrecht in zijn volle kracht gold, had de beleedigde het geheel in zijn macht den dader voor zijn daad door den dood te laten boeten; toen later het zoengeld het zuivere wraakrecht eenigszins verzachtte, had de beleedigde de keus tusschen twee straffen, maar het hing van zijn wil alleen af, of de dader een van die straffen zou ondergaan. De volgende phase is het verplichtend stellen van het zoengeld en de wraak slechts toegelaten in enkele gevallen; ook hierbij bleef echter de benadeelde zijn recht behouden den misdadiger te vervolgen of niet. Maar langzamerhand had ook de samenleving zich ontwikkeld; de individuen bleven zich niet meer afzonderen in hun enge familiegroepen; de families sloten zich aaneen en zoo ontstond het stamverband; maar nu kwam het natuurlijk ook voor, dat er vergrijpen plaats grepen tegen het belang van zoo'n stamverband, zooals vergrijpen tegen hoofden der stammen. Dergelijke misdrijven nu waren vervolgbaar zonder aanklacht en werden meestal ook niet met boete gestraft, doch hierbij hadden de hoof-

den zich, als een zeker praerogatief, het vrijelijk uitoefenen van het wraakrecht voorbehouden. Ook misdrijven tegen de goede zeden werden, als zijnde tegen het algemeen belang, vervolgd zonder aanklacht.

Bij sommige volkstammen — voornamelijk bij de Pasemahers, Redjangers en Lampongers — treft men bepalingen aan, die op een meer publiekrechtelijke opvatting van het strafrecht wijzen, n.l. dat de misdadiger behalve de schadeloosstelling aan den beleedigde ook een zekere som aan de gemeente moet geven, dus ter bevrediging van het geschokte publieke gevoel.

Men zal gereedelijk begrijpen, dat er in een strafrecht, dat nog in zulk een jeugdigen staat van ontwikkeling verkeert, niet veel bepalingen te vinden zijn over algemeene beginselen, waarvan dat strafrecht uitgaat. De strafbare wil, in de tegenwoordige Westersche strafrechtswetenschap de hoofdfactor van het strafbare feit, is bij de Inlanders in den Archipel niet bekend. De Inlander ziet in het strafbare feit niet iets onteerends; hij beschouwt het uitsluitend van den kant van het nadeel dat er door berokkend wordt; dan pas verdient de dader van het feit straf. Zoolang er dus geen nadeel is toegebracht, dan ook geen straf. Logisch gevolg hiervan is, dat het geheele leerstuk der poging den Inlander onbekend was; wel vindt men hier en daar enkele casuistische gevallen genoemd, maar een heldere en juiste voorstelling van poging hebben zij niet. Dit is geenszins te verwonderen als men bedenkt dat dit leerstuk ook in de Westersche strafrechtswetenschap eerst een betrekkelijk korte geschiedenis heeft. Ook medeplichtigheid is onbekend bij de volkstammen in den Archipel. Dit staat in verband met een andere eigen-

aardigheid, die zich bij het strafrecht in den Archipel vertoont, n.l. het solidariteitsstelsel. Doordien op bijna elk misdrijf als straf boete gesteld is, lost zich zoo'n misdrijf op in een gewone schuldzaak, waarvoor met den dader de geheele gemeente solidair aansprakelijk gesteld wordt, hetgeen vooral op Sumatra voorkomt. Uit dit gemeenschappelijk aansprakelijk stellen blijkt, dat de Inlander geen persoonlijke schuldplichtigheid erkent, welke erkenning noodig is voor het leerstuk der medeplichtigheid, terwijl men uit het feit, dat de Inlander zich ook niet inlaat met de strafbare wil, de gevolgtrekking kan maken, dat hij den indirekten veroorzaker der schade ook niet strafbaar zal vinden. [1])

Wat de straffen betreft, die in den Archipel toegepast werden, behalve de reeds gemelde boete en doodstraf, komen er verschillende andere wreede lijfstraffen en verminkende straffen voor en ook vrijheidsstraffen, bestaande in slavernij, pandelingschap en verbanning; gevangenisstraf is nagenoeg onbekend: alleen de Balineezen kennen een soort gevangenisstraf. Ten slotte zij nog gemeld, dat de Inlanders in sommige gevallen b.v. overspel en diefstal ook smadelijke of schimpstraffen toepassen.

Ook met betrekking tot de straffen wijkt dus het in den Indischen Archipel geldende inheemsche strafrecht af van het zuiver Mohammedaansche. Dit laatste kende in veel meer gevallen het volle recht van wedervergelding aan den benadeelden of zijne bloedverwanten

---

[1]) Wie over de opvattingen der Inlanders omtrent poging en medeplichtigheid meer wil weten, leze de dissertatie van Mr. A. C. H. GRAAFLAND, Amsterdam 1893, en het verdienstelijk werk van Mr. W. DE GELDER, Strafrecht in Ned.-Indië.

toe, terwijl in het strafrecht van den Archipel de straffen voor het grootste deel op boeten berusten.

Ofschoon dus het Mohammedaansch strafrecht grooten invloed er op heeft uitgeoefend, heeft het toch nooit de oorspronkelijke adats kunnen verdringen, zooals blijkt uit de reeds geconstateerde verschillen met het Mohammedaansch strafrecht, die zijn blijven bestaan.

Thans dient nagegaan te worden hoe de toestand der Inlandsche bevolking is geweest gedurende de drie eeuwen dat de Hollanders zich op de eilanden van den Indischen Archipel gevestigd hebben en daar heer en meester zijn geworden.

Zooals bekend, waren de eerste Westerlingen, die Indië bezochten, Portugeezen; doch ook spoedig gingen de Hollandsche zeevaarders, door den grooten rijkdom van Indië gelokt, hun reizen naar den Archipel uitstrekken. Oorspronkelijk ondernomen met het eenige doel om in Indië de verschillende producten des lands van de bevolking op te koopen om die in Holland met groote winst te verkoopen, hadden de herhaalde reizen zeer spoedig ten gevolge, dat er hier en daar nederzettingen der Hollanders ontstonden, die, toen in 1602 de verschillende maatschappijen, welke ieder op zich zelf vloten uitgerust en naar Indië gezonden hadden, onder den naam van Vereenigde Oost-Indische Compagnie vereenigd waren, ook allen onder hetzelfde opperbestuur kwamen.

Van dien tijd af dateert ook de grootere uitbreiding dier nederzettingen of factorijen. Aangezien de O.-I. Compagnie was tot stand gekomen met medewerking van de Staten-Generaal, van welke zij, behalve een uitsluitend octrooi voor den handel op Indië, ook verkreeg het

verlof om forten aan te leggen en verdragen te sluiten met de Inlandsche vorsten en staten, verdween langzamerhand het zuiver commercieel karakter dier onderneming, en werd de Compagnie ook een staatkundig lichaam met het recht om zelf voor hare inwendige inrichting van bestuur te zorgen. [1]) Evenals vóór het ontstaan der Oost-Indische Compagnie de aanvoerders der vloten schriftelijke orders ontvingen, werd ook voor den in 1609 benoemden eersten Gouverneur-Generaal eene instructie vastgesteld, die sedert meermalen werd gewijzigd, doch slechts hoofdzakelijk bevatte voorschriften betreffende den handel en de betrekkingen met Inlandsche vorsten en met de andere Europeanen, die zich in den Archipel bevonden. Omtrent de uitoefening der justitie bekommerden de bewindhebbers der Compagnie, de Heeren Zeventienen, zich niet erg. Den Gouverneur-Generaal, in vereeniging met de Raden van Indië, werd opgedragen, om „alles in goede orde ten dienste der Vereenigde Nederlanden en de Generale-Oost-Indische Compagnie te stellen en te houden, regt en justitie, zoo in 't crimineel als in civiel, te administreeren, en voorts alles te doen, volgens de generale en particuliere instructiën, hem gegeven en nog te geven". [2]) De manier hoe dat „administreeren der justitie" moest geschieden wordt al even vaag in de instructiën omschreven; het werd den Gouverneur-Generaal en Raden van Indië geheel vrijgelaten op welke wijze zij dat geliefden te doen.

Te dien einde werden door hen zoo dikwijls als de

[1]) Dit bleek ook al dadelijk uit het optreden der eerste vloten, die door de O. I. Compagnie werden uitgezonden. Naast handel was het doel ook sterkten van de Spanjaarden en Portugeezen te veroveren en ook om, waar de Inlandsche bevolking vijandig gezind was, die te beoorlogen.

[2]) Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Ned. Ind. Placaatboek, I, blz. 4.

omstandigheden het noodig maakten plakkaten en ordonnantiën uitgevaardigd. Aangezien dit nu geschiedde zonder een bepaald systeem te volgen, werd de toestand al spoedig, wegens de groote massa der plakkaten en ordonnantiën en wegens het onzekere welke wel en welke niet meer van kracht waren, onhoudbaar. De eerste, die in dezen chaos eenige orde heeft gebracht, is de Gouverneur-Generaal ANTONIO VAN DIEMEN geweest. Bij resolutie van 23 April 1641 werd aan JOAN MAETSUYKER, eenige jaren te voren door Bewindhebberen der Compagnie naar Indië gezonden „in qualiteyt van pensionaris van den achtbaren Raad van Justitie te Batavia", opgedragen eene codificatie te maken van alle van kracht zijnde plakkaten en ordonnantiën, waarbij dan elke bepaling gebracht zou worden bij het onderwerp waartoe zij behoorde, om zoodoende een eenigszins systematisch geheel te krijgen. Reeds binnen een jaar leverde MAETSUYKER een ontwerp in, hetwelk, na op zijn verzoek nog nagezien te zijn door een commissie van vijf „rechtsgeleerden en costumieren", door die commissie goedgekeurd en den 5en Juli 1642 door den Gouverneur-Generaal afgekondigd werd. Dit werk werd door Heeren XVII goedgekeurd en in de instructie voor den Gouverneur-Generaal van 26 April 1650 uitdrukkelijk geapprobeerd.

Deze „Ordonnantiën en Statuten van Batavia", gewoonlijk de Oude Statuten van Batavia genoemd, vormden dus den grondslag voor de rechtspleging, zoowel in civiele als in crimineele zaken. Hoewel slechts een zeer gering gedeelte hiervan gewijd is aan eigenlijke crimineele zaken vindt men toch bij de verschillende voorschriften in het overige gedeelte vele strafbepalingen. De hoofdstukken handelende over misdaden hebben tot opschrift: „van

verscheide misdaden ende eerst van hoererije ende overspel; van droncken drinken ende tavarnen; van dobbelen ende thuyssen; van vechten ende manslagh; van fugitiven, wegh- ende overlopers; van fameuse libellen; van bosschenderije; zeerooverije". Deze bepalingen waren voor het meerendeel ontleend aan het recht dat in Nederland gold; in elk geval waren de Statuten geheel gebaseerd (met enkele uitzonderingen voor zoover het specifiek Indische toestanden betrof) op Westersche begrippen en opvattingen omtrent het recht. De Statuten eindigden dan ook met een slotbepaling, waarin verordonneerd werd, „dat van wat saken in desen niet bysonder geordonneert sij, geobserveert ende onderhouden sullen worden de rechten, statuten ende costumen, in de Vereenighde Nederlanden gebruyct, ende daer deselve mede sullen comen te deficieren, geuseert ende achtervolght sullen worden de beschreven keyserlycke rechten, voor soo veel die met de gelegentheijt van dese landen overeenkomen ende practicabel sullen zijn" [1]). Aan de rechtsopvattingen der Inlanders lieten de Hollanders zich toen niet veel gelegen liggen. Trouwens de Statuten waren ook gemaakt om te gelden en toegepast te worden binnen het gebied der verschillende nederzettingen, waarvan Batavia de hoofdnederzetting was; voor de weinige Inlanders die zich daarbinnen bevonden was het niet noodig afzonderlijke bepalingen te maken. Maar langzamerhand breidde zich het grondgebied, dat onder de directe macht der Hollanders stond, uit, en dientengevolge ook het aantal Inlanders, dat onder de Hollandsche jurisdictie kwam, en toch is in den toestand, zooals hij was

---

[1]) Ned. Ind. Plac. boek, I, blz. 593.

na het afkondigen . en verdere verandering gekomen to. 764. Compagnie in 1800. Niettege. nu de statuten gerangschikt wa. te voorkomen, door te bepalen, dat . stellen veranderingen, vermeerderingen o. dier Statuten, in zoo kort mogelijke woorden . zouden worden onder het desbetreffend hoofd i.. Bataviasche Statuten, is er echter van die inschrijving niet veel gekomen, zoodat er na verloop van jaren weer eene schromelijke verwarring ontstond. De eerste stoot tot verbetering in dien toestand kwam uit Nederland. In 1715 ordonneerden de Heeren XVII dat de Statuten van Batavia nagezien en aangevuld moesten worden met de later afgekondigde en nog van kracht zijnde plakkaten en ordonnantiën. Met dat werk werden den 3en November 1716 belast Mr. Willem van Egten en Mr. Abraham Alewijn, leden in den Raad van Justitie te Batavia. Veel lust tot het werk scheen er niet te bestaan, noch bij de beide gecommitteerden, noch bij de Indische regeering. Want de heeren van Egten en Alewijn hebben niet veel meer gedaan dan eenige vragen aan de regeering gesteld betreffende hun opdracht, en toen zij beiden gestorven waren (in 1723 en 1721), werden zij niet vervangen. Voor het eerst werd de zaak weer in 1752 door den Gouverneur-Generaal Mossel opgevat, naar het schijnt op eigen initiatief. Hij benoemde een commissie bestaande uit Jacob van der Sleyden, Pieter Greving en Christiaan Lodewijk Senff, van wier werkzaamheid hij de beste verwachtingen koesterde, zooals blijkt uit den brief der Indische regeering aan Heeren Zeventienen, waarbij de instelling der bovengenoemde

commissie meegedeeld werd onder bijvoeging, dat „de vorige justitieele commissiën in 't riet geloopen waren, hetwelk men van dese niet verwagt, als zijnde reeds werkelijk aan den gang".

Dit „aan den gang zijn" bleek echter niet veel resultaten te zullen opleveren. Want toen na twee jaar de Gouverneur-Generaal bij de commissie informeerde hoe ver zij met haar taak gevorderd was, bleek het, dat er nog merkwaardig weinig gedaan was. VAN DER SLEIJDEN en SENFF verzochten van de hun opgedragen taak ontheven te worden [1]), welk verzoek ingewilligd werd, terwijl aan GREVING nieuwe leden toegevoegd werden. Herhaaldelijk traden echter leden uit de commissie en werden er weer nieuwe benoemd, hetgeen een geregelden arbeid niet in de hand werkte [2]). Eindelijk bleef alleen JACOBUS JOHANNES CRAAN met de taak belast en kwam deze gereed met „een alphabetisch recueil van alle vigee-

---

[1]) Vermakelijk is het te lezen, hoe deze heeren den geringen voortgang in hun werk verontschuldigden; V. D. SLEYDEN schreef, dat hij tot zijn leedwezen niet veel aan zijn arbeid had kunnen doen „vermits de continueele bezigheden zijner „waarlijk ombragieuse bediening" (hij was secretaris van den Raad v. Justitie) „hem weinig, ja genoegsaam in het geheel geenen tijd overlaten om bij dag „daartoe te kunnen vaceeren en hij het ongeluk heeft van sedert 3 à 4 jaren „herwaarts zoodanig zwak van gezigt te zijn geworden dat het lesen en schrijven „bij het kaarsligt hem ten uytersten moeijelijk valt en op den duur ondoenlijk is."

SENFF schreef dat hij „nog weinig off niets uytgevoerd had." Een borstkwaal belette hem „eenige dagen agtereen, veel min des avonds, stijf door te sitten onder „de grootste incommoditeyt van benauwtheden." Bovendien moest hij zijn vrije uren „ten dienste van andere menschen besteeden om daaruyt een eerlijk middel van „bestaan te vinden, hetgeen ik in den dienst van de E. Comp. nog maar althoos „zeer sober en van mij selven in 't geheel niet gehad heb." Hij was geheimschrijver van den Gouverneur-generaal.

Ook GREVING klaagde er over, dat zijn oogen door het vele lezen bij de kaars achteruit waren gegaan. Zie Ned. Ind. Placaatboek, IX, blz. 5 van de zeer leerrijke inleiding van Mr. J. A. VAN DER CHIJS.

[2]) In die commissie hebben op verschillende tijden zitting gehad: Mr. WILLEM ARNOLD ALTING, PIETER HAKSTEEN, Mr. MAURITS THEODORUS HILGERS, MICHIEL ROMP, WILLEM FOCKENS, JACOBUS JOHANNES CRAAN.

rende placcaaten, ordonnanciën, reglementen en verdere permanente ordres" bijgewerkt tot ult°. Augustus 1764.

Aan de Raden Extraordinair HAKSTEEN (later TAILLEFERT) en ALTING werd opgedragen praeadvies over den arbeid van CRAAN uit te brengen. Zij keurden het werk goed, mits in een anderen vorm gegoten om het meer voor een wetboek geschikt te maken, met welke omwerking zij zich tevens belastten. In dezen nieuwen vorm nu werden den 21 October 1766 de aangevulde Statuten van Batavia naar Nederland gezonden ter bekrachtiging door de Heeren XVII. Die bekrachtiging is intusschen uitgebleven, zoodat de nieuwe Bataviasche Statuten nooit gegolden hebben. De Oude Statuten waren afgekondigd voordat zij naar Nederland waren opgezonden en dus voordat er de bekrachtiging op verkregen was. In 1766 echter achtte de Indische regeering zich blijkbaar niet gerechtigd een dergelijken maatregel te nemen, waarschijnlijk op grond van de omstandigheid, dat de herziening der Statuten begonnen was na een aanschrijving uit Nederland, terwijl er gedurende het lange tijdsverloop tusschen die aanschrijving en het tot stand komen der herziening herhaaldelijk over dien arbeid gecorrespondeerd was tusschen Bewindhebberen der Compagnie en het bestuur in Indië, uit welke correspondentie ten duidelijkste bleek, dat het de bedoeling der Heeren XVII was in Indië een ontwerp te doen samenstellen, dat eerst na bekrachtiging in Nederland zou worden afgekondigd. Bij de vervaardiging der Oude Statuten had VAN DIEMEN geheel op eigen initiatief gehandeld, waartoe hij volgens zijne instructie het recht had. Toch zijn enkelen van meening geweest, dat de nieuwe Statuten wel gegolden hebben, en ziet men ze ook hier en daar aangehaald in

adviezen, besluiten, ja zelfs in rechterlijke uitspraken. Of nu deze nieuwe Statuten als wetboek gegolden hebben of niet, doet niets af aan de waarde der daarin opgenomen plakkaten en ordonnantiën, die wel behoorlijk afgekondigd en dus van kracht zijn geweest. Zij geven dus een leiddraad, om de ontwikkeling op het gebied der justitie na te gaan na het vaststellen der Oude Statuten.

Bij die nieuwe Statuten treft ons nu in de eerste plaats, dat er meer gelet is op het eigen recht van den Inlander, doch alleen voor zooveel het civiel recht aangaat. In crimineele zaken blijven de Inlanders, die onder de jurisdictie der Hollandsche rechters staan, onder Hollandsch recht. Heel ver strekt zich dat echter niet uit, want men vindt in de nieuwe Statuten een bepaling, overgenomen uit een plakkaat van 31 December 1754, volgens welke bepaling de jurisdictie der Schepenen over Inlanders beperkt is tot de in de onmiddellijke nabijheid van Batavia gelegen landstreken. [1]) Onder de misdaden worden in de nieuwe statuten gerekend: „brandstichting; zeerooverij; valsche munt; hoererij en overspel; tuin- boom- en boschschenderij; straatschenderij; diefstal en fraudatiën; ongebondentheeden en overtreedingen der ordres; vegten, manslag, duelleeren en moord; voortvlugtigen, weg- en overloopers; fameuse libellen".

Tegen het eind der 18e eeuw begon de Compagnie langzamerhand zeer in aanzien en in macht te verminderen; het grootste deel harer bezittingen was reeds in handen der Engelschen. In 1798 hield de Compagnie geheel op te bestaan, doordien in de Staatsregeling van dat jaar

---

[1]) Ned. Ind. Placaatboek, IX, blz. 413.

bepaald werd (art. 247), dat de octrooyen der Compagnie vernietigd zouden worden en de Bataafsche Republiek alle bezittingen en eigendommen en de schulden der Compagnie zou overnemen. Van dat oogenblik treden dus de eilanden in den Indischen Archipel in een andere phase en tevens werden toen ook pogingen gedaan om het geheele regeeringsstelsel op juistere grondslagen te baseeren, n.l. scherpe afscheiding tusschen administratie en rechtspleging. In 1802 werd in Nederland een Commissie benoemd tot de Oost-Indische zaken, met opdracht om een onderzoek in te stellen naar de wijze, waarop de handel op de Oost-Indische bezittingen en het bestuur daarvan het best geregeld zou worden. Deze Commissie, ofschoon overigens een zeer ongunstig oordeel vellende over de regeering en de administratie gedurende het beheer der Compagnie, gaf als haar meening te kennen dat de nieuwe Statuten van Batavia veel goeds bevatten, dat men zou kunnen in stand houden, zoodat zij, in plaats van een geheel nieuwe regeling te ontwerpen, adviseerden de nieuwe Statuten te herzien. De daarop volgende staatkundige gebeurtenissen in Nederland waren echter oorzaak, dat voorloopig niets van dat plan ten uitvoer gebracht werd, zoodat nog steeds de Oude Bataviasche Statuten, aangevuld met nieuwe plakkaten en met oud Hollandsch recht voor niet voorziene gevallen, bleven gelden.

In 1808 werd Daendels Gouverneur-Generaal en met zijn komst in Indië greep een geheele ommekeer plaats in de administratie en de justitie in Indië. Daendels, die nooit tevoren in Indië was geweest, had door het lezen van het rapport der Commissie van 1802 een zeer ongunstige meening verkregen omtrent het

regeeringsstelsel der Oost-Indische Compagnie en wilde dat thans geheel reorganiseeren. Zijn plan was ieder ambtenaar eene uitvoerige instructie te geven, zoodat een ieder precies wist, waaraan hij zich te houden had, en hoe zijn verhouding tot anderen was. Al die instructiën zouden dan te zamen vormen het organieke Wetboek. Uit die samenvoeging van soms geheel heterogeene afdeelingen zou echter lichtelijk gebrek aan samenhang geboren kunnen worden. Om dit nu te voorkomen werd den Raden van Indië W. VAN HOESEN en J. C. ROMSWINCKEL opgedragen een „Generaal Recueil" samen te stellen van de verschillende „Organisatiën, Reglementen, Instructiën en andere verbeteringen in 't bestier en de administratie der Kolonie", hetwelk onder den titel „Zamenstel der Organieke wetten welke sints het begin van 1808 door Z. E. den Maarschalk en Goeverneur-generaal, of op Hoogstdeszelfs propositiën, door deze Vergadering (Raad van Indië) zijn gearresteerd," den 4en van Herstmaand 1810 werd afgekondigd.

Behalve dat nu administratie en justitie, althans voor Europeanen, streng van elkaar gescheiden waren, werd in deze nieuwe regeling van DAENDELS ook op het gebied van strafrecht meer rekening gehouden met de eigen wetten der Inlanders. De rechtspleging voor de Inlanders werd veranderd; waar zij niet vielen onder de jurisdictie der Schepenbank te Batavia, stonden zij voor crimineele zaken terecht voor een rechtbank bestaande uit Inlanders en gepresideerd door een Europeaan [1]), dus overeenkomende met

[1]) „Ambulant gerigt" geheeten; art. 10 der Instructie voor dat A. G. in de Jakatrasche en Preanger Bovenlanden luidt (N. I. Placaatb., XV, 90): „Het gerecht „wordt aanbevolen om nopens de toepassing der straffe op het een of ander misdrijf „zich, voor zoover hieraan kan en mag worden gedefereert, te gedragen overeen„komstig de inlandsche wetten en gebruiken, die tot dusver ten regel hebben gestrekt."

de tegenwoordige landraden. Bleven voor de rechtspleging in crimineele zaken over Europeanen ook onder DAENDELS de Oude Bataviasche Statuten van kracht, op den Inlander werden thans zijn eigen wetten toegepast, slechts met deze restrictie, dat de straffen zouden worden gewijzigd, wanneer zij werden geacht niet in overeenstemming met de misdaad te zijn; en indien de Inlandsche wetten niet in een of ander geval voorzagen, zou namens de Hooge Overheid recht worden gevorderd. [1])

Deze nieuwe regeling heeft echter niet lang gegolden. Tusschen 1808 en 1810 ontworpen en in laatstgenoemd jaar ingevoerd, heeft zij in 1811 plaats moeten maken voor andere bepalingen door het Engelsch tusschenbestuur vastgesteld. Gedurende de regeering der Engelschen echter zijn in den rechtstoestand van Europeanen en Inlanders niet veel belangrijke veranderingen gebracht. RAFFLES schreef wel in een nota aan zijn regeering, waarin hij de omtrekken en de grondslagen der te ontwerpen regelingen nader omschreef, dat "the system found existing on our first arrival was at once complicated and

---

[1]) Zie de voorschriften voor de landraden en landgerechten op Java van 4 April 1809. (Ned. Ind. Plac. boek, XV, 649). Volgens deze voorschriften zouden geen inlandsche gebruiken „in werking behooren te worden gelaten, wanneer dezelve „tegen latere en algemeene beveelen der hooge overheid of tegen de eerste begin- „selen van regt en billijkheid indruisschen of wanneer daardoor in lijfstraffelijke „zaken het groote nut der algemeene veiligheid of ten aanzien der form van „procederen de nodige regterlijke overtuiging niet kan worden verkregen."

Verder werd hierbij verklaard, dat indien er geen klacht ingediend werd, (hetgeen volgens inlandsche wetten noodig was om den misdadiger te kunnen vervolgen) de fiscaal bij de landraden gehouden zou zijn om „van wegens de hooge overheid regt te vorderen." Verminkende straffen als het afkappen van handen (bij roof en diefstal) werden afgeschaft, maar daarentegen andere wreede straffen als branden, krissen, geeselen toegelaten.

Zie voor het rechtswezen onder DAENDELS verder de dissertatie van Mr. D. J. MACKAY (Lord Reay): „De handhaving v. h. Eur. gezag en de hervorming v. h. regtswezen onder het bestuur v. d. G.-G. Mr. H. W. DAENDELS", Leiden, 1861.

confused," en dat de landraden rechtbanken waren, "where the native form and law was left to take its course, with all its barbarities and tortures" 1), maar de geheele verandering, die hij in het rechtswezen aanbracht, kwam, op enkele uitzonderingen na, overeen met den toestand zooals die was onder DAENDELS. Zoo werden afgeschaft de pijniging en alle verminkende straffen, terwijl compositie, afkoop voor geld van een vervolging wegens misdrijf, ten strengste verboden werd. Daarentegen werd in Indië de jury ingevoerd, een instituut waarvoor de Indische maatschappij al zeer ongeschikt geacht moet worden. De Oude Statuten van Batavia bleven, met slechts geringe wijzigingen, ook onder het Engelsch beheer van kracht. 2).

Toen in 1814 bij de Conventie van Londen de vroegere bezittingen in den Archipel aan Nederland teruggegeven werden, veranderde Indië opnieuw van bestuur. Om nu de nieuwe organisatie in te voeren werden drie Commissarissen-generaal benoemd 3), aan wie bij hun instructie 4) aanbevolen werd om ten opzichte der codifi-

---

1) TH. STANFORD RAFFLES: "History of Java", I, 322.

2) Zie Proclamation van Lord MINTO, te vinden in het werk van RAFFLES: "History of Java", Appendix D; en voor verdere bijzonderheden omtrent het rechtswezen in Ned.-Indië gedurende het Engelsch beheer leze men de dissertatie van Mr. H. D. LEVYSOHN NORMAN: „De Britsche heerschappij over Java en onderhoorigheden", hoofdstuk IV, 3e afdeeling.

3) Het waren: Mr. C. T. ELOUT, G. A. G. P. BARON VAN DER CAPELLEN en A. A. BUYSKES.

4) Art. 16, luidende als volgt: „Zij zullen de plaatselijke wetten van Indië, bekend onder den naam van Nieuwe Statuten van Batavia revideren, en daarin zoodanige veranderingen vaststellen als zij na behoorlijk onderzoek raadzaam zullen oordeelen." In dit officieele stuk worden dus als wet erkend de Nieuwe Statuten van Batavia, welke feitelijk niets meer waren dan een ontwerp, dat nooit afgekondigd was en dus nooit kracht van wet gehad heeft.

catie de nieuwe Statuten van Batavia als leiddraad te gebruiken. Doch deze bevatten in hoofdzaak bepalingen gemaakt in een tijd, toen de aanwezigheid der Nederlanders in Indië meer een commercieel karakter droeg, terwijl het thans geworden was een kolonie van den Staat; bovendien was er zooveel bij, dat reeds lang in onbruik geraakt of door andere verordeningen vervangen was, dat van een herziening dier Statuten niet veel heil te verwachten was. De Commissarissen-generaal verklaarden dan ook in hun rapport, „dat het zoo voor Nederlandsch-Indie, als voor Nederland zelve van belang was, dat de wetten en bepalingen voor deze gewesten daartestellen, zooveel immer mogelijk, in verband werden gebracht met die welke in het Vaderland bestaan", doch dat aangezien de civiele en crimineele wetten en die op de rechtsvordering nog niet waren gearresteerd, het „daarstellen van alle eindelijke bepalingen in Nederlandsch-Indië zoude behooren te worden verschoven, totdat gemelde vaderlandsche wetten zouden zijn ingevoerd" [1]). Dus voorloopig geen veranderingen; het burgerlijk recht zou blijven zooals het beschreven was in de Oude Statuten behoudens de noodzakelijke wijzigingen; in crimineele zaken zouden de Oude Statuten ook van kracht zijn en voor zoover die niet in sommige gevallen voorzagen, zouden gevolgd worden de wetten bevorens in Holland gevigeerd hebbende. Inlanders en andere ingezetenen, geen Christenen zijnde, zouden zooveel mogelijk naar hun eigen godsdienstige wetten geoordeeld worden.

Intusschen vlotte het in het vaderland niet erg best met de invoering der nieuwe wetgeving en bleef daar-

---

[1]) Zie Considerans v. h. Besluit van C. C. G. G. van 10 Januari 1819, No. 6, (Ind. Stbl. No. 20).

door Indië ook verstoken van de voordeelen van afzonderlijke codificaties. Men trachtte zelfs niet het loffelijk beginsel door Commissarissen-generaal uitgesproken, n.l. eenheid van wetgeving in Nederland en in Indië, tot een begin van uitvoering te brengen. Want niettegenstaande men in Nederland reeds in 1809 nieuwe wetboeken had gekregen, al waren het dan ook geen nationale, maar toch in elk geval beter dan het oude recht, werd in Indië het oud-Hollandsch recht van vóór 1809 toepasselijk verklaard voor het geval de Oude Statuten niet in een geval voorzagen. Wel is in 1817 aan de Hooge Commissie een officieel voorstel gedaan om in Indië het lijfstraffelijk recht uit te oefenen volgens het Crimineel Wetboek voor het Koninkrijk Holland, onder zoodanige bepalingen omtrent misdaden door Inlanders begaan, als nader zouden worden noodzakelijk geoordeeld en afgekondigd, doch dit voorstel is zonder gevolg gebleven.

De toestand op het gebied der crimineele rechtspraak liet dan ook zeer veel te wenschen over, wat niet te verwonderen is als men nagaat, dat het strafrecht dat toegepast moest worden bestond uit: plakkaten, publicatiën, statuten, wetten, gebruiken, uit- en inheemsche codices; een verward samenstel van bepalingen aan het oud-Nederlandsch, Romeinsch en keizerlijk recht ontleend, terwijl waar die oude bepalingen voor nieuwe behoeften der zich gelijdelijk ontwikkelende maatschappij te kort schoten, het willekeurig oordeel van den regter de plaats der wet verving. Niettegenstaande dit dus een toestand was, die alleszins verbetering behoefde, en men ook algemeen van de noodzakelijkheid dier verbetering overtuigd was, liet een eenigszins afdoende regeling van het strafrecht zich echter langen tijd wachten, en schreef

men reeds het jaar 1866, toen het strafwetboek voor Europeanen in Nederlandsch-Indië afgekondigd werd.

Na dit vluchtig overzicht van den loop der codificatie in het algemeen komt thans aan de orde de geschiedenis van de in Nederl.-Indië geldende strafwetboeken, zoo voor Europeanen als Inlanders, welke geschiedenis eigenlijk in 1848 haar aanvang neemt.

De regeling der justitie, zooals die door de Commissarissen-generaal was ontworpen en bekrachtigd in het Regeerings-reglement van 1818, werd in denzelfden toestand uitdrukkelijk gehandhaafd door de Regeerings-reglementen van 1830 (art. 58) en van 1836 (art. 49), doch slechts als provisoiren maatregel, in afwachting van de afkondiging van nieuwe wetboeken in het vaderland.

Zooals bekend, hadden alle pogingen daartoe gefaald tot 1838, toen Nederland in het bezit kwam van een geheel nieuw stel wetboeken, behalve op het gebied van strafrecht, waarbij men zich nog steeds behielp met den, hoewel herhaaldelijk verbeterden, Code Pénal. In 1839 werd een commissie benoemd om de nieuwe nationale wetgeving pasklaar te maken voor Ned.-Indië, welke commissie in 1846 met haar taak gereed was. Bij Kon. Besl. van 16 Mei 1846 werd die nieuwe Wetgeving voor Indië afgekondigd. Hierbij was echter het strafrecht buiten behandeling gelaten. Dit zou in Indië zelf geregeld worden krachtens art. 8 van het voornoemde Kon. Besl. van 16 Mei 1846 luidende als volgt: „Onzen Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië wordt opgedragen om een ontwerp van een wetboek van strafrecht voor Nederlandsch-Indië te doen vervaardigen, en zoodra

mogelijk naar Nederland te zenden ter beoordeeling en bekrachtiging" [1]).

Om hieraan te voldoen werd door den Gouverneur-Generaal aan Jhr. Mr. H. L. WICHERS opgedragen hem te dienen van consideratiën en advies omtrent de daartoe aan te wenden middelen. Op diens advies werd toen een commissie benoemd [2]) onder voorzitterschap van Mr. WICHERS zelven, belast met de samenstelling van een wetboek van strafrecht voor Nederlandsch-Indië, en waarin als leden zitting hadden Mr. C. HULTMAN, procureur-generaal bij het Hooggerechtshof; Mr. P. MIJER, vice-president bij het zelfde college; Mr. J. H. DONKER CURTIUS, raadsheer in dat college; Jhr. Mr. D. A. JUNIUS VAN HEMERT, officier van Justitie te Batavia en Mr. A. PRINS, griffier bij het Hooggerechtshof, tevens Secretaris der commissie.

Spoedig ging de commissie aan het werk. Op de eerste vergadering werd besloten om het Nederlandsche strafwetboek, voor zoover het gearresteerd of ontworpen was, tot leiddraad te nemen en na te gaan omtrent welke prealabele punten de hoofden van gewestelijk en plaatselijk bestuur en de rechterlijke colleges nader gehoord zouden moeten worden. Bovendien moesten speciaal in overweging genomen worden: *a.* het stelsel van straffen en *b.* de algemeene politiebepalingen. Een tweede zeer belangrijke beslissing in deze eerste vergadering genomen

[1]) Uit de redaktie van dit artikel blijkt, dat men toen ter tijd slechts op het oog had het vervaardigen van één algemeen strafwetboek en dat men aan de splitsing van het strafrecht niet dacht. Wel waren bij publicatie van 5 Februari 1848 de door Mr. WICHERS ontworpen »Bepalingen tot regeling van eenige onderwerpen van strafwetgeving, welke eene dadelijke voorziening vereischen" vastgesteld; maar deze bepalingen, die dus vastgesteld waren door de Indische regeering alleen, zonder medewerking van den rijkswetgever, hadden voornamelijk betrekking op het strafstelsel, een eigenlijk strafwetboek vormden zij niet.

[2]) Bij besluit van 30 Juni 1848.

was de volgende. De commissie was het er over eens, dat er moest komen *één* algemeen wetboek voor Europeanen en Inlanders gezamenlijk, uitgaande van Europeesche maatschappelijke en godsdienstige begrippen; terwijl wijzigingen ten aanzien van Inlanders en daarmee gelijkgestelden in het wetboek zelve opgenomen zouden worden[1]). Aan de regeering werd daarop gevraagd of zij zich met het denkbeeld der commissie betreffende een algemeen strafwetboek kon vereenigen. Tegelijkertijd werden aan de hoofden van bestuur en aan de Raden van Justitie circulaires gezonden met het verzoek hun meening te kennen te willen geven, betreffende de werking van de bij publicatie van 5 Februari 1848 vastgestelde „Bepalingen tot regeling van eenige onderwerpen van strafwetgeving". Dit geschiedde in Maart 1849. Intusschen was Mr. WICHERS, bij besluit van 25 Februari 1849 wegens zijn vertrek naar Nederland onder dankbetuiging voor de bewezen diensten, ontheven van de verdere vervulling van zijn taak, en werd in zijn plaats tot president der commissie benoemd Mr. C. HULTMAN. Het antwoord der regeering op de vraag der commissie betreffende een algemeen strafwetboek bracht de zaak niet veel verder. Zij vond het n.l. raadzaam nog niet op die vraag te antwoorden, maar daarmee te wachten totdat de hoofden van bestuur daaromtrent hun advies zouden hebben gegeven. Toen nu die antwoorden op de bovengemelde circulaire langzamerhand bij de regeering inkwamen [2]), zond zij ze aan de commissie met de vraag of soms hare meening betreffende een algemeen strafwetboek door die ingekomen antwoorden

---

1) Archief Depart. v. Koloniën.

2) Die antwoorden waren nogal uiteenloopend.

gewijzigd werd. De commissie bleef echter bij hare opinie, dat één enkel strafwetboek aanbeveling verdiende [1]). Op de vraag der commissie of het de goedkeuring der regeering wegdroeg om als leidraad voor haren arbeid het ontwerp strafwetboek voor Nederland te gebruiken, antwoordde de regeering toestemmend en zeide zelfs, dat het haar veel beter voorkwam niet den Code Pénal te vertalen, maar om een geheel nieuw ontwerp te maken, daar men op die wijze vrijer zou zijn, en niet gebonden door een wetboek, dat toch alleen Europeesche toestanden op het oog had. Ofschoon dus de regeering erin toestemde het ontwerp strafwetboek voor Nederland als leidraad te gebruiken, wilde zij toch voor Indië een geheel nieuw wetboek en geen slaafs navolgen van bepalingen, die uitsluitend voor een Westersche maatschappij gemaakt waren. Betreffende de vraag der commissie, één algemeen wetboek of niet, luidde het antwoord der regeering, dat het haar wenschelijk voorkwam, in verband met ophanden zijnde veranderingen in de strafvordering voor Inlanders, dat de commissie zich voorloopig bepaalde tot het vervaardigen van een wetboek voor Europeanen en met hen gelijkgestelden, daarna zouden dan de daarvoor geschikte bepalingen, hetzij ongewijzigd, hetzij gewijzigd, op de Inlanders toepasselijk verklaard kunnen worden [2]).

Een definitief antwoord op de vraag omtrent het wenschelijke van een enkel wetboek in het algemeen was dit dus niet; voor het oogenblik gaf de regeering aan een speciaal wetboek voor Europeanen de voorkeur, doch omtrent de mogelijkheid en het voor en

[1]) Archief Depart. v. Koloniën.
[2]) Archief Depart. v. Koloniën.

tegen van een algemeen wetboek voor de toekomst sprak de regeering zich in het geheel niet uit.

Intusschen had de commissie dit resultaat met haar vraag aan de regeering bereikt, dat thans haar taak scherper afgebakend was; zij droeg nu kennis van de juiste opvatting der regeering omtrent hetgeen zij te doen had, en zij kon dus nu aan het werk gaan om haar taak volgens die opvatting te volvoeren. Veel resultaat heeft dat werk echter niet opgeleverd, om verschillende redenen. In de eerste plaats moest de commissie wachten op de antwoorden der hoofden van bestuur en Raden van Justitie op bovenvermelde circulaire, welke antwoorden zeer langzaam — sommige ervan eerst in 1852 — inkwamen. Bovendien bevatten die antwoorden eigenlijk niet veel naar aanleiding der gestelde vragen, maar waren velen ervan meer een betoog voor de wenschelijkheid om met het ontwerpen van een nieuw strafwetboek voor Indië liever te wachten tot in het moederland een nieuw nationaal strafwetboek zou zijn ingevoerd, eene meening, die de meerderheid der commissie ook wel toegedaan was, weshalve zij dus des te gereedelijker tot uitstel van werk kwam. Verder waren de leden der commissie personen, die veelvuldige en gewichtige bezigheden hadden, waardoor hen niet veel vrijë tijd overbleef, dien zij aan den arbeid voor het te ontwerpen strafwetboek konden besteden, terwijl de vele mutatiën, die in de samenstelling der commissie plaats grepen [1]), ook niet zeer bevorderlijk waren voor geregelden arbeid.

---

[1]) Zoo traden successievelijk uit de commissie: Mr. A. PRINS, die door Mr. A. SWART als secretaris werd vervangen en Mr. P. MIJER die door Mr. I. O. WIJNMALEN werd vervangen, terwijl ten slotte deze laatste naar Europa vertrok en vervangen werd door Mr. P. BRUNSVELD VAN HULTEN.

Toen men intusschen in Nederland niets vernam aangaande het werk van de commissie, werd tengevolge eener interpellatie van den heer GODEFROI in de Kamerzitting van 18 December 1854, de Gouverneur-Generaal aangeschreven aan het Opperbestuur te berichten, hoe het met het werk der commissie stond, en tevens of de commissie kon meedeelen binnen hoeveel tijd zij haar taak hoopte ten einde te brengen. In een verslag harer werkzaamheden, dat de commissie inzond, zette zij de redenen uiteen (reeds hierboven vermeld) waarom zij haar taak tot dusver niet naar behooren had kunnen vervullen, terwijl zij verder schreef, dat, nu haar uit een brief des ministers gebleken was, dat het plan tot de invoering van een nieuw wetboek van strafrecht voor Nederland ter zijde gesteld, althans voor eenen onbepaalden tijd uitgesteld was, daardoor de voornaamste tot dusver bestaan hebbende reden tot vertraging was opgeheven; dat het haar nu het meest doeltreffend voorkwam de thans in Nederland vigeerende strafwetten — in casu dus den Code Pénal — voor de Europeanen en daarmee gelijkgestelden in Indië om te werken; dat zij echter met geen mogelijkheid eenige nadere toezegging kon geven omtrent den tijd binnen welken die arbeid zou kunnen voltooid zijn; maar zich niet gekrenkt zoude achten als de Minister er de voorkeur aan mocht geven, die taak op te dragen aan in Nederland gevestigde rechtsgeleerden, die meer vrijen tijd daaraan zouden kunnen besteden [1]).

De regeering in Nederland antwoordde bij missive van 9 October 1855, dat zij de aanvulling of wijziging

[1]) Archief Depart. v. Koloniën.

van het Nederlandsche strafwetboek — in casu den Code Pénal — niet voldoende kon achten; dat zij integendeel de voorkeur gaf aan een geheel nieuw ontwerp, ten einde los te zijn van allen dwang tot navolging; dat dit laatste naar haar meening wegens de belangrijke andere werkzaamheden, die den Indischen commissieleden opgedragen waren en de gestadige verwisseling, waaraan die commissie onderhevig was, beter te doen ware in Nederland; weshalve dan ook der commissie verzocht werd de bouwstoffen die zij tot dusver voor haren arbeid verzameld had, naar Nederland te willen overzenden, ten einde die dan aan eene hier te lande te benoemen nieuwe commissie over te dragen. Bij besluit van 4 December 1855 nu werd de eerste commissie voor het ontwerpen van een strafwetboek voor Indië ontbonden zonder dat men dus in die 7 jaren veel verder was gekomen.

Na ontvangst van het archief der eerste commissie werd in October 1856 in Nederland eene nieuwe commissie benoemd bestaande uit de Mrs. M. H. Godefroy en L. W. C. Keuchenius, aan wie als secretaris toegevoegd werd Mr. S. Keyzer [1]).

In Nederland had men alle hoop laten varen binnen korten tijd in het bezit van een nationaal Nederlandsch strafwetboek te komen; alle pogingen ter zake hadden tot dusver gefaald. Algemeen was men het er echter over eens, dat de toestand in Indië op strafrechtelijk gebied

---

[1]) De benoeming dezer commissie was feitelijk in strijd met art. 8 van het Kon. Besl. van 16 Mei 1846, waarbij den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië opgedragen werd een ontwerp strafwetboek samen te stellen. Nu het echter bleek, dat in Indië die taak niet goed of niet spoedig genoeg volbracht kon worden, werd er geen bezwaar in gezien om, zelfs zonder genoemde bepaling in te trekken, in strijd daarmee deze commissie hier te lande te benoemen.

meer dan treurig, en dat voorziening daarin dringend noodig was. Niettegenstaande men zeer goed inzag, dat een omwerking van den Code Pénal voor Indië niet aan alle eischen van een goed strafrecht zou voldoen, oordeelde de regeering verandering in den toestand van verwarring en onzekerheid in Indië, al ware het dan ook slechts als voorloopigen maatregel, zulk een dringende eisch, dat deze tweede commissie bij hare benoeming de opdracht kreeg wijzigingen en aanvullingen te maken in den Code Pénal, in afwachting dat Nederland in het bezit van een nationaal strafwetboek zou komen. Zoodoende zou de commissie niet vooruitloopen op het werk van den Nederlandschen wetgever, terwijl Indië binnen den kortst mogelijken tijd begiftigd zou kunnen worden met een stel strafbepalingen, die, al mochten zij ook gedeeltelijk verouderd zijn, toch door de noodige veranderingen en aanvullingen zouden vormen een wetboek van strafrecht, beter in elk geval dan de ongeregelde toestand, die er voor dien tijd heerschte. De kwestie of nu die omwerking van den Code Pénal moest geschieden voor Europeanen en Inlanders tegelijk in één wetboek of voorloopig alleen voor Europeanen, terwijl dan later de daarvoor geschikte bepalingen op de Inlanders toepasselijk verklaard zouden worden, die kwestie wordt in de opdracht, voor zoover ik heb kunnen nagaan, niet aangeroerd, terwijl ik ook niets heb kunnen vinden, waaruit zou blijken, dat die kwestie door de commissie is besproken. Trouwens deze commissie heeft nog minder resultaten opgeleverd dan de eerste. Mr. Godefroi werd Minister van Justitie en Mr. Keuchenius, benoemd tot lid in den Raad van Nederl.-Indië, vertrok naar Java, tengevolge waarvan deze tweede commissie als vanzelf ontbonden was.

De regeering liet echter de zaak niet rusten. Den 24en December 1860 werd eene nieuwe commissie geinstalleerd bestaande uit de Mrs. Jhr. D. A. J. JUNIUS VAN HEMERT, W. F. G. L. FRANÇOIS, S. KEIJZER en A. A. DE PINTO als Secretaris. Bij de installatie van deze „Commissie voor de Indische strafwetgeving" werd door den Minister mondeling het doel nader uiteengezet, namelijk om in afwachting van het tot stand komen van een nationaal Nederlandsch strafwetboek de kolonie voorloopig te stellen in het bezit van het in Nederland thans nog geldende strafrecht, voor zooveel noodig in overeenstemming gebracht met de eigenaardige behoeften van Indië.

Deze commissie toog met spoed en ijver aan het werk. Reeds den 26en. Januari 1861 zond zij aan de regeering eene uitvoerige missive, bevattende verzoek om nadere inlichtingen over de volgende punten:

I. De kwestie van de wijze van invoering van het te ontwerpen wetboek: bij wet of bij Kon. Besluit, welke kwestie echter, zooals ook door de commissie zeer terecht werd opgemerkt, door haar gevoegelijk buiten beschouwing kon worden gelaten.

II. Wat moest tot leidraad van het ontwerp strekken; was het de bedoeling der regeering om het in Indië bestaande strafrecht [1]) te regelen en te bestendigen tot er in Nederland een nieuw nationaal wetboek zou komen

---

[1]) Dus wat daarvan te vinden was in de Oude Bataviasche Statuten en ter aanvulling daarvan het geldende strafrecht in Nederland, en ten opzichte der Inlanders hun eigen wetten en gebruiken, ten wier aanzien zich echter langzamerhand, tengevolge van het Hooggerechtshof, rechtsprekende in revisie, eene jurisprudentie had gevormd, ook voor Inlandsche rechtbanken, die er toe leidde het voor Nederlanders geldende recht ook op Inlanders toe te passen, ofschoon dit nooit door eenige wettelijke bepaling toepasselijk werd verklaard.

of moest de Code Pénal uitsluitend tot richtsnoer genomen worden? [1])

III. Wilde de regeering een wetboek voor alle ingezetenen van Nederlandsch-Indië of een wetboek alleen voor Europeanen en met hen gelijkgestelden bestemd? Als haar meening gaf de commisie te kennen, dat één algemeen strafwetboek de voorkeur verdiende, doch hierbij was het niet hare bedoeling één enkel wetboek te hebben, als doorloopend geheel gelijkelijk geldende voor alle ingezetenen. Zij meende integendeel dat dan met het oog op den geheel verschillenden aard en de zeer uiteenloopende behoeften van de Europeesche en Inlandsche bevolking eerst zoude moeten worden vervaardigd een wetboek voor de Europeanen en de met hen gelijkgestelden, waaraan dan zoude moeten worden toegevoegd een tweede gedeelte, houdende speciale bepalingen voor de Inlanders en hen die de wet met dezen gelijk stelt.

Deze commissie stelde zich dus ten aanzien van deze laatste kwestie geheel op het standpunt van de eerste commissie. [2]) Ook zij verlangde een wetboek voor Europeanen niet als apart wetboek, maar als eerste deel van een algemeen wetboek, en aangezien dit eerste deel veel zou bevatten dat ongewijzigd ook op den Inlander toepasselijk was, zou men zich in het tweede deel slechts bepalen, tot het aanwijzen der veranderingen, die ten aanzien der Inlanders in het eerste deel gemaakt moesten worden, terwijl tevens in dit deel eenige specifiek Inlandsche bepalingen omtrent misdrijven opgenomen zouden worden. De regeering ging zonder zich dienaangaande

[1]) Deze vraag was, dunkt mij, geheel onnoodig na hetgeen door den Minister aan de commissie bij haar installatie was meegedeeld.

[2]) Zie hiervoor blz. 115.

bepaald te verklaren, toch wel met deze opvatting der commissie mee, want in haar antwoord zeide zij, dat de commissie maar eerst bepalingen voor Europeanen moest maken en dan zou de regeering gaarne van het aanbod der commissie gebruik maken om hetzij gelijktijdig hetzij later van haar te vernemen, welke bepalingen ook op den Inlander toepasselijk verklaard konden worden. Ook uit andere stukken moet worden opgemaakt dat oorspronkelijk de bedoeling der regeering was één algemeen strafwetboek voor Indië samen te stellen. Toch zijn er, zooals men weet, twee geheel van elkaar afgescheiden wetboeken tot stand gekomen. Den 19en November 1861 reeds kon de commissie der regeering een ontwerp strafwetboek voor de Europeanen met eene uitvoerige Memorie van Toelichting aanbieden.[1]) Het duurde echter tot 1866, alvorens dit ontwerp als wetboek werd bekrachtigd, voornamelijk omdat men het niet eens kon worden over de wijze waarop het ingevoerd zou worden, een conflict, dat zelfs aanleiding gaf tot eene ministerieele crisis. De commissie, die haar werk beschouwde als slechts van provisioneelen aard te zijn (wat ook volgens de opdracht bij hare benoeming de opvatting der regeering was), wilde Indië intusschen zoo spoedig mogelijk de voordeelen van de nieuwe regeling laten genieten, en stelde in haar oorspronkelijke Memorie van Toelichting voor om de invoering van haar ontwerp bij Kon. Besluit te doen geschieden.

Ik zal niet in een uitvoerige behandeling dezer kwestie treden; het zij voldoende hier mede te deelen, dat de

---

[1]) In dit ontwerp waren niet opgenomen de drukpersdelicten, aangezien in de zitting der 2e Kamer van 23 April 1861 de toezegging van een speciale wet op dit onderwerp werd gedaan. (Zie ook art. 110 Reg. Reglem.)

Regeering, oorspronkelijk gekant tegen invoering bij Kon. Besluit, er ten slotte toch toe is overgegaan, hiertoe geleid door het, echter niet dan na fellen strijd, in de zitting der Tweede Kamer van 15 Mei 1865 aangenomen amendement van den heer VAN NIEROP (met 39 tegen 19 stemmen) om de wetboeken voor Curaçao en Suriname voor de eerste maal bij Kon. Besluit in te voeren. Door de meerderheid (en zelfs een vrij groote) der Tweede Kamer de behoefte aan wettelijke regeling van de wetboeken voor de koloniën aldus in ontkennende zin uitgemaakt zijnde, kon er verder ook geen bezwaar voor de regeering bestaan, om het nieuwe strafwetboek voor Nederlandsch-Indië bij Kon. Besluit in te voeren, zooals dit dan ook eindelijk [1]) geschiedde bij Kon. Besl. van 10 Februari 1866 nº 54 (Ind. Stb. nº. 55) met vermelding, dat het in werking zou treden den 1en Januari 1867.

Zoo was dan na 18 jaren arbeids Indië in het bezit gekomen van een wetboek van strafrecht, dat, „zonder in alles aan de eischen der nieuwere wetenschap te beantwoorden [2]), in de hoofdbeginselen niet onder(deed) voor

---

[1]) Gedurende de jaren 1861—66, waarin de invoering van het strafwetboek voor Indië hangende bleef, was het voornamelijk de heer GODEFROI, die herhaaldelijk in de Tweede Kamer op bespoediging aandrong en die daarbij dan scherp afkeurde het voornemen der regeering om die invoering bij wet te doen geschieden. Hij noemde het „onverantwoordelijk, — om geen erger woord te bezigen — alleen uit overdreven legomanie den rampzaligen toestand te doen voortduren, die ten aanzien van de Indische strafwetgeving reeds zoo lang bestaat."

[2]) Immers het was slechts eene vertaling van den Code Pénal, zooals die hier te lande geldende was, alleen in zooverre gewijzigd, als gerechtvaardigd werd „door den eigenaardigen toestand der Ned.-Indische bezittingen," en men was het er toen vrijwel algemeen over eens, dat de Code Pénal, al mochten er ook vele verbeteringen in aangebracht zijn, toch zeer verouderd en niet in overeenstemming was met de zich langzamerhand vormende nieuwe begrippen der rechtswetenschap.

die der meest beschaafde volken van Europa" [1]). Dit gold echter alleen voor de Europeanen in Nederl.-Indië, want hoewel het in de bedoeling der Commissie gelegen had, het wetboek ook van toepassing te laten zijn op de door de wet met Europeanen gelijk gestelde Inlandsche Christenen [2]), werden dezen echter op het advies van den Procureur-Generaal bij het Hooggerechtshof in Ned.-Indië, Mr. DER KINDEREN, van de bepalingen van het strafwetboek uitgezonderd, hetgeen dan ook in verband met art. 109 Regeerings Reglement in het Kon. Besl., waarbij het wetboek werd vastgesteld, uitdrukkelijk is vermeld.

Hiermee was alzoo op het gebied van strafrecht voldaan aan het voorschrift van art. 75 1e alinea van het Reg. Reglement, luidende als volgt: „Voor zooveel de Europeanen betreft, berust de rechtspraak in burgerlijke-, handels- en strafzaken op algemeene verordeningen, die zooveel mogelijk overeenkomen met de in Nederland bestaande wetten." De commissie van 1860 heeft zich in het volbrengen harer opdracht streng aan deze bepalingen gehouden, zoodat van 1867 af tot op den huidigen dag toe in Indië voor Europeanen gegolden heeft het strafrecht zooals het hier te lande geregeld was in het midden der 19e eeuw. Veranderingen zijn er alleen in aangebracht, voor zoover die geëischt werden „door den eigenaardigen toestand der Ned.-Indische bezittingen". Een uitvoerige beschouwing over dat strafwetboek voor Europeanen in Ned.-Indië kan hier gevoegelijk achterwege blijven, in de eerste plaats, omdat het mij geheel overbodig dunkt de inrichting en het systeem van dat wetboek mede te

---

[1]) Mem. v. Toel. Wetb. v. Str. v. Europ. § 8.
[2]) Mem. v. Toel. Wetb. v. Str. v. Europ. § 5, noot 7.

deelen, aangezien het voor het grootste deel een copie is van den Code Pénal, welke zeker als voldoende bekend mag worden verondersteld, en in de tweede plaats, omdat, al bevat dit wetboek ook het thans nog geldende strafrecht voor Ned.-Indië, men toch zeker de verwachting mag koesteren, dat binnen korten tijd dit verouderde strafrecht plaats zal maken voor een nieuw strafrecht, geheel gebaseerd op de nieuwere opvattingen der strafrechtswetenschap. Slechts met een enkel woord wil ik melding maken van de voornaamste afwijkingen, die het Indische strafrecht vertoont met het vóór 1886 hier te lande geldende strafrecht.

In het strafwetboek voor Indië zijn niet opgenomen [1]): *a.* bepalingen ter regeling van de invordering van boeten en gerechtskosten; *b.* bepalingen over het ingaan der tuchthuis- en gevangenisstraf; *c.* de politieovertredingen (het 4e boek Code Pénal). Verder toonde de indeeling van het wetboek een verschil aan met de indeeling van den Code Pénal. Zooals reeds gezegd, werd het 4e boek Code Pénal niet overgenomen; het strafwetboek voor Indië bevatte slechts twee boeken, te zamen omvattende de drie eerste boeken van den Code Pénal, waarvan de twee eerste boeken, beide behandelende het algemeene gedeelte, samengevoegd werden tot één boek. Hierdoor was de indeeling van dit strafwetboek in overeenstemming met die, welke ook in de ontwerpen voor het Nederlandsche strafwetboek gevolgd was. Een andere belangrijke afwijking vindt men ook in de indeeling der strafbare feiten. De drieledige verdeeling van den Code Pénal in misdaden,

---

[1]) Voor argumenten die hiertoe geleid hebben, zie Mem. v. Toel. Strwb. v. Eur. §§ 13, 14, 15.

wanbedrijven en overtredingen, had voor Nederland wegens het niet overnemen van de jury-rechtspraak voor een groot deel haar reden van bestaan verloren. Vandaar dat men dan ook bij het samenstellen van het strafwetboek voor Indië deze indeeling der strafbare feiten niet overnam, doch haar verving door eene tweeledige in misdrijven en overtredingen, eene indeeling, die aangenomen was in de „Bepalingen tot regeling van eenige onderwerpen van strafwetgeving." Deze verdeeling berustte evenwel op een anderen grondslag als de thans in ons strafrecht bekende verdeeling in misdrijven en overtredingen; van den Code Pénal werd overgenomen het beginsel, dat de straf beslist wat misdrijf en wat overtreding is; doch behalve dit nam het strafwetboek voor Indië nog een tweede criterium voor de rangschikking onder een dier rubrieken van strafbare feiten aan, n.l. de wetsbepaling, waarbij een daad is verboden of geboden. Art. 1, de definitie van overtreding gevende, zegt dat hieronder valt het doen of nalaten van iets, dat onder bedreiging van een zekere straf (als maximum) verboden of geboden wordt door: 1⁰. reglementen en keuren van politie; 2⁰. wettelijke verordeningen op het stuk van 's lands middelen en pachten; 3⁰. algemeene verordeningen; terwijl art. 2 zegt, dat misdrijf is elke daad die met bedreiging van de een of andere straf verboden of geboden wordt door algemeene verordeningen, en die niet in de definitie van overtreding valt.

Wat betreft de straffen, hierbij is natuurlijk wegens het niet overnemen der drieledige indeeling der strafbare feiten ook afgeweken van de daarmee in verband staande drieledige indeeling der straffen in crimineele, correctioneele- en politiestraffen. De straffen, die bedreigd

worden, zijn: 1⁰. de doodstraf (door ophanging); 2⁰. de tuchthuisstraf, in drie verschillende graden naar gelang van den duur (5—20 j., 5—15 j., 5—10 j.), 3⁰. verbanning van 5—10 jaren, 4⁰. gevangenisstraf van 6 dagen tot 5 jaar, 5⁰. geldboete, terwijl als bijkomende straffen genoemd worden: 1⁰. ontzetting van bepaalde rechten en bevoegdheden voor den tijd van 5 tot 10 jaar, 2⁰. verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen.

Bij het samenstellen van het strafstelsel heeft de commissie, zooals zij in de Memorie van Toel. op Boek I, titel II zegt, veel overgenomen van de „Bepalingen tot regeling enz."; niet overgenomen hieruit echter is de onderscheiding in onteerende en niet onteerende straffen, noch de eerloosverklaring (bij ambtsmisdrijven), noch de tentoonstelling. Bij de leerstukken der herhaling en der medeplichtigheid is geheel het in Nederland in dien tijd geldende stelsel gevolgd, terwijl ook het geheele systeem der verzachtende omstandigheden met al wat daarbij behoort uit den Code Pénal is overgenomen. In de strafwet voor Indië wordt evenmin als in den Code Pénal melding gemaakt van samenloop van strafbare feiten; maar in de reglementen op de strafvordering wordt elke opeenhooping van straffen verboden, behalve bij boete. Het 2ᵉ boek, handelende over de bijzondere misdrijven en overtredingen is geheel overgenomen uit den Code Pénal (3ᵉ boek), behalve natuurlijk enkele bepalingen en uitdrukkingen, die niet op Indië toepasselijk verklaard konden worden, terwijl eenige artikelen betreffende misdrijven begaan ter gelegenheid van faillissement, bij kennelijk onvermogen en bij surséance van betaling overgenomen zijn uit de bepalingen, die ten opzichte van dergelijke misdrijven in Indië reeds van kracht waren.

Met de invoering van dit strafwetboek werd het wettelijk gezag van het oud-Hollandsch en het Romeinsch recht uitdrukkelijk afgeschaft (art. 385). Van de Oude Bataviasche Statuten, die tot op het oogenblik der invoering van het strafwetboek nog steeds hun kracht als wetboek behouden hadden, en die ook een van de bronnen waren van het in dien tijd in Indië geldende strafrecht, werd in het nieuwe strafwetboek in het geheel geen gewag gemaakt. Ten aanzien van het burgerlijk- en handelsrecht waren zij afgeschaft in 1848 bij art. 2 der „Bepalingen omtrent de invoering van en den overgang tot de nieuwe wetgeving," maar ten aanzien van de strafbepalingen, die zij bevatten, had eene uitdrukkelijke afschaffing niet plaats. Die strafbepalingen zijn tweeërlei: vooreerst de verschillende bepalingen door de Statuten verspreid, die behooren tot het politierecht, en die voor het meerendeel door nieuwe reglementen vervangen waren; aangezien echter het nieuwe wetboek de politieovertredingen niet opnam, behoorden dergelijke bepalingen ook niet in dat wetboek thuis; verder had men in de Oude Bataviasche Statuten de bepalingen omtrent de eigenlijk gezegde misdrijven; deze bepalingen kwamen nu echter toch bijna allen te vervallen, door art. 386 van het nieuwe strafwetboek, volgens welk artikel slechts die strafbepalingen in algemeene verordeningen, reglementen enz. van kracht zouden blijven, welke niet uitdrukkelijk afgeschaft werden, en die onderwerpen betroffen, welke niet in het nieuwe wetboek geregeld waren. Nu waren alle misdrijven, die in die Statuten voorkwamen ook stelselmatig, al was het soms op andere wijze, in het nieuwe wetboek behandeld, zoodat ten aanzien dier misdrijven alle bepalingen der Statuten vervielen. De eenige

uitzondering hierop maakt het misdrijf der zeerooverij, dat niet was opgenomen in het nieuwe strafwetboek, omdat de commissie meende, dat dit buiten het stelsel van haar ontwerp lag, aangezien dit misdrijf noch in den Code Pénal, noch in de Nederlandsche wet werd behandeld, zoodat dus een zelfstandige regeling hiervoor vereischt werd.

Het Regeerings-Reglement vermeldt in art. 75 de grondslagen, waarop de rechtspraak voor Europeanen moet berusten, n. l. zooveel mogelijk overeenkomende met de in Nederland bestaande wetten. Voor de Inlanders daarentegen geldt als regel, dat zij onderworpen blijven aan hun eigen godsdienstige wetten en gebruiken voor zoover die niet in strijd zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid, terwijl ter aanvulling van die Inlandsche wetten aan den Gouverneur-Generaal de bevoegdheid is gegeven, om de daarvoor vatbare bepalingen der algemeene verordeningen, die op Europeanen toepasselijk zijn, ook op den Inlander van toepassing te verklaren. Nu wordt echter in het Regeerings-Reglement bij den regel, die gesteld is om den Inlander in het genot zijner eigen wetten te laten, alleen gesproken van burgerlijk- of handelsrecht [1]), terwijl de uitzondering, n. l. de bevoegdheid van den Gouverneur-Generaal om bepalingen voor Europeanen ook op Inlanders toepasselijk te verklaren, zich uitstrekt tot strafrecht [2]). Men kan twisten over de interpretatie van art. 75, of n.l. dit artikel de bevoegdheid van den

---

[1]) Reg. Regl. art. 75, al. 3.
[2]) Reg. Regl. art. 75, al. 2, in verband met al. 1.

Nederlandschen wetgever uitsluit om strafbepalingen voor den Inlander te maken of niet [1]), zooveel blijkt toch uit de woorden van het artikel, dat er van het maken van speciale bepalingen voor den Inlander geen spıake is; òf hij blijft in het genot zijner eigen wetten, met de beperking van niet in strijd te zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid, òf op hem kunnen toegepast worden, „des noodig gewijzigd", de bepalingen die voor Europeanen zijn vastgesteld.

Om dus nu het werk van de strafwetgeving in Indië te voltooien en ook voor den Inlander op het gebied van strafrecht een zuiveren toestand te scheppen, werd de Gouverneur-Generaal, bij de missive waarbij hem het nieuwe strafwetboek voor Europeanen ter afkondiging in

---

[1]) Deze kwestie heeft blijkens de Mem. van Toel. op het strafwetboek v. Eur., pag. 102, een punt van beraadslaging uitgemaakt bij de commissie van '60. De meerderheid der commissie was van meening — hierin gesterkt door de geschiedenis van art. 75 — dat de Gouvern. Gen. de eenig bevoegde macht was om strafbepalingen te maken voor de Inlanders en dat wel alleen, als die strafbepalingen, des noodig gewijzigd, overgenomen waren uit de bepalingen voor Europeanen, en voor zoover dit niet had plaats gehad gold voor de Inlanders hun eigen recht. Mr. KEYZER, lid der commissie, vertegenwoordigende het gevoelen der minderheid, gaf zijn meening omtrent deze kwestie in een aparte nota aan de regeering te kennen. Volgens hem is van oudsher aan het opperbestuur een zeker recht van nadere goedkeuring op alle verordeningen, reglementen, enz. voorbehouden; zoo zijn b. v. de Oude Bataviasche Statuten door de Heeren XVII goedgekeurd moeten worden, alvorens deze kracht van wet verkregen. Dit beginsel is steeds intact gebleven, ook bij de nieuwe wetgeving in '48; toen werd wel den Gouv. Gen. de macht toegekend om de daarvoor vatbare bepalingen van de wetgeving voor Europeanen op den Inlander toepasselijk te verklaren (art. 7 v. h. Kon. Besl. v. 16 Mei 1846, No. 1), als zijnde de Gouvern. Gen. door meerdere bekendheid met de locale toestanden daartoe beter in staat, maar dit recht was echter van exceptioneelen aard. Regel bleef, dat de Inlander onderworpen was aan zijn eigen recht, zoodat art. 75 er zich volstrekt niet tegen verzette, dat b.v. de Nederl. wetgever eene codificatie van dat Inlandsch recht zou sanctioneeren. De nog engere uitlegging wil in art. 75 lezen dat de Gouv. Gen. alleen de bepalingen voor Europeanen op den Inlander toepasselijk verklaren kan, zoodat noch de Gouvern. Gen., noch het Opperbestuur het recht heeft om bepalingen voor den Inlander vast te stellen, zoo die bepalingen niet reeds geldig zijn voor Europeanen.

Indië werd toegezonden, aangeschreven om in verband met art. 75 al. 2. Reg. Regl. zoo spoedig mogelijk de toepasselijkverklaring van dat wetboek of gedeelten daarvan op den Inlander te bewerkstelligen. Met het oog daarop had men het tijdstip der inwerkingtreding der nieuwe strafwet een jaar later gesteld (1 Januari 1867), om dan de nieuwe strafwetgeving in zijn geheel in werking te kunnen doen treden, hetgeen zeer zeker bevorderlijk zou zijn voor een goede en zuivere rechtspleging. De Procureur-generaal van het Hooggerechtshof, Mr. T. H. DER KINDEREN, was ook volkomen overtuigd van het wenschelijke om de strafwetgeving in zijn geheel in te voeren, onder opmerking, dat het hem niet minder wenschelijk voorkwam dat zooveel mogelijk de strafwet voor Europeanen en Inlanders dezelfde ware. [1]) Hij wilde echter dat strafrecht voor de Inlanders bij afzonderlijke ordonnantie geregeld zien, wijl het voor den Inlander onpractisch moest geacht worden hem telkens te verwijzen naar het strafrecht voor Europeanen. Met het oog echter op de wenschelijkheid om dat strafrecht voor den Inlander tegelijkertijd met het strafwetboek voor Europeanen in werking te laten treden, zag hij zich tengevolge zijner drukke bezigheden niet in staat, dat werk spoedig te volbrengen, weshalve hij den G.-G. in overweging gaf, die taak op te dragen aan iemand, die er zijn tijd geheel aan kon wijden, daarvoor aanbevelende Mr. F. F. L. U. LAST, destijds rechterlijk ambtenaar op wachtgeld en laatstelijk raadsheer in het Hooggerechtshof van Ned.-Indië.

Bij Ind. Besl. v. 27 Juni 1866 No. 2, werd dienovereenkomstig aan Mr. LAST de opdracht gegeven een strafwet-

---

[1]) Archief Depart. v. Koloniën.

boek voor Inlanders samen te stellen; dus niet alleen die bepalingen bij elkaar te voegen, welke gewijzigd werden overgenomen, maar ook die, welke ongewijzigd op den Inlander toegepast konden worden, ten einde zoodoende ook voor den Inlander een wetboek te verkrijgen, dat een systematisch geheel vormde, zonder verwijzingen naar een ander wetboek. Dit was dus geheel in overeenstemming met het advies van Mr. DER KINDEREN, en zoodoende is men gekomen tot de splitsing van het strafrecht in twee wetboeken, hoewel het, zooals reeds bleek, oorspronkelijk niet in de bedoeling gelegen heeft, noch van de regeering, noch van de verschillende commissies, om een afzonderlijk wetboek voor Inlanders te maken. In de opdracht van Mr. LAST was vermeld dat het strafwetboek voor Inlanders zooveel mogelijk een getrouwe copie moest zijn van het wetboek voor Europeanen; alleen moest dus nagegaan worden welke veranderingen noodig waren in laatstgenoemd wetboek in verband met den eigenaardigen toestand van den Inlander; tevens gaf de regeering als haar wensch te kennen, dat zoo mogelijk het wetboek voor Inlanders tegelijkertijd met het wetboek voor Europeanen in werking zou treden. [1])

Hiervan is echter niets gekomen: 1867 ging voorbij, zonder dat van eenig resultaat van het werk van Mr. LAST bleek. Na een vraag uit Nederland om inlichtingen over diens arbeid, werd Mr. LAST door den Gouverneur-Generaal in Maart 1868 uitgenoodigd te berichten of er redenen bestonden, die de samenstelling van een strafwetboek voor Inlanders op eenige wijze konden vertragen, en zoo ja, waardoor die belemmerende oorzaken zouden

[1]) Archief Depart. v. Koloniën.

kunnen worden weggenomen, teneinde aan de hem opgedragen taak eene spoedige voleindiging te verzekeren. In antwoord daarop diende Mr. LAST een uitvoerige nota in, waarin hij de redenen uiteenzette, waarom hij tot dusver zijn taak nog niet afgewerkt had. In de eerste en voornaamste plaats kon hij zich met de opvatting zijner taak van den kant der regeering in het geheel niet vereenigen; hij stelde zich zijn taak aldus voor: waar dit doenlijk was, moest hij het strafwetboek voor Europeanen volgen, waar dit echter niet mogelijk zijn mocht, wenschte hij van dat strafwetboek in het geheel geen notitie te nemen en geheel andere bepalingen er voor in de plaats te stellen. En naar zijn opvatting moest het strafwetboek voor Europeanen eene zeer uitgebreide omwerking ondergaan, aangezien het geheele wetboek, enkele bepalingen uitgezonderd, voor toepassing op den Inlander onvatbaar was. Het ging z. i. niet aan om wetten, die oorspronkelijk gemaakt waren voor den opgewonden Franschman, pasklaar te maken voor den phlegmatieken en volgzamen Javaan; deze zou van alle kunsttermen, hoe goed ook vertaald, niets begrijpen. In verband met een en ander vond hij den tijd, die hem tot het volbrengen zijner taak toegestaan was, zeer kort; want waar eene codificatie op zichzelf al een werk is, dat niet met overhaasting kan volbracht worden, was dit nog meer het geval in Indië, waar men een codificatie te maken had voor volkstammen, die in vele opzichten van elkaar verschilden. Wilde men een wetboek, dat geschikt was voor den Inlander, dan moest het zich kenmerken door duidelijkheid en eenvoudigheid, maar bovenal door billijkheid en rechtvaardigheid. Volgens zijne meening was het onbillijk den Inlander met zijn afwijkende begrippen omtrent goed en

kwaad even streng te straffen als de Europeanen, die meer ontwikkeld zijn. [1])

In antwoord op deze bezwaren gaf de Indische Regeering bij Besl. van 1 Juli 1868 no. 13 aan Mr. LAST te kennen, dat het niet de bedoeling der Regeering was om een nieuw strafwetboek voor Inlanders te doen ontwerpen, maar alleen om die bepalingen van het bij Kon. Besl. van 10 Februari 1866 no. 4 gearresteerd strafwetboek voor Europeanen, die daarvoor vatbaar bleken te zijn, toepasselijk te verklaren op den Inlander, behoudens zoodanige wijzigingen als voor de toepassing dier bepalingen op de Indische bevolking noodig bleken te zijn.

Hierop zond Mr. LAST weer een uitvoerige nota in, houdende, dat hem nu bij dat tweede besluit een andere taak werd opgedragen dan bij het eerste besluit van 27 Juni 1866; toen toch werd hem opgedragen „de zamenstelling" van een strafwetboek voor Inlanders, welke taak hij gaarne aanvaard had; thans echter was hem tot taak gesteld „de toepasselijkverklaring" van het strafwetboek voor Europeanen op de Inlanders, welke taak hij in verband met zijn reeds vroeger geuite bezwaren onmogelijk achtte, daar hij dat wetboek voor Europeanen veel te streng achtte om zonder gevaar voor ernstig verzet of verwikkelingen op de Inlandsche bevolking te worden toegepast. [2]) Hij verzocht dan ook op grond daarvan van het verdere volbrengen zijner taak ontheven te worden, hetgeen geschiedde bij Ind. Besluit van 15 Januari 1869 no. 29. Een gedeelte dier taak had Mr. LAST

---

[1]) Ik heb deze bezwaren van Mr. LAST hier zoo uitvoerig medegedeeld, omdat ik daarin de eenige omstandige uiteenzetting heb gevonden van de redenen, die pleiten voor het maken van een afzonderlijk wetboek voor Inlanders.

[2]) Archief Depart. v. Koloniën.

reeds afgewerkt (natuurlijk volgens de opvatting, die hij van de te volgen werkwijze had), zooals hij in een zijner nota's meedeelde, maar jammer genoeg heeft men aan de vruchten van zijn arbeid niets gehad, aangezien hij die alle vernietigd heeft.

Bij hetzelfde besluit, waarbij Mr. LAST van zijn taak eervol ontheven werd, werd op advies van den Raad van Ned.-Indië de samenstelling van een nieuwe strafverordening voor Inlanders opgedragen aan den chef van het eerlang op te richten Departement van Justitie, tot welk ambt benoemd werd Mr. T. H. DER KINDEREN, reeds boven genoemd.

Den 9en Juli 1870 diende deze een ontwerp-strafwetboek voor Inlanders met uitvoerige Memorie van Toelichting in, hetwelk, na nog eenige veranderingen van minder belangrijken aard te hebben ondergaan, bij Besl. van 6 Mei 1872 no. 51 (Ind. Stbl. no. 85) door den Gouverneur-Generaal vastgesteld werd met de bepaling, dat het in werking zou treden op 1 Januari 1873. Zoowel bij het doorlezen van het wetboek zelf, als uit de Mem. van Toel. en de adviezen van Hooggerechtshof, Procureur-Generaal en Raad van Indië blijkt, dat de ontwerper zich bij het samenstellen van het wetboek stipt gehouden heeft aan de in het Besl. van 1 Juli 1868 no. 13 nader aan den heer LAST gegeven instructie, n.l. de toepasselijkverklaring van het wetboek voor Europeanen op den Inlander met wijzigingen alleen daar, waar die met het oog op den bijzonderen toestand van den Inlander dringend noodig waren, zonder echter daarbij zich te binden door een al te enge uitlegging van art. 75 al. 2 Reg. Reglement. Het wetboek was dus een getrouwe copie van het strafwetboek voor Europeanen

met de hiervoren genoemde wijzigingen. Zoodoende had men nu voor den Inlander een strafrecht gekregen, dat geheel afweek van het beginsel van eigen recht, dat art. 75 Reg. Regl. ten aanzien van burgerlijke- en handelszaken had vastgesteld, maar dat dus geheel de oorspronkelijk als eene uitzondering bedoelde tweede alinea van genoemd artikel volgde. Door de invoering van dit wetboek voor Inlanders had men thans een toestand verkregen, waardoor naar de meening van het Hooggerechtshof in eene dringende behoefte op voldoende wijze zou zijn voorzien tot tijd en wijle de vaststelling van een nieuw strafwetboek in Nederland in verband tot art. 75 van het Reg. Regl. de gelegenheid zou aanbieden, om zoowel voor de Europeanen als voor de Inlanders in Ned. Indië eene strafwetgeving in het leven te roepen, die meer in overeenstemming zou zijn met de hedendaagsche beginselen van strafrecht dan zulks het geval was met den, hoezeer dan ook hier en daar gewijzigden, zoo verouderden Code Pénal.

Dat hierdoor niet, zooals de heer LAST meende, een onbillijke, onrechtvaardige ja zelfs draconische toestand voor den Inlander geschapen werd, moge blijken uit hetgeen Mr. DER KINDEREN in zijne Memorie van Toelichting (§ 3) op het strafwetboek voor Inlanders zegt:

„Tengevolge der invoering van het wetboek . . . . . zal *regtens* zijn, wat *feitelijk* reeds sints lang geschiedt: dat de inlander onderworpen is aan het, ofschoon eenigzins gewijzigd Europeesch strafrecht; . . . . het is slechts een regeling van het sints lang bestaande, het is slechts de vervanging eener sedert lang gevestigde jurisprudentie door een positieve wetgeving. Feitelijk was toch de Code

Pénal sints de laatste vijf en twintig jaren het rigtsnoer bij de strafrechtspleging voor den inlander en opmerkelijk is het, dat dit bij dezen nimmer den minsten tegenstand heeft gevonden, maar hij zich integendeel steeds gemakkelijk heeft aangesloten aan onze bepalingen, die hem meestal duidelijker waren dan zijne adat, met wier voorschriften het vulgus in den regel onbekend is." Als bewijs van die volgzaamheid van den Inlander haalt MR. DER KINDEREN de volgende voorbeelden aan: „Zoo hebben o.a. de weinige jaren geleden aan ons bestuur onderworpen gedeelten van Celebes, zonder den minsten weerstand de toepassing geduld van de beginselen van ons strafrecht, dat is van den Code Pénal, en wat nog meer zegt, zelfs in die gedeelten van Nederl.-Indië, waar de bevolking nog is gelaten in het bezit harer eigen rechtsbedeeling, zooals Sumatra, wordt, onder de leiding der besturende ambtenaren, dikwerf naar die bepalingen door de inheemsche rechters recht gedaan."

Gaan wij thans na de veranderingen, die in het voor Europeanen geldende strafrecht zijn gebracht ten einde het pasklaar te maken voor den Inlander. Het strafwetboek van 1872 zou volgens zijnen titel gelden voor Inlanders; maar de personen, die de wet met Inlanders gelijkstelt, werden niet speciaal genoemd, aangezien art. 109 Reg. Regl. voorschrijft, dat, waar het tegendeel niet bepaald is, alle verordeningen voor Inlanders ook toepasselijk zijn op de met hen gelijkgestelde personen, n.l. de vreemde Oosterlingen, zoodat dezen dus van zelf onder de bepalingen van dit strafwetboek vielen. Wel werd in de ordonnantie, waarbij het wetboek vastgesteld werd, uitdrukkelijk verklaard, dat het ook van toepassing zou

zijn op de Inlandsche Christenen en zulks in verband met de invoeringsordonnantie van het strafwetboek voor Europeanen, waarbij die personen uitdrukkelijk uitgesloten werden. [1])

Ofschoon nu, zooals reeds gezegd is, bij de samenstelling van het strafwetboek voor Inlanders geheel gevolgd is het voor Europeanen geldende strafrecht, heeft de ontwerper bij zijn taak zich ook rekenschap gegeven van de heerschende begrippen van den Inlander op het gebied van strafrecht, meer nog dan van het zuiver Mohammedaansch strafrecht, zoodat, waar dit laatste niet overeenkwam met den heerschenden adat, het ook niet in aanmerking genomen werd. [2])

De voornaamste afwijking van het strafrecht voor Europeanen vindt men in het strafstelsel. De bepalingen omtrent de algemeene leerstukken werden vrijwel onveranderd overgenomen uit het strafwetboek voor Europeanen, niettegenstaande de Inlanders in deze materie opvattingen en begrippen huldigen geheel afwijkende van de Westersche denkbeelden. Men vond echter geen bezwaar in toepasselijkverklaring dier bepalingen om de reeds hiervoor gemelde reden, dat de Inlander feitelijk toch reeds langen tijd aan het voor Europeanen geldende strafrecht onderworpen was geweest. Omtrent het strafstelsel nu was men het algemeen eens, dat daarbij de voor Europeanen geldende bepalingen niet konden worden overgenomen wegens de ondoelmatigheid van de tuchthuis- en gevangenisstraf voor den Inlander. Reeds in de Bepalingen ter regeling van eenige onderwerpen

---

1) Zie blz. 125.

2) Mem. van Toel. Str.wb. v. Inl. § 5.

van strafrecht" was verschil gemaakt tusschen de straffen voor Europeanen en Inlanders, doch de bepalingen omtrent straffen, die daarin voor Inlanders gemaakt waren, zijn niet zonder belangrijke wijzigingen overgenomen. De wijzigingen, die men aanbracht in het voor Europeanen geldende strafstelsel, betroffen alleen de soort van straffen, die bedreigd werden, niet de zwaarte of den duur der straffen. Dringende noodzakelijkheid om ten aanzien van de Inlanders veranderingen te brengen in de zwaarte en duur der straffen, bestond volgens de Mem. van Toel. op het strafwetboek voor Inlanders niet, al mocht men ook van oordeel wezen, dat het wetboek voor Euopeanen veel te gestreng was, daar dit laatste geen motief mocht zijn om de zwaarte der straffen voor den Inlander te verminderen, zoolang het niet noodzakelijk was, den Inlander in dit opzicht anders te behandelen dan de Europeanen. Dit nu is nooit het geval geweest, zoolang de Nederlandsche heerschappij in den Archipel stand hield; wel is er onderscheid gemaakt in de soort der straffen, maar nooit is de Inlander lichter gestraft dan de Europeaan. Zeer terecht merkt de Mem. van Toelichting hierbij nog op, dat indien men de straffen voor den Inlander te zwaar vond, men dan, consequent handelende, niet alleen moest nagaan welke straffen te zwaar waren voor de Inlandsche bevolking in het algemeen, maar ook in hoever dit het geval was met de verschillende volkstammen, elk afzonderlijk; dat men dan, zoo voortgaande, ook in Europa voor de meest ontwikkelde klasse der maatschappij andere strafbepalingen zou moeten maken dan voor de lagere klasse; en ten slotte, dat in ieder geval de rechter toch het recht behield om bij elk voorkomend feit volgens zijn eigen opinie een

zwaardere of lichtere straf op te leggen [1]). De straffen nu, die door het strafwetboek voor Inlanders bedreigd worden zijn: 1. doodstraf; 2. dwangarbeid in den ketting, in de plaats komende van de tuchthuisstraf voor Europeanen en evenals deze ook verdeeld in drie graden (van 5—20, 5—15 en 5—10 jaren); 3. dwangarbeid buiten den ketting van ten hoogste vijf jaren als aequivalent van de gevangenisstraf voor Europeanen; 4. boete. Verder worden onder de rubriek straffen, en zelfs boven geldboete, nog genoemd: ten arbeidstelling aan de publieke werken voor den kost zonder loon van ten hoogste drie maanden en gevangenisstraf van ten hoogste 8 dagen. Deze laatste straf echter wordt alleen bedreigd bij politie-overtredingen en hoewel in navolging van het wetboek voor Europeanen de politie-overtredingen niet opgenomen zijn, heeft men gemeend deze straf toch in het wetboek te moeten opnemen, omdat art. 5 waarin de straffen opgenoemd worden, spreekt van „straffen bedreigd tegen misdrijven en overtredingen," waaronder de politie-overtredingen dus ook vallen, en verder omdat men het meer systematisch vond in een algemeen strafwetboek ook de politiestraffen op te nemen.

Van de „Bepalingen ter regeling enz." werd niet overgenomen de onderscheiding tusschen dwangarbeid buiten en op het eiland, waar het vonnis was gewezen, aangezien men het doel, dat men met het brengen van den tot dwangarbeid veroordeelden Inlander op een ander eiland beoogde, n.l. verzwaring der straf, evengoed kon bereiken

---

1) Al had de rechter wegens het stelsel der verzachtende omstandigheden en het daarmee in verband staande vrij hoog gestelde minimum der straffen, niet zooveel vrijheid als in het nieuwere strafrecht, er bleef toch nog een vrij groote ruimte over, waarbinnen hij zijn straf mocht bepalen.

door hem uit het gewest te zenden, waar hij thuis behoorde. Verder werd ook afgeschaft de tentoonstelling, de rottingslagen en het blok-arrest. Als bijzondere straf, alleen bedreigd tegen aanzienlijke Inlanders [1]), wordt nog genoemd verbanning, die dan ten aanzien van die personen in de plaats treedt van dwangarbeid binnen of buiten den ketting. Als bijkomende straffen werden evenals in het strafwetboek voor Europeanen genoemd: de ontzetting van rechten en de verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen.

Een nieuwe bepaling bevat art. 24, volgens welk artikel de vonnissen ter zake van misdrijf (dus niet van overtreding) bekend gemaakt zouden worden in de laatste woonplaats van den veroordeelde. [2])

Gaat men nu de bijzondere misdrijven en overtredingen na, dan ziet men, dat ook hierbij, behoudens enkele uitzonderingen geheel het strafwetboek voor Europeanen gevolgd is. Zelfs in die gevallen, waarbij de Inlandsche bevolking eene andere opvatting der strafbaarheid van het een of andere feit had, meende men toch zonder bezwaar de bepalingen voor Europeanen te kunnen overnemen, eensdeels, omdat men zich, het provisioneele karakter van den arbeid in aanmerking nemende, nauwkeurig hield aan de gegeven opdracht — toepasselijk verklaring van het voor Europeanen geldende strafrecht op den Inlander — en dus geen wijzigingen aanbracht, indien ze niet dringend noodzakelijk waren; anderdeels omdat het dringend noodzakelijke van die wijzigingen niet werd ingezien, aangezien zelfs tegen de strafrechtsopvattingen

[1]) Zie Kon. Besl. v. 3 Nov. 1866, No. 73, (Ind. Stbl. 1867, No. 10).

[2]) De wijze waarop die bekendmaking geschiedt staat vermeld in Besl. v. 7 Nov. 1872, No. 7 (Stbl. No. 193).

van den Inlander, deze feitelijk reeds sedert lang aan het Europeesch strafrecht onderworpen was geweest, al was dit rechtens niet juist. Waar men hier en daar nieuwe bepalingen omtrent strafbare feiten inlaschte, was dit voor een deel aanvulling van leemten, die sedert de in werking treding van het strafwetboek voor Europeanen gebleken waren.

De voornaamste afwijkingen vindt men in de volgende gevallen. Ten eerste bij de misdrijven tegen de gevestigde orde van zaken, daar in dit hoofdstuk van het strafwetboek voor Inlanders ook opgenomen zijn misdrijven met betrekking tot de uitoefening van het kiesrecht. Deze bepalingen, die wel in den Code Pénal voorkomen, werden niet overgenomen in het strafwetboek voor Europeanen, omdat de Europeanen in Nederlandsch-Indië geen kiesrecht bezaten. Voor de Inlanders daarentegen was overneming dier bepalingen wel noodzakelijk, daar zij kiesrecht konden uitoefenen bij het benoemen van dessahoofden. Verder werd bij het misdrijf van knevelarij niet zoozeer het overeenkomstige artikel van het strafwetboek voor Europeanen gevolgd maar veeleer de bepalingen der ordonnantie van 26 September 1867 (Ind. Stbl. No. 124), die dit onderwerp regelde, en die nu tengevolge van de invoering van het nieuwe strafwetboek kwam te vervallen. Mr. DER KINDEREN geeft een zeer uitvoerige toelichting op het artikel, dat de knevelarij behandelt, waarbij hij de geheele geschiedenis der genoemde ordonnantie met de daarbij behoorende officieele bescheiden aanhaalt.

Afwijkingen ten opzichte der zwaarte van de straffen tegen den Inlander bedreigd vindt men bij de misdrijven tegen de zeden. Hierbij heeft men gemeend rekenschap te moeten houden met de geheel van de

Europeesche afwijkende zeden der inlandsche bevolking. Zoo wordt het misdrijf van openbare schending der eerbaarheid bij den Inlander veel minder zwaar gestraft als bij den Europeaan; op dit misdrijf is als straf gesteld ten arbeidstelling aan de publieke werken voor den kost zonder loon van 6 dagen tot 3 maanden (bij Europeanen gevangenisstraf van 3 maanden tot één jaar). Aangezien deze straf valt onder de competentie van den politierechter is voor dit feit dus geen terechtstelling bij den landraad noodig, doch kan het eenvoudig op de politierol afgedaan worden. Ook overspel wordt, met het oog op de geheel andere opvattingen van den Inlander omtrent het huwelijk, met een veel lichtere straf bedreigd (óok met de hoogste politiestraf, zoodat het slechts ter kennis van den politierechter komt). Wel is waar stelt de Koran en ook verschillende Inlandsche wetten overspel strafbaar met steeniging, geeseling, ja zelfs met de doodstraf, doch „in dit opzicht zijn de begrippen (der Inlanders) zeer gewijzigd", zegt Mr. DER KINDEREN in zijne Memorie van Toelichting. Ten slotte is bij diefstal een nieuwe bepaling gemaakt, afwijkende van het voor Europeanen geldende recht. Men heeft n.l. in het strafwetboek voor Inlanders in sommige gevallen van diefstal de waarde van het gestolene (*f* 25) tot maatstaf der strafbaarheid genomen, door in die gevallen slechts een politiestraf te bedreigen, waardoor zulke feiten dus ter kennisse van den politierechter gebracht worden. Aangezien diefstal, en juist in vele gevallen diefstal van voorwerpen van slechts geringe waarde, een misdrijf is, dat bij de Inlandsche bevolking zeer veelvuldig voorkomt, achtte men het tot beteugeling van dat kwaad dienstig om dergelijke vergrijpen niet te onderwerpen aan de omslachtige en

veel tijd vorderende rechtspleging der landraden, maar ze te brengen voor den politierechter, waar ze zonder veel tijdverlies berecht konden worden.

Door de invoering van dit Strafwetboek voor Inlanders had men dus eindelijk in Indië op het gebied der strafrechtspraak een meer geordenden toestand verkregen, een toestand, waarvan de noodzakelijkheid reeds in 1848 ingezien en sterk gevoeld werd, doch welke eerst na 24 jaren arbeid (en geen arbeid) zijn geheele voltooing naderen zag. Wist de rechter voor Europeanen eenigszins waaraan hij zich te houden had, voor den Inlander was het een tasten in het duister. In beginsel had men aangenomen: de Inlander blijft onder zijn eigen wetten, doch met een veel omvattende uitzondering — voor zooverre die wetten niet strijden tegen algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid —- welke uitzondering zich juist op het gebied van strafrecht sterk deed gelden (men denke slechts aan de vele wreede en verminkende straffen in het Inlandsche recht). Het gevolg hiervan was natuurlijk, dat de strafrechtspleging voor Inlanders nagenoeg geheel berustte op het arbitrium judicis en dat deze toestand in een land waar de rechter recht moet spreken over personen geheel van hem verschillend in zeden en gewoonten en in opvattingen omtrent recht en billijkheid (om niet eens te spreken van de weinige bekendheid met den volksaard die zich bij sommige rechters wel zal voor doen) sterke afkeuring verdient, behoeft geen opzettelijk betoog. Met 1 Januari 1873 was echter aan dien toestand een eind gekomen: in het wetboek van strafrecht voor Inlanders waren nu vervat de bepalingen,

waarnaar de rechter zich bij het uitspreken van zijn oordeel over den Inlander had te richten; het Inlandsch recht werd in de slotbepalingen van het Wetboek uitdrukkelijk afgeschaft, evenals het Oud-Hollandsch en Romeinsch recht, dat hoewel rechtens nooit voor den Inlander gegolden hebbende, feitelijk toch steeds toegepast werd. In aanmerking dient echter genomen te worden, dat men zich met het vervaardigen der twee strafwetboeken geen definitieve verbetering van den toestand voor oogen stelde, — daarvoor was de grondslag waarvan men uitging te verouderd — doch dat het meer een tijdelijke maatregel was om in een dringende noodzakelijkheid te voorzien en tevens een overgangstoestand te scheppen tusschen een ongeordend en dientengevolge onzeker strafrecht, en een op geheel nieuwe grondslagen gebaseerd strafrecht. Deze tijdelijke maatregel is nu reeds bijna 30 jaar van kracht en een definitieve regeling laat nog steeds op zich wachten.

De Regeering heeft echter gedurende die jaren niet stil gezeten. Dat het vervaardigen van strafwetboeken niet snel gaat, bewijst de geschiedenis van het Nederlandsche strafwetboek en dat het voor Indië (hoezeer ook deze arbeid slechts bestaat uit een toepasselijkverklaring van het Nederlandsche recht) niet veel vlugger geschiedt, dit leert ons de geschiedenis van het Indische strafrecht. Dat Indië nog steeds verstoken blijft van de voordeelen van het nieuwe Nederlandsche strafwetboek behoeft ons dus niet zoozeer te verwonderen, vooral als men in aanmerking neemt, dat men aan den arbeid voor Indië eerst is kunnen beginnen na de vaststelling van het Nederlandsche strafwetboek. Men heeft echter alle reden te verwachten, dat binnen een paar jaar de nieuwe strafwetgeving ook

in Indië zal ingevoerd zijn. Alvorens echter over te gaan tot de geschiedenis van het Indische strafrecht na 1873, wil ik met een enkel woord nagaan welke regelingen gemaakt zijn met betrekking tot de politieovertredingen, die, zooals gezegd, niet opgenomen werden in de strafwetboeken, maar welke toch een onderdeel van het strafrecht uitmaken.

Behalve de strafbare feiten, welke zware vergrijpen tegen de maatschappelijke orde of tegen het algemeen rechtsgevoel vormen, komen natuurlijk ook talrijke feiten voor, welke nu niet prima facie strafbaar zijn, die dus niet behooren tot wat men zou kunnen noemen de misdrijven juris gentium, maar die strafbaar zijn omdat zij strijden tegen het een of ander verbod of gebod, door de daartoe bevoegde macht vastgesteld en die men samenvat onder den naam „wetsdelicten" of „overtredingen". Zoo'n verbod of gebod nu kan van tweeërlei aard zijn: het kan zijn van bijzonderen aard, in verband staande met zuiver plaatselijke omstandigheden, of het kan van meer algemeenen aard zijn en betrekking hebben op toestanden, niet van plaatselijke gesteldheid afhankelijk. Van den aard der overtredingen hangt het af of voorzieningen daartegen door den algemeenen of door den plaatselijken wetgever vervaardigd dienen te worden. De algemeene wetgever zal zich niet inlaten met feiten, die slechts zuiver plaatselijke belangen betreffen, doch alleen strafbepalingen maken voor feiten geheel onafhankelijk van plaatselijke en tijdelijke belangen. Dergelijke bepalingen behooren dus zeer zeker bij een codificatie van het strafrecht opgenomen te worden.

Nu kan men bij zoo'n codificatie alle bepalingen

opnemen, die feiten strafbaar stellen welke het karakter van overtreding dragen, of — zooals in de Nederlandsche strafrecht-codificatie — van die opneming uitsluiten die bepalingen, welke een verbod of gebod behelzen met betrekking tot een bijzonder onderwerp van staatszorg als onderwijs, hygiëne, mijnwezen, enz., welke onderwerpen ieder afzonderlijk in zijn geheel geregeld worden.

De overtredingen, als zijnde feiten van minder ernstigen aard, waarop slechts geringe straffen zijn gesteld, behoeven bij de berechting ook niet die waarborgen, welke bij de beslissing over misdrijven noodig zijn. Vandaar dan ook, dat men over dergelijke feiten recht laat spreken door een alleensprekend rechter, welke rechtspraak ook meestal veel eenvoudiger en minder tijdroovend en kostbaar is dan de berechting door rechterlijke colleges.

Zooals men gezien heeft, was er in Indië op het gebied van codificatie, de Bataviasche Statuten uitgezonderd, niet veel gedaan, terwijl er van een codificatie van de overtredingen geen sprake was. In 1848 werd de nieuwe wetgeving in Indië ingevoerd. Het Reglement op de Rechterlijke organisatie noemde in Art. 110 onder de zaken, die tot de competentie van den Resident als politierechter behoorden, ook die zaken „welke thans (in '48) op de zoogenaamde politierol worden afgedaan." Op die politierol nu werden herhaaldelijk zaken afgedaan, welke bij geen wettelijk voorschrift met straf waren bedreigd. Ter aanvulling van die leemte schreef art. 28 der „Bepalingen tot regeling van eenige onderwerpen van strafwetgeving" voor, welke straffen in die gevallen opgelegd konden worden. Zoo'n algemeene strafbepaling voor verschillende feiten gaf natuurlijk aanleiding tot groote willekeur, waar-

aan een eind werd gemaakt door eene herziening van genoemd Art. 110. R. O., die tegelijkertijd met het strafwetboek voor Inlanders in werking zou treden, en tengevolge waarvan de politierechter geen feit meer als overtreding mocht straffen, waartegen niet bij eenig wettelijk voorschrift straf bedreigd was. Gevòlg van die verandering in verband met het niet overnemen van het 4e boek van den Code Pénal in het strafwetboek voor Europeanen was ook, dat alle politieverordeningen moesten nagegaan worden en alle feiten welke in die verordeningen opgenomen waren met straf bedreigd moesten worden, wilde men niet voor het geval komen te staan, dat feiten, die vroeger gestraft werden met een der in Art. 28 „Bepalingen ter regeling enz." genoemde straffen, thans straffeloos zouden blijven, omdat de verordeningen, waarin die feiten opgenomen waren, geen bepaalde straf er op hadden gesteld.

Te dien einde droeg de regeering kort na de vaststelling der herziening van Art. 110 R. O. in Maart 1869 Mr. T. H. DER KINDEREN op algemeene politieverordeningen te ontwerpen, aan welke opdracht voldaan werd door aanbieding van twee ontwerpen van politiestrafreglementen, een voor Europeanen en een voor Inlanders welke in Juni 1872 vastgesteld werden om in werking te treden den 1en Januari 1873, tegelijk met het strafwetboek voor Inlanders. Deze reglementen kan men dus beschouwen als supplementen van de twee strafwetboeken van Nederlandsch-Indië.

Volgens de bijbehoorende Mem. van Toelichting is men bij de samenstelling dier reglementen niet alleen te rade gegaan met hetgeen reeds op het gebied der politieovertredingen in Indië bestond, maar ook voor

zoover betrof het systeem daarbij te volgen, met het 4e boek van den Code Pénal, met het in 1862 vastgesteld politiestrafwetboek en met het strafwetboek van den Noord-Duitschen Bond van 1870. Dat men ook in deze materie de voor Europeanen geldende bepalingen scheidde van de bepalingen voor Inlanders was in de eerste plaats een logisch gevolg van de splitsing van het strafrecht, en vindt in de tweede plaats zijn oorzaak in de omstandigheid, dat op dit gebied de bepalingen voor Europeanen en Inlanders meer uiteenloopen dan bij de bepalingen omtrent misdrijven, terwijl ook de bevoegdheid van den politierechter bij het opleggen der straf voor den Inlander zich veel verder uitstrekt dan voor den Europeaan.

Het systeem der beide reglementen is echter hetzelfde: men heeft, evenals in den Code Pénal (4e boek) en in het Noord-Duitsche strafwetboek, de politieovertredingen verdeeld in groepen van meerdere of mindere strafwaardigheid. De Indische reglementen kennen drie dergelijke groepen. De straffen, die bedreigd worden, zijn voor Europeanen, naar gelang van de klasse van strafwaardigheid waartoe de betrokken feiten behooren, geldboete van een tot vijftien, van zestien tot vijf-en-twintig en van zes-en-twintig tot zestig gulden, terwijl bij herhaling binnen een jaar de straf verhoogd wordt respectievelijk tot boete van ten hoogste *f* 25 of gevangenisstraf van ten hoogste 4 dagen, boete van ten hoogste *f* 60 of gevangenisstraf van ten hoogste 6 dagen en boete van ten hoogste *f* 100 of gevangenisstraf van ten hoogste 8 dagen. Als bijkomende straf kan dan nog verbeurdverklaring van zekere aangehouden goederen plaats vinden. De straffen voor Inlanders zijn

ook boeten tot de zelfde bedragen, in de twee groepen van feiten van ernstiger aard alternatief met ten arbeidstelling aan de publieke werken voor den kost zonder loon voor een tijd varieerend tusschen zeven dagen en twintig dagen. Bij herhaling wordt bij de eerste groep met boete alterniefgesteld gevangenisstraf van ten hoogste acht dagen, terwijl de tenarbeidstelling verlengd kan worden tot 30 dagen.

Intusschen was men in Nederland weer opnieuw aan den arbeid gegaan tot het vervaardigen van een nieuw nationaal strafwetboek. Een commissie, in 1870 benoemd, bood in 1875 een ontwerp-strafwetboek aan. Nadat toen door den Minister van Justitie Mr. H. J. SMIDT op advies van den Raad van State en in overleg met de leden der commissie dat ontwerp belangrijk ingekort was en nadat door zijn opvolger, Minister MODDERMAN, nog verscheidene wijzigingen waren aangebracht, werd het ontwerp in 1881 vastgesteld. Om nu te voldoen aan art. 75 Reg. Regl., volgens welk artikel de rechtspraak in Nederlandsch-Indië zooveel mogelijk moest overeenkomen met die in Nederland, was het noodig het strafrecht van Nederlandsch-Indië te herzien en het in overeenstemming te brengen met het nieuwe Nederlandsche strafrecht.

Niettegenstaande de vroeger opgedane ervaring had kunnen leeren, dat het opdragen van dergelijken arbeid aan eene commissie in Indië niet veel resultaat zou opleveren, gaf de Minister van Koloniën VAN GOLTSTEIN in Augustus 1882 den Gouverneur-Generaal in overweging eene commissie in Indië te benoemen tot het herzien van het Indische strafrecht. De Directeur van

Justitie, om advies gevraagd, ofschoon zich wel kunnende vereenigen met het denkbeeld om de zaak commissoriaal te maken, achtte den tijd echter nog niet gekomen om daartoe over te gaan. Het strafwetboek voor Nederland was nog niet in werking getreden en het liet zich aanzien, dat die inwerkingtreding voorloopig nog niet zou geschieden; hij vond het daarom beter met de herziening van het Indische strafrecht te wachten totdat het Nederlandsche strafwetboek eenige jaren gewerkt en er zich reeds jurisprudentie over gevormd zou hebben [1]). De Raad van Ned.-Indië van zijn kant, adviseerde de taak op te dragen aan den Directeur van Justitie. Zij was z. i. voor één persoon niet te zwaar, aangezien het slechts gold na te gaan in hoeverre de toestand van den Europeaan in Nederlandsch-Indië veranderingen in het Nederlandsche strafwetboek noodzakelijk maakte, veranderingen, die voornamelijk het strafstelsel zouden betreffen wegens de onbruikbaarheid der cellulaire opsluiting voor Indië; het ging niet aan om in Indië nog eens te revideeren, wat in Nederland met zooveel zorg was samengesteld [2]). Al wat ten aanzien van Inlanders later zou zijn te regelen en te bepalen kon volgens den Raad blijven rusten. Het zou nuttelooze en zelfs schadelijke omslag zijn, om zich bij het te ondernemen werk tegelijk te bemoeien met de twee wetgevingen [3]).

Overeenkomstig dit advies werd dan ook bij Besluit van 30 November 1883 den Directeur van Justitie opgedragen het Nederlandsche Strafwetboek voor de Indische

---

[1]) Archief Depart. v. Koloniën.

[2]) Dit was ook de meening van den Min. v. Kol., zie Handelingen 1885—'86, pag. 435: antwoord van den Minister op eene interpellatie van den heer VAN BAAR.

[3]) Archief Depart. v. Koloniën.

maatschappij (voor zoover betrof de Europeanen) geschikt te maken [1]).

De verdere loop der gebeurtenissen vertoont nu zeldzaam veel overeenkomst met de lijdensgeschiedenis van het strafwetboek voor Europeanen van 1866. Naar aanleiding van eene in de Kamerzitting van 12 November 1885 tot hem gerichte interpellatie [2]) over den stand van zaken met betrekking tot de aan de orde zijnde herziening van het Indisch strafrecht, gaf de Minister van Koloniën aan het Indisch bestuur te kennen, dat hij van zijn kant geen reden vond om dien arbeid aan een ander op te dragen, doch dat het vrij bleef om, ingeval de Dir. v. Justitie geen genoegzamen voortgang met het werk mocht kunnen maken, hiertoe de hulp van anderen in te roepen, tenzij het Indisch bestuur er de voorkeur aan geven mocht om de taak te zien overgedragen aan eene hier te lande in te stellen speciale commissie.

Middelerwijl had de Dir. v. Justitie bereids aan zijn opdracht voldaan door de indiening in het begin van 1886 van een ontwerp, waardoor de zaak intusschen nog allerminst tot afdoening gebracht werd. „Nu de Dir. v. Justitie", dus schreef de Min. van Kol. in zijn Mem. v. Toel. tot de Indische begrooting voor 1887, „heeft voldaan aan de hem gedane opdracht, wordt het wenschelijk geacht het maken van een ontwerp van een nieuw strafwetboek voor Europeanen in Ned.-Indië op

---

[1]) Over het ondoelmatige van deze opdracht liet de heer VAN BAAR zich in zijne interpellatie van 12 Nov. 1885 aldus uit: „Men schroomt niet er voor uit te komen, dat men is bevreesd. zoo niet overtuigd, dat als de zaak in die handen blijft, (Dir. v. Just.), zij vrijwel kan worden beschouwd als te zijn verschoven *ad calendas graecas*."

[2]) Interpellatie VAN BAAR. In de zitting van 13 November 1885 raadde Mr. KEUCHENIUS aan het ontwerp hier te lande te doen samenstellen.

te dragen aan eene commissie hier te lande, die van den arbeid des Directeurs en van andere Indische bouwstoffen zal kunnen gebruik maken", [1]) — een denkbeeld, waartegen, blijkens het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer, wel eenige bedenkingen rezen, daar men niet inzag, „waarom deze arbeid niet aan het betrokken departement kon verricht worden"; doch waarmede de Vertegenwoordiging zich ten slotte vereenigde, en in verband waarmede bij Kon. Besl. van 28 Maart 1887 no. 15 eene commissie ad hoc benoemd werd, samengesteld uit de Mrs. D. L. F. DE PAULY, oud-president van het Hooggerechtshof in Ned.-Indië; A. A. DE PINTO, lid van den Hoogen Raad; L. HOVY, oud-president van den Raad van Justitie te Batavia; D. J. MOM VISCH, raadsheer in het gerechtshof te Arnhem en G. A. VAN HAMEL, professor te Amsterdam, terwijl als secretaris toegevoegd werd Mr. J. LION, O.-I. ambtenaar met verlof.

Hoewel de oorspronkelijke aanleiding tot de benoeming dezer commissie was de wenschelijkheid om het reeds vervaardigde ontwerp aan een uitgebreid deskundig onderzoek te onderwerpen en om dan tevens de veranderingen voor te bereiden, die in verband met de invoering van dat nieuwe strafwetboek in andere reglementen noodig waren, werd haar in het Koninklijk besluit, dat hare benoeming behelsde, opgedragen "het ontwerpen van een Wetboek

---

[1]) De Minister voegde hier nog aan toe: „Op gelijke wijze is vóór 1866 gehandeld." Nog daargelaten het feit dat het 18 jaren lang gesukkel vóór 1866 niet gelijk is te stellen met de thans gevolgde methode om eerst aan den Dir. v. Just. eene opdracht te geven en dan eenige jaren later een zelfde opdracht aan eene commissie hier te lande — en dat nog wel terwijl aan de eerste opdracht reeds voldaan was — zonder vermelding van redenen, waarom het werk van den eerste niet als ontwerp kan dienen, daargelaten dat feit, doet zich toch nog de vraag voor: Waarom dan niet dadelijk de werkwijze gevolgd, die in 1866 resultaat had opgeleverd, n.l. eene commissie h. t. l.?

van Strafrecht voor de Europeanen in Nederlandsch-Indië". Hieruit bleek, dat de regeering van deze commissie een geheel nieuw ontwerp wenschte en het werk van den Dir. v. Justitie slechts als een avant-projet beschouwde, zoodat men nog niet veel verder was dan in 1883. In zoover was men iets gevorderd, dat het materiaal, dat ter beschikking der commissie stond, thans vermeerderd was door het reeds vervaardigde ontwerp van den Directeur van Justitie, hetwelk, zooals de commissie erkent in haar rapport aan den Koning waarbij zij haar ontwerp aanbood, van groot nut is geweest bij de samenstelling van haar ontwerp. Meer dan materiaal, waaruit de commissie hare gegevens geput heeft, is echter dat ontwerp niet geweest; de commissie heeft zelfstandig een geheel nieuw ontwerp gemaakt.

Zooals uit den lastbrief bleek, was het doel voorloopig een strafwetboek uitsluitend voor Europeanen te ontwerpen, overeenkomstig het advies van den Raad van Nederlandsch-Indië, maar de kwestie of een algemeen strafwetboek wenschelijk of mogelijk was, bleef daarbij buiten bespreking. Men heeft den bestaanden toestand, een dubbel strafwetboek, aangenomen als iets vaststaands, waaraan niet te veranderen viel. Zoo tenminste moet men, naar mijne meening, de volkomen stilzwijgendheid op dit punt èn van regeering èn van commissie verklaren. Zooals ik echter in de vorige bladzijden meen te hebben aangetoond, heeft die splitsing van het strafrecht haar ontstaan te danken aan omstandigheden buiten de eigenlijke kwestie staande. Hoe dit ook zij, de commissie hield zich stipt aan haar opdracht, het ontwerpen van een strafwetboek voor Europeanen, en den 24 Juni 1891 bood zij den Koning dienovereenkomstig een ontwerp-

strafwetboek met begeleidende Memorie van Toelichting aan.[1]) Hiermede beschouwde de commissie haar taak als afgedaan, doch zij werd met het oog op eventueel nader overleg in verband met in te winnen adviezen niet ontbonden.

Het Indisch bestuur ontving thans de opdracht om al dadelijk de noodige maatregelen voor te bereiden, welke met de toekomstige invoering van het wetboek zouden moeten gepaard gaan en wel in de eerste plaats de toepasselijkverklaring op den Inlander. De regeering was van meening, dat thans het strafwetboek voor Europeanen niet afzonderlijk ingevoerd kon worden, zooals dit in 1866 had plaats gevonden. Indertijd had dit geene bezwaren behoeven te ontmoeten, omdat de codificatie voor Europeanen meer was een ordenen van een ongeregelden toestand, terwijl op de Inlanders wier recht niet gecodificeerd was, feitelijk reeds sints lang het voor Europeanen geldende recht werd toegepast. Thans zou het onmogelijk zijn, omdat men door de afzonderlijke invoering van het strafwetboek voor Europeanen voor dezen een strafrecht zou krijgen, gebaseerd op de nieuwere begrippen der strafrechtswetenschap, terwijl men op de Inlanders zou blijven toepassen een strafrecht gebaseerd op de verouderde begrippen van den Code Pénal. Nog daargelaten het onbillijke om gedurende eenigen tijd alleen de Europeanen het voordeel te gunnen van het zooveel mildere nieuwe strafrecht, zou de toepassing van die twee zooveel uit elkaar loopende stelsels in de praktijk ontzaglijk veel moeilijk-

[1]) Ontwerp van een Wetboek van Strafrecht voor Europeanen in Nederl.-Indië met Mem. v. Toelichting, in 1891 uitgegeven met machtiging van Z. E. den Min v. Koloniën.

heden opleveren. Men denke zich slechts een geval van connexiteit, waarbij men bij de beoordeeling der strafbaarheid van den een van geheel andere beginselen zou moeten uitgaan dan bij den ander. Verder zouden in Indië ook voorbereid worden de veranderingen, die in de reglementen op de rechterlijke organisatie, op de strafvordering en meer andere gemaakt moesten worden. Zoodoende week men dus weer af van het denkbeeld, dat bij het benoemen der Nederlandsche commissie in 1887 had voorgezeten, n.l. om die commissie ook deze veranderingen te laten voorbereiden. Bij Besl. van 7 Juli 1893 no. 26 werd Mr. R. Z. DANNENBARGH nu met die taak belast, terwijl hem tevens opgedragen werd het indienen van een rapport betreffende het naar Indië gezonden ontwerp strafwetboek van 1891; aan de laatste opdracht werd den 19en April 1894 door Mr. DANNENBARGH voldaan. Inmiddels was genoemde heer echter tot lid in het Hooggerechtshof benoemd en bleek het hem spoedig, dat hij de hem opgedragen taak niet naar behooren zou kunnen vervullen, tengevolge der vele werkzaamheden zijner nieuwe betrekking, weshalve hij dan ook der Regeering in Indië in overweging gaf hem van de verdere vervulling zijner taak te ontheffen.

Het ontwerp strafwetboek voor Europeanen had middelerwijl in verband met de adviezen uit Indië en van den Raad van State nog eenige wijzigingen ondergaan, welke echter geen verandering brachten in het stelsel van het ontwerp. Het werd ten slotte bij Kon. Besluit van 12 April 1898 no. 30 [1]) als wetboek vastgesteld onder bepaling, dat het tijdstip van inwerkingtreding nader

---

[1]) Ind. Stbl., No. 175.

bepaald zou worden. Bij Kon. Besl. van 14 April 1898 no 124 werd de commissie onder dankbetuiging ontbonden.

Om nu zoo spoedig mogelijk tot invoering van dat strafwetboek te kunnen geraken, achtte de Minister het doelmatiger om de zaak der voorbereiding, in plaats van aan eene commissie, toe te vertrouwen aan een rechtsgeleerde hier te lande, die dan onder de leiding van het Departement van Koloniën een nieuw strafwetboek voor Inlanders zou samenstellen overeenkomstig het nieuwe strafwetboek voor Europeanen en tevens de noodige wijzigingen in rechterlijke organisatie en strafvordering zou voorbereiden.

Bij Koninklijk Besluit van 3 Juni 1898 N⁰. 33, werd Mr. J. SLINGENBERG, die reeds gedurende de voorgaande twee jaren als Secretaris der Commissie van 1887 was werkzaam geweest ter vervanging van Mr. LION, voor deze gewichtige taak uitverkoren.

Het nieuwe strafwetboek voor Europeanen in Nederl.-Indië, zooals het thans is vastgesteld, is volgens het voorschrift van art. 75 Regeerings Reglement, „zooveel mogelijk overeenkomende" met het Nederlandsche strafrecht, en slechts in zooverre van dit laatste afwijkende als door specifiek Indische maatschappelijke toestanden of rechtsverhoudingen wordt gevorderd. „Verder is men in den regel niet gegaan," zegt de Memorie van Toelichting § 1.

Eene uitvoerige bespreking van die afwijkingen valt buiten het bestek van dit proefschrift, [1]) want het is niet

[1]) Uitvoerig wordt hierover gehandeld in een artikel in de October-aflevering van de Indische Gids van 1898 van de hand van Mr. J. C. TH. HEYLIGERS.

zoozeer mijne bedoeling eene volledige beschrijving te geven van het Indische strafrecht, maar meer om na te gaan in welken geest dat strafrecht is samengesteld: en met het oog hierop is het dus voldoende alleen die afwijkingen te vermelden, welke aan het Nederlandsche strafrecht, dat aan het Indische strafrecht voor Europeanen ten grondslag ligt, een eenigszins ander karakter geven. Dergelijke afwijkingen zijn er niet veel, eigenlijk gezegd slechts één, n. l. het behoud der doodstraf voor Indië. Behalve deze afwijkingen zijn er intusschen nog een paar andere punten, belangrijk genoeg om er even melding van te maken.

Wat betreft de indeeling van het wetboek, hierbij is de verdeeling van het Nederlandsche Wetboek in drie boeken ook gevolgd, zoodat men thans, in afwijking van het nog geldende wetboek, eveneens de overtredingen als onderdeel van het wetboek heeft opgenomen. Het 3^e^ boek van het Indische strafwetboek bevat echter meer dan het 3^e^ boek van het Nederlandsche. Hoewel in Indië volgens art. 72 Reg. Regl. ook de verschillende gewestelijke besturen de bevoegdheid hebben tot het maken van verordeningen met strafbedreiging, wordt die bevoegdheid toch uit den aard der zaak niet zoo uitgebreid opgevat als dit in Nederland met de bevoegdheid van gewestelijke en gemeentelijke besturen het geval is. Dientengevolge hebben dus in het 3^e^ boek van het Indische strafwetboek verscheidene bepalingen eene plaats gevonden, die in Nederland aan plaatselijke verordeningen worden overgelaten. Behalve het 3^e^ boek van het Nederlandsche wetboek, dat met uitzondering van twee artikelen (434 en 443) geheel is overgenomen, hebben als bronnen van het 3^e^ boek Ind. strafwetboek gediend:

het Algemeen Politie-strafreglement voor Europeanen en enkele geldende algemeene verordeningen.

In het 1e boek, het algemeene gedeelte, verdienen in de eerste plaats genoemd te worden de afwijkingen in het strafstelsel en wel voornamelijk het behoud der doodstraf. Dit is een der afwijkingen, welke noodzakelijk geacht werden tengevolge van de specifiek Indische toestanden. De commissie heeft zich niet begeven in een nadere studie van de vele bewijsgronden, zoo vóór als tegen de doodstraf, doch is uitgegaan van de stelling, dat deze straf „als uiterst middel, als een soort noodrecht", toegepast mag worden in een maatschappij, waarin men bevreesd is, dat zonder die straf de rechtsorde niet behoorlijk gehandhaafd kan worden. En aangezien nu in Indië ten gevolge van het uitgestrekte grondgebied, in verband met het gering aantal Europeanen, de inrichting der politie ter beveiliging der rechtsorde lang niet op gelijke hoogte staat als in het moederland, achtte de commisse het behoud der doodstraf in het wetboek voor Indië gerechtvaardigd. [1]) Een andere overweging, die de commissie tot het behoud der doodstraf leidde, was, dat deze straf in elk geval niet gemist kon worden in het nieuw te maken strafwetboek voor Inlanders [2]), en dat het dus met het oog op de mogelijkheid dat een Europeaan en een Inlander aan hetzelfde strafbare feit schuldig zouden zijn, niet wenschelijk was, dat de een niet, de ander wel met den dood gestraft kon worden.

---

[1]) In het rapport der Commissie in 1891 aan de Koningin Regentes aangeboden, werd echter uitdrukkelijk vermeld, dat ten aanzien van het behoud der doodstraf, de minderheid der commissie (twee leden) van een tegenovergesteld gevoelen waren.

[2]) Gedurende de laatste 40 jaren was de doodstraf bij Europeanen slechts eenmaal op een niet militair toegepast, doch op Inlanders herhaaldelijk.

De doodstraf blijft echter een uiterst middel; zij is beperkt tot de zwaarste gevallen: landverraad en hoogverraad, moord en eenige scheepvaartmisdrijven, die den dood tengevolge hebben. Bovendien wordt zij in die gevallen nog alternatief gesteld met levenslange gevangenisstraf of gevangenisstraf van ten hoogste 20 jaar.

Verder vindt men in het strafstelsel nog eene afwijking ten opzichte van de cellulaire gevangenisstraf. Klimatologische bezwaren verzetten zich tegen de invoering dezer straf zooals zij in Nederland toegepast wordt. Deze wijze van opsluiting werd tot dusver in Indië slechts toegepast als maatregel van tucht tot een maximum van 3 maanden. De commissie was van oordeel, dat tegen afzonderlijke opsluiting, beperkt tot een maximum duur van één jaar, in Indië geen bezwaar bestaan kon, mits dit niet geschiedde in een nauwe cel, maar in „een behoorlijk van lucht en licht voorzien vertrek met een kleine galerij en eene daaraan verbonden ommuurde open ruimte". De gevangenissen voor Europeanen in Indië zullen dus bij de invoering van het nieuwe strafrecht eene belangrijke verandering moeten ondergaan, wil men de afzonderlijke opsluiting toepassen in den geest, zooals de wetgever bedoeld heeft.

Bij de bepaling van noodweer vindt men een belangrijke uitbreiding aan dat begrip gegeven. Waar in het Nederlandsche strafrecht noodweer is toegelaten alleen bij oogenblikkelijke, dus reeds aangevangen aanranding, heeft volgens het Indische strafwetboek de aangerande reeds het recht zich met alle passende middelen te verdedigen als gevaar voor aanranding dreigende is. Deze uitbreiding van het recht van eigen richting staat weer in verband met de niet voldoende waarborgen voor

rechtsveiligheid, die de politie in Indië kan geven. Waar dus de Staat niet bij machte is de individuën voldoende te beschermen tegen aanslagen op hun persoon of op hun eigendom, daar moet men die individuën wel het recht geven zelf de noodige maatregelen ter hunner bescherming te nemen. De uitbreiding in het Indisch strafwetboek aan noodweer gegeven is geheel in overeenstemming met het begrip van noodweer in het Britsch-Indische strafrecht. [1])

Onder de afwijkingen in het tweede boek noem ik slechts de uitbreiding gegeven aan het begrip van strafbare opruiïng en de inlassching van een in Nederland onbekend misdrijf, „misbruik van aanzien".

Opruiïng is, zooals bekend, volgens de Nederlandsche strafwet alleen strafbaar, wanneer het feit, waartoe opgeruid wordt, ook strafbaar is. Het Indische strafwetboek stelt echter ook strafbaar opruiïng „tot eenige andere ongehoorzaamheid, hetzij aan een wettelijk voorschrift, hetzij aan een krachtens wettelijk voorschrift gegeven ambtelijk bevel". Deze uitbreiding, die dus tengevolge heeft dat opruiïng ook tot feiten, die op zich zelf niet strafbaar zijn, met straf bedreigd wordt, werd noodzakelijk geacht wegens de eigenaardige positie van den Europeaan tegenover den Inlander. Deze verhouding van Europeaan tegenover Inlander is ook de aanleiding geweest tot het opnemen van een nieuw misdrijf, dat onder den naam van „misbruik van aanzien" een afzonderlijken titel in het wetboek vormt. Het komt in Indië herhaaldelijk voor, dat particuliere personen van hun invloed tegenover den Inlander misbruik maken om zich ten zijnen

---

[1]) Zie blz. 71.

nadeele wederrechtelijke handelingen te veroorloven. Hierin was gedeeltelijk voorzien door het „Reglement op de particuliere landerijen gelegen ten westen der rivier Tjimanok" (Ind. Stbl. 1836, n°. 19), doch deze bepalingen waren alleen van toepassing op landeigenaren, later, in 1880, ook uitgebreid tot landhuurders, vruchtgebruikers en dergelijken. Door deze nieuwe bepaling verkrijgt men thans een meer algemeene voorziening tegen het bedoelde kwaad, want volgens art. 331 Strwb. voor Europeanen wordt gestraft „hij, die met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordeelen, met overschrijding van de hem bij wettelijk voorschrift toegekende bevoegdheid, hetzij grond aan een inlander toekomende zich toeëigent, in gebruik neemt of houdt, hetzij over zoodanigen grond ten nadeele van den daarop rechthebbende beschikt, hetzij van den inlander persoonlijke diensten of leveringen vordert".

In afwijking van hetgeen geschiedt is in 1866, zijn thans in de ordonnantie, waarbij dit wetboek vastgesteld werd de inlandsche Christenen niet uitdrukkelijk uitgezonderd van de toepasselijkverklaring van het wetboek.

Hoewel volgens art. 109, 4e al. Reg. Regl. de inlandsche Christenen behandeld worden als Inlanders, meende men indertijd wegens de verschillende interpretaties die aan art. 109 Reg. Regl. gegeven werden, ter voorkoming van geschil, eene uitdrukkelijke uitzondering voor die inlandsche Christenen te moeten maken. Dit nu is in het nieuwe strafwetboek niet geschiedt. De commissie is blijkbaar uitgegaan van de stelling, dat de 4e alinea van art. 109 niet geeft een tijdelijke uitzondering, maar een regel, die zeer zeker met den feitelijken toestand in overeenstemming is. In de Mem. van Toel.

op art. 2 Strwb. voor Europeanen leest men, dat met „ieder" bedoeld wordt Europeanen en met hen gelijkgestelden; over de Inlandsche Christenen zwijgt de commissie. Men moet echter aannemen, dat onder de met Europeanen gelijkgestelden niet gerekend worden alle Christenen, zooals men uit art. 109, 2e al. Reg. Regl. zou kunnen lezen, maar alle Christenen behalve de Inlandsche, zooals de 4e al. van art. 109 Reg. Regl. voorschrijft. Het is echter vreemd, dat de Mem. van Toelichting deze kwestie niet bespreekt, aangezien men uit het feit, dat in 1866 de Inlandsche Christenen uitdrukkelijk uitgezonderd werden, een argument zou kunnen halen, dat thans deze personen ook onder het voor Europeanen geldend strafrecht zouden vallen, een toestand, die zeer zeker geen aanbeveling verdient, omdat, zooals reeds vroeger werd opgemerkt, de Inlandsche Christenen, al stelt het Regeerings-Reglement den godsdienst ook als criterium van gelijkstelling, toch in bijna alle andere opzichten nog volkomen gelijkstaan met de overige Inlanders.

HOOFDSTUK II.

Criminaliteit in Britsch-Indië en Nederlandsch-Indië.

A. Britsch-Indië.

De thans nog geldende strafrechtcodificaties in Nederlandsch-Indië en in Britsch-Indië werden ongeveer te gelijker tijd ingevoerd, namelijk in 1867 en 1873 in onze bezittingen en in 1861—'65 in het Britsch-Indische rijk, en ter nadere vergelijking nu van het strafrecht in beide gewesten, met het oog op de verkregen resultaten, mag een overzicht van de respectieve criminaliteit hier niet achterwege blijven, een overzicht, dat zich uit den aard der zaak niet verder behoeft uit te strekken dan over de laatst verloopen veertig jaren.

Ik ben daartoe voor Britsch-Indië te rade gegaan met de jaarlijks aan het Engelsche Parlement voorgelegde *Statements exhibiting the moral and material progress and condition of India*, dus de koloniale verslagen voor Britsch-Indië [1]), welke op het punt van het rechtswezen en

[1]) Toen in 1858 Britsch-Indië onder direkt bestuur van Engeland kwam, werd bepaald dat er elk jaar een verslag aan het Parlement zou overgelegd worden betreffende "the moral and material progress and condition" van Britsch-Indië. De eerste jaren werd aan die bepaling voldaan door het Parlement voor te leggen de in Indië door de diverse provinciale besturen opgemaakte verslagen betreffende het beheer dier provincies. Deze methode had, behalve het nadeel van zeer volumineuze koloniale verslagen op te leveren, ook nog een ander grooter nadeel, n.l. dat men niet dan na lang zoeken en grondige vergelijking een overzicht over het een of ander onderwerp van staatsbeleid in Indië kon verkrijgen. Om aan dit

vooral bij de bespreking der criminaliteit in uitvoerigheid en duidelijkheid zeer gunstig bij onze Koloniale Verslagen afsteken. Terwijl men toch in deze laatsten te vergeefs zal zoeken naar eenige gegevens omtrent den algemeenen toestand der criminaliteit in verband met ethnologische eigenaardigheden der bevolking vindt men in de Britsch-Indische *Statements* omtrent die punten talrijke gegevens, zoodat men niet genoodzaakt is, wil men zich eenigszins een idee vormen van de criminaliteit van de bevolking, tallooze statistische cijfers en tabellen na te slaan, welke van verschillende plaatsen bijeenverzameld moeten worden en waaruit nog niet op te maken zijn de oorzaken, die op de toe- of afneming der criminaliteit haar invloed hebben doen gelden. Ook voor zoover betreft de inrichting en de werking der gerechtelijke politie en de resultaten daarmede verkregen, vindt men in die verslagen betreffende Britsch-Indië vele gegevens, welke in onze Koloniale Verslagen òf gebrekkig zijn òf totaal ontbreken, terwijl almede de gevangenisstatistieken van Britsch-Indië verreweg veel vollediger zijn dan de Ned.-Indische statistieken betreffende het gevangeniswezen.

Juist op het gebied van gevangeniswezen wordt in Britsch-Indië zeer veel gedaan, waarvan wij in ons Indië naar mijne bescheiden meening nog veel kunnen leeren.

---

euvel tegemoet te komen, besloot men in 1864 een andere methode te volgen. Van toen af aan werden de verslagen, die van de provinciale besturen uit Indië kwamen niet meer onveranderd aan het Parlement voorgelegd, doch werd eerst uit die verslagen in Engeland zelf (aan het India Office) een in verschillende hoofdstukken verdeeld uittreksel gemaakt, waarbij dan onder één hoofdstuk kwamen alle belangrijke mededeelingen in die provinciale verslagen betreffende hetzelfde onderwerp. Zoodoende kreeg men een gemakkelijker te hanteeren en beter overzicht gevend verslag van al hetgeen er gedurende het afgeloopen jaar in Britsch-Indië was voorgevallen. Eens in de tien jaren komt er dan een verslag, een overzicht gevende over het afgeloopen tienjarig tijdperk, (het laatste tienjarig verslag is van 1891—92).

Vergelijkt men het gevangeniswezen in Britsch-Indië met dat in Ned.-Indië, dan treft het, dat men in het eerste land de veroordeelden dergelijken arbeid laat verrichten, dat die tegelijkertijd voor hen eene straf, een leed is en tevens den lande tot voordeel strekt; in Ned.-Indië daarentegen zal men het er wel algemeen over eens zijn, dat de dwangarbeid voor het grootste deel der veroordeelden in het geheel geene straf is, voor zoover men onder straf verstaat een leed den misdadiger tot boetedoening van zijne daad opgelegd, want bij het doorlezen der Koloniale Verslagen wordt men soms zonderling getroffen door de mededeeling, dat van de weggeloopen veroordeelden sommigen zich weer vrijwillig aangemeld hebben, terwijl het ook wel voorkomt, dat Inlandsche veroordeelden met medeweten en medewerking van het Inlandsch gevangenispersoneel voor een paar dagen de gevangenis verlaten en er dan weer vanzelf terugkomen. Zulke feiten behooren in Britsch-Indië èn door het goede handhaven der orde en tucht èn door het karakter van den te verrichten arbeid, over het algemeen door de wijze waarop de opgelegde straf ook als straf wordt ondergaan (zonder daarbij de zedelijke verbetering der gevangenen te verwaarloozen), tot de onmogelijkheden. Een en ander stel ik mij voor bij de behandeling van het strafstelsel nader te bespreken.

"There are some peculiarly dark deeds which have disfigured the Indian annals, otherwise the crimes of India do not essentially differ from those of other climes", zegt Sir Richard Temple [1]) in zijne bespreking van het

[1]) Sir Richard Temple: "India in 1880", pag. 195.

algemeen karakter der misdaad in Britsch-Indië. Met die "dark deeds" bedoelt hij dan de specifiek Britsch-Indische misdrijven; misdrijven, die reeds sinds lange jaren — eeuwen soms — bestaan en die, niettegenstaande alle maatregelen van repressie door de Engelschen daartegen genomen, zich nog steeds, al is het ook soms in mindere mate dan vroeger, blijven voordoen. De vele oorlogen, zoowel vroeger tusschen de Inlandsche vorsten onderling als na de vestiging der Engelschen tusschen dezen en de inboorlingen, hebben het hunne er toe bijgedragen om van de bevolking van Britsch-Indië een volk te maken van onrustigen, woesten en wilden aard. Deze karaktertrek is evenwel langzamerhand, toen door de uitbreiding van de macht der Engelschen de rust in het land wederkeerde, veel verbeterd en thans houdt het meerendeel der bevolking (± 75 %) zich bezig met den landbouw, hetgeen op de criminaliteit een alleszins gunstigen invloed heeft. Desniettegenstaande zijn nog vele overblijfselen van dien wilden en vooral roofzuchtigen aard in Britsch-Indië te vinden.

Er zijn soms geheele stammen, die oogenschijnlijk geen ander middel van bestaan hebben dan roof of plundering. Tegen dergelijke misdadigers, hetzij dat die in groote benden het land onveilig maken, hetzij dat zij afzonderlijk optreden, kan de Engelsche regeering in vele gevallen weinig uitrichten, aangezien zij in de vele groote uitgestrektheden wildernis en vooral in de bergstreken, zoowel op het schiereiland als in het Noorden in de Himalaya, maar al te dikwijls een veilige schuilplaats vinden, terwijl de onverschilligheid of onwilligheid der bevolking bij het opsporen van dergelijke misdadigers ook een groote hinderpaal is. De voornaamste van die specifiek Britsch-

Indische misdrijven nu zijn: "dacoity" of "gang-robbery" d.w.z. rooverij in grootere of kleinere benden, ongeveer gelijk te stellen met de ketjoe-partijen in ons Indië, voorts "thuggee", i.e. het deelnemen aan geregelde geheime genootschappen over het geheele land verspreid, die zich ten doel stellen het moorden en plunderen van reizigers op de groote verkeerswegen in Indië.

Verder heeft het Engelsche bestuur nog te kampen gehad met misbruiken ten gevolge van godsdienstige begrippen of van eenmaal gevestigde vooroordeelen, misbruiken, die echter in de oogen der Westersche beschaving te bestempelen zijn als misdrijf, n.l. het z.g.n. "suttee" of het verbranden van Hindoeweduwen op den brandstapel, waarop het lijk van haar man verbrand wordt, en het vroeger veelvuldig voorkomende vermoorden of laten sterven van meisjes. Voor dacoity en thuggee zijn in den Penal Code speciale bepalingen gemaakt, waarbij die misdrijven ook bij hun specifieke benamingen genoemd worden; voor suttee en meisjesmoord bestaan geen speciale bepalingen, doch die misdrijven vallen onder de bepalingen van moord of "culpable homicide". De Engelschen bevonden echter dat de bepalingen van den Penal Code niet voldoende waren om de criminaliteit te beteugelen; zij zagen in, dat er speciale regelingen getroffen moesten worden om die volksstammen tot orde en rust te noodzaken, welke van roof en diefstal leefden, regelingen die vervat zijn in de zoogenaamde Criminal Tribes Act (Act. XXVII van 1871); doch hierover later meer. Eerst ga vooraf eene afzonderlijke bespreking van de bovengenoemde specifiek Britsch-Indische misdrijven.

Dacoity. Dit misdrijf wordt door sect. 391 van den Penal Code gedefinieerd als volgt: "When five or more persons conjointly commit or attempt to commit a robbery, or where the whole number of persons conjointly committing or attempting to commit a robbery, and persons present and aiding such commission or attempt, amount to five or more, every person so committing, attempting or aiding, is said to commit dacoity"; terwijl section 395 P. C. de straf voor dit misdrijf bepaalt, n.l. transportatie voor het leven, of gevangenisstraf (rigorous) tot een maximum van 10 jaar, terwijl in beide gevallen bovendien nog boete opgelegd kan worden.

Zooals men ziet moeten er minstens vijf personen bij dit misdrijf betrokken zijn, hetzij als werkelijke daders, hetzij als helpers, om de speciale bepalingen voor dacoity te kunnen toepassen. De straf voor dit speciale misdrijf is namelijk zwaarder dan de straf voor gewone rooverij; voor dit laatste kan geen transportatie, noch levenslang, noch voor een bepaalden termijn als straf opgelegd worden. In de aanteekeningen op het oorspronkelijk ontwerp zegt MACAULAY dan ook: "His Lordship in Council (n.l. de Gouverneur-Generaal in Rade aan wien het ontwerp ingediend werd) will percieve, that we have provided punishment of exemplary severity [1]) for that atrocious crime which is designated in the Regulations of Bengal and Madras by the name of Dacoity". Hieruit make men niet op dat het misdrijf alleen in de twee genoemde provincies bekend was: in de andere provincies kwam het evenzeer voor, maar werd het in de

[1]) Aangezien in dat oorspronkelijke ontwerp ook de levenslange gevangenisstraf was opgenomen, was deze straf alternatief met levenslange transportatie op dit misdrijf gesteld.

Regulations niet genoemd met de bijzondere benaming van dacoity, doch gewoon als "gang-robbery". Als reden om het in den Penal Code te kwalificeeren onder de specifiek Indische benaming, gaf MACAULAY aan, dat het was "for the purpose of denoting, not only actual gang-robbery, but the attempting to rob, when such an attempt is made or aided by a gang". Niettegenstaande de adviezen uit Bombay, waar die naam onbekend was, en ook eenige uit Madras, waar die naam niet algemeen gebruikt werd, het gebruik van dat vreemde woord afkeurden, heeft men het toch in den Penal Code behouden, om het dubbele karakter van het misdrijf te kennen te geven n.l. zoowel het feitelijk plegen van rooverij in vereeniging, als de poging daartoe, voorzoover men daarbij door meer personen geholpen werd. Dus hetzij er roof heeft plaats gehad, hetzij er slechts strafbare poging daartoe geschiedt, beide feiten worden even gevaarlijk geacht en dus ook even zwaar gestraft, wanneer het geschiedt in vereeniging met meerdere personen, in casu vijf. De definities in de verschillende Regulations die van kracht waren vóór de invoering van den P. C. liepen nogal uiteen. In Bombay b.v. werd als "gang-robbery" gestraft rooverij door een getal van meer dan vier personen. In Madras en Bengalen werd geen getal genoemd, doch was dacoity gedefinieerd als een verzwaarde vorm van rooverij, n.l. hetzij door het gebruiken van wapens, voorzoover er zich een enkel persoon aan schuldig maakte, hetzij door meer personen te zamen, gewapend of ongewapend. In de praktijk scheen echter alleen de laatste verzwarende omstandigheid het misdrijf van dacoity te constitueeren. Een minimum aantal werd niet genoemd, zoodat reeds twee personen voldoende

schenen te zijn. Toen dan ook het oorspronkelijk ontwerp als minimum aantal om een „gang" te vormen, zes bepaalde, werd dit aantal in de adviezen algemeen afgekeurd. Het gevolg is geweest, dat thans in den Penal Code het minimum op vijf is gesteld; sommigen hadden voor drie geadviseerd; de "Indian Law Commissioners" stelden in hun eerste rapport van 23 Juli 1846 § 545 voor het aantal te bepalen op vier. Volgens eene opmerking aldaar blijkt, dat in het eerst gepubliceerde ontwerp ook vier was aangenomen als minimum en dat volgens een nota van den president der com missie (MACAULAY) er eerst een verandering was voorgesteld om het aantal van vier op drie te brengen; wat de aanleiding is geweest het minimum te brengen op zes is mij niet gebleken.

Ook de straffen tegen dacoity bedreigd varieerden in de verschillende provincies. Zoo stelden de Regulations van Bengalen en Madras als straf op dacoity zonder moord, levenslange transportatie, terwijl de aanvoerders van zoo'n bende tot de doodstraf veroordeeld konden worden; in Bombay werden tegen dit misdrijf, ongeacht of de dader aanvoerder der bende was of gewoon medepleger, verschillende straffen bedreigd, waaronder ook de doodstraf. Zooals reeds gezegd stelt de P. C. als straf op eenvoudige dacoity, d. w. z. het in gemeenschap plegen van roof of eene strafbare poging daartoe, levenslange transportatie of gevangenisstraf tot 10 jaar, een en ander met of zonder boete; verschil tusschen de aanvoerders en de verdere deelnemers aan den rooftocht wordt niet gemaakt. Verder kent de Penal Code nog eenige verzwaarde vormen van dacoity, zoo o. a. dacoity gepaard met moord of met gebruik van levens-

gevaarlijke wapens; in het eerste geval kan elk bij het misdrijf betrokken persoon, onverschillig of hij of een der anderen de moord gepleegd heeft tot de doodstraf veroordeeld worden en in het laatste geval is voor de gevangenisstraf een minimum termijn van zeven jaren bepaald. Ook preventief wilde men optreden tot uitroeiing van dit kwaad, vandaar sect. 399 P. C., waarbij het maken van eenige voorbereidselen tot het plegen van dacoity reeds strafbaar wordt gesteld met gevangenisstraf van 10 jaar en boete. Ten slotte wordt het deelnemen aan een vereeniging van personen, die zich ten doel stellen het plegen van dacoity, gestraft met dezelfde straf die op dacoity gesteld is. Dit wat betreft de bepalingen in den Penal Code betreffende dacoity te vinden.

De oorzaken van dacoity zijn niet altijd gemakkelijk na te gaan. Wel is waar neemt zeer dikwijls in jaren van schaarschte het aantal gepleegde dacoities toe, maar daartegenover staat, dat men meermalen in de officieele rapporten te lezen krijgt, dat zij, die wegens dacoity veroordeeld in de gevangenis komen, dikwijls veel beter gevoed blijken, dan de wegens kleine diefstallen veroordeelden, die er meestal zeer mager en verhongerd uitzien, omdat gebrek veeal de direkte aanleiding tot hun misdrijf is geweest.

Gebrek tengevolge van schaarschte en daarmee in verband staande hooge prijzen van voedsel is dus niet altijd een der drijfveeren tot het plegen van roof op uitgebreide schaal. Zij, die zich bij dergelijke rooversbenden aansluiten, behooren echter meestal tot die personen, welke geen vast verblijf ergens hebben en die van misdrijf als het ware een beroep maken. Zij trekken

van het eene dorp naar het andere, en houden zich in het leven door overal waar zij er kans toe zien te plunderen, daarbij zich geen oogenblik ontziende om een moord te plegen. Soms slechts alléén rondtrekkende personen, zijn het echter in vele gevallen geheele troepen, die op die manier het land onveilig maken. Zulke troepen doen niet de minste moeite hun daden te verbergen, zeker als zij er van zijn, dat de bevolking, die, zooals men meermalen zal zien bij minder ontwikkelde volkeren, nog niet genoeg het algemeen belang begrijpt, dat bij de onderdrukking van misdrijven betrokken is, de politie en de justitie niet in de minste mate zullen behulpzaam zijn bij het onderzoek naar de daders. Gewapend met fakkels, stokken en messen, soms zelfs in vol daglicht, overvallen zij de een of andere afgelegen woning of een reiziger, die zich op de eenzame reiswegen bevindt.

Het karakter van het misdrijf varieert naar de streek waar het zich voordoet. Zoo waren tegen de helft der 19e eeuw de meest woeste en gevaarlijkste dacoits te vinden in de noordelijke provincies, n. l. de North West Provinces, Oudh en Punjab, en ook in het noordelijk gedeelte van Bengalen. Daar waren het dikwijls geregelde invallen van woeste vijandelijke stammen, die aan de grens van Britsch-Indië in de bergen woonden en daarin steeds weer een veilige schuilplaats vonden na hun strooptocht volbracht te hebben. Soms was gebrek de oorzaak van die invallen, soms echter ook enkel de zucht tot moord en plundering, die hen er toe dreef.

In de lagere streken van Bengalen verschilden de dacoits dikwerf weinig van gewone dieven [1]) en bleken

---

[1]) Zie "Statement" 1859—'60, 2e deel, pag. 8

in vele gevallen de daders groote lafaards te zijn, die bij den minsten tegenstand zich uit de voeten maakten. Toch was het kwaad in Bengalen evenals in de andere noordelijke provincies van grooter omvang dan elders in Britsch-Indië, omdat men daar te doen had niet met een toevallige verzameling van op kwaad beluste personen, maar met georganiseerde benden, die van plundering hun uitsluitend middel van bestaan maakten. In Madras en Bombay is het karakter van dit misdrijf niet zoo gevaarlijk als in de noordelijke provincies en kwam het vroeger ook niet zoo menigvuldig voor.

Wij zagen reeds, dat de Engelsche regeering soms, waar het gold de beteugeling van misdrijven, zoo diep ingeworteld, dat de gewone maatregelen tot beperking der criminaliteit niet voldoende waren, haar toevlucht nam tot speciale maatregelen. Dit was ook het geval met dacoity in Bengalen en Punjab. In Bengalen was n.l. omstreeks 1852 benoemd eene commissie belast met de speciale taak, het veelvuldig voorkomen van dacoity te beperken, zoo mogelijk het misdrijf geheel te doen verdwijnen. Deze commissie had vertakkingen in verschillende districten van de provincie. De goede uitwerking van dien maatregel bleek al spoedig. Terwijl in 1852 het aantal gerapporteerde dacoities nog 520 bedroeg, was dit aantal in 1859 reeds gedaald tot 171. Deze cijfers betroffen echter alleen die districten welke direkt onder toezicht stonden van de commissie tot wering van dacoity.

Het aantal personen dat in Bengalen voor dacoity terechtstond bedroeg in 1859 op een totaal aantal beklaagden van 109.151 — alleen in de Regulation-Provinces — 2662, waarvan echter 1592 vrijgesproken

werden. Men bedenke echter hierbij, dat dat cijfer lang niet aangeeft het totaal aantal personen bij die rooverbenden betrokken, want zoowel door de onvoldoendheid der politie als door de weinige medewerking der bevolking was van vele daders geen spoor te ontdekken. Veilige wijkplaatsen vonden die personen ook in vele gevallen in het naburige gebied van den een of anderen Inlandschen vorst.

In 1859 werd ook voor Behar een dergelijke commissie als voor Bengalen ter wering van dacoity benoemd. In het verslag van het jaar 1859 over de provincie Bengalen wordt echter erkend (pag. 9), dat tegen één soort van dacoits de politie en justitie tot dusver vrijwel machteloos was geweest, n.l. de rooftochten op de rivieren. In Bengalen heeft men vele groote rivieren en vele kanalen, en vijftig jaar geleden waren die waterwegen in de meeste gevallen de eenige verkeerswegen. Vandaar dat de rooverbenden dikwijls hun slag sloegen op die waterwegen, waarbij zij dan tevens veel minder kans hadden ontdekt te worden dan bij een strooptocht te land. Als speciale maatregel hiertegen werd in 1859 ter beschikking van de commissie tot wering van dacoity gesteld een kleine stoom-kanonneerboot, om als politievaartuig dienst te doen in die wateren waar het misdrijf het meest voorkwam. In het verslag van 1859 kon als gevolg hiervan vermeld worden dat hoewel pas kort in werking, die maatregel reeds succes had opgeleverd door het in handen krijgen van verscheidene deelnemers aan die rivierrooftochten.

In de North Western Provinces was dacoity gedurende de jaren 1855 tot '59 zeer toegenomen tengevolge van de muiterij der Sepoys, van welke, zelfs nog na de onder-

drukking dier muiterij, verscheidene in kleinere of grootere troepen vereenigd het land rondtrokken en de wegen onveilig maakten. Zij vonden hier een veilige schuilplaats in de groote uitgestrektheden wildernis (jungle). Het aantal gerapporteerde gevallen dat in 1855 een totaal van 40 bedroeg, was in 1859 gestegen tot 94. In deze 94 gevallen waren betrokken 2107 personen, waarvan 1665 echter vrijgesproken werden. De gewone politie stond machteloos tegenover deze misdadigers; het werd dan ook voornamelijk aan de hulp der militaire macht toegeschreven, dat het misdrijf niet nog grooter omvang had genomen. Teneinde de misdadigers ook gemakkelijker in hun schuilplaatsen in de jungle te kunnen opsporen, werden door die wildernissen breede rechte wegen [1]) opengehakt van 150 tot 220 yards breedte.

In Punjab had men ook evenals in Bengalen een aparte afdeeling in de administratie der provincie, speciaal belast met het nemen van maatregelen tot onderdrukking van dacoity en ook van thuggee. Men ziet dus dat het niet ontbrak aan maatregelen om het misdrijf tegen te gaan en dat al het mogelijke gedaan werd om, nu het land onder direct Engelsch beheer stond, er ook de orde en rust en de algemeene veiligheid te doen heerschen. Maar niettegenstaande al die moeite zijn de Engelschen er tot nu toe niet in geslaagd dit misdrijf op eenigszins afdoende wijze te beteugelen.

Wel moge men er gedeeltelijk in geslaagd zijn de vroegere goed georganiseerde benden door middel van een betere politie, die langzamerhand de voornaamste

[1]) „Vista's" worden ze genoemd in het verslag van 1859, letterlijk „uitzicht".

leiders in handen kreeg, uit elkaar te drijven, het misdrijf is daarmee echter nog niet verdwenen en wat erger is, het misdrijf is zelfs niet eens noemenswaard verminderd, ja nam in sommige jaren zelfs schrikbarende afmetingen aan, zooals blijkt uit de officieele opgaven in de "Statistical Abstracts relating to Britisch India". Uit die cijfers, welke echter eerst met 1877 beginnen [1]), blijkt, dat terwijl er zich in 1877 in geheel Britsch-Indië (voor zoover het onder direct Engelsch bestuur stond), 2875 gevallen van dacoity voorgedaan hebben, dat cijfer in 1881 tot 519 gedaald was; doch na in 1884 opnieuw tot 975 gestegen te zijn, bereikte het cijfer in 1886 weer het totaal van 2953. Sedert dat jaar is het niet lager gedaald dan tot 1483 in 1893 en in 1898, het laatste jaar waarover de cijfers loopen, bedroeg het 2437 na in 1897 tot het hooge totaal van 3228 bereikt te hebben. De groote toeneming in 1886 heeft een bijzondere oorzaak. In het laatst van 1885 vond de Britsch-Indische regeering het noodig een eind te maken aan de regeering van Koning THEBAW van Boven-Birma en zijn rijk als een provincie bij Britsch-Indië te voegen. [2]) Behalve de vergrooting van grondgebied is de oorzaak van die vermeerdering van misdrijf ook nog gelegen in de ge-

---

[1]) Uit de gegevens, die mij ten dienste stonden, is het mij niet gelukt voor de voorafgaande jaren de totaalcijfers (al was het ook slechts bij benadering) voor geheel Indië te berekenen betreffende de verschillende gerechtelijke statistieken. Blijkbaar is daar geen eenheid in geweest, want ook de officieele totaal-overzichten beginnen pas met 1877.

[2]) Reeds in 1879 had de Engelsche regeering de diplomatieke relaties met koning THEBAW verbroken door den vertegenwoordiger van de Britsche regeering terug te roepen van het Burmeesche hof. Tweemaal is er na dien tijd een poging gedaan om de relaties weer aan te knoopen, eens in '79 van den kant der Engelschen, en eens in '82 van Burmeeschen kant, echter zonder resultaat. Ondertusschen was er in de pers een geregelde veldtocht tegen koning THEBAW op

volgen van dien oorlog. De soldaten van Koning THEBAW lieten zich na diens gevangenneming niet goedschiks onderwerpen om zich daarna als rustige burgers te vestigen. Zij trokken nog gedurende een paar jaar in kleinere of grootere troepen het land rond, roovende en plunderende waar zij konden; dus een soort guerilla-oorlog voerende. De gevallen van dacoity die gedurende de jaren 1886 tot '89 vermeld worden, zijn dus voor een groot deel niet te beschouwen als een vermeerderde uiting der criminaliteit der bevolking, aangezien die daden meer een politiek karakter droegen. Doch ook in de reeds onder Engelsch beheer staande provincie Beneden-Birma nam het aantal dacoits belangrijk toe als gevolg van den toestand van groote opwinding en onrust in de bovenlanden. Bedroeg het aantal dacoities in 1885 slechts 124, in 1886 was dat aantal gestegen tot 2196; in de volgende jaren daalde het echter weer aanmerkelijk, nl. in 1887 tot 1524, in 1888 tot 705 en in 1891 reeds tot 137, weer bijna hetgeen het was vóór 1886. Ook in de latere jaren bleef het aantal geconstateerde dacoities steeds verminderen en was het aantal in 1898 van geheel Birma te zamen slechts 143. Even gunstig als in Birma was het resultaat echter in de overige provincies niet.

---

touw gezet, door publiceering van allerlei klachten over de Burmeesche regeering en de meest schandelijke berichten omtrent koning THEBAW zelf. Toen nu in 1885 het Burmeesche gouvernement tegen een Engelsche firma, de Burmah-Bombay Trading Corporation, een eisch instelde, die naar de meening der Engelschen te hoog was – de eisch beliep Rs. 2.300.000 — vond de Britsch-Indische regeering hierin een geschikte casus belli. Het verzoek om het geschil door een scheidsrechter te laten beslissen werd door koning THEBAW geweigerd. Toen zond de Britsch-Indische regeering een ultimatum, bij aanneming waarvan Birma eigenlijk geheel van de Britsche regeering afhankelijk zou zijn geworden, welk ultimatum dan ook zeer natuurlijk afgewezen werd. Het gevolg was het zenden eener expeditie, die binnen een paar weken de hoofdstad van Birma ingenomen en koning THEBAW gevangen genomen had.

Vooral in Madras nam het misdrijf in erge mate toe; in 1896 bedroeg het aantal geconstateerde gevallen zelfs 1041. De vermeerdering in dat jaar, in alle provincies, behalve in Birma, waar te nemen, is een gevolg van den hevigen hongersnood, waardoor Britsch-Indië in genoemd jaar werd geteisterd. Terwijl vroeger (omstreeks 1860) Bengalen bovenaan stond, wat betreft het aantal geconstateerde dacoities, was dit in de latere jaren met Madras het geval, en eerst daarna komen Bengalen, Bombay en de North-Western Provinces. Zooals echter reeds gezegd werd, is het karakter van het misdrijf in de zuidelijke provincies van Britsch-Indië niet zoo gevaarlijk als in de noordelijke, al moge het ook in gene (met name Madras) meer voorkomen. In het Zuiden zijn het meestal niet, gelijk in het Noorden, georganiseerde benden, die onder leiding van een bekenden dacoit strooptochten ondernemen, louter uit lust tot rooven, maar wordt de bevolking in de meeste gevallen door gebrek er toe gebracht om door middel van roof zich van het noodige voedsel te voorzien.

In sommige gevallen, zoo leest men in het tienjarig overzicht over de jaren 1882—'92 [1]), heeft dit misdrijf nog een bijzondere oorzaak in zoo verre het een gevolg kan zijn van een twist tusschen twee naburige welgestelde landeigenaren, wier onderhoorigen, als zij de kans schoon zien, het noodige van den nabuur rooven.

De meest gevaarlijke vorm, waarin zich het misdrijf voordoet, vindt men in de North-Western Provinces. In deze provincie, waar verscheidene stammen gevonden worden, die vroeger uitsluitend van misdrijf leefden en

[1]) "Statement" 1891—'92, pag. 148.

dientengevolge onder speciale wettelijke bepalingen gesteld werden (Criminal Tribes Act), is het misdrijf van dacoity in de latere jaren aanmerkelijk toegenomen. Hoewel ook eenigszins verband houdende met het tengevolge van schaarschte van voedsel heerschende gebrek, is toch de wilde aard der bevolking en de zucht tot roof een groote factor bij de frequentie van dit misdrijf. Niettegenstaande men in het verslag van 1893—'94 leest, dat "the complete break-up of three organised bands of dacoits may be expected to lead to a diminution of offences under this head" en in het verslag van 1896—'97, dat "a number of gangs were broken up", moest toch in dit laatste verslag erkend worden, dat "dacoity increased markedly, and fire-arms were more frequently used by dacoits". [1]) Bovendien wijzen de statistieken ook op een sterke vermeerdering in de North-Western Prov. n.l. van 160 gevallen in 1891 tot 456 in 1898.

Door het verspreiden van de woeste, goed georganiseerde en soms goed gewapende benden en door het gevangen nemen van de voornaamste leiders van dergelijke strooptochten, mag nu wel het karakter van het misdrijf wat veranderd zijn, in zoover als het zich niet meer zoo vaak in denzelfden gevaarlijken vorm als een vijftig jaar geleden voordoet, toch zijn de Engelschen er nog niet in geslaagd het kwaad geheel den kop in te drukken.

De nabijheid van het grondgebied van een Inlandsch vorst, die zeer weinig er toe meewerkt om misdadigers aan te geven of na te sporen, de groote onverschilligheid op dit punt van de Inlandsche bevolking zelf, die in

---

1) Deze citaten betreffen alleen de N.-W. Provinces.

plaats van de politie behulpzaam te zijn in het voorkomen of nasporen van misdrijf juist al het mogelijke doet om een misdadiger uit de handen der Justitie te houden [1]), ten slotte de onvoldoendheid der politie in het algemeen voor de ontzaglijke uitgestrektheid van het land, en in vele gevallen de onbetrouwbaarheid, ja zelfs medeplichtigheid der dorpspolitie, die geheel uit inboorlingen bestaat [2]) — dit zijn altemaal factoren, die er toe meewerken de taak der politie en justitie, n. l. het voorkomen en onderdrukken van misdrijf, zeer zwaar, zoo niet onmogelijk te maken. [3])

Wat nu betreft dacoity in zijn minder gevaarlijken vorm, de statistieken doen zien, dat dat misdrijf na 1885 weer aanmerkelijk is toegenomen; er is reeds op gewezen, dat bij deze toeneming bijzondere oorzaken hun invloed hebben doen gelden, n. l. de expeditie tegen koning THEBAW, die het misdrijf van dacoity in Birma onnatuurlijk deed toenemen — doch slechts voor enkele jaren — en gedurende de 10 laatste jaren de herhaalde hevige hongersnooden, die geheel Indië teisterden en waaraan voornamelijk de toeneming van het misdrijf in Madras en Bombay moet toegeschreven worden.

Ter illustratie van dit korte overzicht van de dacoity in Britsch-Indië moge het volgende staatje dienen, dat tevens eene verdeeling van dit misdrijf over de verschillende provincies aangeeft:

---

[1]) Zie "Statement" 1861-'62, II, pag. 238, noot.

[2]) Zie "Statement" 1891-92, pag. 149.

[3]) Een gevolg hiervan is ook de ongunstige verhouding van het aantal geconstateerde gevallen tot het aantal gevallen, waarin de rechter eene veroordeeling der daders heeft kunnen uitspreken. Gedurende het 10-jarig tijdvak 1889—1898 was het gemiddeld aantal gerapporteerde gevallen 2138 en het gemiddeld aantal gevallen waarin eene veroordeeling werd verkregen 536 of 25 %.

Jaren.	Bengalen.		N. W. Provinces en Ondh.		Punjab.		Centr. Prov.		Assam.		Madras.		Bombay.		Berar.		Birma.		Coorg.		Totaal.	
	A.	V.	A.	V.	A.	V.	A.	V.	A.	V.	A.	V.	A.	V.	A.	V.	A.	V.	A.	V.	A.	V.
1880	175	36	108	39	64	12	36	27	4	—	297	91	215	86	27	14	45	23	10	—	981	328
1884	225	32	96	27	73	27	32	19	15	6	337	31	86	28	28	7	94	27	7	2	975	206
1885	241	37	66	15	54	8	20	3	10	1	235	55	63	18	19	7	124	28	5	1	837	173
1886	145	35	73	22	60	12	17	4	11	—	363	36	78	34	9	3	2196	300	1	—	2953	446
1887	131	24	123	36	122	9	23	3	13	1	203	32	84	20	16	6	1524	374	2	—	2241	505
1888	171	34	153	47	148	25	29	9	13	4	501	52	132	28	22	8	705	177	2	2	1876	386
1889	210	105	154	45	96	44	31	12	10	—	577	48	143	30	12	6	1538a)	363	—	—	2771	654
1890	174	26	269	67	83	26	42	21	8	—	408	68	110	41	25	2	408	146	5	—	1631	397
1891	254	52	160	65	72	14	25	15	8	—	652	77	112	38	36	7	287	109	7	1	1613	378
1892	354	84	195	43	67	16	27	9	10	1	673	138	129	48	44	7	266	120	3	1	1768	467
1893	266	62	227	84	56	11	4	3	23	2	490	66	136	49	37	22	241	89	3	—	1483	388
1894	b)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1785	414
1895	301	53	288	78	73	18	41	21	12	2	975	206	142	33	44	5	188	78	4	—	2068	494
1896	372	64	479	140	107	25	121	55	11	—	1041	166	331	56	92	17	139	63	4	1	2697	587
1897	591	104	604	331	149	28	159	86	14	1	532	114	611	186	122	39	150	71	3	—	2935	960
1898	367	89	456	122	177	37	43	19	18	8	643	86	538	188	69	12	123	47	3	1	2437	609

A = aantal gevallen, waarvan kennis gegeven is.
V = „ „ waarin veroordeeling verkregen is.

a) Sedert 1889 zijn hierbij ook de cijfers van Opper-Birma begrepen; het hooge cijfer van 1886 is het gevolg van de woelingen in Opper-Birma, die hun invloed ook in Neder-Birma deden gevoelen.

b) Van 1894 ontbreken de gespecificeerde cijfers.

Thuggee. Terwijl onder dacoity verstaan wordt een speciale, een verzwaarde vorm van roof, en hieronder begrepen is, zoowel het plegen van roof, waarbij toevallig aanwezig is een aantal personen, dat voldoet aan het minimum door den Penal Code voor dacoity vereischt, als het zich reeds vooraf vereenigd hebben en het vormen van een geheim genootschap met het doel om te rooven, zoo bestaat in Britsch-Indië nog een tweede, als het ware professioneel misdrijf, n. l. het zijn van "Thug". Evenals dacoity wordt dit misdrijf in den Penal Code ook afzonderlijk genoemd onder den specialen Indischen naam.

In het hoofdstuk handelende over de misdrijven tegen den persoon vindt men onder de bepalingen betreffende de misdrijven tegen het leven, twee artikelen (310 en 311), waarvan het eerste een definitie van dat misdrijf geeft, en het tweede de straf er voor bepaalt. Section 310 luidt als volgt:

"Whoever at any time after the passing of this Act shall have been habitually associated with any other or others for the purpose of committing robbery or child-stealing by means of or accompanied with murder, is a Thug."

De straf op dit misdrijf is levenslange transportatie en boete.

Volgens de definitie heeft het misdrijf veel overeenkomst met dacoity, vooral met een der gequalificeerde vormen van dacoity (sect. 400 P. C.) waarbij gestraft wordt (met de zelfde straf, die op dacoity zelf gesteld is) het behooren tot een troep personen die zich vereenigd hebben met het doel om herhaaldelijk dacoity te plegen. In beide gevallen heeft men te doen met vereenigingen

van personen met een misdadig doel. Doch in tegenstelling met dacoity waar minstens vijf personen voor noodig zijn, is bij thuggee geen minimum bepaald; er wordt gezegd: "associated with any other or others," dus zijn twee personen reeds voldoende om een vereeniging van thugs te vormen. Bovendien wordt dacoity behandeld onder de rubriek van misdrijven tegen den eigendom, terwijl thuggee staat onder de bepalingen betreffende moord en doodslag. Bij dacoity is het dan ook voldoende als er geroofd is; moord of poging tot moord hierbij is een verzwarende omstandigheid die tot strafverhooging aanleiding geeft. Een van de elementen bij thuggee is juist dat er moord plaats heeft — "by means of or accompanied by murder." Speciale aandacht dient men dan nog te vestigen op de plaatsing van het woordje "habitually" in de definitie, door welke plaatsing het misdrijf is gemaakt tot een gewoonte misdrijf.

Ook in het ontwerp van MACAULAY was een dergelijke definitie te vinden, slechts weinig verschillend van de thans geldende. Uit die definitie van MACAULAY kan men echter beter den oorspronkelijken vorm van het misdrijf leeren kennen; een thug was dan, "who belongs or has at any time belonged to any gang of persons associated for the purpose of gaining a livelihood by inveigling and murdering travellers in order to take the property of such travellers." Uit deze omschrijving ziet men dat het voornamelijk de bescherming van reizigers gold.

In vroegere tijden, toen de spoorwegen nog niet bestonden, waren de reiswagen en de draagstoel, of in streken waar men vele waterwegen had, zooals in Bengalen, ook de boot het eenige middel van verkeer. Wegens de groote uitgestrektheid van het land liepen die wegen dikwijls

door gedeelten, die geheel onbewoond waren, waar mijlen ver in de rondte geen menschelijk wezen te bespeuren was. Op die plaatsen konden dus de op kwaad beluste personen op hun gemak hun slag slaan, zonder bevreesd te zijn voor ontdekking, daar zij hun slachtoffers doodden, en de lijken dan meesleurden in de jungle. Langzamerhand hadden dergelijke misdadigers zich aaneengesloten, niet om gezamenlijk op een punt reizigers aan te vallen, doch zij vormden geheime genootschappen, waarvan de leden over het geheele land verspreid waren en elk individueel of met een paar anderen te zamen hun slag sloegen waar zij de kans ertoe schoon zagen. Al die afdeelingen van zoo'n geheim genootschap hielden onderling voeling met elkaar, en vormden in zekeren zin een hierarchisch verband; hun aanvoerders waren in verschillende rangen verdeeld, waarvan de lageren stipt de bevelen der hoogeren op te volgen hadden. Zij hadden bepaalde formules, volgens welke nieuwe leden bij hun toetreden tot het genootschap den eed moesten afleggen; zij hadden een eigen verzameling van wachtwoorden en hielden er een soort bijgeloovige vereering van bepaalde godheden op na. [1]) Hoewel bekend met de gepleegde moorden, bleef men echter langen tijd onkundig van den waren omvang van het misdrijf; pas in het begin der 19e eeuw schijnt men tot de wetenschap gekomen te zijn van het bestaan dier geheime genootschappen, waartegen men toen de noodige repressieve maatregelen is gaan nemen, welke, evenals bij dacoity, voornamelijk bestonden in het instellen van commissies, die middelen te beramen hadden om dit euvel te doen verminderen en zoo mogelijk geheel te doen verdwijnen

---

[1]) Sir RICHARD TEMPLE: "India in 1880", pag. 196.

Deze commissies hadden weder afdeelingen politie onder zich, welke speciaal belast waren met de nasporing van die geheime genootschappen; in de meeste gevallen waren de commissies tot wering van dacoity en van thuggee een en dezelfde.

In tegenstelling met dacoity zijn de Engelschen er in geslaagd die geheime genootschappen van thugs geheel te doen verdwijnen. Voor een goed deel is dit succes te danken aan de mededeelingen en onthullingen der gevangen genomen thugs zelf. Het was wonderbaarlijk hoe bereidwillig deze moordenaars waren om bijzonderheden mede te deelen omtrent hun eigen misdaden en de namen en verblijfplaatsen hunner medeplichtigen op te geven. [1]) Deze mededeelingen waren zoo verrassend en bleken na onderzoek zoo juist te zijn, dat men binnen betrekkelijk korten tijd het misdrijf bijna geheel den kop had ingedrukt. In "Statement" 1861—62 deel II pag. 239 leest men in het verslag omtrent de North-Western Provinces dat het "approver-system" — zooals men het verkrijgen van inlichtingen over den omvang van het misdrijf van de gevangen genomen misdadigers zelven noemde — "was fully succesful in the case of thuggee when all other means had failed." Ten tijde der invoering van den Penal Code (1862) was dus het misdrijf van thuggee in zijn oorspronkelijken vorm nagenoeg verdwenen. Men vindt er in de latere Statements bijna in het geheel geen melding meer van gemaakt, dan alleen nu en dan eens, en dan slechts om te vermelden, dat het niet meer voorkomt, zooals in Statement 1864—'65, dat "thuggee has not reared its head since its extinction by the special department."

---

[1]) Sir RICHARD TEMPLE: "India in 1880", pag. 196.

Dit betreft de Central Provinces, waar het vroeger zeer vaak voorkwam; hier was zelfs volgens Statement 1861—62 deel II pag. 347 de bakermat van dit misdrijf te vinden in de vallei van de Nerbudda, "the original seat and home of thuggee. The first bands of thugs were discovered here."

De wijze waarop de slachtoffers gedood werden, was in de meeste gevallen worging, de lijken werden gevonden met een touw of koord, soms een gewonen doek om den hals. Deze wijze van ten uitvoerbrenging van dit misdrijf komt echter blijkens de verslagen bijna niet meer voor; maar in den loop dezer eeuw heeft het plunderen van reizigers zich in een anderen vorm geopenbaard, n.l. door het toedienen van vergiftige kruiden, die bedwelming, soms dood veroorzaakten, en ook wel door het in den slaap laten ruiken van bedwelmende middelen. De personen, die daarvan hun bedrijf maakten, voegden zich dan onder het een of andere voorwendsel bij de reizigers, gingen een eind met hen mee en dienden hun ongemerkt hetzij in hun eten, hetzij gedurende hun slaap iets bedwelmends toe en maakten zich de werking van het toegediende vergif ten nutte, om hun slachtoffers te berooven van alles wat zij aan waarde bij zich hadden. Deze wijze van plundering nam langzamerhand zeer in omvang toe; het werd evenals dacoity en thuggee een geregeld bedrijf en in werkelijkheid geleek het ook zeer veel op het laatste misdrijf, zoodat het ook dikwijls als een speciale vorm van thuggee wordt genoemd. Zoo leest men in Statement 1861—'62 deel II pag. 239 over deze wijze van plunderen van reizigers: "there is no crime, which so closely resembles thuggee as this in all its chief features. The object of

both is the same. Both are characterised by the same shocking disregard of human life. Both have professional followers. Both have ramifications in nearly all quarters of the country. The only difference is, that whereas in the one class the handkerchief was used, in the other a drug, which certainly endangers and may destroy life, is employed."

Waar het toedienen van het vergif dus niet geschiedt met het doel den dood te veroorzaken, was bij dit misdrijf de bepaling voor thuggee ook niet toepasselijk. Men vindt in den Penal Code dan ook dat toedienen van vergif speciaal strafbaar gesteld door section 328, welke luidt als volgt:

"Whoever administers to or causes to be taken by any person any poison or any stupefying, intoxicating, or unwholesome drug, or other thing, with intent to cause hurt to such person, or with intent to commit or to facilitate the commission of an offence, or knowing it to be likely that he will thereby cause hurt, shall be punished with imprisonment of either description for a term which may extend to ten years and shall also be liable to fine." [1])

Slechts waar het toedienen dier bedwelmende middelen den dood veroorzaakt, zou de strafbepaling voor thuggee dus toepasselijk kunnen zijn. Daartegenover staat echter dat de leden van zoo'n geheim genootschap van thugs nu eens van het middel van wurging, dan weer van bedwelming zich kunnen bedienen bij het plegen der plundering; vandaar dat dus iemand, die gearresteerd wordt voor het misdrijf van sect. 328 P. C. zonder dat

[1]) In het oorspronkelijke ontwerp MACAULAY kwam een dergelijke bepaling niet voor.

de dood op die bedwelming gevolgd is, toch, als bewezen is dat hij behoort tot een genootschap van Thugs, veroordeeld zou kunnen worden tot levenslange transportatie.

Aangezien in de Statistical Abstracts noch het aantal gevallen van thuggee, hetzij door middel van wurging, hetzij door toedienen van vergif, noch het aantal personen er bij betrokken afzonderlijk vermeld staat, doch deze cijfers bij die van moord in het algemeen begrepen zijn — terwijl dan de gevallen onder Sect. 328 P. C., voor zoover er de dood niet op gevolgd is, verspreid zijn over verschillende rubrieken, zooals: lichamelijk letsel, roof en anderen — zoo is het niet mogelijk met cijfers den loop van dit misdrijf gedurende de laatste 40 jaren na te gaan. De eenige cijfers, die ik hieromtrent heb kunnen vinden, betreffen het aantal gevangenen, dat zich gedurende de jaren 1894—'98 voor thuggee veroordeeld in de gevangenissen van Britsch-Indië bevond; dit bedroeg in die jaren respectievelijk 1, 8, 9, 3, 4. Of hierbij behooren de naar de Andaman eilanden getransporteerden of niet, of deze cijfers alleen betreffen de gedurende het jaar veroordeelden, dit zijn vragen, die ik met de mij ten dienste gestaan hebbende gegevens niet kan oplossen. In de Statements der laatste twintig of dertig jaar wordt niet meer speciaal melding gemaakt van thuggee. Hieruit en ook uit enkele reeds aangehaalde opmerkingen in vroegere verslagen mogen wij dus besluiten, dat het eigenlijk misdrijf van thuggee in Britsch-Indië verdwenen is. Ook Sir JOHN STRACHEY zegt in zijn "revised edition" van "India" van het jaar 1894, [1]) dat de thugs "have

[1]) Pag. 313.

been extirpated by the British Government", maar dat "another class of murderers, poisoners by profession, still exists in our own provinces, but in greatly diminished numbers". Des te eerder ben ik geneigd deze uitspraak als onpartijdig aan te nemen, waar hij erkent, dat "we (de Engelschen) have not altogether succeeded in stamping out the professional Dacoits".

Suttee. Onder de misdrijven, die tengevolge van de maatregelen door de Engelschen genomen thans reeds sedert langen tijd tot het verleden behooren, moet ook genoemd worden Suttee, het verbranden der Hindoeweduwen op den brandstapel, waarop het lijk harer echtgenoot neergelegd is. Volgens Westersche begrippen kan men dit een misdrijf noemen, doch in de oogen der Hindoes was het verbranden van de weduwe een religieuse plicht en niemand zou een hand uitsteken om het haar of degenen, die haar bij die daad van zelfopoffering behulpzaam waren, te beletten. Ofschoon een der beginselen van het Engelsch beheer in Britsch-Indië steeds is geweest zich niet te mengen in godsdienstige opvattingen der bevolking, kon zij toch deze uiting ervan niet toelaten en ten allen tijde hebben zij dan ook de personen, die bij zoo'n verbranding eener weduwe behulpzaam waren, strafbaar gesteld

In de verschillende Regulations, geldende vóór de invoering van den Penal Code, was dit feit afzonderlijk strafbaar gesteld, in den Penal Code daarentegen niet, doch vallen de helpers bij zoo'n verbranding onder exception 5 van section 300, namelijk een van de gevallen, waarbij "culpable homicide" geen moord is — buiten die 5 excepties is "culpable homicide" altijd moord —

en wel het veroorzaken van den dood met de toestemming van het slachtoffer.

In den beginne lokte natuurlijk het tegengaan dier weduwen-verbranding hevig verzet uit van den kant der Hindoes. Zij beweerden dat hen thans allerlei rampen zouden treffen, en telkens als er de een of andere epidemie uitbrak vermeerderde het aantal volbrachte suttees waarmee men de goden weer gunstig hoopte te stemmen.

De weduwen zelf beschouwden het als zoo iets vreeselijks niet met den echtgenoot mede verbrand te worden, dat zij soms, niettegenstaande haar verwanten het haar verhinderden, er toch in slaagden zich op den brandstapel te werpen. Als een sterk staaltje hiervan moge het volgende uit Statement 1859—'60 dienen. In de North Western Provinces waren gedurende dat jaar 2 gevallen van suttee voorgekomen. "In the one case", zegt het verslag, "the corpse (van den man) was left burning while the performers of the funeral rite went to bathe; the widow took the opportunity of their absence to throw herself on the pyre. She was removed, taken to her house, and tied down to a cot. Her relatives then, in stead of watching her, went about their own business. She extricated herself, returned once more to the pyre, and was burnt".

Daar dit misdrijf echter sinds lang niet meer voorkomt — de begrippen der Hindoes hebben zich hieromtrent gewijzigd tengevolge van de maatregelen door de Engelschen genomen — kan ik volstaan met op het vroegere bestaan ervan de aandacht gevestigd te hebben, zonder in eene verdere bespreking van dit misdrijf te treden.

Kindermoord. Een van de meest zonderlinge misdrijven waartegen de Engelschen te kampen hebben gehad, is het dooden of het tengevolge van verwaarloozing laten sterven van meisjes, hetzij direct bij de geboorte, hetzij later. Dit is een misdrijf, men moge het dan kindermoord noemen, dat zich toch in vele opzichten zoozeer van de gewone kindermoord onderscheidt, en waaraan ook zulke bijzondere oorzaken ten grondslag liggen, dat het zeer zeker eene meer uitvoerige bespreking verdient, te meer daar dit inderdaad een specifiek Britsch-Indisch misdrijf is, dat men in andere landen niet aantreft.

De aandacht werd op dit misdrijf eerst gevestigd toen de Engelschen zich beter op de hoogte begonnen te stellen van het aantal en de verdeeling volgens geslacht der bevolking. Het bleek toen, dat er stammen waren, waar de verhouding tusschen jongens en meisjes zoo ongunstig was ten opzichte der laatsten — in sommige stammen kwamen er zelfs in het geheel geen meisjes voor — dat het onmogelijk alleen een speling der natuur kon zijn, maar er ook andere oorzaken voor moesten bestaan. En al spoedig kwam nu aan het licht, dat men in Britsch-Indië onder de Hindoes volksstammen had waar de gewoonte heerschte de pasgeboren kinderen, zoo het meisjes waren, te dooden.

Het sterkst werd deze gewoonte gevolgd bij de Rajputs, een der meest edele rassen onder de Britsch-Indiërs, zooals de naam reeds aanduidt (Rajput = van koninklijken afstamming) voor het grootste gedeelte gevestigd in het Noorden, in de North-Western Provinces. Onder de Rajputs zijn weer het meest in aanzien de Chaukans en van dezen zegt Sir JOHN STRACHEY [1]), dat er op een

[1]) India, pag. 310.

totaal van 30.000 in het distrikt Mainpuri (N. W. Provinces) geen enkel meisje te vinden was.

Behalve bij de Rajputs in de N. W. Provinces, bleek die wreede gewoonte ook nog in zwang te zijn bij sommige volksstammen in Oudh, Punjab en Bombay. Bij nadere onderzoekingen in 1856 bleek het, dat er verschillende dorpen aangetroffen werden in die genoemde streken, waar geen enkel meisje werd aangetroffen, en in het officieele rapport stond vermeld, dat "not only are there no girls to be found now, but there never have been any, nor has such an event as the marriage of a daughter taken place for more than two hundred years."

De redenen, die tot deze onmenschelijke handeling leiden, zijn uiteenloopend. "Its origin is obscure", zegt een rapport in Bombay opgemaakt in 1874, "infant sacrifice is not required by the Shastras (de Heilige Schriften) nor tolerated bij Hinduism. The murder of a female infant is indeed declared to be a sin above all sins; a man may be freed from the guilt of killing a Brahman, but nothing can remove the taint of infanticide and yet, contrary to the voice of religion, contrary indeed to the voice of nature, it is to be feared thousands of this Presidency have not only been guilty of the crime, but have habitually and systematically practised it, until it became a custom which they openly avowed; a custom so deeply-rooted, that after years of perseverance and patient endeavour, it is yet doubtful whether the last trace of it has been eradicated".

Het blijkt dus, dat deze wreede gewoonte niet is een gevolg van godsdienstige overtuiging, zooals het geval was met suttee. Maar wat kan dan de reden er van zijn?

Onder de Hindoes wordt het als een groote schande gerekend als een meisje ongetrouwd blijft, want volgens den geloovigen Hindoe moet een vrouw getrouwd geweest zijn, wil zij hiernamaals de zaligheid verwerven. Nu is deze overtuiging in verband met de mogelijkheid dat hun dochter ongetrouwd zal blijven niet de direkte aanleiding tot dit onnatuurlijke misdrijf. Hierbij komt nog iets anders. Iedere Hindoe, en vooral bij de Rajputs is dit het geval, zal al het mogelijke doen om zijne dochter te laten huwen in een betere klasse dan waarin hijzelf zich geplaatst vindt. Omtrent de huwelijksgewoonten bij de Rajputs zegt Sir ALFRED LYALL in zijn "Asiatic Studies" (pag. 220): "The custom makes marriage difficult by narrowing the field of selection; for neither can a man go very far among strange tribes to seek his wife, nor a father to seek a husband for his daughter; so that a poor man often does not marry at all, while a rich man of high birth is besieged with applications tor his hand, in order that the stigma of an unmarried daughter may at least be formally removed". Zoo was langzamerhand het uithuwelijken van een dochter een zeer kostbare geschiedenis geworden, zoodat het soms bijna het geheele vermogen van den vader verslond. Om dit nu te ontgaan, kwam men er toe zijn kinderen voor zoover het meisjes waren te dooden of door gebrek te laten omkomen. Dit dooden van meisjes geschiedde van geslacht op geslacht, en werd ten slotte een gewoonte, zoodat men er zelfs geen kwaad meer in zag, maar het beschouwde als een geoorloofde handeling, waartoe men volkomen gerechtigd was. Een bewijs hiervoor ziet men in het feit, dat bij de Jats en Tuga's de vader der bruid geen kostbare huwelijksuitzet of verdere onkosten aan het huwelijk verbonden te be-

talen heeft, doch de familie van den bruidegom dit verplicht is te doen, en toch komt bij hen het misdrijf voor.

Verschillende maatregelen heeft men vroeger genomen om dit systematische uitmoorden der vrouwelijke bevolking tegen te gaan; in den aanvang echter zonder veel succes. Eerst van 1870 dagteekenen de thans nog geldende bepalingen tot wering van dit misdrijf, welke beter schijnen te werken dan de vroegere maatregelen.

In Bombay had men in het begin dezer eeuw, omstreeks 1825, het z. g. "Infanticide Fund", gevormd uit de boeten, die den hoofden van eenige stammen opgelegd waren zoowel wegens kindermoord als wegens andere misdrijven. Uit dit fonds werden personen betaald, die gevallen van kindermoord aanbrachten; werd het in het leven houden van meisjes beloond, en werden zij, die hun dochters niet gedood hadden, geldelijk gesteund bij het uithuwelijken dier dochters. Veel succes verkreeg men hier niet mee bij gebrek aan de noodige controle door middel van geregelde volkstellingen; in de van het misdrijf verdachte stammen bleef het euvel voortwoekeren.

Omstreeks 1840 ging men er eerst toe over van de verdachte stammen jaarlijks een zorgvuldige telling te houden; de hoofden dier stammen moesten elk halfjaar een opgave doen van de geboorten, huwelijken en sterfgevallen in hun stam voorgekomen. Ook in andere streken waar het misdrijf voorkwam hield men nauwkeurig aanteekening van het aantal mannelijke en vrouwelijke kinderen, terwijl er een voortdurend toezicht werd gehouden op de verdachte stammen. Voorts trachtte men ook de inboorlingen tot andere gedachten te brengen aangaande deze verfoeilijke gewoonte. Met dit

doel werden op instigatie van het Gouvernement groote bijeenkomsten van Inlanders gehouden, waarbij door Inlandsche redenaars het onzinnige werd aangetoond van die oude gewoonte, welke volkomen in strijd was met de voorschriften van den Hindoegodsdienst. Ook werd bij die gelegenheden gewezen op het dwaze opdrijven der kosten aan een huwelijk verbonden en er op aangedrongen zich aaneen te sluiten om deze kosten weer tot het redelijke terug te brengen.

Het nemen van al die bijzondere maatregelen werd noodzakelijk gemaakt door den aard van het misdrijf. Aangezien toch in vele gevallen het bewijs van het misdrijf zeer lastig, zoo niet onmogelijk was — men denke slechts aan het geval, dat een kind niet gedood werd door geweld, maar door gebrek aan voedsel of verzorging — was de gewone repressie maatregel, het opleggen van den door het strafwetboek bedreigde straf, niet altijd mogelijk. Het systeem om de verdachte stammen onder strenge contrôle te stellen werkte goed en daarom werd in 1870 door het Britsche Gouvernement eenvormigheid gebracht in de maatregelen, welke in de verschillende gewesten toegepast werden, door het aannemen eener wet (Act. VIII van 1870), welke aan de politie uitgebreide bevoegdheid gaf om tegen dit misdrijf te ageeren. Het registreeren van geboorten, huwelijken en sterfgevallen werd voortgezet. Die dorpen, waar het aantal meisjes in verhouding tot het aantal jongens zoo gering was, dat dit niet alleen aan de werking der natuur kon toegeschreven worden, werden verklaard als te zijn belast met het misdrijf van kindermoord. Die verklaring geschiedde zoodra het aantal meisjes niet meer dan 35 % van het totaal aantal kinderen bedroeg. De hoofden der gezinnen

in dergelijke verdachte dorpen werden verplicht aan de politie aangifte te doen van alle geboorten en sterfgevallen in hunne familie. Vermoedde de politie, dat er in een speciaal sterfgeval kwaad opzet was geweest, dan konden de lijken opgeeischt worden voor gerechtelijke schouwing. De verdachte dorpen werden elke maand door de politieambtenaren bezocht, die dan het aantal personen in elke familie moesten vergelijken met hunne registers. Den aan het misdrijf schuldig bevonden stammen werd eene belasting opgelegd (8 annas per jaar en per woning) om tegemoet te komen in de meerdere kosten tengevolge van de uitbreiding der politie, welke belasting echter tevens als een opgelegde boete hare uitwerking niet miste om aan het euvel paal en perk te stellen. In 1873 bedroeg het aantal dorpen dat onder de werking dezer speciale regeling was gesteld 4957 met een bevolking van 485.938 zielen, terwijl men op de honderd kinderen aantrof 71 jongens tegen 29 meisjes. [1])

De goede uitwerking van deze maatregelen blijkt uit de groote vermindering van het aantal personen, die onder contrôle staan: in 1884 bedroeg het aantal 242.979 verdeeld over 1951 dorpen [2]) en in 1891 was het reeds gedaald tot 62.000. [3]) In de Statements van de laatste tien of twaalf jaar wordt geen melding van kindermoord gemaakt; naar aanleiding van de sterke vermindering, gebleken uit de voorafgaande cijfers, kan men echter aannemen, dat de pogingen om deze eeuwenoude gewoonte der Hindoes tegen te gaan met succes bekroond zijn. De bevolking, hoewel zich in den beginne sterk

---

[1]) Statements 1872-'73, pag. 135 en 1873-'74, pag. 20.

[2]) Statement 1883-'84, pag. 13.

[3]) Sir JOHN STRACHEY, India, pag. 312.

verzettende vooral tegen de verplichte opgaaf van geboorten en sterfgevallen, legde zich er bij neer en zag later in, dat de gewoonte om de dochters te dooden, hen van ouder op ouder overgeleverd, en welke zij als iets zeer gewoons en natuurlijks was gaan beschouwen, toch eigenlijk wreed en misdadig was. De meeste moeite had het Britsche Gouvernement met de Rajputs; dit volk, dat zeer gehecht was aan zijn overleveringen, liet die aloude gewoonte niet spoedig varen en bovendien golden hierbij de bezwaren van een kostbaar huwelijk ook sterker, daar zij meer dan andere stammen vasthielden aan den regel, dat een meisje met iemand uit denzelfden stam en dan nog uit een hoogere klasse moest huwen, zoodat de keus van een bruidegom dus zeer beperkt was.

In de voorgaande bladzijden is er reeds op gewezen, dat een der bijzonderheden op het gebied der criminaliteit in Britsch-Indië is het plegen van misdrijf door personen, die daarvan hun eenig middel van bestaan maken en zich tot het doel vereenigd hebben tot goed georganiseerde benden. Tot dusver heb ik slechts gesproken over de meer ernstige misdrijven, als moord en roof, maar het is ook bij de minder zware misdrijven als gewone diefstal gebleken, dat de Engelschen zich bij de onderdrukking daarvan voor grootere moeielijkheden bevonden dan gewoonlijk daarbij het geval is. Men vindt namelijk in Britsch-Indië geheele stammen, vooral in de noordelijke provincies, N.W. Provinces, Oudh en Punjab die uitsluitend van misdrijf leven, een soort misdadigers dat met geen ander type in de westersche landen te vergelijken is. De juiste beteekenis van deze z.g. „professional

criminals," en de groote bezwaren aan het tegengaan van dit euvel verbonden blijken uit de volgende aanhaling uit een officieel rapport. [1])

"We all know that trades go by castes in India; a family of carpenters will be a family of carpenters a century or five centuries hence, if they last so long; so with grain-dealers, blacksmiths, leather-makers, and every known trade. A carpenter cannot drop his tools and become a dealer in grain or anything else. If we keep this in mind when we speak of „professional criminals," we shall realise what the term really means. It means that the members of a tribe whose ancestors were criminals from time immemorial are themselves destined by the usages of caste to commit crime, and their descendants will be offenders against the law until the whole tribe is exterminated or accounted for in the manner of the Thugs. Therefore, when a man tells you he is a Badhak, or a Kanjar, or a Sonoria, he tells you, what few Europeans ever thoroughly realise, that he is an offender against the law, has been so from the beginning and will be so to the end; that reform is impossible, for it is his trade, his caste — I may almost say his religion — to commit crime."

Een van die stammen, de Barwärs [2]), bewonen in Oudh ongeveer 48 dorpen. Gedurende den tijd, dat zij niet er op uit gaan om te rooven, leven zij rustig en kalm, zonder zich evenwel met landbouw bezig te houden. Zij staan onder behoorlijk gekozen hoofden en ieder man is verplicht zich aan rooverijen en andere misdrijven te wijden; zegt hij zijn misdadig bedrijf vaarwel, dan wordt

[1]) Overgenomen uit STRACHEY's India, pag. 313.
[2]) Eerst in 1884 geproclameerd tot „criminal tribe".

hij uit den stam verstooten. Elk kind ondergaat op den 12en dag na de geboorte een soort van godsdienstige wijding. Het oogenblik hunner rooftochten wordt door de sterrekundigen vastgesteld en de buit wordt volgens vaste regels verdeeld, na een gedeelte ervan voor de goden gereserveerd te hebben. Geen van de leden van dezen stam mag echter een stuk vee stelen; wel mogen zij tempels en andere heilige plaatsen plunderen, behalve de tempel van Jaganáth in Orissa en het altaar van een Mohammedaanschen martelaar.

Daarentegen heeft men weer andere stammen, die er hun werk van maken om vee te stelen. Ook vindt men stammen, zooals de Mina's in de Punjab, die leven in groote ruime huizen, terwijl zij zeer veel vee, mooie kleedingstukken en kostbare sieraden bezitten; en toch trekken die menschen op gezette tijden er op uit om te plunderen. [1])

Men ziet dus, dat deze volksstammen een zeer bijzonder type van misdadigers vormen, waartegen de gewone maatregelen tot wering van misdrijf niet de minste uitwerking zouden hebben gehad. En dat het euvel in de noordelijke provincies niet gering is, blijkt hieruit dat er in de North-West-Provinces alleen 29 dergelijke stammen gevonden worden.

In de Punjab is men begonnen met het nemen van speciale maatregelen. Men trachtte n.l. die stammen, door hen stukken bouwland en landbouwgereedschappen te verschaffen, langzamerhand aan den landbouw te gewennen om hen zoodoende van hun misdadig bedrijf terug te houden.

---

[1]) STRACHEY: „India", pag. 314.

Veel succes had die proef niet; het bleek zeer spoedig, dat strengere maatregelen genomen moesten worden, dat die stammen, waarvan gebleken was, dat zij zich bezighielden met het plegen van misdrijf, op bepaalde plaatsen bijeen moesten gehouden worden, en dat men daartoe alleen kon geraken door de leden van zoo'n stam zoo nauwkeurig mogelijk te registreeren. In 1871 werd door de Britsch-Indische regeering eene wet aangenomen (Act. XXVII van 1871), waarbij het Gouvernement het recht had een stam te verklaren als behoorende tot de "criminal tribes", als gevolg waarvan een register werd gemaakt van alle leden van dien stam. Aan zoo'n stam werd dan een plaats aangewezen, waar hij in het vervolg moest wonen, en deze plaatsen vormden de z. g. "reformatory settlements." Elk persoon tot dien stam behoorende, die zich buiten bepaalde grenzen bevond, kon gearresteerd worden; verder zouden zij binnen die grenzen volkomen vrij zijn.

Hoewel deze maatregelen gedeeltelijk eene goede uitwerking hadden, bleven er toch steeds stammen, waarbij alle pogingen om hen tot een ordelijk en rustig landbouwend volk te maken faalden, en waarbij niettegenstaande alle strenge politietoezicht toch nog velen zich zonder vergunning buiten de hen gestelde grenzen begaven. Zoo leest men in Statement 1895—'96, pag. 27, betreffende die zoogenaamde "reformatory settlements": "As to reformatories for criminal tribes it is said, that though useful as affording a certain immunity from crime they fail absolutely in effecting reclamation" (i. e. de verklaring dat de bepalingen van Act XXVII van 1871 niet meer op hen toepasselijk zullen zijn). Dus meer nadeel dan voordeel verkreeg men met die bepalingen.

Bij Act II van 1897 werd de Criminal Tribes Act herzien, en daarbij de bepalingen verscherpt, terwijl thans ook meer werk er van gemaakt wordt om het opkomend geslacht de slechte gewoonte van hun ouders en voorouders af te leeren.

Na dit overzicht van eenige bijzondere vormen, waarin zich de criminaliteit in Britsch-Indië voordoet, mag eene korte bespreking van, benevens eenige gegevens betreffende de criminaliteit in 't algemeen hier niet ontbreken.

Gaat men de statistieken voor Britsch-Indië na, dan ziet men dat het aantal misdrijven [1]) in de laatste twintig jaren toegenomen is, nl. van 978.516 in 1880 tot 1.490.441 in 1899, dus eene vermeerdering van ongeveer 59 %; terwijl de bevolking in dienzelfden tijd toegenomen is met slechts 16 % (198 millioen volgens de census van 1881 en 231 millioen volgens de census van 1901). De gevolgtrekking zou hieruit dus te maken zijn, dat de criminaliteit in de laatste 20 jaren in Britsch-Indië niet alleen absoluut maar ook relatief toegenomen is; doch nu zeggen die cijfers op zichzelf natuurlijk nog niet veel. Men ziet daaruit b.v. niet of die vermeerdering gevonden wordt bij de minder ernstige overtredingen, of bij de zwaardere misdrijven. Ook kunnen tot die vermeerdering factoren meewerken welke niet in direct verband staan met een toeneming

---

[1]) Hier opgevat als algemeenen term voor alle vergrijpen. Aangezien in de Britsch-Indische statistieken, die mij ten dienste stonden, geen onderscheid wordt gemaakt tusschen ernstige en lichtere vergrijpen, is niet precies na te gaan, of die ernstige vergrijpen, welke wij misdrijven noemen, zijn toegenomen of niet, alhoewel men uit eene specificatie van enkele speciale delicten, als moord, dacoity en diefstal, wel de conclusie zou maken, dat de eigenlijk gezegde misdrijven ook een weinig toegenomen zijn.

der criminaliteit; want de statistische opgaven betreffende misdrijven kunnen b. v. stijgen door grootere activiteit of betere inrichting der politie belast met het opsporen van misdrijf.

Bij de beoordeeling van de bovengenoemde cijfers dient dan ook in aanmerking genomen te worden, dat die cijfers geven het totaal van alle vergrijpen en dat een groot gedeelte ervan valt onder "special and local laws", dus vergrijpen tegen plaatselijke verordeningen, welke nu niet zoozeer als maatstaf van de criminaliteit kunnen meetellen [1]). De gegevens hebben mij ontbroken om de verhouding van dergelijke vergrijpen tot het totaal gedurende de laatste twintig jaar na te gaan; alleen voor het tijdvak 1894—'98 heb ik dit kunnen vinden; en die cijfers wijzen er op, dat gedurende die 5 jaren de verhouding tusschen vergrijpen tegen den Penal Code en vergrijpen tegen andere wetten vrijwel gelijk is gebleven; het aantal vergrijpen tegen den Penal Code vormt ongeveer 55 à 60 % van het totaalcijfer [2]).

Is dus uit de stijging van het totaalcijfer der vergrijpen nog niet direct de conclusie te trekken, dat het aantal eigenlijk gezegde misdrijven ook toenemende is, toch is dit laatste het geval zooals blijken kan uit de cijfers betreffende eenige der meest belangrijke misdrijven in de "Statistical Abstracts relating to British India" onder het hoofdstuk „Police" te vinden [3]). Uit die gegevens ziet

---

[1]) Men bedenke echter, dat ook wetten als de "Criminal Tribes Act" speciale wetten zijn. Onder „special and local laws" worden begrepen alle wetten en verordeningen met strafbepalingen buiten den Penal Code. Zoo behoort ook tot die wetten de "Vagrancy Act" van 1869 (Act XXI) tegen de vagabondage. De P. C. bevat hieromtrent geen bepalingen.

[2]) Waar ik in het vervolg spreek over misdrijven, worden daarmee bedoeld vergrijpen tegen de bepalingen van den Penal Code.

[3]) Zie bijlage H.

men, dat het aantal gedurende de laatste 20 jaren stijgende is, al heeft ook bij sommige in 1898 een daling plaats gehad, waarbij in aanmerking genomen moet worden dat 1897 een buitengewoon ongunstig jaar was tengevolge van hongersnood en pest.

Bij eenige misdrijven, namelijk moord, dacoity en diefstal, is vóór 1880 een duidelijke daling waar te nemen, welke daling verklaard wordt uit het feit dat in 1874 en 1876 Britsch-Indië geteisterd werd door hongersnood (in 1874 voornamelijk Bengalen en in 1876 zuidelijk Indië en ook een gedeelte van Bombay), zoodat dus in 1876 het aantal misdrijven, in het bijzonder die tegen de eigendommen, onnatuurlijk was gestegen. Vooral de hongersnood van 1876 was zeer ernstig en de gevolgen hiervan bleven nog nawerken, al was het ook steeds in mindere mate, tot 1880.

Onder de voornaamste misdrijven die in Britsch-Indië voorkomen behooren: moord, dacoity, diefstal, misdrijven tegen den staat en de openbare orde en rust.

Onder de rubriek moord zijn ook begrepen de moordaanslagen door thugs, welke echter, zooals reeds vermeld, in de laatste jaren nagenoeg niet meer voorkomen. Desniettegenstaande bereikt het aantal moorden in Britsch-Indië toch nog een vrij hoog cijfer. Nu doet moord zich in Britsch-Indië — en dit geldt ook voor Nederl.-Indië — veelal in een anderen vorm voor dan in Europa, namelijk niet als een gevolg van een van te voren beraamd plan maar als een daad tengevolge van een plotseling opwellende hartstocht, waarbij de dader als het ware in eene mate van ontoerekenbaarheid komt. [1])

---

[1]) In Nederl.-Indië noemt men dat „matah gëlap", woordelijk „verduisterd oog".

Oorzaak hiervan is in vele gevallen echtbreuk, die door den bedrogen echtgenoot ontdekt wordt. In het Mohammedaansche recht is dit een geval, waarbij een zeer uitgebreid recht van noodweer toegestaan is en de weerwraak soms nog in volle kracht toegepast kan worden; dus is het niet te verwonderen dat de Inlander bij het ontdekken van overspel door zijne vrouw gepleegd zeer licht overgaat tot het plegen van moord, waar zijn godsdienstig gevoel zulk een daad rechtvaardigt. Dit geldt natuurlijk alleen voor de Mohammedanen; maar het is zeer wel aan te nemen, dat ook de Hindoes door de lange overheersching der Mohammedaansche vorsten en de daarmee gepaard gaande uitsluitende toepasselijkheid van het Mohammedaansche strafrecht, moord bij ontdekking van echtbreuk als een niet ernstig feit zijn gaan beschouwen.

De vele oorlogen en ook de wreede onderdrukking waaraan de inheemsche bevolking in vorige eeuwen heeft bloot gestaan van den kant der Inlandsche vorsten, hebben het hunne er toe bijgedragen, om het vernietigen van een menschenleven als iets niet ernstigs te doen beschouwen [1]). In vele gevallen toch heeft moord plaats, waar het doel eigenlijk was diefstal en dan nog wel diefstal van voorwerpen van zeer geringe waarde. Ook bijgeloof en geloof in hekserij leidt in sommige gevallen tot moord, natuurlijk des te eerder naarmate het volk ook minder ontwikkeld en minder beschaafd is; zoo leest men in Statement 1859—'60 deel II pag. 8, dat de

---

[1]) Bovendien is de geringschatting van het menschelijk leven een den natuurvolkeren eigen karaktertrek, waarop door ethnologen herhaaldelijk gewezen wordt, o. a. Z. Dimitroff: „Die Geringschätzung des menschlichen Lebens bei den Naturvölkern", 1891.

Cole's, een volksstam aan de Z. W. grens van Bengalen wonende en bestaande uit aborigines, i. e. de oorspronkelijke bewoners van Indië, de niet-Ariers, tengevolge van hun geloof in hekserij, geheele families, die zij behekst achtten, uitmoorden. Over een veel in Britsch-Indië voorkomende wijze van dood veroorzaking, nl. door middel van vergif en soms ook tengevolge van het toedienen van bedwelmende dranken is reeds gesproken.

Bij diefstal verdient opmerking het veelvuldig voorkomen van het rooven van vee. Dit heeft zich in Britsch-Indië langzamerhand zeer uitgebreid en is een geregeld beroep geworden. Degenen, die zich op het stelen van vee toeleggen, hebben op verschillende plaatsen personen, die hen in dat bedrijf behulpzaam zijn en bij wie dan het gestolen beest verborgen wordt tot tijd en wijle het geschikte oogenblik gekomen is de buit te verkoopen.

Het aantal misdrijven, dat in de statistieken voorkomt onder het hoofd "offences against the state and public tranquillity", behoort bijna uitsluitend tot de laatste categorie, "public tranquillity", i. e. de misdrijven tegen de openbare orde, als hoedanig in den Penal Code samengevat worden 1⁰. het deelnemen aan vereenigingen met het oogmerk misdrijf te plegen; 2⁰. "rioting", eigenlijk oproer verwekken, doch hetgeen in den Penal Code gedefinieerd wordt als het tot daden overgaan van zoo'n verboden vereeniging; en 3⁰. "affray", i.e. het verstoren der openbare rust door vechten op den openbaren weg. De eigenlijke misdrijven tegen de veiligheid van den staat komen zeer zelden voor: gedurende de jaren 1894—'98 gemiddeld slechts 13 gevallen; in 1898 bedroeg het aantal 32.

Onder de andere misdrijven tegen de algemeene zaak zijn het meest voorkomende misdrijven tegen het openbaar gezag (25 %) en meineed en het geven van valsche verklaringen, in het algemeen het in eenig opzicht verhinderen of bemoeielijken van gerechtelijk onderzoek (13 %). Onder de misdrijven tegen het openbaar gezag worden in den P. C. genoemd: eedsweigering, het niet geven van inlichtingen, die tot het ontdekken van bepaalde misdrijven kunnen leiden, wederspannigheid, beleediging of bedreiging van ambtenaren, het achterhouden van documenten, die men verplicht is te toonen. Een groot deel (39 %) van deze misdrijven tegen de algemeene zaak valt onder het hoofd "offences affecting the public health, safety, convenience, decency and morals". Te zamen vormen de misdrijven tegen de algemeene zaak ongeveer 10 % van het totaal aantal vergrijpen tegen de bepalingen van den Penal Code.

De misdrijven tegen den persoon bereiken in Britsch-Indië eene buitengewone hoogte; zij vormen ongeveer 40 % van het totaal aantal misdrijven — in Nederlandsch Indië bedraagt deze categorie van misdrijven slechts ongeveer 17 % van het totaal. Meer dan de helft van deze misdrijven valt onder de rubriek „hurt", i. e. het veroorzaken van lichamelijk letsel met verschillende gequalificeerde vormen ervan; terwijl ook een groot deel behoort tot "Criminal force and assault". Nu valt hieronder elke feitelijke geweldpleging (criminal force) of bedreiging er mee (assault). De artikelen van den P. C. die hierover handelen leveren weer een sterk bewijs op voor mijn reeds hiervoor geopperd bezwaar tegen den P. C., n. l. dat de samenstellers van den Code, door al te veel in het wetboek te hebben willen verklaren, van

dat wetboek een leerboek hebben gemaakt.[1]) Door de vele vergrijpen onder deze rubriek (in 1898 bedroegen zij 117.551 of $^2/_5$ van het totaal aantal misdrijven tegen den persoon) is natuurlijk het totaal van de misdrijven tegen den persoon ook zeer gestegen; en hoewel onder "criminal force and assault" vergrijpen vallen, die nu niet volgens het strafwetboek van Ned.-Indië onder mishandelingen behooren, zooals feitelijke aanranding der eerbaarheid, het zijn toch misdrijven, die evenals in Nederlandsch-Indië gerekend worden onder de rubriek misdrijven tegen den persoon. Slechts één artikel in dit hoofdstuk van den Penal Code bevat een misdrijf, dat in Ned.-Indië onder de misdrijven tegen de algemeene zaak voorkomt, n.l. sect. 353, dat handelt over verzet (criminal force en assault) tegen ambtenaren in de uitoefening hunner functie.

Ook vele gevallen van wederrechtelijke vrijheids-

---

[1]) Eerst wordt verklaard wat "force" is. Sect. 349 luidt:

"A person is said to use force to another, if he causes motion, change of motion, or cessation of motion to that other, or if he causes to any substance such motion or change of motion, or cessation of motion as brings that substance into contact with any part of that other's body, or with any thing which that other is wearing or carrying, or with any thing so situated that such contact affects that other's sense of feeling.

Provided that the person causing the motion, or change of motion, or cessation of motion causes that motion, change of motion, or cessation in one of the three ways hereinafter described:

First — By his own bodily power.

Secondly — By disposing any substance in such a mamer that the motion or change or cessation of motion takes place without any further act on his part, or on the part of any other person.

Thirdly —By inducing any animal to move, to change its motion, or to cease to move."

Erg fraai is dit artikel zeker niet en bovendien ook geheel niet op zijn plaats in een wetboek. In section 350 wordt nu gezegd dat "force" als "criminal force" gedefinieerd wordt, zoodra het geschiedt met het doel om een misdrijf te plegen, of om iemand "injury, fear or annoyance" te berokkenen. Het geheel, blijkbaar nog niet duidelijk genoeg, wordt opgeluisterd met 8 illustrations.

berooving doen zich in Britsch-Indië voor (in 1898 bedroeg het aantal 11.898); terwijl misdrijven tegen het leven in 1898 vermeld worden met een totaal van 6.913. De misdrijven tegen de zeden, voor zoover zij met het huwelijk in verband staan, als overspel en bigamie, zijn hier niet bijgerekend. De P. C. behandelt deze gevallen in een apart hoofdstuk, "Offences relating to marriage", en deze rubriek komt met een vrij hoog cijfer in de statistieken voor (in 1898 bedroeg dit cijfer 21.288 op een totaal aantal misdrijven van 746.861.

Bij de misdrijven tegen de eigendommen, te zamen ongeveer 44 % van het totaal aantal misdrijven, bereikt diefstal het hoogste cijfer, iets meer dan $^2/_5$ van het totaal dezer rubriek; ongeveer $^1/_3$ zijn misdrijven in den P. C. bekend onder den naam "criminal trespass", i. e. het binnendringen in huizen (house-trespass) of andere eigendommen, hetzij zonder hetzij met braak of inklimming (house-breaking), met het oogmerk om een misdrijf te plegen, of "to intimidate, insult or annoy any person". Verder zijn de meest belangrijke misdrijven in deze rubriek: "mischief", i. e. zaakbeschadiging of vernieling, verduistering en heling, respectievelijk ongeveer 13 %, 5 % en 4 % bedragende van het totaal dezer rubriek.

Ten slotte blijft nog over het laatste hoofdstuk betreffende de speciaaldelicten, n. l. "criminal intimidation, insult and annoyance", waarvan het totaal cijfer in de statistieken zeer gestegen is in de jaren 1894—'98 (van 24.778 in 1894 tot 29.466 in 1898). Reeds vroeger is er op gewezen, dat in dit hoofdstuk ook voorkomt eene bepaling betreffende het publiceeren en verspreiden van verklaringen of geruchten met het oogmerk de openbare orde te verstoren en dat ten gevolge van de groote brutaliteit, waarmee



de Inlandsche pers zich uitliet in 1898 die bepaling verscherpt is tegelijk met een herziening van de bepalingen over opruiïng. [1])

In het voorafgaande hebben de cijfers uitsluitend betrekning op het aantal ter kennis van de politie en justitie gebrachte gevallen. Bekend is het echter, dat de inlander op zeer zwakke gronden, soms alleen uit een gevoel van haat een persoon van het een of ander feit beticht, hetgeen bij nader onderzoek echter blijkt volkomen onwaar te zijn. Volgens eenige gegevens betreffende de jaren 1894—'98 kan men aannemen, dat er slechts 75 à 80 % van het totaal aantal vergrijpen, waarvan aangifte is gedaan, voor den rechter gebracht worden. Hierbij dient echter in het oog gehouden te worden, dat in het Britsch-Indisch strafrecht vele misdrijven "compoundable" zijn, m. a. w. dat vervolging hiervoor afkoopbaar is, [2]) niet alleen misdrijven, waarop enkele boete als straf gesteld is, zooals bij ons het geval is, maar zelfs misdrijven waarop gevangenisstraf van eenige jaren, ja zelfs van 5 jaar staat.

Voor de ongeveer [3]) 1.100.000 in 1898 ter kennis van

[1]) Ter verduidelijking van de verdeeling der criminaliteit over geheel Britsch-Indië dienen de volgende cijfers, die het aantal door den rechter behandelde zaken in 1898 aangeven in de diverse provincies op elke 10.000 inwoners: Madras 88, Bombay 126, Bengal 28, N. W. Provinces en Oudh. 26, Punjab 47, Opper Birma 56, Neder Birma 111, Central Provinces 22 en Assam 29.

[2]) Het bedrag dat als "compensation" betaald werd in 1898 bedroeg Rs. 293.407.

[3]) Ik zeg hier ongeveer omdat ik de uitvoerige gegevens betreffende de jaren 1894-'98 ontleend heb aan een officieele uitgave van de "Judicial and Administrative statistics for Britisch India", verzameld onder toezicht van den Director-General of Statistics en uitgegeven te Calcutta; en nu kloppen de cijfers in deze statistieken niet geheel met de cijfers, die in de "Statistical Abstracts relating to India" (in Londen uitgegeven) te vinden zijn. De verschillen zijn echter te gering om van veel invloed te kunnen wezen. Daarom heb ik hier maar een rond getal genomen

den rechter gebrachte gevallen, hadden zich 1.770.159 personen te verantwoorden, waarvan 842.601 voor vergrijpen tegen andere wetten dan den Penal Code terecht stonden, zoodat dus een totaal van beklaagden onder den Penal Code overblijft van 927.558 of 0.4 % der totale bevolking [1]). Gegevens om na te gaan hoe deze beklaagden nu weer verdeeld worden naar geslacht, leeftijd, landaard of geloof en hoeveel ervan reeds vroeger veroordeeld waren, vindt men in de Statistical Abstracts niet, noch in de Judicial Statistics, die in Indië zelf uitgegeven worden. De gevangenisstatistieken van Britsch-Indië zijn echter zeer uitvoerig en geven van de gevangenisbevolking ook de verdeeling naar bovengenoemden maatstaf. Al omvat deze statistiek nu ook niet alle veroordeelden, die gegevens loopen over zoo'n groot aantal (in de jaren 1894—'98 werden gemiddeld per jaar ± 185.000 personen tot gevangenisstraf veroordeeld) dat men daarmee toch een overzicht krijgt van de verhouding der geslachten en landaarden ten opzichte der criminaliteit.

Het gemiddelde aantal tot gevangenisstraf veroordeelden gedurende 1894—'98 bedroeg 185.371, waarvan 11.028 vrouwen, dus een verhouding van mannen tot

---

[1]) Hoewel een juiste vergelijking niet mogelijk kan zijn wegens verschil in inrichting der statistieken, wil ik hier toch eenige cijfers betreffende Nederland en Nederl.-Indië geven, die voor vergelijking met de cijfers van Britsch-Indië niet geheel onvatbaar zijn.

Zoo vormt in Nederl. Indië het aantal beklaagden voor misdrijf slechts 0,05 % der bevolking, voor misdrijf en overtreding tezamen (hieronder begrepen ook de zaken voor de regentschaps- en de districtsgerechten) 0,2 %; en neemt men de beklaagden bij de politierol er bij, dan komt men tot een totaal van 0,9 % der bevolking. In Britsch-Indië vormt het totaal van alle beklaagden tezamen ongeveer 0,8 % der bevolking.

In Nederland bedroeg in 1898 het aantal beklaagden voor de rechtbank 0,35, dat voor den kantonrechter 2,4 % der bevolking.

vrouwen van 100: 6.3. Het grootste aantal zijn Hindoes en Sikhs n.l. 107.513 mannen en 8.379 vrouwen; dan volgen de Mohammedanen met 45.481 mannen en 1464 vrouwen; vervolgens de Buddhisten en Jains met 15.047 m. en 686 vr., terwijl het aantal Christenen in de gevangenissen bedraagt 1976 mannen en 106 vrouwen, waarvan tot de Inlandsche Christenen behooren 1182 mannen en 97 vrouwen. De verhouding tusschen mannelijke en vrouwelijke gevangenen is dus bij de Hindoes en Sikhs 7.79 (aantal vrouwen op 100 mannen), bij de Mohammedanen 3,21, bij de Buddhisten en Jains 4,55 en bij de Christenen 5,36; bij de Inlandsche Christenen alleen 8,20. In Nederl.-Indië bedragen deze verhoudingen der gevangenisbevolking voor de Inlanders 7,6 voor de vreemde Oosterlingen 1.6. [1])

Neemt men het totaal der beklaagden, dan is voor Ned.-Indië de verhouding op 100 mannen bij misdrijf 4,42, bij overtreding 4.92 en bij zaken ter politierol 10.8. In Nederland is het cijfer voor het aantal vrouwen op 100 mannen der gevangenisbevolking 8,57 [2]). De verhouding is dus in Britsch-Indië niet zoo ongunstig (6.3); het ongunstigst is zij wel bij de Inlandsche Christenen (8.20). Dat hierbij ongunstige factoren meewerken, als o.a. de omstandigheid, dat er veel meer vrouwelijke dan mannelijke Inlandsche Christenen zouden zijn, is mij niet gebleken. Aan de hand van deze cijfers kan men dus niet beweren, dat het overgaan tot den christelijken godsdienst een gunstigen invloed heeft gehad op de criminaliteit der vrouwen in Britsch-Indië.

---

[1]) Deze cijfers van Nederl. Indië betreffen de gegevens voor 1897; in dat jaar was slechts één Europeesche vrouw tot gevangenisstraf veroordeeld.

[2]) In 1898.

Gaat men de verhouding na van het aantal tot gevangenisstraf veroordeelden tot het totaal der bevolking dan ziet men dat bij de Buddhisten en Jains de meeste criminaliteit voorkomt: de gevangenisbevolking, die onder deze rubriek valt, bedroeg in 1898 0,21 % van het totaal van dit onderdeel der bevolking; hierna komen de Christenen met 0,14 % der totale Christenbevolking; dan de Mohammedanen met 0,09 % en ten slotte de Hindoes en Sikhs met 0,07 %. Een vergelijking met de gevangenisbevolking in Nederl.-Indië gaat niet op, omdat daarbij ook begrepen zijn de gestraften met ten arbeidstelling aan de publieke werken, een politiestraf voor lichte vergrijpen waarvoor in Britsch-Indië veelal eene lichamelijke straf wordt toegepast volgens de Whipping Act of boete. De verhouding van het totaal aantal beklaagden tot het totaal der bevolking kan echter hierbij eenigszins als maatstaf dienen van de verdeeling der criminaliteit over de diverse rassen. Voor de Europeanen bedroeg die verhouding in 1898 bij misdrijven 0.22 %, bij overtredingen 0.8, % dus te zamen 1.02 %; voor Inlanders bij misdrijf 0.05 %, bij overtreding (uitgezonderd politierol, regentschaps- en districtsgerechten), 0.02 % en bij zaken ter politierol 0.71 %; voor vreemde Oosterlingen bij misdrijven 0.14 %, bij overtreding (uitgezonderd als voren) 0.09 % en bij zaken ter politierol 4.76 %. De verhouding van het aantal beklaagden voor alle vergrijpen tot het totaal der bevolking is 0.98 %. In Nederland bedroeg in 1898 het aantal personen in de gevangenis opgenomen 0.9 % der totale bevolking; het aantal beklaagden ter zake van misdrijf 0.35 % en ter zake van overtreding 2.4 % der bevolking, dus een totaal aantal beklaagden van 2.75 % der bevolking opleverende. In Britsch-Indië bedroeg het aantal beklaagden voor alle vergrijpen in

dat zelfde jaar 1.805.607 of 0.80 % der bevolking. Hieruit is nog niet dadelijk de gevolgtrekking te maken, dat in Britsch-Indië de criminaliteit zooveel minder is dan in Nederland. Men vergete hierbij niet dat men in Britsch-Indië en ook in Ned.-Indië te maken heeft met een gebied van kolossale uitgestrektheid, waar de justitie hare functies moet uitoefenen met zeer onvoldoende en gebrekkige hulpmiddelen. Dit blijkt in Britsch-Indië zeer sterk uit het groote aantal vrijspraken, die het gevolg zijn van de gerechtelijke bemoeienissen; ongeveer 53 % van het aantal beklaagden wordt daar vrijgesproken, meestal ten gevolge van gebrek aan bewijs; in Ned.-Indië ongeveer 15 % en in Nederland ± 3.6 %. In landen als Britsch-Indië en Ned.-Indië schiet de politie, het voornaamste hulpmiddel der justitie, te kort, niet alleen in het constateeren en aanbrengen van misdrijf, maar ook in het opsporen der daders, zoodat eensdeels een groot aantal misdrijven geheel ongemerkt en ongestoord plaats vindt, anderdeels vele personen die wegens misdrijf terecht staan bij gebrek aan bewijs weder vrijgesproken moeten worden. Een groote hinderpaal hierbij is ook de weinige medewerking, ja eerder tegenwerking van de Inlandsche bevolking. Dit gemis aan de noodige medewerking der bevolking tot het voorkomen en nasporen van misdrijf liet zich het sterkst voelen in de North Western Provinces. Om aan dit bezwaar eenigszins te gemoet te komen werden bij wettelijke regeling de landeigenaren, de Zamindars, in zekere mate verantwoordelijk gesteld voor elk binnen hunne bezittingen gepleegd misdrijf. Onder het beheer der Inlandsche vorsten hadden die landeigenaren een uitgebreide macht tot het onderdrukken van misdrijf binnen hun eigen domein;

zij konden zelfs straffen opleggen. De plicht der landeigenaren om het gouvernement behulpzaam te zijn bij het tegengaan van misdrijf werd ook door de Engelschen aangenomen en bij verschillende wetten vastgesteld. Die plicht omvat niet alleen het spoedig aan den bevoegden magistraat ter kennisse brengen van misdrijven binnen hunne eigendommen, en het zooveel mogelijk voorkomen van diefstal en rooverij in hun gebied, maar de landeigenaren werden ook persoonlijk en geldelijk aansprakelijk gesteld voor alle binnen de grenzen van hunne bezittingen gestolen waarden, en ook voor alle gestolen waarden, die binnen hun gebied gebracht waren, indien het bleek, dat dit gebeurd was met hun medeweten of medewerking, of indien zij niet de noodige maatregelen namen om het gestolen goed te vinden. [1])

Dergelijke bepalingen waren noodig, omdat in vele gevallen bleek, dat die landeigenaren of andere invloedrijke Inlanders medeplichtigen of begunstigers van misdadigers waren. Tevens kon zoodoende meer heil verwacht worden van de dorpspolitie.

De politie in Britsch-Indië is steeds verdeeld geweest in twee soorten: de geregelde politie, benoemd en betaald door den Staat en de dorpspolitie; deze laatste was een half-officieel corps, de leden van dit corps werden niet benoemd door den Staat en ook niet betaald uit de schatkist, maar zij vormden locale instellingen die bekostigd werden door de dorpen zelf, waar zij zich bevonden [2]); die baantjes gingen dan meestal van vader op zoon over.

---

[1]) Deze bepalingen toonen veel overeenkomst met het solidariteitsstelsel bekend in het Maleische strafrecht.

[2]) De betaling geschiedde nu eens in geld, dan weer in belooningen met stukjes land, erg geregeld had zij ook niet plaats.

Voortdurend kwamen er klachten over de numerieke en de moreele onvoldoendheid der politie. Het baantje was bij de Inlandsche bevolking niet gezien, zoodat slechts zij, die geen andere bezigheid konden vinden, dus meestal niet het beste deel der bevolking, zich er voor aanmeldden. Machtsmisbruiken en omkooperijen waren aan de orde van den dag. Er waren slechts zeer weinig Europeanen in dienst bij de politie en deze waren niet in staat hun Inlandsch personeel behoorlijk te controleeren.

Toen nu na het onderdrukken van "the Great Mutiny" langzamerhand de rust weer in het land keerde en toen men binnen korten tijd de invoering van een nieuw strafrecht kon verwachten, zag de Regeering in, dat het ook noodzakelijk was de politie te verbeteren, want zonder behoorlijke politie zou ook het best ingerichte strafrechtstelsel geen resultaten opleveren.

Bij Act V van 1861 werd toen een geheele reorganisatie gebracht in het politiewezen. Deze wet behandelde echter alleen de geregelde politie; op de dorpspolitie had zij geen betrekking, dan alleen voor zoover deze onder de nieuwe politie opgenomen werd. Terwijl voorheen de politie gesplitst was in militaire politie, geheel onder militaire tucht en ook gewapend als militairen, en in gewone civiele politie, werd die onderscheiding door de nieuwe wet opgeheven. Alleen in Birma en in Assam is de verdeeling in militaire en civiele politie behouden. Ook werd door die wet opgeheven een van de grootste fouten van het oude systeem. Vroeger stond namelijk de politie onder toezicht van den plaatselijken magistraat, dus moest deze als rechter zijn oordeel uitspreken over de schuld of onschuld van personen, terwijl hij als hoofd

dan een ieder overhoop steekt, die hem in den weg komt. (het z.g. „amok" maken). Het georganiseerde misdrijf, als dacoity en thuggee is in Nederl.-Indië echter onbekend; wel kent men daar een soort misdrijf dat veel overeenkomst heeft met dacoity, nl. de ketjoepartijen, doch geheel op één lijn zijn die twee intusschen niet te stellen, zij het ook, dat het gepleegde feit bij die beide misdrijven volkomen gelijk is, zooals blijkt uit de beschrijving, die Mr. W. DE GELDER ervan geeft [1]).

Na er op gewezen te hebben, dat deze misdrijven zoo hoogst gevaarlijk zijn, omdat ze openlijk ten aanschouwe van de politie geschieden, zegt hij verder: „Schreeuwende en tierende, brandende toortsen in het rond zwaaiende, werpt zich een bende van tien, twintig of dertig man plotseling op eene woning, welker bewoner, gelijk vooraf wordt nagegaan, eene groote som gelds of vele gouden en zilveren sieraden bezit. Gewapend met knuppels, hakmessen, of sabels trappen zij de deuren open, slaan meedoogenloos ieder, die niet vlucht dood, verbrijzelen alle meubelen en gaan na den buit veroverd te hebben in den regel ongedeerd weder weg. Verzet is meestal onmogelijk en daar de ketjoes altijd hun gelaat zwart gemaakt hebben en ook dikwerf geheel naakt zijn, worden zij zelden of nooit aan gelaat of kleeding herkend."

Wat echter deze misdrijven in Nederl. Indië minder ernstig en gevaarlijk maakt dan in Britsch Indië is, dat men in het eerste land hierbij niet te maken heeft met afdeelingen van een over het geheele land verspreide bende van beroepsmisdadigers, maar dat die ketjoepartijen in den regel gepleegd worden „door gewone desalieden

---

[1]) Strafrecht in Ned.-Indië, I pag. 43.

die aan een opkomende begeerte geen weerstand kunnen bieden." [1])

Het is zeker een van de eigenaardigheden van den Inlander, dat, niettegenstaande hij over het geheel zacht en volgzaam van karakter is, hij niet zelden tot misdrijf wordt gedreven door „kleine grieven, die voor den Europeaan in den regel geen grond zouden opleveren om misdrijf te plegen".[2]) Zoo vermoordde een Inlander eene vrouw, omdat deze hem op den passar aan zijn kleedje had getrokken, hetgeen hij als een grove beleediging beschouwde. Een ander liet zijn broer vermoorden, omdat deze een boom had verkocht, die tot de nalatenschap van hun vader behoorde; weer een ander verbrandde het huis van zijn dorpshoofd, die hem wegens onwilligheid tot het verrichten van heerendiensten had aangeklaagd. In de meeste gevallen is het dus wraakzucht, opgewekt door slechts minder ernstige feiten, die den Inlander tot misdrijf aanzetten. Hierbij komt een der groote gebreken van den Inlander te voorschijn: nl. zijn gebrek aan zelfbeheersching bij het opwekken van zijn hartstochten, terwijl hiermee tevens gepaard gaat een zekere mate van geringschatting van het leven zijner naasten.

Zooals reeds werd opgemerkt, begaat de Inlander dikwijls misdrijf, veelal moord of doodslag, in een zekere mate van geestesverstoring, in welken toestand hij gekomen is door eigen kunstmatige opwinding of door een koortsaanval, welke sterker op de geestvermogens der Inlanders schijnt te werken dan op die der Europeanen; ook hierbij komt dan zijn gebrek aan zelfbeheersching zeer sterk uit.

---

[1]) DE GELDER, Strafr. i. Ned.-Ind., I, pag. 44.
[2]) DE GELDER, Strafr. i. Ned.-Ind., I, pag. 35.

In zoo'n toestand van razernij verkeerende doen zich bij den Inlander zeer dikwijls hallucinatiën voor, waarbij hij zijn slachtoffers voor dieren aanziet. [1])

Een der beweegredenen, die den Inlander tot misdrijf aanzetten, is hebzucht, voorzeker een van de grootste oudeugden der Inlandsche bevolking, en de oorzaak van de tallooze diefstallen, die in Ned.-Indie gepleegd worden. Als een Inlander ziet, dat een ander persoon iets in zijn bezit heeft, dat hij gaarne zelf zou willen hebben, dan ziet hij er niets slechts of onteerends in, maakt er in alle geval geen gewetensbezwaar van, om zoo'n voorwerp te stelen, vooral niet als het te stelen voorwerp van geringe waarde is. De Inlander toch maakt in zijn eigen wetboeken verschil tusschen diefstal van voorwerpen van groote waarde en van voorwerpen van geringe waarde; de laatste werd veel lichter gestraft; [2]) strooperij voor zoover hieronder begrepen is diefstal van veldvruchten, acht de Inlander in het geheel niet strafbaar. [3]) Ook uit de statistieken blijkt, dat diefstal het misdrijf is, waarmee door den strafwetgever voor Indië het meest rekening te houden is: van een totaal van 16987 beklaagden wegens misdrijf in 1895 waren er niet minder dan 12027 beklaagden of ongeveer 70 % die voor diefstal terecht

---

[1]) De Gelder, Strafr. i. Ned.-Ind., I, pag. 37.

[2]) In het Strafwetb. v. Inlanders v. 1872 is in zoover hierin met de volksovertuiging rekening gehouden dat geringe diefstallen beneden de waarde van *f* 25.— slechts gestraft worden met een straf, die door den politierechter kan opgelegd worden; dit geschiedde om deze veel voorkomende diefstallen uitsluitend door den politierechter te laten berechten en zoodoende dus de meer omslachtige procedure der landraden voor deze feiten te vermijden (zie W. v. Str. v. Inl. artt. 305 en 317 en de toelichting daarop).

[3]) De Gelder, Strafr. in Ned.-Ind., I, pag. 24.

stonden. [1]) Een groot deel van deze diefstallen betreft diefstal van vee, een euvel dat op groote schaal door Indië verbreid is; de juiste verhouding is niet op te geven daar de noodige gegevens ervoor niet aanwezig zijn. Wel komen in elk Kolon. Verslag onder de bijlagen eenige cijfers voor betreffende het aantal veediefstallen en het aantal daarbij betrokken beklaagden (voor Java en Madura alleen), waaronder ook de zaken ter politierol afgedaan voorkomen, maar de gerechtelijke statistieken voor Nederl.-Indië geven alleen een specificatie van de misdrijven, maar niet van de zaken ter politierol afgedaan. In 1895 bedroeg het aantal beklaagden voor veediefstal op Java en Madura 3714, waarvan bij den politierechter 2012.

Gaan wij nu de statistieken na [2]), dan blijkt dat gedurende de jaren 1858—'70 het aantal beklaagden voor misdrijf voortdurend toenemende is. Als vermoedelijke redenen van die toeneming worden in het „Verslag ten geleide van de statistiek der regtsbedeeling in Nederl.-Indië over de jaren 1866 en 1867" [3]) opgegeven: 1°. het voortdurend toenemen der bevolking, 2°. verbetering der politie, 3°. het voortdurend waken van het hoofd van het openbaar ministerie tegen het afstraffen op de politierol wegens feiten, die als misdrijf van de competentie zijn van den landraad.

De twee laatste omstandigheden mogen tot die vermeerdering hebben medegewerkt, de toeneming der bevolking kan, naar ik meen, vrijwel als factor ter zijde

---

[1]) Hierbij zijn dus nog niet eens begrepen de diefstallen welke, wegens de geringe waarde van het gestolen voorwerp, door den politierechter berecht worden.

[2]) Zie bijlage A.

[3]) Kolon. Versl. 1870, Bijl. J, pag. 10.

gelaten worden. Want terwijl de bevolking van Nederl.-Indië gedurende de laatste 30 jaren zeker met 60 % is toegenomen, is na 1870 het aantal beklaagden wegens misdrijf vrijwel stationnair gebleven [1]) zoodat dus relatief het aantal misdrijven verminderd is. Waar nu na 1870 de vermeerdering der bevolking geen invloed heeft op het toenemen der misdrijven, daar zal zij vóór 1870 wel niet een der factoren geweest zijn, die medegewerkt hebben tot het toenemen van het aantal beklaagden van misdrijf, en zal deze toeneming eerder een gevolg zijn geweest van de betere inrichting en dientengevolge grootere werkzaamheid der politie.

In tegenstelling met misdrijf is het aantal beklaagden bij overtreding, en vooral in sterke mate bij zaken ter politierol, toegenomen, zelfs bijna verdriedubbeld als men de cijfers van 1870 en 1898 met elkaar vergelijkt. [2]) Hierbij kan men echter de toeneming der bevolking wel als een der factoren, die tot die vermeerdering medegewerkt hebben, beschouwen, omdat het hierbij voor het grootste deel geldt geringe vergrijpen en overtredingen van politieverordeningen, welke overtredingen nu niet bepaald een uiting van de criminaliteit der bevolking genoemd kunnen worden. En hierbij doet zich nog een andere vraag voor, n. l.: is de straf, die op dergelijke lichte vergrijpen gesteld is wel doelmatig, weerhoudt zij de menschen wel voldoende van het plegen dier ver-

---

[1]) Wel toont het schema, dat ik van den loop van het misdrijf in Ned.-Indië gedurende de laatste 30 jaren gemaakt hebt (zie bijlage E), eenige groote schommelingen aan, maar noch een aanhoudende stijging, noch een daling zijn daarbij waar te nemen, zoodat men de voorkomende plotselinge stijgingen en dalingen moet toeschrijven aan bijzondere omstandigheden, die met de criminaliteit van de bevolking geen verband houden.

[2]) Zie het schema in bijlage F.

grijpen?[1]) In aanmerking nemende het feit, dat het aantal personen bij misdrijf betrokken niet toegenomen is, niettegenstaande de sterke vermeerdering der bevolking, en overwegende, dat al moge het aantal verordeningen in den loop der jaren toenemen, deze toeneming toch niet van dien aard is, dat daardoor de groote vermeerdering van overtreders kan verklaard worden, zou men geneigd zijn bovengestelde vraag ontkennend te beantwoorden.

Na 1870 is, zooals gezegd, noch het aantal beklaagden noch het aantal veroordeelden wegens misdrijf geregeld stijgende. Wel zijn er jaren geweest, dat het aantal vrij sterk steeg — vooral is dit het geval in de jaren 1880 en 1881 — maar het nam telkens weer spoedig af, zoodat het steeds om en bij de 18 mille bleef voor de beklaagden en 12 à 13 mille voor de veroordeelden.[2]) Vergelijkt men nu hiermee de cijfers voor de recidive, dan ziet men in Indië juist hetzelfde verschijnsel als in Nederland en ook in andere Staten. Terwijl namelijk het aantal beklaagden en daarmee in verband ook het aantal veroordeelden ongeveer gelijk blijft, soms zelfs daalt, neemt het aantal recidivisten met uitzondering van enkele jaren, steeds toe. Opmerkelijk is het, dat het aantal recidivisten lang zoo groot niet is in Nederl.-Indië als in Nederland. Terwijl in Nederland in 1899 het aantal recidivisten 39,3 % bedroeg van het aantal veroordeelden wegens misdrijf (in 1896 bedroeg het ongeveer 31,5 %), vormde in Nederlandsch-Indië het aantal recidivisten in 1898 slechts 5 % van het aantal veroordeelden wegens misdrijf en in 1890 4,3 %. Hierbij dient men echter in aanmerking

[1]) Van zedelijke verbetering is natuurlijk bij dergelijke lichte straffen, die, als het vrijheidstraffen zijn, zeer kort zijn, niet veel te verwachten.

[2]) Zie bijlage E.

te nemen, dat deze opgaven voor Indië betreffende de recidive lang niet volledig kunnen zijn, eensdeels omdat in een land als Indië het identificeeren van misdadigers veel meer bezwaren oplevert dan in Nederland, anderdeels omdat de anthropometrische dienst in Indië in de jaren waarover de gegevens loopen nog lang niet zoo ingericht was als hij wezen moest; eerst in 1898 is men bij wijze van proef begonnen met anthropometrische identificatie volgens het stelsel van BERTILLON en nog slechts alleen te Batavia, Samarang en Soerabaya. [1]) En ten slotte kunnen die gegevens omtrent de recidive in Nederl.-Indië ook onmogelijk volledig zijn, wegens het niet toepassen van het stelsel der strafregisters (casiers judiciaires), door welks invoering in Nederland juist het cijfer der recidive ontzettend gestegen is.

Het aantal beklaagden wegens misdrijf in Nederl.-Indië, dat in 1898 een totaal van 17155 bedroeg, vormt ± 0.05 % der totale bevolking van Nederl.-Indië (voor Nederland 0,3 % en voor Britsch-Indië — waarbij niet te vergeten, dat het geldt beklaagden voor feiten, die onder den Penal Code vallen — 0,4 %). Van die 17155 beklaagden zijn 763

---

[1]) Hierin is Britsch-Indië ons voor geweest. In 1892 was het stelsel van BERTILLON ingevoerd in Madras, terwijl reeds te voren dit stelsel in Birma gebezigd werd; en in 1894 was het in bijna alle provincies ingevoerd. De gegevens hieromtrent te vinden hebben alleen betrekking op het aantal in de gevangenis gebrachte veroordeelden. Dit aantal nu is stijgende, hoewel gering, van 168.638 in 1890 tot 175.084 in 1898; het aantal recidivisten is ook, doch in veel sterker mate, stijgende en hierbij moet nog opgemerkt worden, dat die stijging gelijdelijk doorgaat, niettegenstaande het aantal in de gevangenis opgenomen veroordeelden in de jaren 1890—'98 nu eens stijgende dan weer dalende is. Alleen het jaar 1897 dient uitgezonderd te worden, omdat in dat jaar tengevolge van zwaren hongersnood de toeneming zeer groot was, zoodat het volgende jaar in vergelijking daarmee zeer gunstig afsteekt, maar in werkelijkheid meer het normale cijfer aangeeft. In 1890 bedroeg het aantal recidivisten 20695 of 12,3 % van het aantal in de gevangenis gebrachte veroordeelden, in 1898 was het aantal 24416 of 14 %.

vrouwen, hetgeen een verhouding geeft van 4,42 vrouwen op de 100 mannen (in Nederland was die verhouding in hetzelfde jaar 100: 11,74 [1]) en in Britsch-Indië voor zoover betreft de gevangenisbevolking 100: 6,3); van dat totaal vormen verder de Europeanen 1,06 %, gelijkstaande met 0,28 % der totale Europeesche bevolking, de Inlanders 95,12 % of bijna 0,05 % der totale Inlandsche bevolking, terwijl voor de vreemde oosterlingen die cijfers zijn 3,80 % en 0,13 %. Bij de Europeanen is dus de verhouding het ongunstigst, echter nog niet zoo ongunstig als in het Rijk in Europa, waar het aantal beklaagden voor misdrijf 0,35 % der bevolking vormt. De verhouding tusschen mannen en vrouwen bij de verschillende landaarden is evenals in Britsch-Indië, alleen uit de gevangenisstatistieken op te maken. Hieruit blijkt dan dat de verhouding is (op elke 100 mannen) voor de Europeanen 1,08, voor de Inlanders 3,4 en voor de vreemde Oosterlingen 1,6. [2])

Het grootste aantal misdrijven in Nederlandsch-Indië bestaat in misdrijven tegen de eigendommen, ongeveer $^3/_4$ van het totaal aantal misdrijven, dus veel meer dan in Britsch-Indië, waar het aantal misdrijven dezer rubriek slechts iets meer dan $^2/_5$ van het totaal vormt, terwijl de misdrijven tegen den persoon, die in Britsch-Indië ook ongeveer $^2/_5$ van het totaal innemen, in Nederl.-Indië nog geen $^1/_5$ van het totaal

---

[1]) Dit betreft de onherroepelijk veroordeelden voor misdrijf.

[2]) Voor deze berekening heb ik genomen de cijfers van de gevangenisstatistiek over het jaar 1897, bijl. F. Kol. Versl. 1899, de verhouding is berekend over het aantal in 1897 in de gevangenis toegelaten personen + het aantal dat op 31 Dec. 1896 nog in de gevangenis aanwezig was. De politioneel gestraften zijn hierbij niet meegerekend; telt men deze mee dan wordt de verhouding voor de Inlanders 7,6, voor de vreemde Oosterlingen blijft zij 1,6.

der misdrijven bedragen. Bedenkt men nu, dat het grootste deel (70 %) dezer misdrijven tegen de eigendommen diefstallen zijn, dan ziet men uit die cijfers, dat de criminaliteit zich in den Archipel in een veel minder gevaarlijken vorm voordoet dan in Britsch-Indië.

Onder de misdrijven tegen de algemeene zaak zijn de voornaamste: wederspannigheid, beleedigingen en gewelddadigheden tegen het openbaar gezag en tegen de openbare macht en ambtsmisdrijven (verduistering, knevelarij, omkooping, misbruik van gezag), terwijl het misdrijf van valsche munt en valschheid in onderhandsche geschriften ook vrij veel voorkomt. Bij de misdrijven tegen den persoon verdienen het eerst de aandacht de misdrijven tegen het leven gericht, nl. doodslag en moord, en vervolgens de moedwillige verwondingen of mishandelingen; van kindermoord en vergiftiging, welke misdrijven in Britsch-Indië vrij veel voorkomen (hoewel het eerste door de bemoeienis van het Engelsch beheer sterk verminderd is), doen zich in Nederl.-Indië slechts enkele gevallen voor.

Ten slotte vindt men in de derde rubriek van misdrijven, n.l. die tegen de eigendommen, naast de talrijke diefstallen als meest voorkomende misdrijven oplichting en stellionaat, misbruik van vertrouwen, en ook veel moedwillige brandstichting.

Uit de statistieken blijkt, dat al deze misdrijven vrijwel stationnair zijn gebleven. Een uitzondering hierop maakt doodslag, welk misdrijf na 1890 eenigszins toegenomen is, en ook dient men bij diefstal de jaren 1880—'83 en 1889—'94 uit te zonderen, daar in die jaren het aantal diefstallen zeer gestegen is om echter spoedig weer tot het normale cijfer te dalen.

Ook uit de schematische voorstelling in bijlage E blijkt, dat de misdrijven tegen de personen na 1885 een langzame maar aanhoudende stijging vertoonen, terwijl de misdrijven tegen de algemeene zaak vrijwel stationnair blijven. Het aantal beklaagden voor misdrijven tegen de eigendommen ondergaat daarentegen sterke schommelingen en vertoont een zeer ongelijke lijn, van welker vorm die der lijnen, de totalen der beklaagden en der veroordeelden aangevende, voornamelijk afhankelijk is.

Bij de overtredingszaken kunnen wij een sterke daling van overtredingen der amfioenpachtvoorwaarden constateeren; waren er in 1871 nog 1816 dergelijke overtredingszaken te berechten, in 1895 bedroeg het aantal slechts 118. Over het geheel is het aantal overtredingen sterk toegenomen, vooral na 1895, een verschijnsel dat men in alle landen zal opmerken, eensdeels tengevolge van toenemende bevolking, anderdeels tengevolge van vermeerderde reglementeering. In 1898 bedroeg het aantal beklaagden voor overtreding in Nederl.-Indië 14970; hierbij zijn echter niet begrepen de zaken ter politierol behandeld, waar juist verreweg de meeste overtredingszaken der Inlanders en vreemde Oosterlingen afgedaan worden. Ook het aantal hiervan is sterk toegenomen, zooals uit bijlagen C en F blijkt; werden in 1870 slechts 89496 personen door den politierechter veroordeeld — in 1858 bedroeg het aantal maar 53450 — in 1898 was het totaal gestegen tot 245.599, dus in nog geen dertig jaar ongeveer verdriedubbeld.

Met deze weinige gegevens, verduidelijkt door de als bijlagen bij dit werkje gevoegde statistieken en schema's, moet ik volstaan. Mijn bestek en ook tijd en gelegenheid laten mij niet toe om een verder uitvoerig

onderzoek in te stellen naar de criminaliteit in Ned.-Indië aan de hand van de door mij verzamelde statistische gegevens. Hoewel erkennende, dat voor een volledig overzicht dier criminaliteit een dergelijk uitvoerig onderzoek der statistische gegevens, getoetst aan de ontwikkelingsphasen en den maatschappelijken toestand der bevolking, alleszins noodig is, meen ik toch dat voor het doel van dit gedeelte van mijn proefschrift, het geven van een beknopt beeld der criminaliteit in Nederlandsch-Indië, het door mij medegedeelde voldoende mag geacht worden.

Ter vergemakkelijking van een vergelijkend overzicht volgt hier thans een résumé van de in de voorgaande bladzijden verspreid voorkomende cijfers, die betrekking hebben op de criminaliteit in Britsch- en in Nederlandsch-Indië, waaraan tot nadere vergelijking de desbetreffende cijfers voor Nederland worden toegevoegd.[1]) Zooals ik er echter reeds meermalen op gewezen heb, is een volkomen zuivere vergelijking door het naast elkaar stellen der cijfers onmogelijk wegens verschil in inrichting der statistieken en ook in strafstelsel, en soms ook in maatschappelijke toestanden in die verschillende landen. Desniettegenstaande dunkt mij het mededeelen dier cijfers, al geven zij ook niet een wiskunstig zuivere vergelijking, niet van belang ontbloot, daar zij toch eenigszins een beeld geven van de criminaliteit in die landen.

De criminaliteit in Britsch-Indië doet zich in een gevaarlijker vorm voor dan in Nederlandsch-Indië. Waar in eerstgenoemde kolonie de misdrijven tegen den per-

---

[1]) De cijfers zijn alle genomen uit de gegevens voor het jaar 1898.

soon ongeveer 40 % vormen van het totaal aantal vergrijpen, die onder den Penal Code vallen, en de misdrijven tegen de eigendommen ook ongeveer 40 % van dat totaal innemen, wordt in Nederlandsch-Indië slechts 18 à 20 % van het totaal aantal misdrijven door de misdrijven tegen den persoon en daarentegen ongeveer 75 % door de misdrijven tegen de eigendommen ingenomen. Het totaal aantal beklaagden voor misdrijf bedraagt in Nederlandsch-Indië ongeveer 0,05 % der totale bevolking — bij de Europeanen alleen is het percentage 0,28, bij de vreemde Oosterlingen 0.13. In Britsch-Indië vormt het totaal der beklaagden onder bepalingen van den P. C. 0,4 % der totale bevolking, terwijl in Nederland het aantal beklaagden voor misdrijf (in eersten aanleg voor de arrondissementsrechtbanken) 0.35 % der totale bevolking bedraagt.

Vergelijkt men het totaalcijfer der beklaagden voor alle mogelijke vergrijpen met dat der bevolking dan verkrijgt men voor Nederlandsch-Indië een percentage van 0,98 — voor Europeanen, Inlanders en vreemde Oosterlingen ieder afzonderlijk zijn de cijfers respectievelijk 1.08 %, 0,78 % [1]) en 4,99 % [2]). Voor Britsch-Indië is het percentage der beklaagden voor alle vergrijpen 0,80; voor Nederland is het cijfer 2,75.

Tot zoover zijn het allen cijfers, die vrijwel met elkaar te vergelijken zijn. Wat nu betreft de gegevens omtrent de verdeeling der misdadigers naar geslacht, landaard of godsdienst, hierbij zijn de cijfers naar geheel verschillenden maatstaf opgemaakt.

Zoo zijn b.v. voor Britsch-Indië deze gegevens alleen aangaande de gevangenisbevolking te vinden, terwijl een

---

[1]) Hiervan 0.71 % ter politierol.

[2]) Hiervan 4.76 % ter politierol.

vergelijking met de gevangenisbevolking in de andere landen niet opgaat wegens verschil in strafstelsel. Een vergelijking der in de gevangenis opgenomen personen in die drie landen dient dus tot niets; wel kunnen echter de cijfers, die de verdeeling dier gevangenisbevolking naar geslacht en landaard of godsdienst aangeven van belang zijn, voor zoover men daaruit eenigszins de verdeeling der criminaliteit in die landen kan opmaken.

Voor Nederlandsch-Indië is die verdeeling der criminaliteit naar den landaard beter te zien uit de cijfers der beklaagden (zie boven), zoodat ik hier de cijfers der gevangenisbevolking niet behoef te geven. Gaat men nu in Britsch-Indië de gevangenisbevolking na, dan ziet men, dat van de Buddhisten en Jains het grootste aantal in de gevangenis komt, n.l. 0,21 % der totale Buddhisten- en Jain-bevolking; daarna komen de Christenen met 0,14 %; dan de Mohammedanen met 0,09 %; en ten slotte de Hindoes en Sikhs met 0,07 %.

Wat betreft de verhouding van het aantal vrouwen tot het aantal mannen, deze bedraagt in Nederlandsch-Indië (bij de gevangenisbevolking) voor Inlanders 7,6 (aantal vrouwen op 100 mannen) en voor vreemde Oosterlingen 1,6. Bij het totaal aantal beklaagden bedraagt het cijfer voor misdrijf alleen 4,42, voor overtreding (uitgezonderd de regentschaps- en districtsgerechten en de politierol) 4,92, bij de politierol 10,8. Voor Britsch-Indië zijn dergelijke cijfers alleen bij de gevangenisbevolking te berekenen en dan krijgt men een cijfer voor die totale gevangenisbevolking van 6,3 vrouwen op 100 mannen; voor Hindoes en Sikhs bedraagt het 7,79; voor Mohammedanen 3,21; voor Buddhisten en Jains 4,55; voor Christenen 5,36; voor Inlandsche

Christenen alleen 8,20. In Nederland was de verhouding van mannen en vrouwen in 1898 bij de gevangenisbevolking 8,64; bij de onherroepelijk veroordeelden voor misdrijf 11,74 en bij de onherroepelijk veroordeelden voor overtreding 12,12.

HOOFDSTUK III.

AFDEELING I.

Het strafstelsel in Britsch-Indië.

Een der voornaamste factoren, die medewerken tot het beteugelen der criminaliteit is de inrichting van het strafstelsel. Een doelmatig strafstelsel, dat aan preventieve kracht door afschrikking ook de noodige verbeterende kracht paart, is de eerste waarborg voor de goede handhaving van orde en rust in een staat.

Reeds in het 1e hoofdstuk is een overzicht gegeven van de verschillende straffen, die in Britsch-Indië toegepast kunnen worden; eene nadere behandeling van de voornaamste dier straffen, de vrijheidsstraf, kan hier niet achterwege blijven; want om eene behoorlijk vergelijking te maken tusschen het Britsch-Indische en Nederl.-Indische strafrecht behoort men ook te weten, hoe in beide landen de vrijheidsstraf toegepast wordt.

Doodstraf en geldstraf behoeven geen nadere behandeling omdat deze straffen, al mogen zij ook in de ten uitvoerlegging eenige kleine verschillen opleveren, in die twee landen toch hetzelfde effect hebben. De vrijheidsstraf beoogt natuurlijk ook wel hetzelfde, n. l. de privatie van de vrijheid, maar de wijze, waarop die vrijheid aan een persoon ontnomen wordt, kan zoo verschillend zijn, dat de straf als het ware een geheel ander karakter krijgt.

De inrichting der gevangenissen, de orde en tucht in die gevangenissen en de arbeid, dien men de gevangenen laat verrichten, zijn de belangrijkste factoren om de vrijheidstraf hare bestemming — afschrikking en verbetering met de minst mogelijke kosten voor den staat — te doen bereiken. Te meer is het niet van belang ontbloot de toepassing der vrijheidsstraf in Britsch-Indië in bijzonderheden na te gaan, daar men het er wel algemeen over eens zal zijn, dat in Nederl.-Indië het gevangeniswezen en het dwangarbeidstelsel verre van volmaakt, ja voor het grootste deel beslist onvoldoende kunnen heeten.

Zooals reeds bleek was in het Mohammedaansche strafrecht de gevangenisstraf nagenoeg onbekend. Waar het soms voorkwam dat een misdadiger werd opgesloten, geschiedde die opsluiting slechts als transitoire maatregel in benauwde, ongezonde hokken, waar de gevangenen dikwijls van gebrek omkwamen.

Het gevangeniswezen, dat in Europa zich eerst sedert de helft der 18^{e} eeuw in humaner geest is gaan ontwikkelen, heeft in Britsch-Indië niet vóór de 19^{e} eeuw de noodige verbeteringen ondergaan. Wel werden er sedert de komst der Engelschen in die gedeelten, waar zij heer en meester waren, gevangenissen gebouwd, doch dit waren voor het meerendeel gebouwen, die zeer slecht voor het doel geschikt waren en zeer zeker niet aan slechts geringe eischen van hygiëne beantwoordden. Het gebrek aan noodige bewaking werd verholpen door de gevangenen in ijzers te slaan, terwijl hun arbeid bestond in het in orde houden der publieke wegen.

Met de zich gaandeweg baanbrekende opinie, dat de staat bij de behandeling van gevangenen ook tot meer verplicht is dan tot enkele opsluiting zonder zich verder

veel om hen te bekommeren, is men ook in Britsch-Indië overgegaan tot het invoeren van verbeteringen en vindt men daar thans een gevangeniswezen, dat zoo al niet volmaakt, dan toch mijns inziens zeer zeker in vele opzichten boven het Ned.-Ind. gevangenis- en dwangarbeidstelsel uitmunt.

Alvorens echter tot een beschrijving daarvan over te gaan zij met een enkel woord vermeld, hoe de lijfstraf (volgens de Whipping Act) in het Britsch-Indische strafstelsel is opgenomen. In het begin dezer eeuw werd de lijfstraf (geeseling) in vele landen toegepast en bestond zij ook in Britsch-Indië. In 1834 werd deze straf echter afgeschaft in Bengalen (toen geheeten Presidency of Fort William), doch bleef bestaan in Madras en Bombay. De commissie van Macaulay zegt in haar aanteekeningen op het ontwerp strafwetboek: "We have not thought it desirable to place flogging in the list of punishments"; het toebrengen van slagen als straf bij jeugdige misdadigers kan volgens die commissie alleen goedgekeurd worden in landen waar een slecht ingericht gevangeniswezen bestaat, zoodat men dan de jeugdige misdadigers, door op hen de lijfstraf in plaats van de vrijheidstraf toe te passen, aan den verderfelijken invloed van de gevangenis onttrekt. De commissie concludeert aldus: "Being satisfied therefore, that the punishment of flogging can be proper only in a few cases and not being satisfied that it is necessary in any, we are unwilling to advise the Government to retrace its steps and to re-establish througout the British territories a practice which, by a policy unquestionably humane and by no means proved to have been injudicious has recently been abolished through a large part of those territories."

In het 2e rapport van de Law Commissioners [1]) van 24 Juni 1847 leest men omtrent het niet opnemen van de geeseling onder de straffen: "We are inclined on the whole, though not without hesitation, to agree with them (commissie van Macaulay), but there are many who are of a different opinion". Het plan om de geeselstraf niet als straf te behouden kon dus lang niet algemeene instemming verwerven. In 1844 was ondertusschen een wet afgekondigd waarbij de rechters gemachtigd werden jeugdige misdadigers met geeseling te straffen; terwijl ook, doch slechts als tijdelijke maatregel, totdat het gevangeniswezen beter ingericht zou zijn, alle veroordeelden wegens geringe diefstallen gegeeseld konden worden. Ook in 1858, tengevolge van de "great mutiny", werd als tijdelijke maatregel de bevoegdheid tot geeselen aanmerkelijk uitgebreid.

Toen nu in 1861 de Penal Code ingevoerd werd zou daarmee dus door geheel Britsch-Indië de geeseling als straf afgeschaft worden. Dit ondervond echter zoo'n algemeene tegenkanting — men vreesde, dat door de groote toeneming der gevangenisbevolking tengevolge van de afschaffing der geeselstraf het sterftecijfer in de gevangenissen zeer zou toenemen — dat in 1864 bij Act VI, de z.g. Whipping Act, de geeseling weer als straf in het Britsch-Indische strafstelsel is opgenomen, waar het steeds een zeer belangrijke plaats is blijven innemen; in 1898 werd op niet minder dan 25.827 veroordeelden deze straf toegepast (in 1897 had dat cijfer zelfs 64.087 bedragen). Hierdoor is het niet wel mogelijk een juiste vergelijking te geven van de gevangenisbevolking van Britsch-Indië en van Nederl.-Indië, want men dient er

---

[1]) C. H. CAMERON en D. ELIOTT.

wel op te letten, dat in Nederl.-Indië een zeer groot aantal der gevangenisbevolking behoort tot de politioneel gestraften (met gevangenisstraf van ten hoogste 8 dagen of ten arbeidstelling), personen, welke waarschijnlijk in Britsch-Indië voor een groot deel volgens de Whipping Act gestraft zouden zijn en dus niet in de gevangenis komen.

Thans overgaande tot een bespreking der wijze van ten uitvoerlegging der gevangenisstraf in Britsch-Indië, moet in de eerste plaats opgemerkt worden, dat, evenals zulks ook bij ons is geschied, de vrijheidsstraf in Britsch-Indië slechts in hoofdtrekken aangegeven wordt in den Penal Code, terwijl de nadere uitwerking daarvan overgelaten wordt aan bijzondere wetten en verordeningen. Bengalen, Madras en Bombay hadden in deze materie elk hun eigen locale wetten, welke in hoofdzaak met elkaar overeenstemmen, evenals ook met Act XXVI van 1870, de wet op het gevangeniswezen, welke voor de overige provincies gold. Eerst kort geleden, bij Act I van 1894 is hierin meer eenheid gebracht; thans is het gevangeniswezen over geheel Britsch-Indië door die Act I uniform geregeld. Deze wet had niet zoozeer ten doel ingrijpende veranderingen aan te brengen, maar veeleer het consolideeren van de verschillende locale wetten op het gevangeniswezen. Als model voor deze wet, zoowel als voor de regeling van 1870, heeft gediend de Engelsche Prisons Act van 1865. [1])

[1]) De hier volgende gegevens over het gevangeniswezen in Britsch-Indië heb ik voor een groot deel ontleend aan een werkje van den heer J. A. B. Wiselius: „Het gevangenis- en dwangarbeidstelsel in Nederlandsch- en Britsch-Indië". Dit boekje is geschreven na een bezoek van den heer Wiselius aan Britsch-Indië, welk

De gevangenissen in Britsch-Indië worden verdeeld in drie soorten: de Central-, de Districts- en de Subsidiary-Jails. De eerste soort, de Central-Jails, zijn bestemd voor opneming van veroordeelden tot één jaar en meer; de District-Jails voor veroordeelden tot gevangenisstraf van 15 dagen tot een jaar, terwijl de Subsidiary-Jails alleen bestemd zijn voor de preventieve gevangenen en hen die tot minder dan 15 dagen veroordeeld zijn. In het geheel zijn er in Britsch-Indië 728 gevangenissen, waarvan 39 central-, 192 district- en 497 subsidiary-jails. In elke provincie staat aan het hoofd van het gevangeniswezen een Inspecteur-Generaal.

Elke Central- en District-jail staat weer onder direct toezicht van een Superintendent, welke in de meeste gevallen een medicus is; waar dit niet het geval is, wordt toch voor behoorlijk medisch en sanitair toezicht gezorgd. De Central-jails zijn gebouwd voor opneming van een zeer groot aantal gevangenen, de meeste voor 1000, sommige zelfs voor 2000. Over het algemeen is de meest voorkomende gevangenisbouw gebaseerd op een gevangenaantal van ± 500. Een vast model hebben de gevangenissen niet; velen dateeren nog van vroegeren tijd, natuurlijk met de noodige verbeteringen op sanitair gebied en de noodige uitbreiding door het aanbrengen van bijgebouwen.

Een aparte gevangenis voor Europeanen, zooals in Samarang voor Nederl.-Indië, bestaat in Britsch-Indië niet; wel worden de Europeesche veroordeelden afgezonderd

---

bezoek hij zich ten nutte gemaakt heeft om zich geheel op de hoogte te stellen van het gevangeniswezen aldaar. Hoewel gepubliceerd in 1885, zijn de gegevens in dit boekje vervat voor een groot deel nog thans geldende. Waar blijkens de "Statements of India" wijzigingen zijn aangebracht, heb ik natuurlijk daarmee in dit proefschrift rekening gehouden.

gehouden en werken dus niet samen met de Inlandsche gevangenen. Zij worden alleen in de Central-jails opgenomen en wel op enkele uitzonderingen na, alleen in de Central-jails van Calcutta en Bombay.

Het gevangeniswezen van Britsch-Indië is gebaseerd op strenge tucht — zelfs voor de gevangenen voor korten duur — en gedwongen arbeid binnen de gevangenis, welke arbeid tevens remuneratief moet zijn, zoodat de meeste gevangenissen hun eigen kosten goedmaken met de opbrengst der geproduceerde goederen, terwijl sommige zelfs enkele jaren een batig saldo opleveren.

De verschillende schakeeringen der vrijheidsstraf in Nederl.-Indië bekend, dwangarbeid in of buiten den ketting, op de plaats der veroordeeling of elders, gevangenisstraf of ten arbeidstelling, kent het Britsch-Indische strafrecht niet. Men heeft daar alleen gevangenisstraf gepaard met dwangarbeid, hetzij "rigorous" (met "hard labour"), hetzij "simple"; [1]) bij deze laatste soort is van een eigenlijken arbeidsdwang geen sprake; de veroordeelden tot deze straf worden echter volgens een anderen, kleineren maatstaf gevoed dan de veroordeelden tot rigorous imprisonment, terwijl zij volle rantsoenen krijgen, indien zij willen werken.[2]) In dit laatste geval valt hun arbeid onder den zoogenaamden hard labour; de "light labour" wordt opgelegd aan gevangenen, die zich zeer goed gedragen, aan bejaarde en aan

---

[1]) Men kent in het Britsch-Indische gevangenisstelsel ook het aanleggen van kettingen, polsringen, enkelringen, etc., doch dit geschiedt niet als straf door den rechter opgelegd. Deze legt de gevangenisstraf op als "rigorous" of "simple" zonder meer. De Superintendent der gevangenis schrijft het aanleggen van den ketting voor slechts als disciplinairen maatregel volgens de bepaling van den Jail-Code.

[2]) Dit is dan ook meestal het geval, zoodat van de betrekkelijk weinigen, die tot simple imprisonment veroordeeld worden, het grootste deel de hard labour verkiest boven het tot een zeer klein minimum gereduceerde rantsoen wat zij anders zouden krijgen.

gebrekkige gevangenen; ten slotte heeft men nog de allerzwaarste soort arbeid, de "penal labour"; deze arbeid wordt slechts opgelegd als disciplinaire maatregel.

De gevangenen worden n.l. verdeeld in twee klassen de A- en de B-klasse. Tot de eerste behooren zij, die voor de eerste maal veroordeeld zijn; is hun gedrag in de gevangenis echter van dien aard, dat zij verscheidene malen disciplinaire straffen oploopen, dan worden zij in de B-klasse overgeplaatst; verder komen direct in deze B-klasse de recidivisten, enkele zeer ernstige misdadigers en ook elke gevangene, die tracht te ontvluchten. De twee klassen worden streng van elkaar afgezonderd gehouden; ook de kleeding is verschillend. De gevangenen tot de B-klasse behoorende moeten penal labour verrichten, waartoe o.a. behoort: tredmolen, steenhouwen en -splijten, olie persen, graan ontbolsteren en malen, dekens weven. Tot de hard labour, dus den gewonen vorm van arbeid wordt gerekend: steenen bakken en aandragen, de vezels van de kokosnoot uitplukken, weven, spinnen, papier maken, drukken, boekbinden, timmeren en metselen, kleeren en manden maken, matten vlechten, bakken en koken, zware tuinarbeid, vuilnis verwijderen en verschillende bezigheden in verband met gevangenisonderhoud. Light labour eindelijk bestaat voornamelijk uit hospitaalwerk, als gevangenbewaarder fungeeren en lichten tuinarbeid.

Al deze werkzaamheden worden natuurlijk niet in elke gevangenis gelijkelijk verricht, daar sommige gevangenissen speciaal b.v. voor drukken, andere weer voor weven of steenen bakken ingericht zijn. De meeste gevangenissen hebben binnen het door den buitenmuur omringde erf een moestuin. Aangezien men zeer terecht heeft ingezien,

dat in een warm klimaat arbeid in de buitenlucht als afwisseling op den meestal zittenden arbeid — al geschiedt die ook veelal in open loodsen — voor de gezondheid der gevangenen van goeden invloed is, werd bepaald dat allen die er voor in aanmerking komen, d. w. z. de gevangenen der A-klasse, bij dien tuinarbeid — natuurlijk den zwaren tuinarbeid — hun beurt krijgen; de lichte tuinarbeid wordt verricht door oude of gebrekkige gevangenen en reconvalescenten. Behalve dat deze soort arbeid als hygiënische maatregel zeer toe te juichen is, heeft hij nog dit groote voordeel, dat de gevangenissen, waarbij zich zoo'n moestuin bevindt, in haar eigen behoeften aan groenten voorzien; terwijl in Nederl.-Indië die groentenlevering (en de geheele zorg voor de voeding) geschiedt bij aanneming, meestal door Chineezen, en dat deze methode lang niet voldoet, leert ons de rubriek gevangeniswezen van de Koloniale Verslagen. In den Jail-Code van Britsch-Indië vindt men zelfs voorschriften aangaande het onderhoud dier moestuinen. De cipier der gevangenis heeft het oppertoezicht over dien tuinbouw en is voor de behoorlijke opbrengst ervan aansprakelijk, in die mate zelfs, dat wanneer er van buiten aangekocht moet worden zulks op kosten van den cipier geschiedt, tenzij hij aan den Inspecteur-Generaal kan bewijzen, dat het tekort niet aan zijn nalatigheid of onachtzaamheid is te wijten. [1]).

Zooals reeds gezegd, is de arbeid die de gevangenen in Britsch-Indië moeten verrichten, zoowel voor Europeanen als voor Inlanders in den regel, „binnenwerk". Behalve tot den tuinarbeid, die in elk geval nog geschiedt

[1]) WISELIUS: „Het gevangenis- en dwangarbeidstelsel in Nederlandsch- en in Britsch-Indië", pag. 25.

binnen het ommuurde erf der gevangenis, wordt slechts een zeer klein gedeelte der gevangenen gebezigd tot buitenwerk buiten de gevangenis. Zoo werden in 1898 op een gemiddeld aantal gevangenen per dag van 94.458 die tot "rigorous imprisonment" veroordeeld en ook tot werken in staat waren, slechts per dag gemiddeld 1076 voor zoodanig buitenwerk gebezigd, waarvan 503 aan de publieke werken te werk gesteld werden en de rest uitgehuurd werd aan verschillende gemeentebesturen, bijzondere personen, of aan andere departementen dan dat van publieke werken. Tot tuinarbeid werden gemiddeld per dag 6401 gebezigd. De groote massa, 37.150 of 39.33 %, werd te werk gesteld aan het vervaardigen van diverse manufacturen; hierbij zijn dan nog niet gerekend diegenen, welke artikelen vervaardigden voor gevangenisgebruik, als gevangeniskleeding enz.

De arbeid is voor alle gevangenen (voor zoover ze tot dezelfde klasse behooren) gelijk, zelfs de voor een maand of minder gestraften krijgen even zwaren arbeid te verrichten als de tot een of meer jaren veroordeelden. De Engelschen schijnen van het principe uit te gaan, dat de eerste kennismaking met de gevangenis, al is die ook nog zoo kort, toch de noodige afschrikkende kracht moet uitoefenen en daarom wordt dan ook ieder gevangene juist gedurende de eerste maanden van zijn verblijf aan het zwaarste en onaangenaamste werk gezet.

Alle arbeid geschiedt in gemeenschap, het Britsch-Indische strafrecht kent geen verplichte cellulaire opsluiting; dit kan als strafverzwaring door den rechter opgelegd worden, maar dan alleen tot een maximum van 3 maanden en bovendien nooit langer dan 14 dagen achtereen.

Als tuchtmaatregel binnen de gevangenis wordt van de "solitary confinement" echter vaak gebruik gemaakt. In 1898 werd deze straf in de diverse gevangenissen op 13.016 veroordeelden toegepast.[1]) Wel wordt streng het z. g. "silent system", zwijgen gedurende den arbeid, in acht genomen en wordt elke overtreding van dezen regel direct disciplinair gestraft.

De tucht in de gevangenissen is zeer streng. Alles, werken, eten, slapen, baden, ja zelfs het gebruik maken van de latrines gaat militairement op gezette uren in gelijke ploegen. De tucht wordt gehandhaafd behalve door bezoldigd, vrij gevangenispersoneel — waarvan de cipiers of jailors in de Central-jails steeds Europeanen zijn, in de District-jails dikwijls Inlanders — nog door een zeker aantal uit de gevangenen zelf gekozen opzichters, "convict-warders" en "convict-overseers"; gedurende de jaren 1894—98 bedroeg hun aantal gemiddeld ± 8,5 % der gevangenisbevolking. De benoeming tot "prison officers" geschiedt uitsluitend als belooning voor buitengewone verdiensten (het voorkomen van ontvluchting, den cipier te hulp komen bij poging tot ontvluchting enz.), of voor aanhoudend goed gedrag. Bovendien is de keuze nog aan bepaalde regels gebonden; zoo mag zij slechts geschieden uit de voor minstens 5 jaar veroordeelden, voor zoover betreft de "convict-warders" en uit de voor minstens 2 jaar veroordeelden bij de "convict-overseers." Verder moet natuurlijk op hun gedrag niets aan te merken geweest

[1]) Wel schijnt in Madras een tijdlang cellulaire opsluiting voor een deel van den straftijd opgelegd te zijn aan alle mannelijke veroordeelden, doch men heeft later daar weer van afgezien (zie Statement 1897-'98, pag. 43). Sedert 1896 of '97 is men begonnen om zooveel mogelijk 's nachts de gevangenen van elkaar af te zonderen. Tot dusver bestond daartoe alleen gelegenheid in de kwartieren voor Europeanen bestemd, de Inlanders sliepen in slaapzalen.

zijn en moeten zij een zeker aantal goede aanteekeningen verkregen hebben. Is eenmaal een gevangene tot "prison-officer" benoemd, dan blijft hij toch voortdurend onder strenge controle, zoodat bij het geringste wat op zijn gedrag aan te merken valt hij weer onder de gewone gevangenen geplaatst wordt.

Dit systeem om gevangenen tot opzichters over hun medegevangenen aan te stellen, wat in Nederl.-Indië ook bekend is, maar aldaar lang niet gunstig werkt (men leze slechts de Koloniale Verslagen na, waarin telkens klachten over het Inlandsch bewakingspersoneel voorkomen), dat systeem nu werkt juist in Britsch-Indië uitmuntend. Het heeft niet alleen een goeden invloed op het gedrag der gevangenen, maar ook de tucht in de gevangenissen wordt hiermede zeer goed gehandhaafd. Ontvluchtingen komen niet veel voor, waartoe behalve goede tucht ook natuurlijk meewerkt het feit dat slechts zeer weinig gevangenen voor hun arbeid de gevangenis verlaten.

Een zeer goeden invloed op de gevangenen heeft ook het "mark system," waarbij den gevangenen om verschillende redenen goede aanteekeningen gegeven worden, waarvan dan weer een zeker aantal recht geeft op remissie van straf. Reeds omstreeks de helft der 19e eeuw werd dit stelsel in de gevangenissen van Britsch-Indië ingevoerd. Daar echter iedere provincie zijn eigen regels hieromtrent maakte, liepen de verschillende voorschriften nogal uiteen; bovendien waren sommige ook erg ingewikkeld. Derhalve werd in 1884 ter wille van de uniformiteit en eenvoudigheid in deze materie een stel regels door de regeering ontworpen, die in 1885 en 1886 in de meeste provincies ingevoerd werden. Zij komen neer op het volgende.

Het recht om goede aanteekeningen te verkrijgen begint eerst de tweede maand van het verblijf in de gevangenis. De gevangenen kunnen dan per dag drie zulke aanteekeningen verwerven: één voor volmaakt goed gedrag, één voor betoonde vlijt en het behoorlijk ten uitvoer brengen van de dagtaak, en één voor elk achtste deel der dagtaak boven de gestelde taak of voor bijzondere vlijt als die taak niet gemeten kan worden. Voor elke 24 goede aanteekeningen krijgt de gevangene 1 dag remissie van straftijd. De "prison officers" krijgen goede aanteekeningen op iets ruimer schaal en bovendien kan de Superintendant nog goede aanteekeningen, echter tot een beperkt aantal, uitdeelen voor bijzondere verdiensten, als het hulp verleenen bij het voorkomen van overtredingen tegen de discipline, etc. De tot levenslange gevangenisstraf veroordeelden worden ten opzichte van het verkrijgen van aanteekeningen en remissie van straftijd behandeld als veroordeelden tot 20 jaar [1]). Eenmaal verkregen aanteekeningen kunnen weer ontnomen worden bij iets minder goed gedrag.

Uit alles blijkt dus, dat de tucht in de gevangenissen van Britsch-Indië werkelijk zeer streng is. Iedere kleine overtreding der gevangenisvoorschriften wordt ernstig gestraft. Er bestaan verschillende straffen voor die overtredingen; zij worden onderscheiden in "minor" en "major punishments". Tot de "minor" behooren: waarschuwing, strafdieet, afzonderlijke opsluiting, aan den ketting slaan; onder de "major" worden gerekend: afzonderlijke opsluiting in een cel (soms in een donkere cel), strafdieet met eenzame opsluiting, in de boeien slaan, lijfstraf. In 1898 werden

1) Statement 1886-'87, pag. 46.

op een gemiddelde gevangenisbevolking per dag van 96.352 toegepast 157.433 "minor" en 26.811 "major punishments" terwijl er bovendien nog 316 gevangenen door den strafrechter gestraft werden. Onder de disciplinaire straffen komt ook voor het ontnemen van goede aanteekeningen. De meeste straffen worden opgelegd ter zake van overtredingen of minder goed gedrag bij het werk (99.202), terwijl ook vele overtredingen betreffen het in bezit hebben of binnensmokkelen van verboden artikelen (20.580). Men ziet uit deze cijfers, dat aan de goede orde in de gevangenis streng de hand gehouden wordt, waardoor het verblijf aldaar alles behalve aangenaam gemaakt wordt. Ook de voeding der gevangenen is zoo ingericht dat deze tot een minimum gereduceerd is, zonder evenwel een nadeeligen invloed op de gezondheid der gevangenen uit te oefenen. Het eten wordt in de gevangenis toebereid en de koks uit de gevangenen gekozen; de keukens voor Mohammedanen en Hindoes worden van elkaar gescheiden gehouden, doch voor de verschillende kasten der Hindoes wordt geen onderscheid gemaakt. Brood wordt in de gevangenis zelf gebakken, de groenten komen uit den gevangenistuin.

Al is nu ook de voeding tot een minimum beperkt, er wordt behoorlijk geneeskundig toezicht op de gevangenen gehouden, om te voorkomen, dat zij tengevolge van te weinig voedsel ziek worden of sterven. Merkt de geneesheer, dat een gevangene in gewicht vermindert — zij worden om de veertien dagen gewogen — of vindt hij om andere redenen het vastgestelde rantsoen voor een gevangene niet voldoende, dan mag hij in zoo'n geval versterkende middelen of meer voedsel voorschrijven.

Over het algemeen wordt aan de hygiëne in de gevan-

genissen in Britsch-Indië groote zorg besteed. De Engelschen hebben hierin met groote moeielijkheden te kampen, daar de zich telkens herhalende hongersnooden de gevangenisbevolking plotseling doen stijgen, dientengevolge overbevolking der gevangenissen veroorzakende, met daarmee gepaard gaande grooter ziekte- en sterftecijfers. Bovendien zijn veelvuldig voorkomende epidemieën van cholera als anderzins ook oorzaken van groote sterfte. Dank zij de behoorlijke verbeteringen van oude, ongezonde gebouwen, die vroeger voor gevangenissen gebruikt werden, goede ventilatie, behoorlijke zorg voor de reinheid zoowel van gebouwen als van gevangenen — reeds sedert meer dan 20 jaar wordt het afscheren van het hoofdhaar, behalve wanneer hier overwegende godsdienstbezwaren tegen bestaan, als maatregel voor reinheid zoowel als herkenningsteeken bij ontvluchting toegepast — is het sterftecijfer in de Britsch-Indische gevangenissen in de laatste jaren voortdurend dalende en belangrijk minder dan het cijfer van de gevangenissen in Ned.-Indië.

Op een gemiddelde gevangenisbevolking per dag van 106.020 [1]) hadden er in 1898 in Britsch-Indië 2.677 sterfgevallen plaats, wat een sterftecijfer geeft van 25.3 per mille. In 1891 was dat sterftecijfer 30, in 1881 40 per mille en in 1878 zelfs nog 90 per mille [2]). Niettegenstaande dit alleszins gunstige resultaat is de Britsch-Indische regeering er toch steeds op uit den toestand nog beter te maken. Zoo leest men in Statement 1898—'99 pag 39: "The health of the jail population is mainly a question of unremitting attention to their duties on the part of

1) Hieronder zijn ook begrepen de preventief gevangenen en de gegijzelden.

2) Dit was wel een buitengewoon hoog cijfer, maar in de jaren 1877 en '79 bedroeg het sterftecijfer toch nog 73 en 70 per mille.

those responsible for the welfare of the prisoners from day to day, but the best efforts are in some cases defeated by bad sites and unsuitable buildings. The highest medical authority is of opinion that ultimately the convict death-rates should not, in most provinces, in ordinary years, exceed 15 per thousand."

Voor Nederl.-Indië zijn de cijfers voor 1899 (volgens voorloopige opgaven, zie bijl. G. Kol. Versl. 1900): gemiddeld aantal gevangenen per dag ± 31.000 [1]); aantal sterfgevallen 1226; dus een sterftecijfer van 39.8.

De hospitalen voor gevangenen bevinden zich binnen den gevangenismuur, dus ook hierbij houdt men aan den regel vast, dat de gevangene niet buiten de gevangenis komt. De zorg voor de hospitalen is opgedragen aan den Medical-Officer, die in vele gevallen tevens Superintendant der gevangenis is. Onder dien Medical-Officer staat de Subordinate Medical Staff; ook gevangenen, die zich zeer goed gedragen, kunnen tot hospitaal personeel aangesteld worden. De scheiding der gevangenen in A- en B-klasse wordt ook in het hospitaal volgehouden. Slechts in geval van uitbreken van epidemieën worden de met zoo'n besmettelijke ziekte aangetaste gevangenen verwijderd naar een buiten de gevangenis gelegen kamp.

De statistieken over het gevangeniswezen in Britsch-Indië geven uitvoerige cijfers betreffende de ziekte- en sterftegevallen onder de gevangenen, alsmede van de kosten der verpleging etc. Voor Nederl.-Indië daarentegen ontbreken dergelijke opgaven of moet men ze opzoeken

[1]) Van enkele gevangenissen was nog geen opgaaf. Hierbij ook preventieven en gegijzelden.

in „voorloopige opgaven"; bij de definitieve opgaven vindt men ze echter niet terug. De cijfers, die ik hierboven omtrent Ned.-Indië medegedeeld heb, zijn zoowat de eenige die men uit de voorloopige opgaven kan putten, als men zich dan nog de moeite getroosten wil om ellenlange optelsommen te maken, want totalen worden in die opgaven niet gegeven; men vindt alleen de opgaven van elke gevangenis afzonderlijk. Al zijn de statistieken nu niet zoo uitgebreid, de cijfers, die ik gegeven heb, zijn toch voldoende om te doen zien, dat de gezondheidstoestand in de gevangenissen in Nederl.-Indië lang niet zoo gunstig is als in de Britsch-Indische gevangenissen en zulks niettegenstaande het grootste deel der gevangenen in Britsch-Indië te werk gesteld wordt binnen de gevangenis, iets waar men in Ned.-Indië een bijzonderen afkeer en vrees voor schijnt te hebben, zonder dat evenwel ooit praktisch het ondoelmatige van dezen arbeid is aangetoond. Wel werden sedert 1892 bij wijze van proef te Samarang eenige [1]) tot dwangarbeid veroordeelde Inlanders binnen de gevangenis aan het werk gezet en leverde die arbeid een aardige winst op [2]); doch deze proef werd niettegenstaande de gunstige resultaten er mee verkregen — men leze de Kol. Versl. over die jaren — in 1897 gestaakt wegens gebrek aan de noodige tot dwangarbeid veroordeelde Inlanders aldaar.

Met betrekking nu tot het resultaat van den arbeid der Britsch-Indische gevangenen, en meer in het bijzonder de finantieele resultaten zij het volgende aangeteekend. De

[1]) In de jaren 1892—'97 gemiddeld per dag 70, 60, 43, 49, 17 en 10.

[2]) In de jaren 1892—'97 respectievelijk: *f* 11046, *f* 8441, *f* 14382, *f* 10766, *f* 3944 en *f* 2284.

Britsch-Indische regeering is uitgegaan van het beginsel dat de arbeid niet alleen een straf voor den veroordeelde moest zijn, maar tevens zoo voordeelig mogelijk moest wezen, m.a.w. dat de te verrichten arbeid van dien aard was, dat er het meeste geldelijke profijt van getrokken werd. Hierbij is echter nooit uit het oog verloren het strafbegrip, n.l. dat die opgelegde arbeid een leed moest zijn; daarom worden machinerieën, die het werk lichter maken, streng geweerd, alles is dus handenarbeid.

De arbeid, die het beste voldoet, is het weven en vlechten van karpetten, alcativen en loopers van wol, katoen en kokosnootvezels en verder alles wat betrekking heeft op de jute-fabricatie, van het bewerken der grondstof af tot het afleveren der zakken toe. In sommige gevangenissen wordt een drukkerij door gevangenen bewerkt, waar dan de tallooze officieele staten, zoowel voor het gevangeniswezen als voor andere takken van bestuur vervaardigd worden. [1])

Dergelijke industrie in de gevangenis heeft natuurlijk steeds hare gevaarlijke zijde, doordien de staat zoodoende concurreert met de particuliere industrie en de staat de gevangenen dwingt tot het verrichten van arbeid, waardoor de vrije werkman zich in zijn arbeid belemmerd ziet. Dit zal het geval zijn, wanneer de soort van arbeid onoordeelkundig gekozen wordt, en men b.v. in een

[1]) Als een aardig staaltje van wat er al zoo in een gevangenis in Britsch-Indië gemaakt wordt, geef ik hier een lijstje van artikelen vervaardigd in de Central-Jail te Allahabad, overgenomen uit het werkje van den heer WISELIUS: Colored Checks; Moonj mats; Aloe fibre mats; Pottery; Medicinal Castor Oil; Burning Castor Oil; Linseed and other Oils; Woollen Carpets, Rugs and Staircarpets; Cotton Carpets, Rugs and Staircarpets; Durries; Purdahs; Tablecoths; Turkish towels; Towels of Sorts; Lawn Tennis nets; terwijl deze catalogus besloten wordt met de bijvoeging: For terms apply to Jailor Central Prison Naini.

gevangenis artikelen laat vervaardigen, die ook gemaakt worden door de Inlandsche kleine industrie daar ter plaatse, zoodat door den gevangenisarbeid die kleine industrie geheel verdrukt wordt. Laat men echter de gevangenen dergelijken arbeid verrichten, waardoor men niet met de plaatselijke industrie in concurrentie komt, dan kan tegen die gevangenisindustrie geen ernstig bezwaar bestaan. Vandaar dat dan ook "the manufacturing department varies with the circumstances. As a rule, the articles are those which are not made locally by the ordinary artisan of the neighbourhood." [1]) Het meest voorkomende werk is echter de jute-spinnerij en weverij; en niettegenstaande er in Britsch-Indië zeer vele particuliere fabrieken bestaan, die hetzelfde product vervaardigen, wordt er toch ook op dit gebied door die particuliere ondernemers niet over concurrentie van den staat geklaagd. [2])

Het zuivere voordeel uit den gevangenisarbeid verkregen is natuurlijk aan schommelingen onderhevig. Gedurende de jaren 1891—'98 is het stijgende geweest tot Rs. 1.672.335 in 1894, toen weer dalende tot Rs. 1.096.557 in 1897 terwijl het in 1898 weer gestegen was tot Rs, 1.297.857. Deze winst op den arbeid der gevangenen geeft geen onaardige bijdrage tot de algemeene kosten van het gevangeniswezen. Hiervan bestaan weer uitvoerige statistieken, die alle soorten van onkosten in detail opgeven. Het is echter volkomen onnoodig hierover in verdere bijzonderheden te treden; ik kan volstaan met de mededeeling, dat de totale uitgaven voor het gevangeniswezen in Britsch-Indië in 1898 bedroegen Rs. 6.597.361, hetgeen een uitgave per hoofd van de gemiddelde sterkte maakt

[1]) Statement 1891—'92, pag. 168.
[2]) WISELIUS. t. a. p. pag. 126.

van Rs. 62.44. [1]) Trekt men hier de zuivere winst, door den arbeid der gevangenen verkregen, af, dan komt men tot een bedrag van Rs. 50.16, dat elk gevangene (van de gemiddelde sterkte der gevangenisbevolking) aan den staat kost. Voor Nederl.-Indië ontbreken de gegevens hierover ten eenenmale. Wel vindt men in de Koloniale Verslagen opgegeven de onkosten ten behoeve der Europeesche gevangenen (alleen te Batavia en Samarang) gemaakt en ook het voordeel met den arbeid dier gevangenen verkregen, terwijl van het gevangeniswezen de kosten worden opgegeven, echter zonder vermelding van de uitgaven voor gebouwen. Met een weinig zoeken en combineeren verkrijgt men eenige cijfers, die echter zelfs voor eene gedeeltelijke vergelijking met de desbetreffende cijfers in Britsch-Indië niet voldoende zijn.

De kosten van het gevangeniswezen beliepen volgens de boekingen van het Departement van Justitie voor 1898 (het laatst bekende jaar) *f* 1.982,626, zonder de kosten voor de gebouwen tot een bedrag van *f* 244.448. Bij dit laatste bedrag dient men in aanmerking te nemen, dat dit werk grootendeels door tot dwangarbeid veroordeelden werd verricht hetgeen dus den staat niets kost. De totaal uitgaven voor het gevangeniswezen bedroegen dus volgens die opgaven in 1898 *f* 2.227,074. Of in dit bedrag ook begrepen zijn de kosten voor verpleging van zieke gevangenen, voor vervoer van gevangenen, al welke kosten in de Britsch-Indische statistieken gespecifieerd voorkomen en begrepen zijn in het totaal bedrag der gevan-

---

[1]) Deze bedragen zijn genomen over het totaal der gevangenisbevolking inclusief preventieve gevangenen en gegijzelden en onder die bedragen zijn ook begrepen de kosten voor de gebouwen en de hospitaalkosten, in een woord alles wat met het gevangeniswezen in verband staat.

geniskosten, dit is in de Kol. Versl. niet te vinden. Doch nemen wij voorloopig het cijfer van *f* 2.227.074 aan als omvattende alles — hetgeen ik echter niet geloof het geval te zijn — en stellen wij het gemiddelde aantal gevangenen in 1898 op 31.000 (met inbegrip van preventieven en gegijzelden) dan komt men tot een bedrag van *f* 71.80, dat elke gevangene den staat kost. Het voordeel met den arbeid der gevangenen verkregen is in Ned.-Indië wegens den aard van den arbeid slechts bij benadering op te geven. Voor den arbeid der Inlandsche gevangenen (mannen) wordt dat voordeel voor 1898 berekend op *f* 589.416; de arbeid der Inlandsche veroordeelde vrouwen en die der Europeesche veroordeelden wordt berekend voor genoemd jaar respectievelijk *f* 10.137 en *f* 20.343 te hebben bedragen. Van het bedrag van *f* 589.416, een bate die zou zijn verkregen door den arbeid der tot dwangarbeid veroordeelde Inlanders, is natuurlijk een gedeelte bespaarde onkosten bij herstel en aanbouw van gevangenissen. Uit deze onvoldoende gegevens is het niet mogelijk het juiste bedrag te berekenen, dat het gevangeniswezen den staat kost per hoofd van de gemiddelde sterkte der gevangenisbevolking. Alleen van de Europeesche gevangenen te Batavia en Samarang wordt dat bedrag opgegeven in de Koloniale Verslagen en wel voor 1898 met *f* 1.96 per hoofd en per dag op een gemiddelde dagelijksche sterkte van 78. Per jaar kost dus zoo'n gevangene aan den staat *f* 715.40! Zooals wij gezien hebben waren de bruto kosten per hoofd der gemiddelde sterkte in Britsch-Indië ongeveer Rs. 63 of *f* 75.60 (de rupee op *f* 1.20 stellende).

Uit dit korte overzicht van het gevangeniswezen in Britsch-Indië blijkt voldoende, dat deze aangelegenheid

aldaar een onderwerp van voortdurende zorg der Regeering is; dat men als gevolg van die voortdurende zorg verkregen heeft een gevangenisstelsel, dat aan zeer strenge tucht paart een doelmatige en winstgevende tewerkstelling der beschikbare krachten; dat door dien arbeid (voor het grootste deel binnen de muren der gevangenis verricht) de gezondheid der gevangenen niet geschaad wordt, integendeel, dat in vergelijking met Nederl.-Indië de gezondheidstoestand in de Britsch-Indische gevangenissen zeer gunstig te noemen is; en ten slotte, dat door dit alles de gevangenisstraf in Britsch-Indië het beoogde doel — ten eerste straf door het opleggen van een leed, ten tweede het verbeteren van den gevangene door hem aan gezetten arbeid te gewennen, en door het aanleeren van ambachten waar hij later, in vrijheid wedergekeerd, zijn brood mee kan verdienen — zooveel mogelijk tracht te bereiken.

Ik kan echter dit overzicht over het gevangeniswezen niet eindigen alvorens met enkele woorden nog een paar instellingen besproken te hebben, die met dat gevangeniswezen in nauw verband staan, n.l. de strafkolonie op de Andaman-eilanden en de verbeterhuizen voor jeugdige delinquenten.

Voor het eerste meen ik te kunnen volstaan door hier een gedeelte uit het "Statement of India" over 1891—'92 (tevens het derde tienjaarlijksche verslag) over te nemen dat over de transportatie naar de Andaman-eilanden handelt:

"Sentences of transportation are carried out, as a rule, at the settlement of Port Blair, in the Andaman Islands. The exile, which the punishment involves, is intended to be its most deterrent feature, and the object of enforcing the

convict to pass his life in a Penal Settlement is to effect that, which it has been found by experience is unpracticable in Indian jails, namely, his reformation by protracted removal from the scene of his offence, and by placing before him the prospect of substantial advantages, which he can earn by continued good conduct. The risk of such a form of punishment becoming relatively attractive was not overlooked by the Government of India in 1868, before the system of labour and discipline in the Settlement had been organised upon its present basis. Six years later it was reported that sofar as the mass of the convict population was concerned, the system was working in accordance with the original intention of the Government in establishing it. Some modifications were made in 1886, which did not, however, affect the general system. In 1888, on the other hand, it was found by the two experienced officers, who examined the general subject of jail administration in India with some minuteness, that there was a very widely spread feeling among the prisoners under sentence in favour of transportation as compared with a long term of hard labour in an Indian jail. This was due, it was found, to the glowing account sent back through returned convicts of the ease and general beatitude of a man on ticket-of-leave in the Settlement, who is classed as a self-supporting convict, and given a plot of land and permission to build on it his own dwelling. The Government of India, accordingly, on consideration of the above opinion had a special inquiry made through one of the members of the Committee just mentioned and Mr. C. J. LYALL, C.S.I., C.I.E., who found that the rumour in question was no doubt generally prevalent, and that it was due to: (a) the more frequent return of convicts from

short terms of transportation; (b) the practice in some provinces of sending returned convicts to be released at the jail of the district in which they were convicted; (c) the improvement of communication with India, owing to which the journey of a few days across the Bay of Bengal has lost its terrors, since every year tens of thousands visit Burma and the Straits in the ordinary course of their annual search for employment; (d) the fact that whilst live in the jail has been made of late more penal, the system in the Settlement was much the same as sixteen years ago. As the system of tickets-of-leave was found to be efficient in its reformative influence and to fulfil, therefore, the object with which it was established, other remedies had to be proposed; one of these is the abolition of transportation to the Settlement of convicts from India, excluding Burma, not sentenced for life, as this class is not brought under the most wholesome and successful part of the system, that is the ticket-of-leave rules, by which a prisoner is encouraged to start life afresh, and gradually train himself to habits of self-respect, industry and thrift. The main objects of the introduction of term-convicts, to provide a class from which petty officers could be selected and to leaven the mass with men whose interests were different from those of the life convicts, have been found to be obtainable by other means, and in any case, the permeation through the Indian criminal community of the rosy views of transportation published by men returned from short term sentences is a decidedly countervailing disadvantage. It was also suggested to stop the practice above mentioned of sending the returned convict to be released from the jail of his own district, and to release all from

the place of disembarkation. The enhancing of the severity of the discipline during the early years of residence in the Settlements is also recommended, with a variety of other changes in the internal management of the convict community, including the stoppage of pecuniary rewards to convicts working in the technical and departmental gangs and to convict-officers, a system which is found to provide not only enough money to start the convict as a self-supporting man when he gets his ticket-of-leave, but to enable him, also, to send presents in cash to his relations or friends in India, a result certainly not contemplated at the time the rules were framed.

"The number of convicts in the Settlement at the time of the above mentioned visit of inspection and inquiry was 12,549 of whom 8.179 were transported for murder and 9.093 were for life. Of the latter, no less than 3,285 were self-supporting, a stage attained after 10 years of good conduct. At the census of 1891, the whole population of the Settlement was returned at 15,609.

„At the end of March 1892 there were 11,356 convicts of whom 71 percent where for life. [1]) The habitual criminals had been segregated, as proposed by the inquiring officers in 1890, on to a separate island, in the neighbourhood, and there were 2.925 self-supporters. Some material progress was made in the year in the reclamation of mangrove swamp and the clearing of forest for occupation. The tea-gardens recently started showed increased outturn, inspite of the serious damage done to parts of the estate by the great cyclone of 2nd November, 1891."

---

[1]) Volgens het laatste "Statement" van 1899—1900, bedroeg in 1899 de bevolking van deze "penal settlement" 12.444, terwijl aan het eind van datzelfde jaar er 11.465 aanwezig waren, waarvan 85 09 % veroordeeld waren voor het leven.

Thans nog over de verbeterhuizen een paar woorden. In den Penal Code wordt bij het opleggen van straf geen verschil gemaakt tusschen jeugdige en volwassen misdadigers. Alleen wordt in het hoofdstuk handelende over General Exceptions de jeugdige leeftijd aangenomen als grond voor uitsluiting der strafbaarheid (onder 7 jaar absoluut en van 7 tot 12 jaar met inachtneming van het oordeel des onderscheids). Maar van de mogelijkheid om jeugdige misdadigers, welke volgens het oordeel des rechters niet ongestraft gelaten of aan hun lot overgelaten kunnen worden, in een opvoedingsgesticht of verbeterhuis te plaatsen wordt in den Penal Code niet gerept. Nu gaf wel de Whipping Act den rechter de bevoegdheid om jeugdige misdadigers aan den voor hen dikwijls zoo nadeeligen invloed van het gevangenisleven te onttrekken door de mogelijkheid om voor alle jeugdige misdadigers (hier is jeugdig = onder 16 jaar) de straf, die zij anders volgens den Penal Code zouden moeten ondergaan, mits niet de doodstraf, te veranderen in geeseling, maar men begreep, dat, wilde men dergelijke jeugdige delinquenten niet van kwaad tot erger laten vervallen, men ook niet altijd met een enkele lichamelijke tuchtiging kon volstaan. Hiervoor moesten afzonderlijke van de gevangenis afgescheiden inrichtingen in het leven geroepen worden waar de jeugdige misdadigers aan strenge tucht onderworpen werden en hen het een of ander ambacht geleerd werd, waarmee zij later als ordelijke leden der maatschappij hun brood zouden kunnen verdienen.

Zoodoende kwam Act. V van 1876, de "Reformatory Schools Act", tot stand, welke den rechter de bevoegdheid gaf om jeugdige delinquenten in een verbeterhuis te doen

opnemen voor den tijd van minstens 2 en hoogstens 7 jaar. Degeen, die aan het hoofd van zoo'n Reformatory School staat, heeft dan het recht om aan een in het verbeterhuis opgenomen knaap, die reeds den leeftijd van 14 jaar bereikt en zich goed gedragen heeft, een vergunningsbewijs uit te reiken om bij een ter goeder naam bekend staand landbouwer te worden ingekwartierd, onder voorwaarde dat die persoon voor den knaap instaat en hem aan het werk houdt. Dit vergunningsbewijs is geldig voor drie maanden, doch kan vernieuwd worden; bij slecht gedrag kan het direct ingetrokken worden. De jongens worden 's nachts van elkander afgezonderd gehouden; overdag werken ze gezamenlijk aan industrieel werk, dat ook zooveel mogelijk productief moet zijn.

Hoewel in den beginne slechts een paar dergelijke verbeterhuizen bestonden (2 in Bengalen en 1 in Bombay), is het aantal na 1889 uitgebreid tengevolge van de goede resultaten met dit stelsel verkregen. Thans bestaan er in Britsch-Indië acht dergelijke Reformatory Schools met een gezamenlijke bevolking in 1899 van 1249 jongens. Kort geleden, in 1897 (Act VIII), is de "Reformatory Schools Act" herzien en "several changes of importance were introduced in reformatory administration". Als een bewijs, dat de regeering steeds een open oog heeft voor de behandeling dier jeugdige misdadigers gelde, dat men in Statement of India 1898—'99 (pag. 37), niettegenstaande de kort geleden tot stand gekomen herziening, leest: "The Government of India have under consideration the system of management and administration of reformatory schools with a view to rendering them more efficient agents of reformation and assisting the inmates to earn an honest livelihood on leaving school."

Men ziet dus, dat het ook voor deze categorie van misdadigers in Britsch-Indië niet aan de noodige zorg ontbreekt. In Ned.-Indië bestaan geen verbeterhuizen voor het opnemen van jeugdige delinquenten, niettegenstaande het in Ned.-Indië vigeerende strafrecht den rechter de bevoegdheid geeft de opneming van jeugdige misdadigers in een verbeterhuis te gelasten. Voor zoover het Inlanders betrof behielp men zich met uitbesteding; Europeesche jeugdige delinquenten kwamen, naar het schijnt, in Nederl.-Indië niet voor. Men leest ten minste in het Koloniaal Verslag van 1895 (pag. 83):

„Voor het eerst sedert de invoering met 1 Januari 1867 van het strafwetboek voor Europeanen deed zich in 1894 het gemis gevoelen van een verbeterhuis voor jeugdige misdadigers van Europeeschen landaard, en wel toen uitvoering moest worden gegeven aan een vonnis van een der raden der justitie, waarbij twee Europeesche jongelieden werden verwezen tot plaatsing in een verbeterhuis om daar te worden opgevoed. Na vele vruchtelooze pogingen om bedoelde jongelieden in een of ander gesticht van liefdadigheid te doen opnemen, zijn zij thans, ingevolge besluit van den Gouverneur-Generaal [1]), uitbesteed bij kolonisten van de landbouwkolonie te Poespo (Pasoeroean), die onder toezicht van het bestuur voor de opvoeding van de jeugdige veroordeelden hebben zorg te dragen."

Uit het in 1898 vastgestelde nieuwe strafwetboek voor Europeanen heeft men het verbeterhuis geheel doen verdwijnen en daarvoor in de plaats gesteld plaatsing bij particulieren of bijzondere inrichtingen [2]). Als reden hier-

[1]) Krachtens art. 5 overgangsbepalingen, Wb. v. Sr. v. Europ.

[2]) Dit laatste is toch in 1894 totaal onmogelijk gebleken.

voor wordt in de Mem. v. Toel. op art. 46 van dat strafwetboek aangegeven, dat „onder de veroordeelde Europeanen in Nederl.-Indië toch weinig kinderen voorkomen. Een opvoedingsgesticht zou dus, blijkens de opgedane ondervinding, geen reden van bestaan hebben." Dit is zeker waar voor een opvoedingsgesticht voor Europeanen alleen; maar waarom zou zoo'n gesticht onbestaanbaar zijn voor Europeanen en Inlanders gezamenlijk met dien verstande, dat de Europeesche kinderen van de Inlandsche afgescheiden worden.

Hiermede ben ik aan het eind gekomen van mijn overzicht over de toepassing van de vrijheidstraf in Britsch-Indië. Eenige cijfers betreffende de verdeeling der in de gevangenis gebrachte veroordeelden naar gelang van den duur hunner straf (en ook de tot transportatie en doodstraf veroordeelden) over het jaar 1898 moge dit overzicht besluiten:

Veroordeeld tot:	Mannen.	Vrouwen.	Totaal.	Verhouding tot totale gevangenis-bevolking.
				%
1 maand en minder	52.424	6.168	58.592	33.9
Van 1—3 maanden	30.582	2.091	32.673	18.9
„ 3—6 „	28.642	1.115	29.757	17.2
„ 6 maanden tot 1 jaar . .	26.776	577	27.353	15.8
„ 1— 2 jaar	14.162	313	14.475	8.4
„ 2— 5 „	6.670	147	6.817	3.9
„ 5—10 „	2.578	48	2.626	1.5
Meer dan 10 jaar.	119	1	120	0.07
Totaal gevangenisstraf . . .	161.953	10.460	172.413	
Transportatie voor het leven . .	1.064	88	1.152	
„ „ een bepaald. tijd	391	6	397	
Doodstraf	591	26	617	

Afdeeling II.

Het Strafstelsel in Nederlandsch-Indië.

Heb ik in de voorgaande bladzijden kunnen constateeren, dat in Britsch-Indië zeer veel voor het gevangeniswezen gedaan wordt, dat men daar steeds naar verbetering streeft en in werkelijkheid ook in vele opzichten verbetering aangebracht heeft, voor Nederlandsch-Indië kan men bij het bestudeeren der ontwikkeling van het gevangeniswezen niet tot dezelfde conclusie komen.

Het Nederl.-Indische gevangeniswezen, vooral wat betreft het dwangarbeidstelsel en het handhaven van orde en tucht, is nog in groote mate gebrekkig. Men behoeft slechts eenige Koloniale Verslagen door te lezen — welke den werkelijken toestand zeer zeker niet erger zullen voorstellen dan hij is — om tot de overtuiging te komen, dat in deze materie nog zeer veel te verbeteren en te veranderen valt, wil men een eenigszins behoorlijke en doelmatige toepassing der vrijheidstraf verkrijgen.

In 1870, toen dus het strafwetboek voor Europeanen van 1866 reeds drie jaar in werking was, behielp men zich nog voor de inwendige regeling der gevangenissen, voor zoover het betrof Europeanen, met verschillende besluiten en instructies van de hoofden van gewestelijk bestuur aan de cipiers der gevangenissen, en voor zoover het Inlanders betrof, met een besluit van 1828 (Ind. Stbl. No. 16) betreffende de Tucht- en Werkplaatsen.

Volgens dit besluit werden de „tot gedwongen arbeid gecondemneerden" verdeeld in twee klassen: *a.* veroor-

deelden tot kettingarbeid en *b.* veroordeelden tot dwangarbeid, hetzij voor den kost zonder loon, hetzij tegen zeker loon. De eerstgenoemden zouden verzameld worden te Batavia en Samarang om aan de openbare werken te worden gebruikt; de laatstgenoemden zouden worden gezonden naar twee op te richten landbouwetablissementen. Over den te verrichten arbeid en de orde en tucht bevat dit besluit verder niet veel. De Europeesche gevangenen waren echter niet tot arbeid verplicht, met dat gevolg dat er dan ook van werken niet veel inkwam. Zij voerden niets uit, en pogingen om hen vrijwillig aan het werk te krijgen faalden. „Het groote bezwaar waarop men in den regel stuit", zoo leest men in een verslag over het gevangeniswezen in Nederl.-Indië over de jaren 1866—'69 (K. V. 1870 bijl. G.), „is niet alleen de luiheid en weinige lust tot arbeidzaamheid bij de gevangenen, maar ook het gemis aan behoorlijke localiteit om tot werkplaatsen te worden ingericht en het gebrek aan voldoend personeel om toezicht over den arbeid te houden".

In verband met de invoering van het strafwetboek voor Europeanen van 1866 en het kort daarna in te voeren strafwetboek voor Inlanders moest de inwendige regeling van het gevangeniswezen herzien en in eene afzonderlijke ordonnantie afgekondigd worden. [1]) Den 1en Augustus 1870 trad dan ook in werking het „Reglement van orde en tucht onder de gevangenen in Nederlandsch-Indië en tot voorloopige regeling van hunnen arbeid." (Ind. Stbl. N°. 78). Hoewel blijkens den titel en ook volgens den considerans van het besluit, dit reglement

[1]) Art. 11, 2e al. Stwb. v. Europeanen en Art. 15 2e. al. Stwb. v. Inlanders.

voor zoover het den arbeid aanging, als voorloopig werd beschouwd, „in afwachting van eene meer volledige regeling bij de ordonnantie, bedoeld bij Art. 11 van het wetboek van strafrecht voor de Europeanen, en van de in bewerking zijnde reorganisatie van het dwangarbeiderstelsel", is het echter tot nu toe nog steeds van kracht. Van die „in bewerking zijnde reorganisatie van het dwangarbeiderstelsel", is helaas niets terecht gekomen. In 1870 door den toenmaligen Directeur van Justitie, Mr. T. H. DER KINDEREN, ontworpen, kwam zij in de eerstvolgende jaren geen stap verder tengevolge van den Atjeh-oorlog.

De aandacht der autoriteiten was zoozeer in beslag genomen door het leveren van de noodige dwangarbeiders voor transportdiensten bij de expedities in Atjeh, dat men er niet aan kon denken om op dat oogenblik veranderingen te brengen in de wijze van tewerkstelling der dwangarbeiders. Eerst in 1881 begon men met de voorbereidende maatregelen, in verband staande met het nieuwe stelsel van dwangarbeid, n.l. het bouwen van de centrale depots, waar de tot dwangarbeid buiten den ketting veroordeelden in verzameld zouden worden. In beginsel was dus reeds tot invoering van dat nieuwe stelsel besloten [1]), maar de Atjeh-oorlog bleef steeds zooveel dwangarbeiders vorderen, dat er van een behoorlijke toepassing van dat

---

[1]) In het Kol. Versl. v. 1880, bldz. 62 leest men:

„De vraag, bedoeld op bldz. 74 van het vorige verslag, of de uitvoering van het nieuwe stelsel niet kon plaats hebben op beperkter schaal dan men zich aanvankelijk had voorgesteld, zoo het althans niet de voorkeur verdiende daarop geheel terug te komen, is in Indië *nadrukkelijk ontkennend* beantwoord. Men achtte veeleer juist nu den tijd genaderd om over te gaan tot de toepassing van dit stelsel, hetwelk den *schier algemeenen bijval van alle geraadpleegde autoriteiten* had weggedragen, terwijl ook de wetgevende macht zich in beginsel daarmede had vereenigd."

stelsel voorloopig nog geen sprake was. Het oprichten der depots vorderde, met name te Batavia, ook niet erg vlug; men kon geen behoorlijke terreinen vinden (te Batavia werd driemaal een ander terrein uitgekozen).

Men bleef in Indië zoo doorsukkelen tot ten slotte in 1892 een aanschrijving kwam van het Opperbestuur om de invoering van het nieuwe stelsel te bespoedigen; men had zelfs het voornemen om het nieuwe stelsel zoo mogelijk reeds geheel in toepassing te brengen bij de werken tot exploitatie van het Ombilienkolenveld. [1])

Dit werd echter ontraden door den Directeur van Justitie; en het eind van deze geschiedenis is geweest, dat men in 1894 voorgoed van de invoering van het nieuwe stelsel van dwangarbeid afzag.

Men is tot dit besluit gekomen voornamelijk wegens de hooge kosten verbonden aan de oprichting van een groote centrale inrichting voor mannen waar de zwaarste misdadigers (en ook de recidivisten) opgenomen zouden worden, de zoogenaamde „Convict-jail." Ook de in de nieuwe regeling opgenomen indeeling in klassen, naar gelang van het gedrag der gevangenen, was volgens het oordeel der regeering niet noodig.

De tewerkstelling der gevangenen heeft dus sedert 1871 geen noemenswaardige veranderingen ondergaan. Dit moet zeer zeker verwondering baren, wanneer men reeds in 1880 in het Kol. Versl. (pag. 62) leest, dat „aan de Indische regeering gereedelijk (schijnt) te moeten worden toegegeven, dat het in geenerlei opzicht aanbeveling kan verdienen. . . . den tegenwoordigen toestand (van het stelsel van dwangarbeid n.l.) te laten voortbe-

---

[1]) K. V. 1892, pag. 56.

staan, welks tallooze gebreken telkens zoo duidelijk aan het licht treden." Wel is in 1896 door den Directeur van Justitie een afzonderlijk reglement ontworpen voor die dwangarbeiders, die tot langer dan één jaar veroordeeld zijn en die opgezonden worden naar de groote Gouvernementswerken, (mijnen, aanleg van wegen en ook voor transportdiensten), maar dit reglement is nog steeds niet vastgesteld. Ook voor de veroordeelden tot één jaar of minder en de tenarbeidgestelden is eene herziening der wijze van tewerkstelling in voorbereiding. [1])

Het thans nog geldende stelsel is dus te vinden in het reglement op de orde en tucht van 1871. Dit reglement bracht al terstond groote verbetering door in artikel 9 te bepalen: „Alle tot straf veroordeelden zijn tot arbeid verplicht." Dus zoowel Inlanders als Europeanen; de groote moeite, die het vroeger inhad om deze laatsten aan het werk te krijgen, was daardoor vervallen. Volgens dit reglement worden ook streng van elkander afgescheiden; *a.* Europeanen en Inlanders; *b.* vrouwen en mannen; *c.* militairen en burgerpersonen; *d.* veroordeelden tot de straffen van kruiwagen, tuchthuis of dwangarbeid in den ketting en alle andere gevangenen.

Reeds vroeger werden in de gevangenissen de Europeanen afgescheiden van de Inlanders. Slechts te Batavia, Samarang en Soerabaja had men afzonderlijke gebouwen voor deze categorie van gevangenen; in de Buitenbezittingen behielp men zich met afzonderlijke localiteiten in de algemeene gevangenis. Met de invoering van het nieuwe reglement van orde en tucht werd de gevangenis te Samarang ingericht tot centrale strafinrichting voor Euro-

---

[1]) Zie Mem. v. Antwoord op de Begrooting van Nederlandsch-Indië voor 1901, blz. 16.

peanen, veroordeeld tot tuchthuis- en kruiwagenstraf en tot gevangenisstraf voor langer dan één jaar. De voor korter dan één jaar veroordeelden bleven te Batavia of Soerabaja. Aangezien te Soerabaja het getal van laatst bedoelde gevangenen echter te gering was om ze behoorlijk aan een of ander gemeenschappelijk werk te zetten, werd in 1895 besloten alle voor meer dan 3 maanden veroordeelden, voor zoover zulks noodig bleek, op te zenden naar de centrale gevangenis te Samarang.

Met de invoering van het nieuwe reglement onderging ook de bouw en inrichting van verschillende gevangenissen eenige uitbreiding en verbetering in verband met de in dat reglement voorgeschreven afscheiding van de verschillende categorieën van gevangenen; ook localen tot eenzame opsluiting als tuchtmaatregel en vertrekken om de gevangenen behoorlijk binnen de gevangenis aan het werk te zetten (voor de Europeesche gevangenen) werden aangebracht.

Volgens deze nieuwe regeling zou het algemeen beheer en oppertoezicht der gevangenissen berusten bij den Directeur van Justitie, terwijl de hoofden van gewestelijk bestuur het direkt beheer en toezicht hadden over de in hun gewest aanwezige gevangenissen. Die gevangenissen nu worden onderscheiden in: „lands- of afdeelingsgevangenissen en districtsgevangenissen". De eerste soort zijn de eigenlijke gevangenissen, de laatste zijn, op enkele uitzonderingen na, slechts localen om doortrekkende gevangenen nachtlogies te verschaffen. Een behoorlijke opgaaf van het aantal gevangenissen der beide soorten in Nederl.-Indië is niet te vinden in de Kol. Verslagen; alleen is uit een bijlage op te maken dat in Nederl.-Indië het aantal landsgevangenissen en met deze gelijk te stellen

strafinrichtingen ± 320 bedraagt. Een groot aantal hiervan zijn zeer kleine gebouwen, ruimte aanbiedende voor slechts 10 à 50 gevangenen; de grootste en best ingerichte vindt men natuurlijk op de grootere hoofdplaatsen. Centrale strafinrichtingen vindt men met uitzondering van de centrale gevangenis voor Europeanen te Samarang en de centrale gevangenis voor Inlandsche vrouwen te Samarang, [1]) in Nederl.-Indië niet.

Als soorten van arbeid, den Europeeschen gevangenen op te dragen, worden in het reglement genoemd: schoenen en kleeren maken, timmermanswerk, metselwerk, vervaardigen van goenizakken, rottingwerk, vlechtwerk en dergelijken, alsmede schrijf- en teekenwerk (art. 11); verder moeten alle werkzaamheden ten behoeve der gevangenis zooveel mogelijk door de gevangenen worden verricht (art. 10). De arbeid moet ook zooveel mogelijk dienstbaar gemaakt worden aan 's lands civiele en militaire departementen van algemeen bestuur (art. 13); de zwaarste arbeid moet opgelegd worden aan de tot tuchthuisstraf veroordeelden (art. 11), welke tevens eene bijzondere voor hen vastgestelde kleeding dragen. De andere gevangenen dragen gevangeniskleeding voor zoover zij tot langer dan één jaar veroordeeld zijn; de voor korter tijd veroordeelden kunnen hunne eigene kleeding dragen. De tot gevangenisstraf veroordeelden hebben recht op „pistole". Alle gevangenen kunnen bezoeken ontvangen: de gegijzelden en de preventief aangehoudenen iederen dag; de anderen alleen op Zondag. (Art. 19—22.) Bij hun komst in de gevangenis worden de gevangenen ter dege gereinigd en ook na dien tijd verplicht zich geregeld te baden, terwijl zij

[1]) Sedert Oct. 1896; vóór dien tijd te Soerabaja.

verder in de gelegenheid gesteld worden zich dagelijks eenigen tijd in de open lucht te bewegen. (Art. 24.)

Tot handhaving der orde en tucht kunnen volgens het reglement bij voorkomende vergrijpen de volgende straffen opgelegd worden: *a.* onthouding van sirie en van tabaks- en sirie-gelden voor niet langer dan één maand; *b.* eenzame opsluiting voor niet langer dan 8 dagen; *c.* eenzame opsluiting voor niet langer dan 8 dagen, om den anderen dag op water en rijst; *d.* dito dito, met sluiting in de boeien; *e.* rottingslagen, tot een maximum van twintig.

Indeeling in klassen naar goed gedrag der gevangenen is in het Nederl.-Indische gevangenisstelsel niet bekend. Wel leest men in de verslagen dat soms gevangenen, die zich goed gedragen hebben, tot het verrichten van bijzondere, minder zware diensten in de gevangenis aangesteld worden, en dat in sommige gevallen wegens buitengewone verdiensten remissie van straftijd is gegeven, maar speciale voorschriften hieromtrent, zooals voor het Britsch-Indische mark system, vindt men in het reglement van orde en tucht niet.

De arbeid geschiedt in gemeenschap, zonder dat hierbij, zooals in Britsch-Indië, het „silent-system” toegepast wordt.

Gedurende de eerste jaren na de in werking treding van dit reglement kon men wegens gebrek aan ruimte in de gevangenissen van de Europeesche gevangenen alleen de tot tuchthuis- en kruiwagenstraf veroordeelden aan het werk zetten, met name aan het vervaardigen van schoenen. Pas in 1875 had men voldoende localiteit verkregen om de andere Europeesche gevangenen gezamenlijk aan het werk te zetten. Na in 1880 de gevan-

genen ook nog eenigen tijd met rottanwerk bezig gehouden te hebben, heeft men in 1881 dit werk en ook het vervaardigen van schoenen gestaakt en sedert dien tijd alle beschikbare krachten onder de Europeesche gevangenen besteed aan het maken van kleeren voor de Europeesche gevangenen, voor het leger, de politie- en justitie-oppassers. Volgens de becijfering in het laatste Kol. Versl. (1900) heeft deze arbeid over het jaar 1899 den lande een voordeel aangebracht van *f* 20,976.

Dank zij de tewerkstelling binnen de gevangenis en behoorlijke bewaking door Europeesch personeel werd de orde en tucht in de gevangenissen voor Europeanen voldoende gehandhaafd en hadden ontvluchtingen niet veel plaats. Met de Inlandsche gevangenen was dit echter lang niet het geval; herhaaldelijk leest men in de Kol. Versl. van klachten aangaande het slechte gevangenispersoneel, en ontvluchtingen waren dientengevolge dan ook aan de orde van den dag. [1])

Wat betreft de handhaving der orde en tucht onder

---

[1]) Sterke staaltjes hiervan vindt men in K. V. 1887, pag. 54: „Talrijk waren de mutatiën onder de inlandsche cipiers en hunne ondergeschikten tengevolge van ontzetting uit hunne bediening wegens achteloosheid, onverschilligheid, luiheid, ongeschiktheid, slecht gedrag, kwade praktijken met de gevangenen, mishandeling van gevangenen, enz." en in K. V. 1889, pag. 72: „De tekortkomingen der inlandsche gevangenisbeambten, van wie er weder velen uit den dienst moesten verwijderd worden, bestonden voornamelijk uit het niet opvolgen van gegeven bevelen, het eigendunkelijk verlaten van de aan hunne zorg toevertrouwde gevangenis, het opkoopen van de aan de gevangenen verstrekte levensmiddelen om die met voordeel van de hand te zetten, het vergunnen aan gevangenen om de gevangenis nu en dan te verlaten, het overbrengen van berichten der gevangenen naar personen buiten de gevangenis en het toelaten dat aan dezen voeding werd verstrekt van mindere hoedanigheid dan hun toekwam."

Dat sedert in dien toestand niet veel verbetering is gekomen, hiervan vindt men in K. V. 1895, pag. 87 het bewijs: „Als altijd gaf het inlandsch personeel weer aanleiding tot vele klachten"; en in K. V. 1897, pag. 84: „Ofschoon het mindere inlandsche bewakingspersoneel als gewoonlijk tot talrijke klachten aanleiding gaf."

de Inlandsche gevangenen, deze gevangenen zijn aan dezelfde regels onderworpen als de Europeesche gevangenen; bij de Inlanders dragen echter ook alle tot dwangarbeid buiten den ketting veroordeelden de voorgeschreven gevangeniskleeding; zij hebben echter recht op „pistole", ook ten opzichte hunner kleeding, mits deze van dezelfde snede en kleur blijve.

De tewerkstelling der Inlandsche gevangenen is echter geheel anders dan die van de Europeesche gevangenen. Het is juist deze tewerkstelling, die men reeds van 1870 af bezig is te veranderen en te verbeteren, zonder echter tot een resultaat te zijn gekomen, zoodat zij thans nog op dezelfde grondslagen rust als een dertig jaar geleden, niettegenstaande talrijke tegen dat stelsel ingebrachte en ook in de praktijk gebleken bezwaren.

De toepassing der vrijheidstraf op de Inlanders heeft sedert het oogenblik dat de Indische Archipel onder direkt beheer van Nederland kwam en dientengevolge het rechtswezen aldaar herzien werd, steeds het groote verschilpunt opgeleverd tusschen het voor Europeanen en het voor Inlanders geldende strafrecht. Waar voor de Europeanen die straf genoemd werd gevangenisstraf evenals in het moederland, heeft de vrijheidstraf voor Inlanders steeds den naam gehad van dwangarbeid. Dit is niet enkel een verschil in benaming maar ook in den aard der straf; terwijl met gevangenisstraf bedoeld wordt: ontneming der vrijheid met verplichten arbeid binnen de gevangenis, verstaat men onder dwangarbeid: vrijheidsberooving met verplichten arbeid buiten de muren der gevangenis, in casu aan groote openbare werken.

Onwillekeurig rijst hier de vraag: Waarom heeft men in Nederl. Indië steeds een zoo groot verschil gemaakt

bij de toepassing der vrijheidstraf tusschen Europeanen en Inlanders? Te eerder is deze vraag bij mij opgekomen toen mij bleek, dat in Britsch-Indië de vrijheidstraf voor Europeanen en Inlanders op dezelfde wijze ten uitvoer gelegd wordt.

Wanneer ik zeg, dat dit verschil bij de vrijheidstraf in Nederl.-Indië *steeds* bestaan heeft, dan heeft dit alleen betrekking op den tijd gedurende welken Indië onder rechtstreeksch beheer van den Staat der Nederlanden is geweest. Het behoeft geen verwondering te baren, dat de O. I. Comp. in een tijd, toen het gevangeniswezen nog zeer slecht ontwikkeld was en volkomen verwaarloosd werd — terwijl voor de Inlanders bovendien volgens hun eigen recht geen gevangenisstraf bestond — zich hierover niet erg druk maakte. Gevangenisstraf werd zelden opgelegd; zware misdadigers (en zelfs vele volgens het moderne strafrecht niet met zware straffen bedreigde vergrijpen) werden met den dood gestraft; bij anderen werd in de meeste gevallen boete als straf opgelegd.

Doch ook in den tijd der Compagnie was eene veroordeeling in den ketting bekend, de z.g. „kettingslag". Dergelijke veroordeelden („kettinggangers" genaamd) werden aan publieke werken te werk gesteld. Oorspronkelijk was dit eene straf, die zoowel aan Inlanders als aan Europeanen opgelegd werd. In 1746 echter werd onder Gouverneur-Generaal G. W. van Imhoff deze straf voor Europeanen afgeschaft en werden veroordeelden van dezen landaard voortaan gezonden naar het eiland Edam, waar zij aan de lijnbaan moesten arbeiden. [1])

---

[1]) Als curiosum haal ik hierbij uit Ned. Ind. Plakaatboek, Dl. V, pag. 337, het desbetreffend Besluit v. 8 Juli 1746 in zijn geheel aan:

„Door den heere Gouverneur-Generaal aan de Heeren Leden in consideratie

Dit verbod van kettingslag voor Europeanen vindt men later een paar malen herhaald, aangezien men in sommige streken van den archipel die straf nog op de Europeanen bleef toepassen (26 November 1761, N. I. Plak. boek VII, p. 526 en 28 September 1762, N. I. Plak. boek VII, p. 583).

---

gegeven zijnde of, in plaatse van de sedert veele jaren alhier in usantie geweest zijnde straffe om d'Europeesen, dewelke komen te drossen, in de ketting voor den tijd van ses en meerder maanden te laten klinken en dus nevens seer veele subjecten van geschavotteerde Europeesen, inlanders en slaven aan de gemeene werken te laten dienst doen, geene andere zoude kunnen geïntroduceerd worden, eensdeels om daardoor weg te nemen het quaad, dat uyt die straffe komt voort te vloeijen dat sodanige drossers, eenmaal met geschavotteerde boeven en ander gespuys eguaal gesteld zijnde, daardoor alle hoope tot herstelling verliesen en dus ook alle apparentien van inkeer en beterschap in haar verdoofd werden en wanneer na de expiratie van haren tijd uit de ketenen geslagen werden, genoegsaam alle eer en schaamte quyt en voor de wereld als bedurven zijn, waardoor tot allerhande ergere bedrijven, ja tot het uyterste quaad, misschien wel eens uyt moedeloosheid, komen te vervallen, en anderdeels ter zaken het lopen van d'Europeesen in de ketting over soo geringe delicten bij den inlander in 't gemeen veel veragting voor d'Europeese natie komt te verwecken, alles herkomstig uyt het gebrek aan tugt- en beterhuysen in deze stad om diergelijken delicten op een min in 't oog lopende wijse te kunnen corrigeeren; proponeerende welgem. zijn Edelheyt derhalven om den Raad van Justitie dezes casteels en ook de ministers en bediendens op de respective buyten comptoiren; om door de laatste aan de regtbanken in den hare verders te worden aanbevolen, te gelasten en te recommandeeren om in het vervolg, in stede van gemelde straffe van de ketting, de drossers en andere Europeers, die niet geschavotteerd werden, met verlenging van den tijd na bevinding van zaken, te relegeeren ten eylande Edam om aldaar gedurende derselver bannissement in de lijnbaan dienst te doen, nademaalen den heere Gouverneur-Generaal vermeende, dat de Comp. daar mede teffens dienst geschieden zoude, dewijl zij altijd volk tot dat werk nodig heeft, en selfs niet na vereysch daartoe fourneeren, mitsgaders niets beter koop als de sulke krijgen kan, de welke door de prolongatie van de tijdt voor een, twee à drie jaren ruym so veel getugtigt souden werden door desen minderen arbeid als bevorens door de ketting.

„En hierop voorts in aanmerking genomen zijnde, dat inderdaad daardoor niet alleen de voormelde inconveniënten en consequentiën zouden kunnen weggenomen, maar ook de Europeesche drossers van het schandaal dat zij andersints door de ketting moeten ondergaan, als een straffe zijnde, die voor weggelopene slaven alhier en andere sulke dienstbare, die eenig quaad begaan hebben, in gebruyk en selfs onder dat slegte volk ten uytersten veragtelijk is, bevrijd kunnen blijven, sonder egter daarom ongestraft door te slippen, alsmede dat, indien men ten gemelde eylande Edam wel in staat is voor het aufugeeren van desulke, die men

Deze straf, het klinken in den ketting, heeft men tot op den huidigen dag in Indië behouden voor de Inlanders, al is het dan ook tegenwoordig slechts een straf voor zware misdaden. Ook is het geen afzonderlijke strafsoort meer, doch eene verscherping van den dwangarbeid, de vrijheidstraf voor den Inlander. Ten slotte moet men het begrip „in ketenen geklonken" tegenwoordig niet zoo letterlijk opvatten; in de praktijk wordt den tot dwangarbeid in den ketting veroordeelden slechts een ijzeren ring om den hals geklonken, welke hun weinig last schijnt te veroorzaken.

Niet te allen tijde is er dus verschil gemaakt tusschen Europeanen en Inlanders bij het ten uitvoer leggen van straffen. Het is echter zeer goed te begrijpen dat men voor Europeanen de kettingstraf afschafte; maar toen men langzamerhand in het gevangeniswezen verbetering aanbracht, waarom is men toen echter steeds verschil blijven maken tusschen Europeanen en Inlanders bij het toepassen van de vrijheidstraf? Steeds heeft men de veroordeelde Inlanders gebruikt bij openbare werken of Gouvernements werkplaatsen of ontginningen, terwijl men zich bij veroordeelde Europeanen bepaalde of tot enkele opsluiting zonder arbeidsverplichting of tot tewerkstelling binnen de gevangenis. Slechts in enkele gevallen, geringe

---

aan het werk wil gehouden hebben, sorge te dragen, zij lieden daar dan veel secuurder zullen zijn als selfs hier in de ketting, waar uyt zij dikwijls seer gemakkelijk weten te echappeeren; so is verstaan den Raad van Justitie dezes casteels, mitsgaders de ministers en bediendens op de respective buyten comptoiren te recommandeeren door extract dezes om de kettingslag voor drossers en andere ligte delicten onder de Europeesen en andere, na bevinding van saken, soo veel mogelijk te menageeren en in stede van dien deselve te condemneeren tot den arbeid aan de lijnbaan ten voormelde eylande Edam voor kost en kleeding gedurende sodanigen tijdt, als bevonden sal worden te behoren, mitsgaders laatstgemelde te beveelen om sodanige gecondemneerdens dan bij eerste gelegentheyd herwaards te senden."

politieovertredingen, heeft men voor den Inlander de gevangenisstraf (met daaraan verbonden arbeid[1]) binnen de gevangenis) behouden, maar beperkt tot een minimum van 8 dagen.[2]) Een eenigszins afdoend betoog voor de wenschelijkheid van dat verschil in de toepassing der vrijheidstraf op de twee rassen in Indië heb ik nergens kunnen aantreffen. In de Memorie van Toelichting op het Strafwetboek voor Inlanders van 1872 leest men (pag. 111). „Eenstemmig waren reeds de hoofden van gewestelijk bestuur in 1849 omtrent de onvoldoendheid en ongeschiktheid der straf van gevangenis voor Inlanders, tenzij voor een korten tijd; ook reeds destijds zag de Regeering dit in en bij artikel 35 der Bepalingen Strafwetgeving enz. stelde zij vast, dat, waar in de artikelen 29 en volgende de straf van gevangenis bepaald is, die voor Inlanders veranderd wordt in dwangarbeid".

Deze eenstemmigheid in het afkeuren van de gevangenisstraf voor Inlanders is zeer licht te begrijpen als men bedenkt, dat in dien tijd het gevangeniswezen nog zeer gebrekkig was: ellendige gebouwen waar de veroordeelden opgesloten werden, en dientengevolge ook geen behoorlijke of in het geheel geen arbeid. Geen wonder dat bij zoo'n toestand in een terzelfder plaatse in bovengenoemde Mem. v. Toel. aangehaald deel van het Recht in Ned.-Indië (Dl. I. pag. 436 vlg.) als argument van het verwerpelijke der gevangenisstraf voor den Inlander

---

[1]) Welke echter alleen bestaat in het schoonhouden der gevangenislokalen en dergelijken arbeid.

[2]) En zelfs deze gevangenisstraf schijnt men in de laatste jaren tot een minimum te willen beperken; want terwijl gedurende de jaren 1890—'95 het aantal door den politierechter tot gevangenisstraf veroordeelden nog gemiddeld 3859 heeft bedragen, is plotseling na 1895 dat aantal zeer sterk verminderd, n.l. slechts 564, 691 en 459 in de jaren 1896—'98.

werd aangevoerd, dat de Inlander zoo lui was, en hij dus in gevangenisstraf (zooals deze in dien tijd toegepast werd wel te verstaan, zonder verplichten arbeid) geen straf zou zien. Het is zeer de vraag of dit argument nog gebezigd zou kunnen worden, als men de gevangenis behoorlijk inricht, zoodat men de veroordeelde Inlanders onder goed toezicht flink aan het werk kan zetten. Integendeel, het zou dan worden een argument voor de wenschelijkheid om ook Inlanders gevangenisstraf te doen ondergaan evenals de Europeanen, maar onder strenge tucht, die bij werk in de gevangenis beter te handhaven is dan bij den tegenwoordigen toestand. Want juist bij de tegenwoordige wijze van toepassing der vrijheidstraf op den Inlander kan het meerendeel der veroordeelden zijne luiheid botvieren, daar de z. g. plaatselijk tewerkgestelden (verreweg het grootste deel der veroordeelden) meer luieren dan werken.

Maar de gezondheid van den Inlander zou te veel lijden onder eene langdurige gevangenisstraf, zegt men; hij is zoozeer gewend aan het leven in de vrije natuur, dat eene langdurige opsluiting zeer zeker nadeelig op hem zouden werken. „Als men den Inlander gevangenisstraf wil laten ondergaan op dezelfde wijze als de Europeanen, dan zou men evengoed direkt het doodvonnis over hem kunnen uitspreken" heb ik eens hooren beweren. Tegen dit gezondheidsargument kan echter het volgende ingebracht worden.

In de eerste plaats behoeft het werken in de gevangenis niet te geschieden in gesloten lokalen, maar kan b. v. in aan alle kanten open loodsen verricht worden; en waarom zou bij ons in Nederlandsch-Indië ook niet binnen de ommuurde ruimte der gevangenissen een

moestuin aangelegd kunnen worden, evenals zulks het geval is in Britsch-Indië? Behalve dat het van tijd tot tijd tewerkstellen der gevangenen in dien tuin een zeer goede factor voor het behoud hunner gezondheid zal zijn, heeft men op die wijze meer kans dat den gevangenen behoorlijk voedsel voorgezet kan worden dan op de wijze zooals thans het verschaffen van voedsel geschiedt n. l. door Chineesche aannemers. Bovendien vermijdt men door het tewerkstellen binnen de gevangenis de mogelijkheid dat de gevangenen van buitenaf ziekten in de gevangenis overbrengen door het verrichten van werk op ongezonde plaatsen, wat niet altijd te voorkomen is.

In de tweede plaats levert Britsch-Indië een sprekend bewijs op, dat arbeid binnen de gevangenis voor den Inlander absoluut niet ongezond is; want niettegenstaande aldaar verreweg het grootste deel der gevangenen binnen de ommuurde ruimte der gevangenis tewerkgesteld wordt, is het ziekte- en sterftecijfer in de Britsch-Indische gevangenissen heel wat gunstiger dan dat der Nederl.-Indische gevangenen.

En een nog krachtiger bewijs voor de volkomen geschiktheid van den Inlander ook in ons Indië voor arbeid binnen de gevangenis is het feit, dat daarmede een proef is genomen, die, hoewel veel succes opleverende, echter niet voortgezet is. In 1892 werden voor het eerst te Samarang in het kleedermakersatelier van de centrale strafinrichting voor Europeanen een 70-tal tot dwangarbeid veroordeelde Inlanders te werk gesteld. [1]) De proef slaagde goed;

---

[1]) Het waren allen veroordeelden die zich herhaaldelijk aan desertie van de werken hadden schuldig gemaakt, en die dus beter binnen de gevangenis te werk gesteld konden worden.

het werk door de dwangarbeiders verricht leverde een aardige winst op; doch op het einde van 1897 werd deze arbeid gestaakt wegens het gebrek aan de noodige dwangarbeiders, die daarvoor beschikbaar gesteld werden (in 1896 werkte men reeds met gemiddeld slechts 10 man per dag en in 1897 met gemiddeld 17 man). In ieder geval is hieruit gebleken, dat arbeid binnen de gevangenis, zelfs het kleermakerswerk, waarbij dus de gevangenen geen behoorlijke beweging krijgen, geen nadeeligen invloed heeft op de gezondheid der Inlanders.

Wel is waar wordt in het Kol. Verslag van 1892 pag. 56 de opmerking gemaakt, dat in sommige gevangenissen onder de preventief gevangenen wegens de weinige beweging die deze categorie van gevangenen geniet, zich verscheidene gevallen van berri-berri voordoen, weshalve het raadzaam geoordeeld werd „hen onder behoorlijk escorte flinke wandelingen te doen maken" om hen in de gelegenheid te stellen „althans gedurende eenige uren van den dag zich matig te vermoeien."

„Mocht voor hen" — zoo leest men daar verder — „die van hunne vroegste jeugd af gewoon zijn geweest aan beweging in de open lucht, het ontnemen van gelegenheid tot zoodanige beweging al niet rechtstreeks aanleiding geven tot ziek worden, het is in elk geval waarschijnlijk — zoo wordt uit Indië bericht — dat daardoor, evenals door al wat deprimeerend op het individu werkt, de vatbaarheid voor ziekten wordt verhoogd."

In geen geval echter kan deze veronderstelling (meer is het niet) als argument gebezigd worden tegen het verrichten van binnenwerk door de Inlandsche gevangenen. Want vooreerst slaat het alleen op de preventief

gevangenen, die slechts voor een zeer klein gedeelte vrijwillig arbeid verrichten, zoodat het nog lang niet zeker is, dat binnenarbeid, zelfs zittende, voor den Inlander zoo nadeelig voor zijn gezondheid zou zijn [1]); en verder is uit een onderzoek naar den gezondheidstoestand der gevangenissen op Java en Madura door den inspecteur van den burgerlijken geneeskundigen dienst, den heer Dr. A. G. VORDERMAN, in 1896 gehouden, gebleken, dat naar verhouding de dwangarbeiders veel meer door berri-berri werden aangetast dan de preventief gevangenen (11,1 % van de eersten tegen 3,45 % van de laatsten), terwijl het bekend is, dat een groot deel der berri-berrilijders afkomstig is van Atjeh, waar het den aldaar gedetacheerde dwangarbeiders zeker niet aan de noodige beweging in de buitenlucht zal ontbroken hebben.

Men kan dus veilig aannemen, dat arbeid binnen de muren der gevangenis niet nadeelig zal werken op den gezondheidstoestand der Inlanders. Integendeel, ik zou zelfs meenen, dat die arbeid in vele gevallen van gunstigen invloed zal zijn op dien gezondheidstoestand, mits natuurlijk de gebouwen voor het verrichten van binnenarbeid geschikt gemaakt worden.

Mag dus m.i. het hygiënische bezwaar niet meer gelden als motief om het verschil tusschen Europeanen en Inlanders bij de oplegging der vrijheidstraf te bestendigen, ook aan de economische en finantieele bezwaren, die tegen het door mij verdedigde stelsel kunnen worden aangevoerd, mag naar mijne bescheiden meening geen te groot gewicht worden gehecht.

Onder de economische bezwaren versta ik de vrees voor

---

[1]) De te Samarang genomen proef bewijst het tegendeel.

staatsconcurrentie, in zooverre de staat door de gevangenen in de gevangenis industrieelen arbeid te laten verrichten zal treden op het gebied der particuliere industrie ten gevolge waarvan deze laatste bemoeilijkt zal worden, hetgeen in een land als Indië met vele nog opkomende takken van industrie zeker niet wenschelijk is. Het ligt niet in mijne bedoeling hier in beschouwingen te treden over het al of niet geoorloofde van staatsconcurrentie; alleen wil ik opmerken, dat blijkens de ervaring in Britsch-Indië opgedaan de gevangenisindustrie, mits er een verstandige keus gedaan wordt bij het bepalen der soort van den te verrichten arbeid, geenszins in conflict komt met de particuliere nijverheid. Want niettegenstaande er in Britsch-Indië vele fabrieken zijn, die hetzelfde vervaardigen wat in verscheidene gevangenissen gemaakt wordt (o.a. jute-weverijen en het vervaardigen van goeni-zakken), verneemt men daarover toch nimmer ernstige klachten van den kant der particuliere industrie [1]).

Blijft dus over het finantieele bezwaar. De gevangenissen moeten natuurlijk geheel anders ingericht worden, wil men de dwangarbeiders behoorlijk binnen de muren der gevangenis aan het werk zetten. Thans zijn de gevangenissen van Nederlandsch-Indië, behalve de weinige voor Europeanen bestemde en de centrale strafinrichting voor Inlandsche vrouwen, enkel ingericht voor het verschaffen van behoorlijk nachtlogies [2]), en zelfs deze inrichting laat nog in de meeste gevallen veel te wenschen over. Een groot deel der gevangenissen in Nederlandsch-Indië lijdt

---

[1]) Zie hierover ook WISELIUS t. a. p. pag. 123 vlgg.

[2]) De tot gevangenisstraf veroordeelde Inlanders worden bezig gehouden met het schoonmaken der gevangenislocalen en andere bezigheden ten behoeve der gevangenis.

aan voortdurende overbevolking [1]). Hierin veranderingen te maken, brengt natuurlijk groote uitgaven met zich mee, uitgaven waartoe men niet licht zal overgaan, getuige het mislukken der reorganisatie van het dwangarbeidersstelsel, voor een groot deel ten gevolge van de groote daarmee gepaard gaande onkosten. Hoewel dit finantieele argument practisch zeker van gewicht geacht kan worden, kan het theoretisch gesproken toch nooit afdoende zijn. Bovendien is het de vraag of op den duur de staat niet meer voordeel van zijn gevangenen verkrijgt door ze binnen de gevangenis te werk te stellen, dan door ze, zooals met het meerendeel thans gebeurt, langs 's heeren wegen te laten slenteren. Natuurlijk zou de mogelijkheid moeten gelaten worden om bij werken van openbaar nut dwangarbeiders te werk te stellen, doch hiervoor zouden alleen veroordeelden voor langen duur (b. v. voor langer dan 1 jaar) in aanmerking moeten komen, en m. i. ook alleen voor zooverre vrije arbeiders onmogelijk daarvoor te krijgen zijn. Ook zal het wel niet mogelijk zijn alle dwangarbeiders aan de militaire expedities te onttrekken [2]). Deze gevallen van buitenarbeid moeten

1) Zie hierover Ind. Gids, 1894 II, pag. 1817, 1895 II, pag. 1536 en de bij de Kol. Versl. als bijlage opgegeven gemiddelde dagelijksche sterkte in de diverse gevangenissen in verband met het aantal gevangenen, dat in die gebouwen opgenomen kan worden.

2) Ten opzichte van de detacheering bij militaire expedities doet zich bovendien het bezwaar voor, dat deze wijze van tenuitvoerlegging der vrijheidstraf volgens veler oordeel op geen enkelen wettelijken grondslag berust. Wel zegt art. 15 van het strafwetboek voor Inlanders (Stbl. 1872, No. 85), dat bij ordonnantie wordt geregeld de wijze waarop de straf van dwangarbeid wordt ondergaan, maar die ordonnantie mag uit den aard der zaak de soort van straf niet wijzigen. Hetgeen ondergaan moet worden is dwangarbeid, de veroordeelde kan dus gedwongen worden tot het verrichten van arbeid; maar die arbeid moet van dien aard zijn, dat er geen meerder levensgevaar aan verbonden is dan in gewone omstandigheden aan den arbeid, dien wij dagelijks om ons heen zien verrichten, is verbonden.

echter uitzondering blijven en bovendien is dat werk reeds nu beperkt tot de voor langeren tijd veroordeelden, terwijl voor den arbeid binnen de gevangenis bij voorkeur de tot een jaar of minder veroordeelden zullen gebezigd moeten worden. Het is juist deze laatste categorie, de z. g. plaatselijk veroordeelden, die met het thans vigeerend stelsel van tewerkstelling den lande zeer veel kosten aan onderhoud, terwijl zij hun tijd voor het grootste gedeelte doorbrengen met luieren, hetzij in de gevangenis of aan den openbaren weg, zoodat de opbrengst van hunnen arbeid nagenoeg nihil is. De staat heeft, dunkt mij, toch zeer zeker het recht om door doeltreffende maatregelen de gevangenen zooveel mogelijk in de kosten van hun onderhoud en logies te doen bijdragen, terwijl bovendien door behoorlijken geregelden arbeid onder strenge tucht ook het karakter der gevangenen meer ten goede zich zal keeren dan onder het tegenwoordige stelsel. Ook op den gezondheidstoestand der gevangenen zal die tewerkstelling binnen de gevangenis ongetwijfeld een gunstigen invloed hebben en ten slotte zal men daarmede een gemakkelijker en betere handhaving van orde en tucht onder de gevangenen kunnen verkrijgen.

Zooals het thans met die orde en tucht onder de dwangarbeiders, en voornamelijk onder de plaatselijk veroordeelden, gesteld is ontbreekt het ten eenenmale

---

Het zeker geenszins denkbeeldig gevaar voor verwonding en dood door vijandelijk vuur, waaraan de arbeidenden bij militaire expedities worden blootgesteld, nog daargelaten het afmattende en ongezonde van het te verrichten werk, maakt de straf van dwangarbeid voor deze veroordeelden tot een soort voorwaardelijke doodstraf. Zoolang dus deze straf bij het wetboek van strafrecht niet bekend is, pleegt de administratie strikt genomen eene onwettige handeling. Slechts op opportuniteitsgronden kan deze detacheering verdedigd worden.

aan de ter zake noodige waarborgen. Niet alleen in de Indische dagbladen zijn klachten over het opzicht op de dwangarbeiders steeds aan de orde, maar ook in de Kol. Versl. wordt herhaaldelijk erkend, dat de orde en tucht onder de dwangarbeiders nog zeer veel te wenschen overlaat. Wel is waar gelden op dit gebied dezelfde bepalingen als voor de Europeesche gevangenen over wie men slechts zelden hoort klagen; maar tengevolge van de andere wijze van tewerkstelling der Inlandsche gevangenen is er van orde en tucht niet veel te bemerken. Toezicht bij de werken is opgedragen aan vrije opzichters en mandoers, uit de gevangenen zelf gekozen, n. l. zij die door goed gedrag daarvoor in aanmerking komen. Het baantje van opzichter wordt steeds laag gesalarieerd, weshalve het meestal aan Inlanders wordt opgedragen. Dat Inlandsche personeel voldoet echter zeer slecht; men behoeft slechts het eerste het beste Kol. Versl. op te slaan om klachten daaromtrent te vernemen. Talrijke ontvluchtingen hadden elk jaar plaats, meestal tengevolge van nalatigheid der bewakers, sommige zelfs met medewerking dezer laatsten. [1]) Soms gebeurde het, dat gevangenen (plaatselijk veroordeelden) van hun werk — dat in de meeste gevallen bestond in het in orde houden der wegen — wegliepen, den dag in de kampong bij hun familie doorbrachten en dan 's middags weer met de anderen naar de gevangenis terugkeerden, dit alles met medeweten van het bewakingspersoneel. In tegenstelling met het Inlandsche gaf het weinige Europeesche gevangenispersoneel in het geheel geen reden tot eenige klacht.

---

[1]) K. V. 1886, pag. 48.

Het is dan ook niet te verwonderen, dat, waar zich voor de laag gesalarieerde baantjes bij het bewakingspersoneel Europeanen onder de sollicitanten voordeden, deze bij voorkeur door de hoofden van gewestelijk bestuur benoemd werden. Dit droeg echter niet de goedkeuring der Indische Regeering weg, want in het Kol. Versl. van 1886, pag. 48, leest men: „Met opzicht tot het personeel bij de inlandsche gevangenissen vond de Indische Regeering in Juni 1885 aanleiding om den hoofden van gewestelijk bestuur in herinnering te brengen, dat betrekkingen, die blijkens de geringe bezoldiging voor Inlanders bestemd zijn, niet aan Europeanen mogen worden opgedragen, zooals in den laatsten tijd herhaaldelijk gebeurde". Daar de klachten over dat inlandsch personeel echter voortdurend toenamen, kwam de Indische Regeering gelukkig, hoewel blijkbaar schoorvoetend, in 1891 op dit denkbeeld terug en gaf toestemming ook Europeanen, bij voorkeur gewezen onderofficieren, bij het gevangenispersoneel aan te stellen als cipiers [1]). Het toezicht bij het werk wordt echter nog steeds door Inlanders uitgeoefend en dit laat voortdurend veel te wenschen over; het is voornamelijk van de werken waaraan zij bezig zijn, dat de dwangarbeiders in grooten getale ontvluchten. Gedurende 1899 bedroeg het getal dier ontvluchtingen niet minder dan ruim 3000 [2]), tegen slechts 67 ontsnapten uit de gevangenissen zelf [3]). Door nu ook de Inlandsche gevangenen

---

[1]) K. V. 1891, pag. 66.

[2]) Juiste opgaven hiervan bestaan niet; het getal 3000 heb ik verkregen door optelling van alle cijfers vervat in kolom 16 der tabel in bijlage G. van het K. V. v. 1900, het juiste cijfer is 2991; maar van verschillende plaatsen ontbreken de gegevens.

[3]) Zie K. V. 1900, bijl. G. noot 2.

binnen de gevangenis te laten werken — zooals reeds geschiedt met de vrouwelijke gevangenen — verkrijgt men het voordeel dat orde en tucht met een beperkter aantal opzichters — waarvoor men dan ook door verhoogde salarissen beter personeel zou kunnen krijgen — met meer succes gehandhaafd kunnen worden, waarvan weer het gevolg zal zijn, dat de dwangarbeid meer aan zijn doel zal beantwoorden, n. l. dat deze straf voor den Inlander werkelijk ook iets afschrikwekkends zal hebben. Het getuigt toch niet veel voor de afschrikwekkende kracht van de vrijheidsstraf voor de Inlanders, wanneer men herhaaldelijk leest en hoort, dat gevangenen, door het over hen gestelde personeel in de gelegenheid gesteld zich uit de gevangenis te verwijderen, vrijwillig daarin terugkeeren. Zoo werden tengevolge van de uitbarsting van Krakatau eenige gevangenissen aan de kust van Bantam en der Lampongsche districten door de golven verslonden. Vele gevangenen verloren daarbij het leven; maar ook een groot gedeelte wist zich bijtijds uit de voeten te maken, en enkelen hiervan meldden zich later weer uit eigen beweging bij het bestuur aan [1]).

Uit dit alles blijkt, dat de toestand zooals hij thans is alleszins verbetering behoeft. En deze verbetering zal, naar mijne bescheiden meening, nooit behoorlijk tot stand gebracht kunnen worden zoolang men vasthoudt aan het systeem om de Inlandsche gevangenen uitsluitend buitenwerk te laten verrichten. [2]) De door Mr.

---

1) Zie K. V. 1884, pag. 56, noot 1.

2) In deze meening word ik versterkt door eenige staaltjes van onverschilligheid voor de straf van dwangarbeid bij den Inlander, medegedeeld door een gepensionneerd hoofdambtenaar van het B. B. aan de redactie der Ind. Gids (Jaarg. 1898, II, pag. 1497). De redaktie eindigt aldus: „Uit de hierboven medegedeelde staaltjes blijkt al weer voor de zooveelste maal, dat, al kunnen wij voorshands

DER KINDEREN in 1871 ontworpen reorganisatie, die na heel wat deliberatiën eindelijk in 1894 geheel van de baan geschoven werd, was een stap in de goede richting door ten eerste alle dwangarbeiders in groote depots te vereenigen (vijf voor geheel Indië) en zoodoende dus het toezicht te vereenvoudigen en de tucht strenger te kunnen handhaven, en vervolgens door het vaststellen van klassen, waarin de gevangenen door goed gedrag konden opklimmen en waarbij de tucht gaandeweg afnam om zoodoende de veroordeelden langzamerhand geschikt te maken voor hun terugkeer in de maatschappij. Van uit die depots zouden de dwangarbeiders dan naar de voor hen bestemde werken gestuurd worden; doch slechts bij die werken, waarbij gedurende tal van jaren vele arbeiders noodig waren, zouden permanente of semi-permanente gebouwen tot herberging dier veroordeelden geplaatst worden. Deze verbetering zou echter alleen betrekking hebben op de voor langer dan één jaar veroordeelden; voor de overigen tot vrijheidstraf veroordeelden (ongeveer 95 % van het totaal) zouden de in de vorige bladzijden vermelde bezwaren tegen buitenarbeid blijven gelden.

Nadat in 1894 met dit door Mr. DER KINDEREN ontworpen stelsel gebroken was, voornamelijk uit overwegingen van finantieelen aard, terwijl er volgens de Indische regeering gunstiger resultaten waren te verwachten van een regeling

---

geen wijziging brengen in de begrippen van den Inlander omtrent eer en eerloosheid, het meer dan tijd wordt eens een einde te maken aan een strafstelsel dat volstrekt niet voor hen past en dat in veel opzichten (men denke b.v. aan de talrijke, ter beschikking van autoriteiten en inrichtingen gestelde dwangarbeiders, die onder geheel onvoldoende contrôle staan en ook wat hun materieele leven betreft er dikwijls beter aan toe zijn dan het gros der inlandsche bevolking) den naam van strafstelsel niet verdient, omdat het inderdaad een parodie daarop is."

welke zich bepaalde tot wegneming van de aan het bestaande stelsel klevende gebreken, werd in 1896 door den toenmaligen Directeur van Justitie een concept-ordonnantie betreffende de tenuitvoerlegging van de straf van dwangarbeid ontworpen, welke echter nog steeds niet werd vastgesteld.

Intusschen zijn er, zoover mij bekend is, tot dusver geen plannen gemaakt om de wijze van tewerkstelling der dwangarbeiders, voornamelijk de voor korter dan één jaar veroordeelden, op een geheel nieuwen grondslag te regelen, zoodat men bij deze categorie van veroordeelden weer dezelfde bezwaren zal blijven ondervinden en dezelfde klachten zal blijven vernemen.

Wel staat in de Memorie van Antwoord op de begrooting van Ned.-Indië voor 1900 (blz. 16) vermeld, dat eene herziening van de wijze, waarop deze veroordeelden te werk gesteld worden, in voorbereiding is; doch ik geloof niet dat men hierbij veel van den bestaanden toestand zal afwijken. Men schijnt namelijk te veel vast te houden aan de langen tijd geleden vastgestelde wijze van tewerkstelling der Inlandsche gevangenen en te meenen dat het onmogelijk is als regel voor die gevangenen binnenarbeid voor te schrijven. Wel tracht men in den dikwijls treurigen toestand verbetering te brengen, doch veel zal men daar niet mede bereiken, zoolang men de gevangenen in ploegen aan den openbaren weg te werk stelt.

Reeds de heer Wiselius heeft in zijn meermalen door mij aangehaald werkje, mijns inziens terecht, als een groot bezwaar tegen de tewerkstelling aan den openbaren weg aangegeven, dat het voor het rechtvaardigheidsgevoel der Inlanders niet bevorderlijk zijn kan, wanneer zij opmerken, dat heerendienstplichtigen uit hun kampongs

opgeroepen zonder betaling en zonder voeding en onder streng toezicht hunner hoofden aan hetzelfde werk gebezigd worden, waarbij ook dwangarbeiders te werk gesteld zijn, die bovendien nog hun behoorlijke voeding krijgen.

In de ontworpen concept-ordonnantie van 1896 wordt eenigermate tegemoet gekomen aan het bezwaar van tuchteloosheid gedurende het werk door te breken met het tot dusver gevolgd stelsel om het bewakingspersoneel gedeeltelijk uit de veroordeelden zelf te kiezen. Het toezicht op de gevangenen zou voortaan in den regel geschieden door vrije mandoers, en slechts bij uitzondering (alleen over ploegen van minder dan 20 man) ook door veroordeelden, die daarvoor in de termen konden vallen.

Deze wijziging zou ongetwijfeld wel eenige verbetering in de handhaving der tucht gedurende het werk te weeg brengen, afdoende echter zou zij geenszins zijn. Wij hebben toch gezien dat het Inlandsch bewakingspersoneel, zelfs het vrije, voortdurend aanleiding tot klachten geeft: er is niet de minste waarborg, dat dit bij die ontworpen regeling niet eveneens het geval zal zijn, en tenzij men het bewakingspersoneel beter salarieert en voor het grootste deel uit Europeanen laat bestaan, is er van die verandering dus niet veel heil te verwachten. Maar dit sleept natuurlijk weer groote uitgaven na zich.

Een factor voor de hooge kosten van het Nederl.-Indisch gevangenisstelsel is, dunkt mij, ook de groote versnippering van krachten der dwangarbeiders. In Indië vindt men op een totale bevolking van ± 33 milloen en een gemiddelde gevangenisbevolking per dag van ± 31.000, ongeveer 320 voor opsluiting van gevangenen bestemde gebouwen.

In de provincie Bengalen, de dichtst bevolkte van Britsch-Indië, vindt men op een totale bevolking van 71 milloen en een gevangenisbevolking (gemiddeld per dag) van 18.988 [1]) slechts 132 plaatsen van opsluiting. Voor de N. W. Provinces en Oudh te zamen zijn de cijfers: gemiddelde gevangenisbevolking per dag 32.133 en slechts 67 gebouwen voor opsluiting. Voor geheel Britsch-Indië zijn die cijfers respectievelijk 106.447 en 728. De grootste versnippering vindt men in Madras, waar, op een gemiddelde gevangenisbevolking van 10.936, niet minder dan 322 plaatsen van opsluiting gevonden worden, waarvan echter niet minder dan 303 "Subsidiary Jails" en "lock-ups." [2]) Behalve in Madras wordt dus de gevangenisbevolking in Britsch-Indië veel meer geconcentreerd in groote gevangenissen, hetgeen voor het verrichten van behoorlijken arbeid binnen de gevangenis bevorderlijk is. Bovendien heeft men dientengevolge ook nog het voordeel dat met minder bewakingspersoneel kan worden volstaan. Als men nagaat dat in Nederlandsch-Indië van de ± 320 gevangenissen er ongeveer 160 ingericht zijn voor opneming van slechts 10 à 50 gevangenen, [3]) dan zal men wel moeten toegeven, dat op die wijze de kosten van het gevangeniswezen onnoodig verhoogd worden, want voor al die kleine gevangenissen is uit den aard der zaak bewakingspersoneel noodig. Maar, zal men misschien zeggen, die gevangenissen zijn onmisbaar omdat men in het tegenwoordige stelsel van dwangarbeid als strafverzwa-

---

[1]) Voor het jaar 1898. Het relatief zooveel kleiner aantal gevangenen is natuurlijk een gevolg van het verschil in strafstelsel — men denke aan de geeselstraf en de boete, in Britsch-Indië vaak opgelegd.

[2]) Dit aantal is bijzonder hoog als men bedenkt dat het totaal aantal "Subsidiary-jails" en "lock-ups" voor geheel Britsch-Indië 496 bedraagt.

[3]) Deze kleine gevangenissen vindt men in hoofdzaak in de Buitenbezittingen.

ring beschouwt het verwijderen uit het gewest waar de veroordeelde thuis hoort, zoodat men dus niet kan volstaan met enkele groote gevangenissen op de meest daarvoor geschikte plaatsen. Nog daargelaten het onbillijke van deze strafverzwaring, voor de al of niet toepassing waarvan als criterium geldt de langere of kortere duur der opgelegde gevangenistraf [1]), komt het mij voor dat deze strafverzwaring niet op wettelijken grondslag berust, tenminste niet in het vigeerend-strafrecht, want eenmaal aangenomen dat die verwijdering uit het gewest voor den Inlander een zekere afschrikwekkende kracht heeft, dan kan men haar niet als eenvoudige strafverzwaring beschouwen, waarvan de toepassing aan de administratieve overheid mag overgelaten worden, maar dan is het in werkelijkheid een nieuwe straf, n.l. een soort verbanning, een straf onbekend in het strafwetboek [2]), en die dan als straf*verzwaring* door de administratieve overheid opgelegd wordt boven en behalve de straf door den rechter uitgesproken, terwijl die strafverzwaring bovendien dikwijls geheel van het toeval afhangt, n.l. naarmate er bij het een of ander werk nieuwe krachten noodig zijn.

Doch het is de vraag, of die verwijdering tegenwoordig nog wel als een strafverzwaring te beschouwen is. Dit kon waar zijn een dertig of veertig jaar geleden, toen

---

[1]) Het onbillijke ervan komt uit, wanneer men hierbij vergelijkt de toepassing der vrijheidstraf voor de Europeanen. Terwijl toch voor de Europeanen de zwaarte der gevangenisstraf afhangt van den duur, is dit principe ten opzichte der Inlanders ook gehandhaafd bij de straf van dwangarbeid, die in de plaats treedt van de gevangenisstraf. Nu zou dus door een administratieven maatregel de straf voor den Inlander, die door een langeren duur al verzwaard is, nog eens extra verzwaard worden door die verwijdering uit het gewest.

[2]) Wegzending naar een oord van ballingschap wordt wel in Art. 8 genoemd, maar dit is een straf die uitsluitend aan aanzienlijke Inlanders ter vervanging van de straf van dwangarbeid kan opgelegd worden.

tengevolge van slechte of totaal gebrek aan verkeersmiddelen de Inlander zijn geboortegrond niet dan noode verliet. Terecht kon Mr. DER KINDEREN dan ook in zijn Mem. v. Toel., op het strafwetboek van 1872 die verwijdering uit het gewest als strafverzwaring aanraden. Bedenkelijk echter wordt het als men thans nog die verwijdering uit het gewest gaat verdedigen met dezelfde overweging van een dertigtal jaren geleden. Wordt daarbij wel genoeg in het oog gehouden, dat tengevolge van de betere en menigvuldige verkeersmiddelen ook de Inlander langzamerhand met het denkbeeld van uit zijn gewest verplaatst te worden vertrouwd raakt, zoodat die verwijdering, die als een gevoelige strafverzwaring wordt voorgesteld, in het geheel geen strafverzwaring is? Niet alleen de Inlander maar ook de Europeaan vindt het onaangenaam een geforceerde verwijdering van zijn geboortegrond voor langen tijd te ondergaan. Vandaar de straf van verbanning in verschillende strafwetboeken nog bekend, waarbij behalve de daarmede verkregen verwijdering van ongewenschte sujetten ook zeer zeker het leed, daardoor den misdadiger aangedaan, als motief zal gegolden hebben. Doch ook voor de Europeanen heeft, in verband met de verbeterde verkeersmiddelen en de grootere gemakkelijkheid om terug te keeren binnen de grenzen waar zij thuis behooren, het leed aan verbanning verbonden veel van zijn beteekenis verloren, en uit dien hoofde wordt de straf van verbanning, voor zoover zij in de tegenwoordige strafwetboeken behouden bleef, alleen toegepast bij politieke misdrijven.

Dezelfde omstandigheden zullen ook den Inlander vermoedelijk wel minder dan vroeger doen opzien tegen verplaatsing naar elders; en is dit werkelijk

het geval dan kan de verwijdering uit het gewest waar hij thuis behoort voor den Inlander ook niet meer als strafverzwaring dienen [1]), en vervalt dus het bezwaar om insgelijks de voor korter tijd veroordeelden buiten hun gewest op te sluiten. Blijft men aan die verwijdering uit het gewest het karakter van gevoelige strafverzwaring toekennen, dan kan onder het vigeerend strafrecht het onwettige van dien maatregel door de administratieve overheid toegepast toch niet ontkend worden.

Hiermede meen ik voldoende te hebben uiteengezet de gebreken die het tegenwoordig in Nederlandsch-Indië geldende stelsel van dwangarbeid aankleven om tot de conclusie te mogen komen, dat slechts eene radicale verandering daarin verbetering kan aanbrengen.

Het kardinale punt van die verandering zal moeten zijn een veranderde wijze van tewerkstelling der voor korten tijd (minder dan één jaar) veroordeelde Inlanders, n.l. arbeid binnen de muren der gevangenis. In de voorgaande bladzijden heb ik getracht de bezwaren tegen dien binnenarbeid te weerleggen, en de voordeelen aan dergelijken arbeid verbonden aan te geven. Resumeerende, meen ik dus, dat een behoorlijke tenuitvoerlegging der vrijheidstraf ten opzichte der Inlanders alleen mogelijk is op de volgende grondslagen:

I. Voorop zij gesteld, dat in het licht der nieuwe richting in de strafrechtswetenschap de straf een veelzijdig doel heeft, dat het geheele strafbegrip en het recht om te

---

[1]) Misschien nog wel onder het tegenwoordig stelsel van dwangarbeid, aangezien de z. g. plaatselijk tewerkgestelden herhaaldelijk in de gelegenheid komen zich van hun werk te verwijderen en zich naar hun vrienden en verwanten in de kampong te begeven; iets wat niet mogelijk is, zoodra zij buiten hun gewest gebracht zijn. Bij tenarbeidstelling binnen de gevangenis worden dergelijke verkeerde praktijken natuurlijk voorkomen.

straffen volgens die nieuwere inzichten een psychologischen grondslag moet hebben, terwijl hierbij vooral het individualiseerend karakter sterk op den voorgrond treedt. Ofschoon ik meen, dat ook in Indië het strafrecht langzamerhand in deze richting zich zal moeten ontwikkelen, wil ik hier op deze kwestie niet verder ingaan, aangezien ik erken, dat thans de invoering der nieuwere begrippen op het gebied der straf voor Indië op onoverkomelijke moeilijkheden zou stuiten; terwijl het bovendien met den geest, waarin zich de wetgeving voor Indië ontwikkeld heeft, zeer zeker niet overeen zou komen, dat Indië het moederland voorging met het aannemen van ingrijpende veranderingen in die wetgeving. Zoolang men dus in Nederland nog niet gekomen is tot het aannemen dier veranderingen, daar kan men m.i. ten opzichte van Indië volstaan met het aanwijzen van zulke wijzigingen welke, zonder eene algeheele terzijdeschuiving van de verouderde beginselen te beoogen, toch verbeteringen aan kunnen brengen in een algemeen afgekeurden toestand.

II. Dat veelzijdige doel dan zal het best bereikt worden door geregelden, zwaren arbeid onder strenge tucht, die geleidelijk afneemt naarmate het gedrag der veroordeelden goed is.

III. Voor dien arbeid komt in de eerste plaats in aanmerking: arbeid binnen de muren der gevangenis, want hierbij kan beter rekening gehouden worden met de krachten der gevangenen, en is ook handhaving der orde en tucht gemakkelijker. Alle veroordeelden worden bij hun komst in de gevangenis aan dezelfde soort arbeid gezet; alleen de recidivisten, onverbeterlijken en eenige zeer ernstige misdadigers maken een afzonderlijke categorie uit. Arbeid buiten de gevangenis is uitzondering, terwijl het

detacheeren bij militaire expedities zooveel mogelijk vrijwillig moet geschieden, waarbij dan bovendien het vooruitzicht van gedeeltelijke strafremissie bij goed gedrag, of plaatsing in eene betere klasse bij afloop der expeditie vóór expiratie der straf, als aanmoediging moet dienen.

IV. De gebouwen voor opsluiting van gevangenen moeten ruimer zijn; berekend voor 100 à 400 gevangenen (op Java en Madura voor 500 à 1000 gevangenen).

V. Zoo mogelijk wordt een gedeelte van het gevangeniserf voor moestuin ingericht, om aldaar als gezondheidsmaatregel van tijd tot tijd de gevangenen aan het werk te stellen, terwijl deze moestuin — voor zoover betreft den lichten tuinarbeid — ook voor tewerkstelling van oude en zwakke gevangenen gebezigd kan worden.

VI. Ter verbetering van de gevangenen is arbeid alleen niet voldoende; hiertoe moeten ook zedelijke middelen gebruikt worden.

VII. Hoop op belooning en vrees voor straf zijn twee der sterkste drijfveeren voor een goed gedrag.

VIII. Dit is het best te bereiken door eene indeeling in klassen met opklimming, tengevolge waarvan de veroordeelde langzamerhand in betere conditie kan komen, met voorbehoud echter om bij het minste vergrijp tegen de orde hem weer in een lagere klasse te plaatsen. Hiervoor moeten vaste regels gelden.

IX. De orde en tucht moeten zeer streng gehandhaafd worden; hiertoe moet het bewakingspersoneel door hooger salaris en door zooveel mogelijk Europeanen er voor aan te stellen verbeterd worden.

X. De gebouwen voor verpleging van zieke gevangenen bestemd moeten zooveel mogelijk binnen de gevangenismuur gelegen zijn.

XI. De meerdere kosten veroorzaakt door de grootere uitgaven en vermindering van het aantal kostelooze werkkrachten, kunnen voor een groot deel gedekt worden door de grootere waarde van den arbeid der veroordeelden.

Deze uiteenzetting van de wijze van tenuitvoerlegging der vrijheidstraf is vrij uitvoerig geworden, eene uitvoerigheid echter, die, naar ik meen, gerechtvaardigd schijnt eensdeels omdat de vrijheidstraf wel de voornaamste is in de rij der straffen, welke volgens het in Indië vigeerend strafrecht opgelegd kunnen worden, en juist de ten uitvoerlegging van die straf van zoo groot gewicht is bij het beteugelen der criminaliteit; anderdeels omdat, in verband met de in het slot van dit werkje te behandelen mogelijkheid van een algemeen strafwetboek voor Indië, deze zaak van het hoogste belang is.

Veel heb ik over het strafstelsel in Nederlandsch-Indië hieraan niet toe te voegen. Slechts enkele bijzonderheden blijven nog ter vermelding over.

Is onder het vigeerend strafrecht voor Europeanen cellulaire gevangenisstraf onbekend en eenzame opsluiting slechts als tuchtmaatregel en tot een maximum van drie achtereenvolgende maanden toegestaan, in het nieuwe Strafwetboek voor Europeanen, bij Kon. Besl. van 12 April 1898, N⁰. 30 vastgesteld, wordt bepaald (art. 13), dat gevangenisstraf van een jaar of minder geheel, en van een langeren duur gedurende het eerste jaar, in afzondering ondergaan wordt. Bij deze in te voeren eenzame opsluiting denke men echter niet aan de cellulaire gevangenisstraf, zooals zij bij ons in Nederland toegepast wordt; dit zou in een tropisch klimaat een wreede, misschien een moorddadige straf zijn. Volgens de

Mem. v. Toel. (pag. 111), moet die afzondering geschieden in „een behoorlijk van lucht en licht voorzien vertrek met eene kleine galerij en eene daaraan verbonden ommuurde open ruimte".

Ten opzichte van de Inlanders zal die afzondering natuurlijk tengevolge van de andere wijze van tewerkstelling, ook wel in het nieuwe ontwerp onbekend blijven. De Europeesche gevangenen in de Centrale gevangenis te Samarang worden in hun vrijen tijd bezig gehouden met lezen, (waarvoor een bibliotheek in de gevangenis ingericht is), en ook met dam-, schaak- en dominospelen. Of men ook de Inlanders gedurende den niet voor arbeid bestemden tijd met het een of ander tracht bezig te houden is mij niet bekend. Ter vergemakkelijking van het opsporen van ontvluchte dwangarbeiders werd in 1891 als proef aan alle dwangarbeiders (uitgezonderd vrouwen en Chineezen) het haar afgeschoren, welke maatregel in October 1897 definitief werd ingevoerd ten opzichte van alle tot meer dan drie maanden dwangarbeid veroordeelden. Bij het bepalen der identiteit van misdadigers, vooral in verband met de recidive is men in Nederlandsch-Indië eerst sedert kort overgegaan tot het stelsel van anthropometrische identificatie van A. Bertillon. Eerst in de tweede helft van 1898 heeft men besloten tot de invoering van genoemd stelsel als proef enkel te Batavia, Samarang en Soerabaya, van de werking waarvan wegens den korten tijd, gedurende welken het in werking is, nog niet veel te zeggen valt [1]).

[1]) Onlangs las ik een berichtje uit de Samarang-Courant overgenomen, volgens hetwelk dit jaar in de Centrale Gevangenis voor Européanen te Semarang twee kamers ingericht zijn voor de toepassing van het Bertillon-stelsel op gevangenen, die tot meer dan één jaar gevangenisstraf veroordeeld zijn. De photographieën, welke bij het stelsel behooren, worden echter niet genomen, volgens dat bericht.

Ten slotte zij hier nog gewezen op het reeds eerder vermeld gemis aan verbeterhuizen in Indië, welk gemis door de nieuwe in te voeren strafwetgeving bestendigd wordt.

Evenals aan het slot van het hoofdstuk handelende over het Britsch-Indische strafstelsel laat ik hier volgen een op het jaar 1898 betrekking hebbend staatje aangevende de verdeeling der gevangenen in Nederl.-Indië naar den duur hunner straf [1]).

Veroordeeld tot een vrijheidstraf van:		Verhouding tot totale gevangenisbevolking.	
Hoogstens 3 maanden.	172.702	93.9 [a])	a) Dit hooge percentage in vergelijking met Britsch-Indië (zie pag. 226) laat zich verklaren als men bedenkt, dat hierbij voor een groot deel zeer lichte straffen onder begrepen zijn, door den politierechter opgelegd, straffen waarvoor in Britsch-Indië voor het meerendeel òf boete òf geeselstraf in de plaats komt.
Van 3 maand. tot 1 jaar.	6 158	3.4	
„ 1—5 jaar.	4.176	2.3	
„ 5—10 jaar	468	0.25	
„ 10—20 jaar	271	0.15	
Totaal:	183.775		

Zie verder over dit identificatiestelsel een artikel in het Tijdschrift voor het Binnenl. Bestuur, afl. v. Augustus 1901, van H. P. WAGNER. Uit een noot, door de Redactie er bij gevoegd, blijkt, dat het initiatief tot deze proefneming is uitgegaan van den tegenwoordigen Resident van Pasoeroean C. J. P. VALETTE, door de uitgave van een brochure getiteld: „De herkenning van misdadigers door anthropometrische identificatie volgens het stelsel van ALPHONSE BERTILLON en de wenschelijkheid der toepassing daarvan in Nederl.-Indië."

[1]) Nauwkeurig is dit met de beschikbare gegevens niet te doen. Alleen van de voor misdrijf veroordeelden wordt een specificatie opgegeven naar den duur hunner straffen. Het cijfer dat ik hier geef voor de veroordeelden tot hoogstens 3 maanden is samengesteld uit het aantal veroordeelden tot vrijheidstraf wegens overtredingen en het aantal door den politierechter uitgesproken straffen van ten arbeidstelling en gevangenis; terwijl ik het in de statistieken gegeven cijfer van gevangenisstraf van 1 jaar en minder wegens misdrijf opgelegd, geplaatst heb in de rubriek van 3 maanden tot 1 jaar.

BESLUIT.

De vraag of het ontwerpen van een enkel Strafwetboek voor alle ingezetenen zonder onderscheid in overzeesche bezittingen aan het gezag van Europeesche staten onderworpen aanbeveling verdienen moet, kan uit den aard der zaak alleen in ernstige overweging komen met betrekking tot landen, zooals Nederlandsch- en Britsch-Indië en ook andere, waar eene talrijke inheemsche bevolking met eigen rechtsbegrippen en rechtsinstellingen samen woont met hare op dit gebied andere opvattingen huldigende, veel minder talrijke overheerschers.

Bij eigenlijke volkplantingen, die koloniën namelijk, waar degenen, die er zich nederzetten het hoofdbestanddeel der bevolking uitmaken, hetzij omdat zij het land onbewoond vonden, hetzij omdat de oorspronkelijke bewoners werden uitgeroeid of met de immigranten samensmolten, hebben de koloniseerders met geen ander recht rekening te houden, dan dat, wat zij uit hun moederland medebrachten en dat natuurlijk naar locale- en tijdsomstandigheden zich eenigermate wijzigt; maar anders worden de verhoudingen in de veroveringskoloniën, zooals Prof. VAN DER LITH ze noemt, „waar een talrijke, zich voortdurend handhavende Inlandsche bevolking gevestigd is, die eigen rechtsinstellingen bezit en nevens de in den regel betrekkelijk schaarsche kolonisten en hunne afstammelingen eene zelfstandige, op den duur afgesloten maatschappij vormt zonder dat beide elementen tot één geheel samensmelten." [1])

---

[1]) P. A. VAN DER LITH: De Koloniale wetgever tegenover Europeesche en Inlandsche Rechtsbegrippen. Gids 1882 III pag. 193.

Waar dergelijke verhoudingen bestaan, gaat het natuurlijk niet aan de rechtsinstituten der inboorlingen, voor zoover die namelijk algemeen onder hen als recht erkend worden, te miskennen en te verdringen door het aan de kolonisten eigen recht er eenvoudig voor in de plaats te stellen.

Het is een eisch zoowel van algemeen rechtsgevoel als van een goede staatkunde die rechtsinstellingen der inboorlingen te eerbiedigen; want er zal niet veel heil te verwachten zijn van het opdringen aan de inheemsche bevolking van een recht, dat haar vreemd is, en dat zij in het geheel niet begrijpt, wat wel steeds het geval zijn zal in koloniën door Europeanen onder Oostersche volkeren gesticht. Die eerbiediging van het inheemsche recht gaat echter niet zoover om dat recht als het eenig geldende in de kolonie te mogen beschouwen. Integendeel, dat recht, voor zoover het geeerbiedigd wordt, geldt alleen voor de inheemsche bevolking; de immigranten, de kolonisten, behouden hun eigen recht, „tenzij het mocht blijken dat de rechtsinstellingen van de inboorlingen voor de heerschers zoo geschikt mochten zijn, dat zij ze uit eigen beweging overnemen" [1]); iets dat in de tegenwoordige koloniën van Europeanen in Oostersche landen wel nooit zal voorgekomen zijn.

Iets anders is het natuurlijk, wanneer enkele personen als handelaars b. v. zich vestigen onder een vreemd volk; dan behooren zij zich te onderwerpen aan het recht van dat vreemde volk, maar ook thans nog ziet men in dergelijke gevallen dikwijls het tegendeel, n. l. dat Europeanen zich vestigende als particuliere personen in

---

[1]) v. d. Lith, t. a. p. pag. 199.

een Oostersch land, trachten de rechtspraak over zaken, waarbij zij zelf belang hebben, aan eigen rechter te trekken.

De kolonisten daarentegen komen meestal als veroveraars, en door die verovering verliezen zij voorzeker niet het recht dat zij in het moederland hadden. Het is dus langs een zeer natuurlijken weg — en tegelijk een eisch van een gezonde staatkunde — dat in de z.g. veroveringskoloniën tweeërlei recht ontstaat, zooals dit trouwens in alle koloniën inderdaad het geval is. Wel is waar is in de eene kolonie meer, in de andere minder overgebleven van het oorspronkelijke, inheemsche recht; maar ook dit feit heeft zijne natuurlijke verklaring. De eerbiediging van dat inheemsche recht is namelijk aan grenzen gebonden. In de eerste plaats kan dat recht niet behouden blijven waar het indruischt tegen de begrippen van billijkheid, rechtvaardigheid en zedelijkheid van den veroveraar; verder is dat recht meestal niet beschreven, maar wordt bij overlevering bewaard (in Nederlandsch-Indië de adat). Het gevolg hiervan is òf totale onbekendheid van het volk met dat recht, dat slechts door enkele godsdienstleeraars gekend wordt, òf groote verwarring en onzekerheid in het recht. In al die gevallen moet dat recht plaats maken voor ander recht en wel voor het recht der kolonisten. Bovendien wordt er in de koloniën steeds „naar gestreefd de rechtsbegrippen der overheerschers ook op de onderworpenen te doen overgaan, en sommige deelen der Europeesche wetgevingen op den Inlander toe te passen." [1]) Voor zoover dit met het noodige beleid en zonder den minsten dwang geschiedt, zoodat de Inlander zich volkomen vrijwillig aan het vreemde

[1]) v. d. Lith, t. a. p. pag. 200.

recht onderwerpt, kunnen tegen dat streven geen bezwaren geopperd worden.

Door die beperkingen en door de geleidelijke invoering van Westersche rechtsbegrippen is er in sommige koloniën weinig meer van het oorspronkelijk recht overgebleven. Het meest geschikt voor onveranderde instandhouding zijn de bepalingen over huwelijk en erfrecht, doch ook in andere zaken betreffende het burgerlijk- en handelsrecht worden nog veelal op de Inlanders hunne eigen rechtsvoorschriften toegepast, ofschoon bij verbintenissen zeer dikwijls het recht der kolonisten gevolgd wordt. Geheel anders is het echter met het strafrecht gesteld. Kwam er in het inheemsche burgerlijk- en handelsrecht nog wel het een en ander voor, dat niet geheel en al overeenkwam met de rechtsbegrippen van de vreemde overheerschers, toch was dat meestal niet van dien aard dat de orde en rust en de veiligheid in de kolonie er door in gevaar gebracht werd. Waar het echter publiek recht geldt, dus voorschriften in het publiek belang, kan en moet in sommige gevallen de vreemde overheerscher volkomen bevoegd zijn die voorschriften te geven, welke volgens zijn inzichten het best geschikt zijn om de orde en rust in de kolonie te handhaven. [1]) Bovendien doet eene oppervlakkige kennismaking met eenige Oostersche straf-

[1]) Zie Mem. v. Toel. Strafwetb. v. Inlanders van 1872, § 3: „Hoewel te allen tijde voor den Inlander als regel het beginsel gold, dat hij op strafrechtelijk terrein onderworpen was aan zijne eigene wetten en instellingen, vereischte toch het Staatsbelang de algemeenheid van dien regel te beperken, door gewichtige uitzonderingen; de staat van onbeschaafdheid, waarin de Inlanders verkeerden en de daaruit voortvloeiende ruwheid en wreedheid, maakten het noodig te bepalen, dat hunne wetten en instellingen niet zouden gelden, waar die in strijd waren met algemeen erkende beginselen van recht, terwijl aan den anderen kant de Inlander moest onderworpen worden aan de Europeesche strafbepalingen waar het gold de handhaving der algemeene rust en orde, der veiligheid van personen en goederen."

rechtbepalingen reeds dadelijk inzien, dat een Oostersch strafrecht ten eenenmale ongeschikt is om door een Europeesch overheerscher te worden gehandhaafd.[1]) Eensdeels kan de Europeaan onmogelijk met zijn goedkeuring in stand laten blijven de wreede en vaak verminkende straffen o. a. in het Mohammedaansche strafrecht bekend, of een strafstelsel dat bijna uitsluitend de geldboete kent, zoodat daarmee alleen de minvermogende getroffen wordt; anderdeels kan hij er niet in berusten, dat sommige daden volgens zijn eigen recht streng gestraft, onder Inlandsch strafrecht in het geheel niet of zeer licht gestraft worden en omgekeerd.

Dit toepassen van het eigen strafrecht der koloniseerders op de inheemsche bevolking is dus niet een verschijnsel van enkel willekeur, maar een door de noodzakelijkheid geboden feit, wilden die vreemde koloniseerders zich in het nieuw verworven land als heer en meester handhaven, en van dat nieuwe land een behoorlijk georganiseerden staat maken. Deze door de noodzakelijkheid der zelfverdediging gerechtvaardigde handelwijze der veroveraars ontmoet men niet alleen bij Westersche koloniseerders van de laatste eeuwen, doch ook reeds omstreeks de 10^e^ of 11^e^ eeuw heeft men dit feit kunnen constateeren, toen de Arabieren zich meester maakten van Voor-Indië. Niettegenstaande

[1]) MR. L. W. C. V. D. BERG, Beginselen van het Mohammedaansche recht, pag. 145: „Het strafrecht is eene van die instellingen van den Islam, welke het meest indruischen tegen de beginselen door de Europeesche wetgevers daaromtrent, vooral in de latere tijden, gehuldigd".

Zie ook van denzelfden schrijver de vertaling van den Minhâdj aṭ-ṭâlibîn. In het voorwoord tot dat werk zegt de vertaler sprekende over het rechtswezen in Nederl.-Indië: „C'est seulement le droit pénal, pour lequel on a arrêté un code, parcequ'il s'entend qu'aucune nation civilisée ne peut pousser son respect pour les institutions indigènes jusqu'a sanctionner l'application des peines barbares, anciennement en usage chez presque tous les peuples orientaux."

de bevolking, die zij daar vonden, bijna even ver van hunne begrippen omtrent godsdienst en recht — bij beide volkeren nauw verwand — afstonden als de Christenen weer van de Mohammedanen, hebben de Mohammedaansche vorsten, die over Voor-Indië geheerscht hebben, toch steeds hun eigen Mohammedaansch strafrecht toegepast ook op de Hindoes, terwijl zij daarentegen deze laatsten in het volkomen genot hunner eigen civiele rechten lieten.

En gaat men nu het rechtswezen na in eenige kolonies van den tegenwoordigen tijd, dan ziet men in alle hetzelfde verschijnsel: de rechtspraak voor den Inlander is in civilibus gebaseerd op Inlandsch recht (in de eene kolonie in meerdere in de andere in mindere mate); in criminalibus daarentegen wordt recht gesproken volgens Europeesch recht. In vroegere eeuwen bekommerde men zich in de koloniën weinig om de inboorlingen en hun recht. De koloniseerders waren tegelijkertijd kruisvaarders; zij trokken uit, niet alleen om handel te drijven of land te veroveren, maar ook om in dat veroverde land hun eigen godsdienst in te voeren [1]). De inboorlingen werden bekeerd, en op die bekeerden werd hetzelfde recht toegepast wat voor de immigranten gold. Zij, die zich niet lieten bekeeren, werden beschouwd als wezens waarmee geen rekening behoefde gehouden te worden. Gelukkig evenwel heeft men zich later weten te onttrekken aan dat „bekrompen begrip van den uitsluitend Christelijken staat, dat buiten dien staat geen recht erkende". [2])

---

[1]) Zie o. a. ook Sir W. W. HUNTER: A History of Britisch India. 1899, pag. 181: "Da Gama's and Albuquerque's companions had gone forth as crusaders and cavaliers, with little thoughts as to the wages of their services. Their aim was glory or death in a Holy War."

[2]) V. D. LITH, t. a. p. pag. 197.

Langzamerhand is men meer rekening gaan houden met bestaande inheemsche wetten en gewoonten; men is die gaan verzamelen en codificeeren en heeft die codificaties als grondslag gebezigd voor de rechtspraak over de Inlanders. Zoo is door de Franschen [1]) omstreeks het jaar 1863 in Cochin-China een nauwkeurige verzameling gemaakt van alle wetten en gewoonten der Annamiten; deze wetten en gewoonten zouden volledig toegepast worden voorzoover het de persoonlijke en de zakelijke rechten betrof; in strafzaken daarentegen zouden zooveel mogelijk de voorschriften van den Code Pénal gevolgd worden. Zeer duidelijk wordt dit gezegd in een circulaire van 29 Juni 1864 van den Minister van Marine CHASSELOUP-LAUBAT, een staatman die in zijn tijd zeer veel gedaan heeft voor een gezonde koloniale staatkunde der Franschen:

„Le gouverneur rappellera à tous les officiers remplissant les fonctions judiciaires à l'égard des populations indigènes, que l'on ne doit pas s'astreindre à l'application rigoureuse du code pénal annamite, *lequel a été publié afin de renseigner sur les appréciations des juges en matière criminelle*".

In Tunis geschiedt hetzelfde: op de inboorlingen wordt uitsluitend het Mohammedaansch recht toegepast, uitgezonderd wederom het strafrecht en nog enkele andere gedeelten van het recht, en ook in andere Fransche koloniën als Algiers en Madagascar wordt juist op het gebied van het strafrecht volkomen het Europeesche

[1]) Deze gegevens omtrent enkele Fransche koloniën zijn ontleend aan een „rapport préliminaire" van den heer CHAILLEY-BERT, getiteld: "La législation, qui convient aux colonies", en behandeld in de zitting van het Institut Colonial International gehouden te 's Gravenhage in September 1901.

recht gevolgd, terwijl overigens de inboorlingen meer of minder in het genot hunner eigen wetten en gewoonten zijn gelaten.

Ook in de koloniën van Engeland en Nederland, beide mogendheden, die reeds drie eeuwen lang koloniseeren, is men eerst tegen het eind der 18e eeuw en het begin der 19e begonnen rekening te houden met de inheemsche wetten en gewoonten.

In Britsch-Indië kwam men voor de moeielijkheid te staan, dat men niet met een enkel inheemsch ras te doen had maar met verschillende rassen, die ieder hun eigen wetten hadden: de Hindoes, de Mohammedanen en een groot deel dat noch tot de Hindoes noch tot de Mohammedanen behoorde. Oorspronkelijk was alleen het zuivere Engelsche recht als voor Britsch-Indië geldende aangenomen, en het was niet voor dat HASTINGS [1]) aan het bewind kwam, dat hierin verandering gebracht werd door de bekende "Regulation Act" van 1773, geamendeerd door de Engelsche Act van 1781 (21 Geo III c. 70). Voortaan zouden in alle zaken, de inboorlingen betreffende, hunne eigen wetten en gewoonten gevolgd worden; men ging zelfs in die toepasselijk verklaring zoover door te verklaren: "nor shall any acts done in consequence of the rule and law of caste respecting the members of the said families (Mohammedanen of Hindoes), only be held and adjudged a crime, although the same may not be held justifiable by the laws of England". Dus toepasselijkheid der Inlandsche wetten zelfs zonder de beperking, dat hetgeen strijdt

[1]) Op zijn instigatie zag in 1791 te Calcutta een vertaling van de „Hedaya" (het voor Britsch-Indië meest gezag hebbende boek over Mohammedaansch recht) het licht, van de hand van CHARLES HAMILTON.

tegen de begrippen van rechtvaardigheid, zedelijkheid en billijkheid der Engelschen, vervangen zou worden. Niet alleen in civiele zaken, maar ook in strafzaken werd de toepasselijkheid der inlandsche wetten erkend. In deze materie evenwel hadden de Engelschen slechts met een enkel soort recht te maken, t. w. het Mohammedaansch strafrecht, dat sinds de verovering van Voor-Indië door de Arabieren als het eenig geldende werd toegepast. Al spoedig zag men echter het onvoldoende dezer regeling in; er heerschte door al die verschillende soorten van recht zooveel verwarring (terwijl in vele gevallen in het geheel niet door het inheemsche recht voorzien was, in welke gevallen dan volgens de Regulations recht gesproken moest worden naar "justice, equity and good conscience") dat er noodig verbetering in die chaos gebracht moest worden.

Zonder nader in te gaan op hetgeen door de Engelschen in Britsch-Indië ter codificeering van het civiel recht is gedaan, wil ik hier alleen meedeelen dat langzamerhand meer en meer Engelsch recht in Britsch-Indië is ingevoerd; dat thans alleen nog in zake familierecht, als huwelijks- en erfrecht, het zuiver inheemsche recht op de inboorlingen wordt toegepast; dat geheel volgens Europeesche rechtsbegrippen is samengesteld: het strafrecht en het civiel- en crimineel procesrecht, en dat, op enkele uitzonderingen na, ook in zake verbintenissen en bij de regels betreffende schadevergoeding (law of torts or civil wrongs) het Europeesche recht gevolgd wordt. [1])

Gaan wij thans na hoe het in Nederl.-Indië met de toepassing van het Inlandsch recht gesteld is. Toen de

---

[1]) ILBERT, Government of India, pag. 401.

Nederlanders zich in den Archipel begonnen te vestigen brachten zij derwaarts over het recht van hun moederland, gewijzigd naar de locale toestanden. Zoo bevalen de Heeren Zeventienen in de instructie voor den Gouverneur-Generaal H. BROUWER (17 Maart 1632), dat „op Batavia en alle andere plaatsen onder het gebied van de Ed. Compagnie sijnde, deselve (de justitie) mag worden bediend volgens de instructiën en practijken in de Vereenigde Nederlandsche Provinciën doorgaans zoo in het civiel als in het crimineel geobserveerd". En toen later een codificatie tot stand kwam van de diverse verordeningen werd daarin verklaard dat „van wat saken in desen niet bijsonder geordonneert sij, geobserveert ende onderhouden sullen worden de rechten, statuten ende costumen in de Vereenighde Nederlanden gebruijkt". Van Inlandsche wetten of gewoonten wordt in dien tijd met geen woord gerept; aan de mogelijkheid van toepassing dier wetten op de Inlanders, voor zoover die Inlanders onder de directe jurisdictie van de Compagnie stonden, wordt niet gedacht. Wel bestonden er verzamelingen van die wetten o. a. de Javaansche wetboeken en de Maleische oendang-oendang, terwijl er ook verschillende voorschriften betreffende het handels- en zeerecht bekend waren o. a. van Boni en Macassar [1]), en ook Boegineesche wetten op handels- en zeerecht, waarin vooral de bevrachting en commissiecontracten de aandacht verdienen [2]); maar de O. I. Compagnie hield zich daar niet mee op. Niet vóór het begin der 19e eeuw begon men

[1]) Opgenomen in de Collection des lois maritimes van Pardessus.

[2]) MARGADANT, Regeeringsreglement v. Ned.-Indië, III, pag. 101: die Boegineesche wetten zijn ook opgenomen door PARDESSUS, terwijl er een verhandeling over bestaat van de hand van Prof. KÖHLER te Würzburg in GOLDSCHMIDT's Zeitschrift für das gesammte Handelsrecht van 1887.

meer rekening te houden met de wetten en gewoonten der Inlanders, doch eerst in 1848, met de invoering der nieuwe wetgeving, werd bij de wet (art. 11 A. B.) als beginsel vastgesteld en ook later in het Regeerings-Reglement van 1854 (art. 75) overgenomen, dat bij de rechtspraak over de Inlanders hunne godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken zouden geëerbiedigd worden, „voor zoover die niet in strijd zijn met algemeen erkende beginselen van billijkheid en rechtvaardigheid". Maar ook hier bleek het zeer spoedig, dat tot onveranderlijke toepassing slechts een deel van het civiel recht der Inlanders zich leende; dat met name het strafrecht voor een zoo groot gedeelte bestond uit bepalingen, die door een Westersch gouvernement onmogelijk toegepast konden worden, dat in crimineele zaken men wel het Europeesche strafrecht moest volgen.

Het in 1873 ingevoerde Strafwetboek voor Inlanders is dan ook geheel op Europeesche leest geschoeid en in de Mem. v. Toel. kon de samensteller Mr. T. H. DER KINDEREN verklaren, dat door de invoering van dat Europeesche wetboek voor de Inlanders „er eigenlijk niets nieuws onder hen (werd) ingevoerd; het is slechts eene regeling van het sints lang bestaande, het is slechts de vervanging eener sedert lang gevestigde jurisprudentie door eene positieve wetgeving. Feitelijk was toch de Code Pénal sints de laatste vijf en twintig jaren het richtsnoer bij de strafrechtspleging over den Inlander en opmerkelijk is het, dat dit bij deze nimmer den minsten tegenstand heeft gevonden, maar hij zich integendeel steeds gemakkelijk heeft aangesloten aan *onze bepalingen die hem meestal duidelijker waren dan zijne adat, met wier voorschriften het vulgus in den regel onbekend is*".

Met deze woorden wordt voor een goed deel te niet gedaan de bewering van hen, die kritiek uitoefenen op het in Indië geldende strafrecht wegens het Europeesch karakter van dat strafrecht [1]), en die streng vasthouden aan het beginsel: geen Westersche begrippen toepassen op Oostersche toestanden. Bij civielrecht kan dit beginsel volgehouden worden, maar bij strafrecht gaat het niet; in alle koloniën van Westersche volken in Oostersche landen is het strafrecht thans gebaseerd op Westersche rechtsopvattingen. Geen Europeesch bestuur kan ook gedogen dat er feiten, die volgens Westersche begrippen strafbaar zijn, door de Inlandsche onderdanen straffeloos gepleegd worden of omgekeerd. Voor eene rustige samenleving der verschillende rassen is zulk een toestand zeker niet bevorderlijk. Bovendien bedenke men, dat de begrippen der Inlanders, hun opvattingen omtrent goed en kwaad, evengoed zich kunnen wijzigen als de Europeesche begrippen in den loop der eeuwen, te meer daar er voor die verandering van rechtsopvattingen bij den Inlander een veel grooter invloed meewerkt sedert zij in aanraking zijn gekomen met Europeanen en zich langzamerhand meer vertrouwd maken met de Westersche begrippen. Zeer terecht wijst Mr. L. W. C. van den Berg in zijne inleiding tot de „Beginselen van het Mohammedaansche recht" op het godsdienstige karakter van dat recht. Een Mohammedaansch jurist moet tevens theoloog zijn en omgekeerd. Het gevolg

---

[1]) o. a. van Hoevell, Ind. Gids 1881 II p. 882 en ook Mr. A. C. H. Graafland. Iets over Strafwetgeving en strafrechtelijke begrippen in den Ned.-Ind. Archipel, Amsterdam 1893, die in zijne inleiding als bezwaar tegen de Ned.-Ind. strafwetgeving juist oppert het niet genoeg rekening houden met de opvattingen der Inlanders omtrent straffen en strafbaarheid.

van dat godsdienstige karakter is een groote stabiliteit van het recht. Maar men vergete niet, dat juist in Nederlandsch-Indië geen sprake is van een navolging van het zuivere Mohammedaansche recht, doch dat integendeel zich onder de verschillende stammen in den Indischen Archipel vele gewoonten (adat) hebben gevormd, afwijkende van de voorschriften van den Koran, zoodat die stabiliteit zich toch niet overal gehandhaafd heeft. En gaat men als Mr. LAST uit van het standpunt dat men geen Westersche strafrechtsbegrippen kan toepassen op den Inlander, omdat deze geheel andere, minder ontwikkelde begrippen van goed en kwaad heeft dan de Europeaan, dan zou men volgens die redeneering ook elk Europeesch strafrecht, dat geen onderscheid maakt tusschen de meer- en de min-ontwikkelde klassen der maatschappij, als onbillijk moeten bestempelen; want ook in Westersche maatschappijen zal men onder verschillende klassen der bevolking zeer velen vinden, die al zeer eigenaardige begrippen omtrent goed of kwaad er op na houden; en toch is in die maatschappijen nooit verschil gemaakt bij de toepassing van het strafrecht. Dat verschil van recht in een maatschappij waar twee volmaakt van elkaar verschillende groepen leven — wel te verstaan alleen strafrecht, waarbij dus de staat komt te staan tegenover de enkele individuen — dat verschil van recht geeft dan al zeer licht aanleiding tot het gevoelen, vooral van de minder ontwikkelde groep, dat zij op een andere wijze door de overheid behandeld wordt dan de tweede groep. En die andere wijze zal al zeer spoedig door de minder ontwikkelde groep, die als overwonnenen zeer licht tot ontevredenheid geneigd is, als onbillijk worden gequalificeerd.

Zoo is er dus, mijns inziens, geen enkel bezwaar voor den Europeeschen kolonialen wetgever, om bij de regeling van het strafrecht in Oostersche bezittingen zich geheel te houden aan zijn eigen opvattingen omtrent die materie. Integendeel, toepassing van het Oostersche — in casu Mohammedaansche — strafrecht is wegens het weinig gevorderde ontwikkelingsstadium daarvan voor dien Europeeschen wetgever onmogelijk. Dit is in alle koloniën, waar een Europeesch overheerscher kwam te staan tegenover een Oostersch overheerscht ras, erkend; vandaar dat men ook in Britsch-Indië een geheel op Europeesche leest geschoeid strafwetboek vindt, toepasselijk zoowel op de Europeanen als op de Inlanders in die kolonie. Doch in Nederlandsch-Indië ziet men iets geheel eigenaardigs; niettegenstaande aldaar ook de onmogelijkheid erkend wordt het Inlandsche strafrecht in stand te houden en dientengevolge een strafrecht op den Inlander is gaan toepassen, geheel gebaseerd op Westersche strafrechtsopvattingen, vindt men in onze Oost-Indische bezittingen toch twee afzonderlijke wetboeken, één voor de Europeanen en één voor de Inlanders welke ieder geheel op zich zelf zijn samengesteld en ingevoerd — met een tusschenruimte zelfs van zes jaren. De reden hiervan, reeds in het eerste hoofdstuk medegedeeld, is het verschil in strafstelsel, dat in Nederlandsch-Indië steeds tusschen Europeanen en Inlanders heeft bestaan, daargelaten eenige kleine verschillen bij de bepalingen der speciaaldelicten; overigens is het geheele Strafwetboek voor Inlanders gecopieerd van het Strafwetboek voor Europeanen en dit op zijn beurt weer een copie van den Code Pénal.

Aan het eind van het derde hoofdstuk heb ik het

Nederlandsch-Indisch strafstelsel en het verschil daarin gemaakt tusschen Europeanen en Inlanders behandeld; ik heb daarbij, naar ik meen, aangetoond, dat er geen afdoende argumenten te vinden zijn, die voor die splitsing van dat strafstelsel, met name de vrijheidstraf, pleiten. Die splitsing is mijns inziens meer een gevolg van het vasthouden aan bestaande toestanden. Zeer juist en zeer goed te begrijpen was dat verschil in de ten uitvoerlegging der vrijheidstraf in den tijd toen het gevangeniswezen, vooral in Nederlandsch-Indië, nog in een deplorabelen toestand was, toen men wel de ruimte had om de weinige Europeanen die veroordeeld werden in de gevangenis te herbergen, maar de ruimte om de veel talrijker Inlandsche veroordeelden behoorlijk op te sluiten en binnen de gevangenis te laten werken, ten eenenmale ontbrak. Doch nu het gevangeniswezen in alle landen zich zoo ontwikkeld en verbeterd heeft, en men ook in Nederlandsch-Indië ten opzichte van de gebouwen een heel eind verder zou kunnen zijn, indien men niet steeds aan dat verschil tusschen gevangenisstraf en dwangarbeid had vastgehouden, nu is dunkt mij een afdoend argument voor die splitsing tusschen Europeanen en Inlanders niet bij te brengen. Aan het slot van het vorige hoofdstuk integendeel zijn de verschillende voordeelen aangegeven van een uniforme behandeling der Europeesche en Inlandsche gevangenen, behoudens enkele onvermijdelijke uitzonderingen. Het zou mij te ver voeren en ook ontbreekt mij de gelegenheid er toe, om na te gaan hoe in de verschillende koloniën der Europeesche mogendheden de tenuitvoerlegging der vrijheidstraf tegenover de Inlanders geschiedt. Het zij voldoende hierbij Britsch-Indië als voorbeeld aan te



halen, zeker wel het beste voorbeeld dat in deze aan te halen is. En nu heb ik er in dit werkje reeds herhaaldelijk op gewezen, dat in Britsch-Indië geen verschil wordt gemaakt tusschen Europeanen en Inlanders in het tenuitvoerleggen der vrijheidsstraf en dat dit stelsel zeer goed werkt, zoowel ten opzichte van de discipline onder de gevangenen als van den gezondheidstoestand.

Wij zien dus, dat het toepassen van een op Westersche begrippen gebaseerd strafrecht op Oostersche volkeren in het geheel geen ongewoon verschijnsel is, doch dat het daarentegen zeer goed te verdedigen valt, en dat men in alle koloniën den veroveraar of kolonist zijn eigen strafrecht op de inboorlingen ziet toepassen met terzijdestelling van het inheemsche strafrecht.

Waar in een staat twee rassen naast elkaar leven onder hetzelfde staatsrechterlijk verband is het bovendien onmogelijk om in strafzaken die twee rassen volgens verschillende beginselen te behandelen. Men krijgt op die wijze niet alleen eene hopelooze verwarring, maar groote onbillijkheid zou er ook het onvermijdelijk gevolg van zijn. Het gaat toch niet aan om bij het beoordeelen der aansprakelijkheid b. v., de leer van het opzet, bij de leerstukken van poging en mededaderschap zich te regelen naar tweeërlei rechtsregels die zoozeer van elkaar verschillen en tot geheel andere uitkomsten leiden. Wordt in het een of ander geval een Europeaan volgens de regels van het Westersche strafrecht schuldig bevonden aan een misdrijf en deswege gestraft, dan zal men zich ook voor de veroordeeling van een Inlander — wil men niet tot tegenstrijdigheden of inconsequenties komen — in een overeenkomstig geval moeten houden aan dezelfde rechtsregels.

Dit zou van den kant der inheemsche bevolking lichtelijk aanleiding kunnen geven tot ernstig verzet gedurende den eersten tijd der vreemde overheersching. Maar men vergete niet, dat langzamerhand de inheemsche bevolking zich in dien toestand begint te schikken, dat zij meer en meer vertrouwd raakt met de Westersche begrippen, dat die Westersche invloed naarmate het volk zich meer ontwikkelt allicht sterker wordt, en dat tengevolge van dien invloed de inboorlingen zelf de in vele gevallen — en wel voornamelijk in het strafrecht — betere en humaner inrichting van het Westersche recht gaan inzien, terwijl hun eigen recht hun òf onbekend òf onduidelijk is, of langzamerhand in strijd komt met de zich ook bij hen veranderende begrippen van rechtvaardigheid en humaniteit. [1]) En dit is geen losse, theoretische redeneering van mijzelf, maar het is een beschouwing, die zich zoowel in Britsch-Indië als in Nederlandsch-Indië door de geschiedenis bewaarheid ziet.

Want toen gedurende den laatsten tijd van de O. I.

---

[1]) Uit een rede van Mr. J. H ABENDANON, Raadsheer in het Hooggerechtshof van Ned.-Indië, uitgesproken in de Algem. Vergadering v. h. Ind. Genootschap op 7 Januari '96 en behandelende: „De rechtsongelijkheid in Ned.-Indië en hare gevolgen ten opzichte van den Inlander." (Tijdschr. v. Ned.-Indië 1896, I, pag. 235) het volgende:

„Indien van den aanvang af van ons zijn in den Archipel gestreefd ware naar gelijkheid van wetgeving voor Europeanen en Inlanders, behoudens de gevallen, dat zich bepaalde redenen hiertegen verzetten, dan zouden wij thans een geheel anderen toestand hebben . . . . . . Toch geloof ik, dat het niet onmogelijk is thans nog dien weg te gaan bewandelen; niet stormenderhand en met wapengekletter, doch langzaam aan en met veel beleid, maar steeds met het vaste einddoel voor oogen. Ik ben bijna zeker dat dan al ras de overtuiging ingang zal vinden, dat de belangen beter gewaarborgd zijn dan bij de zuiver individueele opvatting van de kitabs (nl. door de priesterraden) die slechts voor enkelen toegankelijk zijn, op wier vertrouwbaarheid niet immer staat te maken is. De ondervinding leert dat de Inlander heel geduldig en gewillig is; en er bestaat geen reden te vreezen dat hij juist op het gebied der wetgeving tot verzet geneigd zou zijn."

Compagnie en in het begin dezer eeuw de meening zich begon te vestigen, dat men voor een goede staatkunde de Inlanders in het genot hunner eigen rechten moest laten, paste men zelfs het inheemsche strafrecht op hen toe slechts met deze restrictie dat enkele wreede en verminkende straffen niet toegepast mochten worden. [1]) Spoedig zag men echter in, dat men voor een behoorlijke strafrechtspleging veel meer zich te houden had aan het Europeesche recht. Zoo werd reeds in het begin dezer eeuw in Britsch Indië veel Engelsch recht ingevoerd, voornamelijk op het gebied van strafrecht. In Nederl. Indië daarentegen bleef tot de invoering van het strafwetboek voor Inlanders in 1873 [2]) de toepassing van het inheemsche strafrecht op de inboorlingen bij de wet gewaarborgd. Niettegenstaande echter die wettelijke waarborg was de feitelijke toestand een geheel andere [3]). Niet alleen de in naam des Konings rechtsprekende rechtbanken en rechters namen bij de berechting van Inlandsche misdadigers het voor Europeanen geldend strafrecht als richtsnoer aan, maar ook in die streken, waar de bevolking nog in het bezit harer eigen rechtsbedeeling was, zooals b. v. Sumatra, werd ook dikwerf door de inheemsche rechters recht gesproken volgens het Europeesch strafrecht. Wel een bewijs dus dat de Inlandsche bevolking zelf het voordeel inziet om volgens het duidelijker en humaner Europeesche strafrecht berecht te worden.

---

[1]) Zie de voorschriften voor de landraden en landgerechten op Java van 4 April 1809 (Ned.-Ind. Placaatboek, XV, p. 649.) Zie hiervoren pag. 109, noot.

[2]) Behalve eenige bepalingen betreffende het strafstelsel voorkomende in de „Bepalingen tot regeling van eenige onderwerpen van Strafwetgeving", van 5 Febr. 1848.

[3]) Mem. v. Toel. Strafwetb. v. Inlanders v. 1872, § 3.

Het was dus zeer begrijpelijk dat, toen men in Indië een geheel nieuwe wetgeving invoerde, de wetboeken van strafrecht voor de twee rassen geheel op Europeeschen grondslag waren opgetrokken. Uitgaande nu van het denkbeeld dat het strafrecht in Nederlandsch-Indië zoowel voor Europeanen als voor Inlanders geheel gebaseerd moet zijn op Westersche begrippen omtrent strafbaarheid en straffen [1]), een beginsel dat blijkens de Memorie van Toelichting op het Strafwetboek voor Inlanders ook door de regeering gehuldigd werd, kan het slechts verwondering baren dat er twee verschillende strafwetboeken voor Nederl. Indië bestaan. Zooals reeds in het eerste deel (pag. 123) is vermeld, is de oorspronkelijke bedoeling der regeering ook geweest één algemeen strafwetboek te maken met speciale bepalingen erin voor die gevallen, welke slechts op één der twee rassen betrekking hadden. Ook in 1848 heeft men bij de samenstelling van de „Bepalingen tot regeling van eenige onderwerpen van Strafwetgeving" de voor beide rassen toe te passen bepalingen samengevoegd in ééne verzameling (als wetboek zijn die Bepalingen niet te betitelen). Slechts uit overwegingen van utiliteit is men er destijds toe gekomen het strafrecht te splitsen; men wilde namelijk zoo spoedig mogelijk een einde maken aan den onhoudbaren toestand waarin het Nederl. Indisch strafrecht verkeerde, en meende dat doel het best te bereiken door eerst een wetboek voor de Europeanen te maken en daarna voor de Inlanders. Wat heeft men er echter mede bereikt? Niets anders dan, mijns inziens, onnoodige

[1]) Dit beginsel is dus geheel in strijd met de opvatting van Mr. LAST, die van opinie was dat het Strafwetboek voor Europeanen, op enkele uitzonderingen na, voor toepassing op den Inlander volkomen onvatbaar was; zie voren bldz. 132.

tijdverspilling. Want eerst zes jaren na de invoering van het strafwetboek voor de Europeanen werd het strafwetboek voor de Inlanders ingevoerd. Had men nu vastgehouden aan het begrip van een algemeen strafwetboek, dan hadden misschien de Europeanen een paar jaren langer moeten wachten op hun strafwetboek, maar dan zou tenminste veel eerder het strafrecht voor de Inlanders gecodificeerd zijn geweest. De commissie voor het strafwetboek voor de Europeanen had tegelijk met het samenstellen van dat wetboek kunnen nagaan welke speciale voorzieningen er voor de Inlanders noodig waren, en legt men nu de beide thans nog vigeerende Indische strafwetboeken naast elkaar, dan moet men wel tot de conclusie komen, dat het tegelijk behandelen van het strafrecht voor beide rassen voor die commissie slechts weinig meer werk had kunnen na zich slepen.

Nu was dat lange wachten op een codificatie gedurende de jaren 1860—1870 niet zulk een overwegend bezwaar omdat toen die codificatie slechts een regeling was van een reeds bestaanden feitelijken toestand. Ernstiger wordt het echter bij de laatste herziening, waar het geldt Indië in het bezit te stellen van een op veel betere en humaner grondslagen gebaseerd strafrecht dan het thans nog geldende stelsel van den verouderden Code Pénal.

Het reeds in 1898 vastgestelde strafwetboek voor Europeanen wacht nog steeds op invoering, omdat het strafwetboek voor Inlanders nog niet is vastgesteld. Hierbij kan weder hetzelfde herhaald worden wat ik hierboven omtrent de werkwijze van 1866 en 1872 heb gezegd: had de commissie van 1887 zich ook kunnen inlaten met het strafrecht voor de Inlanders dan had

Indië vermoedelijk reeds eenige jaren de voordeelen van de zooveel betere nieuwe strafwetgeving kunnen genieten; ja, misschien zelfs vóór 1898 reeds, want juist de kwestie over het al of niet eerder invoeren van het strafwetboek voor Europeanen heeft de vaststelling ervan geruimen tijd vertraagd.

Een groot practisch nut [1]) zou uit de samenvoeging van dat tweeërlei soort strafrecht in een algemeen strafwetboek voortvloeien. Men zou in één wetboek de bepalingen vinden volgens welke de beide categoriën der bevolking zich te gedragen hebben, terwijl een vertaling [2]) van dat algemeen strafwetboek de Inlanders in staat zou stellen ook het strafrecht voor de Europeanen te kennen, van welke kennis zij thans verstoken blijven [3]), eene omstandigheid, die in vele gevallen hare ongewenschte en bedenkelijke zijde hebben kan. Verder zal iedereen toch toegeven, dat, waar twee klassen van bevolking te zamen leven op een voet als dit in Nederlandsch-Indië het geval is met de Europeanen en met hen gelijkgestelden en de Inlanders en met hen gelijkgestelden, een sterke band tusschen het voor beiden geldend strafrecht onmisbaar is. Volkomen gelijkheid behoeft niet te bestaan, ja is in sommige opzichten niet wenschelijk, zelfs onmogelijk. Maar nu doet zich toch de vraag voor of die verschillen tusschen het strafrecht voor Europeanen

---

[1]) Als bewijs dat de wenschelijkheid dier samenvoeging wel degelijk in de praktijk gevoeld wordt, moge dienen, dat in de uitgave der Nederlandsch-Indische wetboeken, bewerkt door Mr. W. A. ENGELBRECHT (nieuwe uitgave bijgewerkt tot Aug 1901), de beide strafwetboeken samengevoegd zijn in dier voege, dat de bepalingen voor Europeanen en die voor Inlanders naast elkaar zijn gesteld, terwijl die gedeelten der artikelen, die voor beiden gelijkluidend zijn maar één keer vermeld staan.

[2]) Zooals thans alleen geschiedt van het voor Inlanders bestemde wetboek.

[3]) Mr. W. FRANCIS in de Ind. Gids van 1890, pag. 435.

en dat voor Inlanders van dien aard zijn, dat zij de samenvoeging van de voor beide klassen der bevolking bestaande of in te voeren strafrechtcodificaties onmogelijk maken. Deze alleszins belangrijke vraag verdient zeer zeker ernstige overweging, en het kan slechts verwondering baren dat zij niet veel eerder besproken is geworden. Wel is waar heeft men zooals uit het voorgaande gebleken is, steeds vastgehouden aan het groote verschil in strafstelsel, dat er tot nu toe steeds gemaakt is tusschen Europeanen en Inlanders, maar zelfs al vindt men ook dat verschil in strafstelsel onvermijdelijk, dan nog zou m. i. eene samenvoeging van het strafrecht dier twee klassen van bevolking zeer goed mogelijk zijn. Wat zou er b. v. tegen zijn, den titel, die over de straffen handelt, te verdeelen in twee afdeelingen, waarvan de eene het strafstelsel voor de Europeanen, de andere dat voor de Inlanders behandelt; terwijl er dan een artikel aan toegevoegd kan worden, waarin bepaald wordt, dat in alle gevallen, waar de strafwet spreekt van gevangenisstraf, voor Inlanders hiervoor dwangarbeid, of hoe men die straf ook moge noemen, in de plaats komt. En zou het zelfs bij behouding van dat verschil in strafstelsel niet mogelijk zijn, het geheele strafstelsel in eenzelfden titel te behandelen mits men maar de vrijheidsstraf voor Inlanders ook gevangenisstraf noeme? De wijze van tenuitvoerlegging dier gevangenisstraf zou gevoegelijk kunnen geschieden bij afzonderlijke ordonnantie, waarin het verschil, dat hierin tusschen Europeanen en Inlanders gemaakt wordt, verder uitgewerkt zou moeten worden. Het bezwaar, dat op dien voet door een dergelijke ordonnantie voor een der klassen der bevolking een andere straf zou vastgesteld worden dan de strafwet beoogde, zou zeer goed vermeden

kunnen worden door opneming in die strafwet van een artikel, waarin de grondslagen vermeld staan, waarop die vrijheidstraf voor Europeanen en voor Inlanders berust.

Veel gemakkelijker wordt de samenvoeging van de twee strafwetboeken natuurlijk nog als men aanneemt, dat in Nederlandsch-Indië — evenals zulks in Britsch-Indië geschiedt — op Europeanen zoowel als op Inlanders hetzelfde strafstelsel kan worden toegepast.

Bij het behandelen van de toepassing der vrijheidstraf in Nederlandsch-Indië in het vorige hoofdstuk heb ik de gronden aangegeven, die mij er toe geleid hebben de mogelijkheid en de wenschelijkheid van uniformiteit in het strafstelsel voor Europeanen en Inlanders aan te nemen. Men versta mij echter wel; ik bedoel met die uniformiteit niet absolute gelijkheid in de tenuitvoerlegging der straffen; dit allerminst, want ik erken volmondig dat men hierin den Europeaan en den Inlander niet op één lijn kan stellen. Doch mijns inziens is er geen overwegend bezwaar aan te voeren tegen het bedreigen van gevangenisstraf ook tegen Inlanders, gevangenisstraf opgevat in dezen zin, dat den tot die straf veroordeelde bij het gemis zijner vrijheid zware geregelde arbeid opgelegd wordt, in den regel binnen de muren der gevangenis te volbrengen.[1]) Op deze wijze zal men met die straf ook het beoogde doel bereiken — voor zoover dit namelijk het opleggen van een leed betreft — m.,a. w. men zal dan eerst voor de grootste helft der veroordeelden een ware ontneming van hun vrijheid verkrijgen, wat wel het grootste leed is aan een dergelijke straf

[1]) Dit als regel voor de voor minder dan één jaar veroordeelden; de overigen zouden ook aan groote werken van openbaar nut te werk gesteld kunnen worden.

21

verbonden. Hoe men de straf anders voor de Inlanders moge noemen, zoolang men bij de tenuitvoerlegging dier straf als principe aanneemt de veroordeelden uitsluitend buiten de gevangenis te laten werken, zal men steeds eene groote categorie van veroordeelden hebben, de z. g. plaatselijk tewerkgestelden, die overdag een zekere mate van vrijheid genieten, zoodat voor hen het geheele effect van de straf verloren gaat.

Bij de tenuitvoerlegging dier gevangenisstraf voor Europeanen en Inlanders zullen zich natuurlijk vele verschillen voordoen, als b. v. in kleeding, voeding, tewerkstelling, enz.; maar dit zijn regelingen die niet in het strafwetboek thuis behooren doch afzonderlijk bij ordonnantie geregeld kunnen worden. Eenige andere bijzondere aangelegenheden, die speciaal voor één der beide klassen der bevolking gelden, zooals de cellulaire opsluiting en het bezighouden van den tot hechtenis veroordeelde Europeaan naar zijn eigen verkiezing, kunnen dan in het strafwetboek ook speciaal vermeld worden zonder aan de duidelijkheid van het geheel te veel te schaden.

Wat nu betreft de overige afwijkingen van het voor-Europeanen geldend strafrecht, die zich in het voor Inlanders vast te stellen strafrecht voor kunnen doen en in sommige gevallen zelfs noodzakelijk zijn, geen enkele dier afwijkingen levert m. i. een onoverkomelijk bezwaar op om de beide strafwetboeken tot een enkel samen te voegen.

Wat de algemeene beginselen betreft, zal de grootste afwijking zich ongetwijfeld voordoen bij het strafstelsel; hierover heb ik echter reeds gesproken, zoodat ik te dezer plaatse dit punt verder kan laten rusten.

Doch ook reeds in het bestaande strafrecht wijkt men ten aanzien van Inlanders bij eenige speciale delicten, o. a. diefstal, af van algemeen erkende strafrechtsbeginselen. Waar bij diefstal volgens Westersche begrippen nooit de waarde van het gestolene beschouwd wordt als factor, welke het misdrijf bepaalt, heeft men in het strafrecht voor Inlanders ten deze wel met die waarde rekening gehouden, eensdeels een concessie aan de opvattingen van den Inlander omtrent diefstal, anderdeels meer uit practische overwegingen. Geringe diefstallen zijn volgens de statistieken bij den Inlander aan de orde van den dag; om nu voor deze veel voorkomende vergrijpen een eenvoudiger berechting te verkrijgen, heeft men ze ook afzonderlijk strafbaar gesteld met een lichte straf, tengevolge waarvan dergelijke feiten voor den politierechter gebracht worden. Ook in het in 1898 vastgestelde strafwetboek voor Europeanen is op grond dezer laatste overweging bij de mishandeling een lichtere vorm ervan onder afzonderlijke qualificatie van „lichte mishandeling" strafbaar gesteld (art. 310, 2e lid.) [1]). Mijns inziens bestaat er geen bezwaar deze lichte vormen van enkele speciale misdrijven ook in het algemeene strafwetboek op te nemen bij de desbetreffende titels. Waar dergelijke speciale bepalingen alleen voor een der beide klassen van bevolking gelden, kan zulks door de redaktie van het artikel duidelijk genoeg gemaakt worden.

---

[1]) De z.g. „klapzaken", die in Indië veel voorkomen. Deze „lichte mishandeling" was reeds vermeld in het strafwetboek voor Inlanders van 1872; daar deze feiten echter zoo vaak voorkomen bij Europeanen tegenover hun Inlandsch bediendenpersoneel, heeft men gemeend met de overbrenging der competentie voor die lichte vergrijpen niet te moeten wachten tot de invoering van het in 1898 vastgestelde strafwetboek voor Europeanen, doch reeds thans bij Stbl. 1901 no. 14 een artikel van die strekking in het vigeerend strafwetboek voor Europeanen ingelascht.

Overigens heeft men in Indië ten opzichte van algemeene beginselen nimmer onderscheid gemaakt tusschen Europeanen en Inlanders; bij de leerstukken van de poging, medeplichtigheid, recidive, enz. zijn steeds dezelfde beginselen gevolgd, voor Europeanen en voor Inlanders. Een andere wijze van handelen zou allicht tot verwarring en tegenstrijdigheden leiden. Wel zullen zich ook hierbij kleine verschillen voordoen, b. v. de leeftijdsgrens bij het bepalen of een jeugdig misdadiger gevangenisstraf zal ondergaan of dwangopvoeding en tot hoelang dan die dwangopvoeding kan duren. Dit zijn echter afwijkingen, die zeer gevoegelijk in de redaktie van een en hetzelfde artikel opgenomen kunnen worden.

Ten aanzien van het bijzondere deel van het strafrecht zullen echter meer afwijkingen voorkomen die niet over het hoofd gezien kunnen worden, doch slechts bij enkele soorten van misdrijven. Misdrijven als moord en doodslag, diefstal, misdrijven tegen de veiligheid van den staat of tegen de Koninklijke waardigheid en de waardigheid van den Gouverneur-Generaal, of tegen hoofden en vertegenwoordigers van bevriende staten, misdrijven tegen de openbare orde en nog verschillende andere misdrijven zullen volgens aller oordeel wel volkomen gelijk staan, of zij door een Europeaan of door een Inlander bedreven zijn; ook in de omschrijving dier misdrijven kan, dunkt mij, niet veel verschil zijn, voor het geval de misdadiger tot de eene of tot de andere categorie der bevolking behoort.

„Geen geordende maatschappij is denkbaar, waarin het niet een eerste zorg is te waken voor de veiligheid van personen en goederen; geen beschaving, geen ontwikkeling, geen stoffelijke welvaart waar dit wordt veronachtzaamd.

„Niet minder dan bij de misdrijven tegen de algemeene zaak, is het dus hier (misdrijven tegen bijzondere personen) gevaarlijk en onraadzaam toe te geven aan volksgewoonten en volksbegrippen, die de veiligheid in den weg mochten staan; ook hier moet daarom de eerste vraag zijn: wat eischt het algemeen belang, wat zijn de algemeen geldende begrippen van rechtvaardigheid en billijkheid? . . . . .

„De meeste misdrijven toch tegen personen en goederen staan met het staatsbelang in nauw verband en slechts enkele geven aanleiding tot bloot personeele grieven en verhoudingen.

„In dit laatste geval alleen, en daar waar de toepassing van Europeesche begrippen eene geheele revolutie in de Inlandsche wereld brengen zou, zijn concessiën gedaan aan de gewoonten en begrippen der inheemsche bevolking.

„En door zoo te handelen wil men geene nieuwigheden invoeren, die schokken zullen kunnen te weeg brengen; de weg wordt slechts gevolgd, die reeds zoolang zonder hinder en met goeden uitslag is bewandeld. Het is b.v. immers wel nooit in eenig Europeesch hoofd opgekomen om moord, gepleegd door een Mohammedaan op een ongeloovige, ongestraft te laten, omdat de Mohammedaansche godsdienst het verdelgen van ongeloovigen gebiedt". [1])

Anders wordt het echter bij misdrijven tegen de zeden en misdrijven op het familieleven betrekking hebbende. Hierbij wijken de opvattingen en de verhoudingen der Inlanders zoozeer af van die der Europeanen, dat afwijking ten deze van de bepalingen voor Europeanen alleszins

---

[1]) Mem. van Toel. tot het Strafwetb. v. Inlanders van 1872, pag. 174 en 175.

te begrijpen en te billijken is. „In Nederlandsch-Indië is men aan geheel andere toestanden gewend. Kinderen loopen veelal naakt; volwassen inlanders zijn weinig gekleed; het baden geschiedt dikwijls in langs de openbare wegen stroomende wateren; vooral in de binnenlanden heerscht te dien aanzien eene eenvoudigheid van zeden, die voor nauwelijks uit Europa aangekomenen opvallend is, maar waaraan ook de Europeaan gewend raakt en waarin de met dezen gelijkgestelde is groot geworden." Aldus de Memorie van Toelichting op het in 1898 vastgestelde strafwetboek voor Europeanen (pag. 162). Uit die geheel andere zedebegrippen der Inlanders echter een motief te halen om de openbare schennis der eerbaarheid bij Inlanders met een veel lagere straf te bedreigen dan bij Europeanen, zooals in het vigeerend strafrecht geschiedt, dunkt mij echter volkomen onjuist [1]). Zoowel de omschrijving van, als de strafmaat voor dit misdrijf kan en moet voor Europeanen en Inlanders volkomen gelijk zijn.

Bij overspel daarentegen is gelijkstelling van Europeaan en Inlander ten eenenmale onmogelijk. Men komt hier te staan tegenover zoozeer van elkaar afwijkende begrippen omtrent het huwelijksleven en de huwelijkstrouw, dat hierbij een enkele bepaling, voor Europeanen zoowel als voor Inlanders geldende, niet wel te formuleeren is. Wel is waar wordt volgens den Koran overspel gestraft met steeniging of geeseling en bedreigen ook de wetten van sommige volken van den Indischen Archipel daartegen zware straffen, zelfs de doodstraf, zooals of Bali en Lombok; doch mede in dit opzicht

[1]) Eveneens MARGADANT, Verklaring der N.-I. strafwetboeken II, pag. 470 en 471 en DE GELDER, Strafr. in N.-I., II. pag. 27.

zijn de begrippen der Inlanders zeer gewijzigd [1]); en wordt thans geheel in overeenstemming met de heerschende opvattingen overspel van den Inlander veel lichter gestraft dan van den Europeaan.

Het belangrijkste verschil, dat zich evenwel bij dit misdrijf voordoet tusschen de twee categorieeën der bevolking is het volgende: waar het volgens Europeesche opvattingen voor de strafbaarheid volkomen onverschillig is' wie overspel pleegt, de man of de vrouw, daar wordt volgens het strafrecht voor Inlanders alleen de overspelige vrouw gestraft. Deze rechtsongelijkheid tusschen man en vrouw is geheel in overeenstemming met Oostersche begrippen. Sinds onheugelijke tijden berust deze onderscheiding op de godsdienstige wetten, instellingen en gebruiken der Inlandsche bevolking. Het geldt hier eene instelling, die hoewel in strijd met Europeesche begrippen van recht en moraal, door den Europeeschen wetgever om staatkundige redenen geëerbiedigd moet worden.

Maar ook met het oog hierop zie ik de noodzakelijkheid niet in, om twee van elkaar gescheiden strafwetboeken te hebben, teneinde de bepalingen voor beide categoriën der bevolking tot haar recht te doen komen. Want waarom zou men in een algemeen strafwetboek het artikel, dat overspel strafbaar stelt b. v. niet ongeveer als volgt kunnen redigeeren: „Als schuldig aan overspel wordt gestraft: *a.* indien de dader een Europeaan is: . . . *b.* indien de dader een Inlander is: . . . ."; terwijl men dan bij elke categorie de verschillende gevallen noemt, wanneer er overspel gepleegd is.

---

[1]) Mem. v. Toel. Str.wb. v. Inl. v. 1872, pag. 184.

Als nieuw misdrijf tegen de zeden, bij de Europeanen onbekend, zal voor de Inlanders ook strafbaar gesteld moeten worden: verkrachting in kinderhuwelijk. [1]) Opneming van dergelijke slechts bij één categorie der bevolking bekende misdrijven — o. a. wat betreft den Inlander: verbreking van het arbeidscontract, misdrijven gepleegd bij verkiezingen, die alleen voor Inlanders bestaan, het omkoopen, actief en passief van priesterraden en van adviseurs bij de Inlandsche rechtbanken; en wat betreft den Europeaan: tweegevecht — dergelijke misdrijven zijn volkomen op hun plaats in een algemeen strafwetboek en kunnen geen verwarring stichten, zelfs al zijn zij geredigeerd met een algemeene strekking (b. v.: „hij, die enz.) voor zoover zij alleen mogelijk zijn voor één categorie, zooals verkrachting in kinderhuwelijk. Wil men echter alle mogelijke bezwaren voorkomen dan kan men toch door de redaktie laten uitkomen voor welke klasse der bevolking het artikel geldt.

Waar men ten slotte in sommige gevallen verschil in strafmaat noodig mocht achten, kan ook dit mijns inziens geen bezwaar opleveren om dergelijke artikelen tot één samen te smelten, doch op die wijze geredigeerd, dat daaruit het verschil in strafmaat tusschen Europeanen en Inlanders ten duidelijkste blijkt.

Met deze enkele voorbeelden meen ik duidelijk gemaakt te hebben, hoe ik mij een algemeen strafwetboek voor Nederlandsch-Indië voorstel, en tevens meen ik aangetoond te hebben, dat zich niets tegen de samensmelting

---

[1]) Op dit misdrijf is o. a. gewezen door Mr. L. W. C. VAN DEN BERG en door Prof. G. A. WILKEN; beide in het Tijdschrift voor Strafrecht, deel V, pag. 465 en 412.

der twee strafwetboeken verzet, doch dat er integendeel veel voordeelen aan verbonden zouden zijn, en dat Indië misschien reeds veel eerder de voordeelen der nieuwe strafwetgeving had kunnen genieten, indien men er een tiental jaren geleden reeds toe ware overgegaan een algemeen strafwetboek samen te stellen.

En wanneer men dan bedenkt, dat Britsch-Indië ons hierin zulk een goed voorbeeld geeft, waar reeds veertig jaren lang met goed gevolg een algemeen strafwetboek, voor alle klassen der bevolking geldende, wordt toegepast, welk wetboek zelfs in vele aangrenzende Britsche koloniën is overgenomen [1]), en dat dat wetboek, zooals ik in het eerste Hoofdstuk heb aangetoond, geheel op Westersche begrippen berust en, op enkele uitzonderingen na, geen onderscheid maakt tusschen Europeanen en Inlanders, noch in strafstelsel, noch in het verdere materieele strafrecht — dan meen ik, hier aan het eind van mijn proefschrift gekomen, als slotsom van het voorafgaande overzicht van het Britsch- en het Nederlandsch-Indisch strafrecht te mogen beweren, dat voor een gezonde koloniale staatkunde, voor zoover het betreft eene behoorlijke en billijke strafberechting in de koloniën, de volgende voorwaarden gesteld moeten worden:

Het strafrecht in Nederlandsch-Indië moet — en kan ook — gebaseerd zijn op Westersche begrippen, slechts met enkele hoogstnoodzakelijke uitzonderingen.

Voor een goede strafrechtspleging is het noodig, dat er zooveel mogelijk eenheid zij in het strafrecht voor de verschillende klassen der bevolking.

---

[1]) Ceylon, Straits-Settlements, Britsch-Borneo. Evenzoo in de meeste zelfbestuur genietende Inlandsche vazal-staten van Britsch-Indië: zie „Die Strafgesetzgebung der Gegenwart", II, pag. 226, 267, 340, 341.

Aan die eenheid zal het best voldaan worden door één enkele codificatie te maken van het toe te passen strafrecht.

En ten slotte: ook in het strafstelsel kan — en dit is zelfs mijns inziens zeer wenschelijk om de straf haar doel te doen bereiken — meer eenheid betracht worden in de tenuitvoerlegging der vrijheidsstraf.

---

e ge

ιSTE .OKK	
. en der.	B
90	
195	
178	
348	
515	

STELLINGEN.

I.

Met l. 44 § 1 D. de aedil. edict. 21,1 wordt g solidaire verbintenis bedoeld.

II.

Uitvoerders van uiterste wilsbeschikkingen zijn bevoegd loon te berekenen volgens art. 522 B over de opbrengst van onroerend goed, dat tenge van scheiding der nalatenschap verkocht wordt, over de op het onroerend goed afgeloste hypoth vorderingen.

III.

Verrekening bij een boedelscheiding van een vord van den erflater op een der erfgenamen met de erfgenaam toekomende erfportie is geoorloofd, o is die erfgenaam na den dood van den erflater, voor de boedelscheiding in staat van faillissemen klaard.

IV.

In artt. 236 en 949 B. W. moet men onder de uitdrukking „genieten" verstaan: recht hebben op genot en niet werkelijk genieten.

V.

Art. 488, 4e alinea, B. W. breidt het aantal gronden tot onder curateele stelling uit, en niet het aantal der tot aanvraag van curateele bevoegden.

VI.

Het is onbillijk, dat de bevrachter of inlader volgens art. 478 W. v. K. gehouden is in alle gevallen de vertimmering af te wachten in geval de schipper genoodzaakt is gedurende de reis het schip te laten vertimmeren, zelfs zonder vermindering van vracht.

VII.

Bij verzekering van een casco voor een bepaalden tijd kan de verzekeraar gedurende dien tijd nimmer tot meerdere vergoeding verplicht worden dan de verzekerde som bedraagt.

In jure constituendo is het niet noodig, zelfs niet wenschelijk den verzekeraar tot meer te verplichten.

VIII.

De curator in een faillissement behoort ook, indien hij het noodig oordeelt, bevoegd te zijn den eed op te kunnen leggen, voor het geval een vordering betwist wordt.

IX.

Het ware wenschelijk, dat de dag, waarop het rapport bedoeld bij art. 174 Brv zal worden uitgebracht, op eene andere dan in dit artikel voorgeschrevene wijze aan partijen werd bekend gemaakt.

X.

Het detacheeren van dwangarbeiders bij militaire expeditiën berust bij het thans vigeerende Nederlandsch-Indische Strafrecht niet op wettelijken grondslag.

XI.

Iemand, die druiven uit een gaarde wegneemt, kan alleen op grond van art. 314 Str. (strooperij) veroordeeld worden.

XII.

In art. 403 Svr, handelende over de bekentenis door den beklaagde voor den rechter afgelegd, kan met dien rechter niet bedoeld worden de rechter-commissaris in de voorloopige informatie.

XIII.

De koning, die zijn goedkeuring aan een wetsvoorstel onthouden heeft, blijft, ook na kennisgeving hiervan aan de Staten-Generaal, bevoegd zijne goedkeuring alsnog aan het betrokken wetsvoorstel te schenken.

XIV.

Zoowel uit practisch als uit staatkundig oogpunt is het wenschelijk, dat voor Nederlandsch-Indië het strafrecht voor Europeanen en voor Inlanders samengesmolten worde tot één enkel strafwetboek.

XV.

De meening, als zou volgens art. 75 Regeerings-Reglement voor Nederlandsch-Indië de grondslag van het voor Europeanen en het voor Inlanders geldende strafrecht verschillend zijn, en dientengevolge eene samenvoeging der beide strafwetboeken niet mogelijk zou zijn, is onjuist.

XVI.

Terugkoop door den Staat van de particuliere landerijen (bewesten de rivier Tjimanok) in Nederl.-Indië is uit een staatkundig en economisch oogpunt gewenscht.

---

e gegevdië.

...STEN A...N. ...OKKEN.			AANMERKINGEN.
... en ...der.	Boete.	...iten-...ezit-...ngen.	
	7.	23.	
90	114	248	
195	117	181	
178	129	316	
348	219	323	
515	706	[illegible]	

a) Gedurende 1883—'95 is deze kolom gesplitst in straffen van 15—20 jaar en van 10—15 jaar.

b) Sedert 1883 zijn de kolommen 4 t/m 6 veranderd: kol. 4 bevat straffen van 1—5 jaar: kol. 5 van 1 jaar en minder, zoodat kol. 6 vervalt.

c) Eerst sedert 1863 worden de hierbij behoorende bedragen der prodoto's in Solo opgegeven. Deze zijn niet begrepen in de [illegible]

4.886	196	272	531	4.279
4.594	159	247	365	4.141
4.693	161	264	453	4.137
4.739	193	284	408	4.240
5.844	228	336	376	5.360
6.240	279	338	537	5.644
6.432	301	304	708	5.721
7.158	325	298	427	6.768
7.362	382	418	511	6.815
8.193	373	262	395	7.909
9.477	405	306	387	9.189
8.883	437	540	496	8.284
11.034	796	621	467	10.742
12.665	788	556	332	12.565
14.253	717	400	299	14.271

4.886	196	272	531	4.279
4.594	159	247	365	4.141
4.693	161	264	453	4.137
4.739	193	284	408	4.240
5.844	228	336	376	5.360
6.240	279	338	537	5.644
6.432	301	304	708	5.721
7.158	325	298	427	6.768
7.362	382	418	511	6.815
8.193	373	262	395	7.909
9.477	405	306	387	9.189
8.883	437	540	496	8.284
11.034	796	621	467	10.742
12.665	788	556	332	12.565
14.253	717	400	299	14.271

ffende

ANTAL	
ROORDE	
gevan-genis.	boet
7.	8
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—
—	—

tiek der

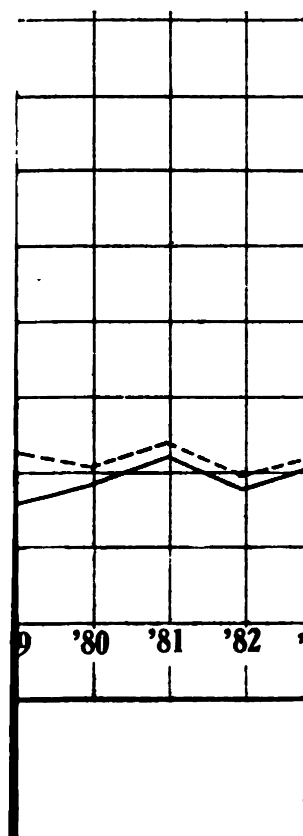
RDEELD T

BOETE.	
10 en nder.	Boven Rs. 10.
.780	74.037
.922	72.533
.333	71.303
.671	73.406
.334	[1])238.579
.742	231.008
.790	193.995
.594	202.253
.931	56.504
.640	53.415
.158	57.237
.576	57.654
.671	60.965
.502	68.148
.570	70.706
.495	72.369
.397	72.265
.879	68.161
.260	72.010
.389	70.389
.364	66.224
.184	69.810

84, heb ik met
evangenisstraf er




'80
'81
'82


'80
'81
'82

V
S

A F

gd
de

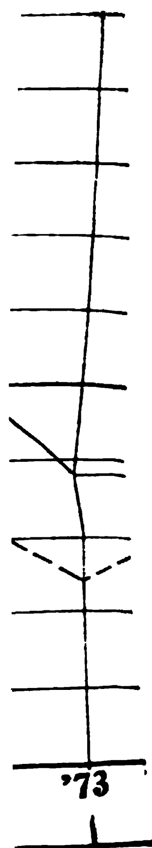
aar

van de overtr
sch-Indië.

\RING:

gden voor den
deelden door „

aantal veroorde


'73

